

”Ei se mikää tyhmie laji oo” – nyrkkeilyn harjoittajien
näkökulma nyrkkeilyyn

TUOMAS TOIVONEN
Tampereen yliopisto
Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö, Pori
Yhteiskuntatutkimuksen pro gradu –tutkielma
Sosiologian opintosuunta
Elokuu 2017

Tampereen yliopisto
Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Yhteiskuntatutkimuksen maisteriopinnot, Pori

TOIVONEN, TUOMAS: ”Ei se mikää tyhmie laji oo” – Nyrkkeilyn harjoittajien näkökulma nyrkkeilyyn

Pro gradu-tutkielma, 112 sivua, lähdeluettelo 19 sivua + 2 liitesivua
Sosiologian opintosuunta
Ohjaajat: Antti Saloniemi ja Jukka Niemelä
Elokuu 2017

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää nyrkkeilyn harjoittajien näkemyksiä nyrkkeilystä ja sosiaalisesta nyrkkeilyssä. Nyrkkeilyn harjoittajalla tarkoitetaan tutkimuksessa henkilöä, joka aktiivisesti harjoittaa nyrkkeilyä, kuten nyrkkeilyn harrastajaa, nyrkkeilijää tai nyrkkeilyvalmentajaa. Tutkimuksessa pyritään kartoittamaan, mitä nyrkkeilyn harjoittajat ajattelevat nyrkkeilystä ja lajia ympäröivistä, yhteiskuntatieteellisesti keskeisimpinä pidetyistä sosiaalisista konstruktioista ja rakenteista. Näkökulmaan sovelletaan fenomenografialle ominaista toisen asteen näkökulmaa, jossa mielenkiinto ei kohdistu siihen miten asiat ovat, vaan miten informantit ajattelevat niiden olevan. Näkökulma nyrkkeilyyn on alakulttuurinen, minkä vuoksi tutkimuksessa on hyödynnetty etnografiaa tukemaan fenomenografista otetta. Tutkimuksen aineisto on analysoitu diskurssianalyttisesti.

Tutkimuksen teoriaosuudessa esitellään tieteenalan aiempaa antia, jonka kautta nyrkkeily voidaan hahmottaa yleisemmin yhteiskuntatieteellisenä tarkasteltavana ja rajatun alakulttuurina. Tämä anti on nivottu teemoiksi, joiden pohjalta aineiston keruu ja analyysi on toteutettu. Nämä teemat ovat: Laji, Sosiaalinen maailma, Maskuliinisuus ja Suhde valta- ja luokkakulttuuriin.

Tutkimusaineisto koostuu kuudesta puolistrukturoidusta teemahaastattelusta, jotka on toteutettu vuosien 2014 ja 2015 aikana. Haastateltavat ovat perinteikkään nyrkkeilyseura Porin NMKY:n edustajia, joista kaksi harrastaa sparria sisältävää kuntonyrkkeilyä, kaksi on luonut kilpauran niin amatööri- kuin ammattikehissäkin ja kaksi on siirtynyt kilpauransa jälkeen valmennustehtäviin.

Teemoitellusta aineistosta on tunnistettavissa diskursseja, joiden avulla toisen asteen näkökulma nyrkkeilyn harjoittajien näkemyksiin on saavutettavissa. Haastateltavat näyttäisivät ajattelevan lajinsa olevan kova ja vaativa, mutta nyrkkeilemisen painottuvan henkiseen, kuten älyyn, kunnioitukseen ja itsekontrolliin. Amatööri- ja ammattinyrkkeily erotettiin melko voimakkaasti ja vaarallisuus liitettiin lähinnä jälkimmäiseen. Nyrkkeilyn suhde muihin kamppailulajeihin puolestaan esitettiin läheisenä, joskin vapaaottelua koskeva puhunta oli osin toiseuttavaa. Nyrkkeilyn ja erityisesti nyrkkeilysalin sosiaalisen maailman he esittivät löyhään ja kokemusperäiseen hierarkiaan perustuvana, mutta varsin egalitaarisena. Lajin harjoittamisen ulkopuolisen väkivallan ihannoimattomuutta korostettiin. Nyrkkeilyn ja maskuliinisuuden suhde esitettiin kaksijakoisesti, sillä maskuliinisuutta ei pääsääntöisesti mielletty lajin sisäiseksi ominaisuudeksi tai seuran sosiaalista maailmaa määrittäväksi tekijäksi, mutta nyrkkeily esitettiin miespainotteiseksi lajiksi. Eriarvoista kohtelua koskevaa puhuntaa aineisto sisältää niukasti. Valta- ja luokkakulttuurin suhteen nyrkkeily esitettiin heikon sosio-ekonomisen taustan löyhään yhteyteen ja perehtymättömien muodostaman valtakulttuurin kevyeen puristukseen sijoittuvana, mikä konkretisoitui maininnoissa nyrkkeilijöiden kirjavasta mutta alempiin luokkiin painottuvasta luokkataustasta, nyrkkeilijöihin helposti liitettävästä väkivallan stigmasta ja virheellisestä käsityksestä lajin vaarallisuudesta. Olen lisäksi esittänyt nyrkkeilyn harjoittamisen ja ottelutapahtuman välisen eroavaisuuden olevan hahmotettavissa Durkheimin (1980) pyhän ja profaanin erottamisen kautta.

Avainsanat: nyrkkeily, alakulttuuri, fenomenografia, maskuliinisuus, diskurssianalyysi

University of Tampere, Finland
Faculty of Social Sciences
Master's Degree Programme on Sociology

TOIVONEN, TUOMAS: "Not a dumb man's sport" – Boxing from the perspective of practitioners of boxing

Master's Thesis, 112 p. + bibliography 19 p. + appendix 2 p.

Sociology

Advisors: Antti Saloniemi and Jukka Niemelä

Submitted: August 2017

The purpose of this study is to examine how practitioners of boxing view the sport of boxing and social in it. In this study the term practitioner of boxing by definition refers to a person, who actively practices boxing, such as a boxing hobbyist, a boxer or a boxing coach. In this study my aim has been to clarify what practitioners of boxing think about their sport and the social-scientifically most relevant social constructions and societal structures surrounding it. Phenomenography has been applied to the study for its innate focus on – not the way things are or the essence of them, but – how people think they are. The collected data has been analyzed using discourse analysis.

The theoretical chapter of this study presents previous research, by which boxing can be conceptualized as a social-scientific examinee in general and as a subculture. Because of the subcultural perspective, ethnography has also been applied. This has been done in order to support the phenomenographical perspective. Contributions of presented previous research have been categorized into themes, and as such a base, on which collecting and analyzing data has been carried out. These themes are as follows: The Sport, Social world, Masculinity and Relationship between the subculture, dominant culture and class culture.

The collected data consists of six half-structured theme interviews, carried out in 2014 and 2015. Interviewees are practitioners of boxing representing Porin NMKY boxing club. Two of the interviewees are hobbyists involving sparring to their practice, two have made a career in both amateur and professional ranks, and two have been coaching since retiring from the ring.

The main results of this thesis are that practitioners of boxing presented and regarded boxing as a tough and demanding sport, that requires mental abilities – such as intelligence, respect and self-control – even more so than physical. Amateur- and professional boxing were regarded as vastly different from one another and the potential dangers of boxing were attributed mainly to the latter. The relationship between boxing and other martial arts was regarded as close, but MMA was presented to slightly differ from the rest. The social world of boxing and especially the gym was regarded as fairly egalitarian, but having a loose experience- and merit-based hierarchy. Social norms concerning zero-tolerance towards violence outside the gym were emphasized. Boxing was presented as somewhat of a man's world, but masculinity was not regarded as an essential or innate quality of the sport, nor was there much in the way of discourse concerning experiences of inequality. Boxing was presented as having a connection to low socio-economic class, yet not a strong one in Finland. People representing the dominant culture were mostly seen as unfamiliar with the sport's essence, which was sometimes also seen as frustrating and even threatening to the sport and practitioners of it because of a common and unjustified stigma of violence attached to them. I have additionally proposed that the difference between boxing training and a boxing match can be seen as a manifestation of Durkheim's distinction between sacred and profane.

Keywords: boxing, subculture, phenomenography, masculinity, discourse analysis

Sisällysluettelo

1. Johdanto	1
2. Nyrkkeilystä.....	3
2.1 Lajimääritelmä.....	3
2.2. Yhteiskunnallis-historiallinen jatkumo	5
2.3 Nyrkkeily Suomessa.....	10
2.4 Globaali nykytilanne	12
3. Nyrkkeily sosiologisena tarkasteltavana	14
3.1 Laji.....	15
3.1.1 Fyysinen tila.....	17
3.1.2 Väki-valta	19
3.1.3 Vaarallisuus.....	20
3.1.4 Suhde muihin kamppailulajeihin	22
3.2 Maskuliinisuus.....	25
3.2.1 Nyrkkeily ja hegemoninen maskuliinisuus	25
3.2.2 Sali maskuliinisen(a) tilana.....	27
3.2.3 Naisnyrkkeily	29
3.3 Suhde valta- ja luokkakulttuuriin	31
3.3.1 Alempien sosiaaliluokkien urheilua?	31
3.3.2 Ristiriitainen suhde valtakulttuuriin.....	36
4. Tutkimuskysymykset ja teoreettinen lähestymistapa.....	38
4.1 Alakulttuuri ja sosiaalinen maailma	38
4.2 Etnografia ja fenomenografia.....	42
5. Aineisto ja analyysi	45
5.1 Haastattelurunko.....	46
5.2 Diskurssianalyysi.....	48
6. Tulokset.....	51
6.1 Laji.....	51
6.1.1 Henkisen korostaminen.....	51
6.1.2 Kunnioitus ja itsekuuri	53
6.1.3 Amatööri- ja ammattinyrkkeilyn erottaminen.....	56
6.1.4 Kamppailulajien ykseys – vapaaottelun toiseus.....	59
6.1.5 Provosoivat väitteet 1. ja 2.....	65

6.2 Sosiaalinen maailma.....	69
6.2.1 Mikä sai haastateltavat aloittamaan lajin?	70
6.2.2 Salin hierarkia	72
6.2.3 Kehä – jännittävä ja yksinäinen paikka.....	76
6.2.4 Porin NMKY:n seurakulttuuri	77
6.3 Maskuliinisuus.....	80
6.3.1 Naisinformantit	81
6.3.2 Miesinformantit.....	84
6.4 Suhde valta- ja luokkakulttuuriin	92
6.4.1 Nyrkkeily ja valtakulttuurin paine	92
6.4.2 Nyrkkeilyn ja sosio-ekonomisen taustan yhteys	96
6.4.3 Provosoiivat väitteet 3. ja 4.....	99
7. Johtopäätökset.....	103
7.1 Tulokset aiemman tutkimuksen valossa – eroja ja yhtäläisyyksiä	106
7.2 Tutkielman mahdollisuudet ja rajoitukset	109
8. Lähteet.....	113
Liitteet	133

1. Johdanto

Nyrkkeily on yhtäältä iältään ikiaikainen ja luonteeltaan jopa primitiivinen laji. Samalla se on kuitenkin sankarikuvastoltaan jatkuvasti uusiutuva ja se pohjautuu hienostuneelle lajitaidolle ja -tiedolle. Laji on riskialtis, raaka ja nyrkkeilyottelussa mahdollisuus uran ja jopa elämän päättymisestä näyttäytyy konkreettisempänä uhkana osanottajilleen kuin jalkapalloilijalle turnauksen finaalissa tai kenties edes nyrkkeilyä vaarallisempien esteratsastuksen tai vuorikiipeilyn kilpailusuorituksessa. Nyrkkeilyssä ottelijat joutuvat kohtaamaan uhan kasvojensa tai terveytensä menettämisestä niin, että tämän uhan muodostaa toinen ihminen. Vastaavasti nyrkkeilijän on kehään astuessaan hyväksyttävä roolinsa tällaisena uhkana toiselle ihmiselle.

Laji jossa ihmiset kohdistavat toisiinsa iskuja voittaakseen kilpakumppanin on outolintu urheilun maailmassa. Nyrkkeily herättääkin paljon mielipiteitä. Yhtäällä epäillään kuuluuko se nykyaikaisen, sivistyneen yhteiskunnan jäsenille edes sirkushuveiksi, leivästä puhumattakaan? Toisaalla sitä kuitenkin pidetään herrasmieslajina ja kunniakasta, taistelun kautta tullutta tappiota arvostetaan luultavasti enemmän kuin missään muussa lajissa. Nyrkkeilyssä tappio on silti totaalinen. Hävinnyt on lyöty ja nöyrytetty, minkä lisäksi tappio näkyy usein ulospäin turvotuksen ja mustelmien kaltaisina merkkeinä pitkään suorituksen jälkeen.

Ammattinyrkkeily on edustanut urheilun näkyvintä siipeä länsimaissa aina nykysääntöjensä muovautumisesta 2000-luvulle asti. Lajia on seurattu mediassa suurella mielenkiinnolla ja lajin kulttuurinen vaikutus tulee ilmi konkreettisella tasolla esimerkiksi siitä, että sen keskeinen termistö on uudelleentuotettu ihmisten arkikieleen sukupolvesta ja vuosikymmenestä toiseen sellaisten ilmaisujen kautta kuin ”joutua kanveesiin”, ”iskeä vyön alle”, ”heittää pyyhe kehään”, ”tyrmäys” ja ”kehäraakki”. Vaihtuvat mestarit ja uudet otteluparit luovat sille alati uudistuvan maailman ja erityisesti ammattinyrkkeilyssä läsnä oleva show-elementti tekee siitä urheilun lisäksi itseään ikuisesti uudelleen luovaa draamaa.

Tutkimusaiheen valinta juontaa juurensa allekirjoittaneen kiinnostukseen lajia kohtaan. Oma kilpaurani rajoittui muutama vuoteen juniori-ikäisenä, minkä jälkeen olen harrastanut lajia seuratoiminnan ulkopuolella sekä omaksi ilokseni, että lajin harrastamisesta kiinnostuneita tuttaviani kilpavuosiensa kotisalilla opastaen. Nyrkkeilyn seuraamiseni keskeisintä toimintaa ovat kotimaisissa ammattinyrkkeilytapahtumissa käyminen, erinäisten nyrkkeilyaiheisten nettisivujen päivittäinen selaaminen, kiinnostavien ottelujen katsominen ja lajin tapahtumia käsittelevä foorumikeskustelu

internetissä. Mikäli tutkijan oma napa jätetään huomiotta, ajankohtaisuus ei kuitenkaan suinkaan loista tutkielmani lähtökohdissa poissaolollaan. Nyrkkeilyn maailmassa on nimittäin tapahtunut paljon tämän tutkielman ollessa työn alla. Tällä ajanjaksolla esimerkiksi julkistettiin, promotoitiin ja oteltiin historian rahakkain nyrkkeilyottelu, toteutettiin lukuisia uudistuksia ammattinyrkkeilyn laillisuustilanteissa eri maissa, poistettiin kypärät ja muutettiin pisteytysjärjestelmä täydellisesti amatööri-nyrkkeilyssä, tehtiin päätös ammattinyrkkeilijöiden osallistumiskelpoisuudesta olympialaisiin, vakiinnutettiin naisnyrkkeilyn olympiastatus ja koettiin Muhammad Alin, kenties historian suurimman urheiluikonin, kuolema.

Kukaan tuskin voi tuntea nyrkkeilyn sosiaalista todellisuutta niin kuin nyrkkeilijä. Millaisena tämä sosiaalinen todellisuus sitten heille näyttäytyy? Mistä se heidän näkemystensä mukaan koostuu, miten se rakentuu ja ilmenee? Mitä nyrkkeily heille itselleen merkitsee ja kuinka he kokevat nyrkkeilyn suhteessa sosiaaliseen ja yhteiskunnalliseen?

Tutkielmani tarkoituksena on antaa puheenvuoro lajin harjoittajille itselleen ja valaista tietä vastauksiin kysyttäessä edellä mainitun kaltaisia kysymyksiä. Työkaluikseni tähän tehtävään olen valinnut kirjallisuuskatsauksen, etnografian, fenomenografian ja diskurssianalyysin. Tarkoitukseni on ensin rakentaa kattava kuva siitä, miten nyrkkeily on sosiaali- ja yhteiskuntatieteissä esitetty, eli mitkä teemat on koettu kiinnostaviksi ja mitä sanottavaa sosiologialla ja sen lähisukulaisilla nyrkkeilystä on. Olen värittänyt tätä kuvaa muutamilla huomioillani sosiologian kannalta potentiaalisesti huomionarvoisista ilmiöistä, joihin tieteenalan aiempi tutkimuskirjallisuus ei ole mielestäni vielä kyllin pureutunut. Tämän kuvan pohjalta olen muovannut aineiston keruuni ja siihen peilaten arvioin nyrkkeilyn alakulttuurin edustajien tuottamasta aineistosta saamiani tuloksia. Tässä tutkimuksessa pyrin siis *määrittelemään nyrkkeilyn sosiologisena tutkittavana* ja – tärkeimpänä tutkimuskysymyksenä - selvittämään *kuinka nyrkkeilevät ihmiset näkevät nyrkkeilyn ja sosiaalisen nyrkkeilyssä*.

2. Nyrkkeilystä

Pidän tutkimuskysymyksiäni ja -tulosteni hahmottamiselle välttämättömänä edes jonkinlaisen yleisen peruskäsityksen muodostamista siitä, mitä nyrkkeily *on* ja millaisessa toimintaympäristössä nyrkkeily ja sen toimijat ovat toimineet ja toimivat nykyään. Tässä luvussa paikannan nyrkkeilyn peruslähtökohtia lajina ja historiallisesti sekä Suomen että globaalien konteksteissa. Aloitan nyrkkeilyn määritelmällisellä kuvaamisella, josta siirryn lajin yleisen historian ja Suomen nyrkkeilyn historian lyhyiden yhteenvetöjen kautta katsaukseen lajin globaalista nykytilasta.

2.1 Lajimääritelmä

Nyrkkeily on urheilulaji, jossa kaksi suunnilleen saman painoista ottelijaa pyrkii selvittämään keskinäisen paremmuutensa pyrkien osumaan vastustajaansa lyönnein ja välttämättä tulemasta osutuksi. Kamppailijat ovat varustautuneet nyrkkeilyhanskoin, -tossuin, -housuin, hammas- ja alasuojin sekä käsisitein ja -teippauksin. Ottelut käydään köysin ympäröidyllä neliön muotoisella alalla, jossa ottelun aikana on kamppailijoiden lisäksi kehätuomari, joka valvoo sääntöjen noudattamista ja ottelijoiden turvallisuutta. Kehäkulmauksessaan ottelijalla on avustaja tai avustajia, jotka huoltavat ja neuvovat ottelijaa erätauoilla (Uudet kansainväliset tekniset säännöt & Nyrkkeilyn esittely. Suomen nyrkkeilyliiton internet-sivut.) Ottelu voi ratketa joko pistein (käytettyjä lyhenteitä: PTS/UD/MD/SD/TD), tyrmäyksellä/keskeytyksellä (KO/TKO), luovutuksella (RTD) tai diskauksella (DQ), mutta myös ratkaisematon (DRAW/TD/ND/NC) on mahdollinen lopputulos (BoxRec Ratings Description. BoxRec-internet-sivut; Rules of Boxing. British Boxing Board of Controlin internet-sivut). Nyrkkeilyä on mahdollista harrastaa kilpaurheilun sijaan myös kuntoilumuotona, jollaisena se soveltuu erityisesti niska-hartiaseudun kehittämiseen ja sekä räjähtävyyttä että kestävyyttä vaativana lajina myös yleiskunnan kohottamiseen (Nyrkkeilyn esittely & Kuntonyrkkeily. Suomen nyrkkeilyliiton internet-sivut).

Kilpanyrkkeilyssä on kaksi pääasiallista suuntausta: olympiatyylin nyrkkeily/amatöörinyrkkeily ja ammattinyrkkeily (Olympiatyylin nyrkkeily ja ammattinyrkkeily. Suomen nyrkkeilyliiton internet-sivut). Kuten ammattilais- ja amatööriurheilun suhteen yleisemminkin, perustavanlaatuisen ero suuntausten välillä on ollut, ettei amatööriurheilija saa kilpailla rahapalkinnoista tai kilpailla ammattilaisia vastaan (Mäkinen, 2007, 199–201). Amatöörinyrkkeily on kokenut lähihistoriassaan useita sääntömuutoksia erityisesti koskien pisteytysjärjestelmää, ottelun kestoja ja kypärän käyttöpakkoa. Maailman amatöörinyrkkeilyliitto AIBA:n tekemät muutokset ovatkin lähentäneet amatööri- ja ammattinyrkkeilyä keskenään 2010-luvulla (Falvey & McCrory 2015, 1). AIBA jopa

salli historiallisesti ammattinyrkkeilijöiden ottaa osaa Rion olympialaisiin 2016 (Historic AIBA Extraordinary Congress approves registration of non-AIBA professional boxers for all competitions. AIBA:n internet-sivut 1.6.2016).

Visuaalisesti ammatti- ja amatöörinyrkkeilyottelun erottaa toisistaan helpoiten siitä, että amatöörinyrkkeilyssä miehet käyttävät paitaa, ammattilaismiesten otellessa puolestaan yläruumis paljaana. Naisilla puolestaan on amatööriotteluissa päässään kypärä, jota ammattilaisissa ei käytetä. Amatöörinyrkkeilyottelussa nyrkkeilijät ovat sonnustautuneet toinen punaiseen ja toinen siniseen otteluasuun sen mukaan, ottelevatko he sinisestä vai punaisesta kehäkulmasta käsin. Ammattilaisotteluissakin on käytössä sininen ja punainen kulma, mutta otteluvälineiden ulkonäössä on huomattavasti enemmän variaatiota. Ammattilaiset myös käyttävät ohuempia hanskoja kuin amatöörit. Nykyisin nämä suuntaukset eroavat toisistaan pääasiassa ottelujen keston osalta amatööriottelujen keston vaihdellessa ikäluokista ja sukupuolesta riippuen pisimmillään aikuisten miesten kolmeen kolmen minuutin erään, siinä missä ammattilaisotteluiden kesto sovitaan yleensä erikseen etukäteen neljän, kuuden, kahdeksan, kymmenen tai kahdentoista kolmen minuutin erän mittaiseksi. Naisammattilaisilla erien määrä on maksimissaan kymmenen ja erien kesto kaksi minuuttia. Erätauot ovat aikuissarjoissa minuutin mittaisia sukupuolesta riippumatta. (Nyrkkeilyn esittely. Suomen nyrkkeilyliiton internet-sivut; Amateur vs. Pro boxing. Boxing Ontarion internet-sivut.)

Amatöörinyrkkeilyssä ottelut käydään yleensä turnausten yhteydessä, jolloin urheilija saattaa kavuta kehään yhdestä päivästä viikkoihin kestävien turnausten aikana useaan kertaan. Ammattinyrkkeilijät puolestaan käyvät ottelunsa usein kuukausien välein ja pääsääntöisesti yksittäisinä otteluina osana useita otteluita sisältäviä ”kortteja” tapahtumailloissa, jollaiset vaativat toteutuakseen erilaisten bisnespuolen muuttujien loksahdusta kohdalleen kuten neuvotteluita ottelijoista, ottelupalkkioista ja tapahtuman promotoimisesta (Lewandowski 2007, 31-32; Tenorio 2006, 364-367; Wacquant 1998, 1-3.)

Erot ottelujen kestossa, määrässä, säännöissä ja arvostelun painotuksissa vaikuttavat suuntausten luonteisiin strategis-taktisella tasolla. Lyhyemmissä amatööriotteluissa esimerkiksi pidetään usein yllä korkeampaa tempoa, kun taas tyrmäykset ovat todennäköisempiä ammattinyrkkeilyssä. Ammattinyrkkeilyotteluun valmistautuva ottelija myös valmistautuu kohtaamaan tietyn vastustajan tiettyine heikkouksineen ja vahvuuksineen, siinä missä amatööriturnauksessa nyrkkeilijä saattaa joutua ottelemaan lyhyellä ajanjaksolla useita erityyppisiä vastustajia vastaan. (Lewandowski 2012, 161-174; 2007, 30-34.)

Ammatti- ja amatöörinyrkkeilyn lähentymisestä huolimatta esimerkiksi Suomessa vallitsee tietynlainen nyrkkeilykentän eriytyneisyys. Eriytyneisyys ilmenee konkreettisella tasolla esimerkiksi niin, että ammattinyrkkeilyssä kulma-avustajana tai valmentajana toimineen henkilön oikeus osallistua vastaavassa ominaisuudessa amatöörinyrkkeilyotteluun on rajoitettua. Ammattinyrkkeilyssä valmentajana toimineen henkilön ei esimerkiksi ole ollut virallisesti luvallista toimia valmentajana amatöörinyrkkeilyottelussa seuraavaan kuuteen kuukauteen (Uudet kansalliset säännöt 2013. Suomen nyrkkeilyliiton internet-sivut). Amatöörinyrkkeilyn SM-kisoissa vuonna 2017 syntyi myös pienimuotoinen mediakohu suuntausten vastakkainasettelusta entisen SNL:ön varapuheenjohtajan Timo Rannikon esitettyä julkisesti huolensa ammattinyrkkeilyn amatöörinyrkkeilyä näivettävästä vaikutuksesta (SM-kehän äärellä kaikuja kivikaudelta - vanhat riidat ammattilaisten ja amatöörien välillä nousivat pinnalle. Ilta-Sanomat, 21.4.2017).

Aineistonkeruun ajankohtaa voi hiljattaisten muutosten vuoksi pitää eräänlaisena siirtymävaiheena edellisen sukupolven tunnistaman amatöörinyrkkeilyn ja uusien sääntöjen alaisuudessa harjoitettavan, ammattinyrkkeilymäistyneemmän version välillä. Ammatti- ja amatöörinyrkkeilyn olemusten ja toimintaympäristöjen yhä perustavanlaatuisista eroavaisuuksista huolimatta olen katsonut parhaaksi kutsua amatööri- ja ammattinyrkkeilyä *suuntauksiksi* esimerkiksi *lajien* sijaan, sillä lajeiksi kutsuminen pitäisi sisällään varsin voimakkaan konnotaation niiden perustavanlaatuisesta ja dramaattisestakin keskinäisestä erilaisuudesta. Vaikka suuntausten pitäminen eri lajeina olisi esimerkiksi kilpailuformaattien ja -organisaatioiden suhteen perusteltua, niin sekä suuntausten läheneminen että niiden molempien vaivaton mahtuminen *nyrkkeilyn* kattokäsitteen alle ovat mielestäni riittäviä syitä lähestyä suuntausten eroavaisuuksia terminologisesti maltillisesti.

2.2. Yhteiskunnallis-historiallinen jatkumo

Jos nyrkkeilyn alkuhämärät pitäisi summata yhteen lauseeseen, ei vaatisi mainittavaa rohkeutta esittää lakoninen toteamus, että lajin juuret ulottuvat ihmisyyden alkulähteille asti. Selviytyminen on edellyttänyt kykyä kamppailla fyysisesti, ja ilman aseita käytävän kamppailutilanteen voi ilman sen suurempaa mielikuvituksen venyttämistä nähdä muistuttavan kamppailulajin ottelutapahtumaa tietyiltä osin, vaikka panokset, puitteet ja motiivit ovatkin aikojen saatossa muuttaneet muotoaan.

Fyysiset yhteenotot lienevätkin kuuluneet ihmislajin toimintaan kautta historian osana lajien välistä ja sisäistä selviytymiskamppailua (Gómez & Verdú & González-Megias & Méndez 2016, 233-235). Nyrkit puolestaan ovat keskeinen osa ihmiskehon omaa aseistusta. On jopa esitetty, että miesten

kasvonpiirteet ja nyrkit ovat evoluution saatossa muodostuneet nykyisenkaltaisiksi osin juuri nyrkkitappeluiden vuoksi (Carrier & Morgan 2013). Vaikka teoriaa on kritisoitu (Nickle & Goncharoff 2013), näyttäisi todella siltä että ihmisnyrkki on muovautunut lyömiseen varsin hyvin (Horns & Jung & Carrier 2015).

Nyrkkeilyä on ”muinaisuudessaan” verrattu urheilulajeista juoksuun, joka myös on kulkenut ihmisen mukana koko ihmisen olemassaolon ajan (Sugden 1996, 9). Nyrkkeilyn kaikkein fundamentaaleimman perustan voidaan siis nähdä rakentuvan yleisinhimilliselle toiminnalle. Yhteiskunta- ja sosiaalitieteellisessä tutkimuksessa tällainen ei kuitenkaan ole tyydyttävä vastaus paikannettaessa lajin lähtökohtia ja historiaa. Kyseessä on enemmänkin anekdootti kuin vakavasti otettava nyrkkeilyn sosiaalisen historian selonteon yritys. Tällaisena se kuitenkin tarjoaa pohjan seuraavaksi esiteltävälle yhteiskunta- ja sosiaalitieteellisesti olennaisemmalle nyrkkeilyn minihistoriikille.

Kun tarkastellaan nyrkkeilyä organisoituna kilpaurheiluna osana kulttuuria, ei silloinkaan jää muuta mahdollisuutta kuin hyväksyä lajin synnyn asettuvan historian lehdillä kauas. Nyrkkeilyn historia ulottuu nimittäin vuosituhansien taa. Lajin varhaiset muodot eivät olleet säännöiltään yhteneviä nykymaailman tuntemaan nyrkkeilyn kanssa, mutta ne tavataan asettaa osaksi samaa jatkumoa.

Mistä sitten tiedämme nyrkkeilyn olevan vanhaa perua? Nyrkkeily vaikuttaisi levittäytyneen sivistyksen mukana ja saaneen ensimmäiset dokumentoidut muotonsa välimeren alueella. Nyrkkeilyä esittäviä hieroglyfejä on löydetty pronssikauden Egyptistä ja ottelua esittäviä maalauksia tunnetaan sumerien tekeminä. Lajia kuvataan myös Homeroksen Iliassa ja se oli ohjelmassa antiikin ajan olympialaisissa jolloin kamppailut käytiin ilman painosarjoja tai pistetuomioita ja löyhin säännöin, mutta käsisuojuukset olivat jo käytössä. Rooman brutaalien gladiaattorinäytösten osana olleet nyrkkeilyottelut puolestaan loitonsivat lajia urheilusta kohti show'ta. Rooman luhistumisen jälkeen nyrkkeilyn ”yleisesti tunnustettuun” historiaan tuleekin n. tuhannen vuoden aukko. Järjestetyt kaksinkamppailut jatkuivat kyllä sinällään keskiajan Euroopassa, mutta ne erosivat luonteeltaan nyrkkeilystä siinä määrin, ettei niitä tavata lukea kiinteäksi osaksi lajin kehitystä. (esim. Boddy 2008, 9-25; Sugden 1996, 8-10; Lounasheimo 1987, 15-16.)

Nykyaikainen nyrkkeily saikin kenties tärkeimmän sysäyksensä 1600-luvun Britanniassa, jossa nyrkkeilyä - tai oikeammin pugilismia, joksi sitä tuolloin kutsuttiin - alettiin harjoittaa osana miekkailuharjoittelua. Miekkailu vaikutti lajin muotoutumiseen esimerkiksi otteluasennon samankaltaisuuden kautta ja lajin maine herrasmieslajina lieneekin perua jo tuosta pohjasta ylempien

sosiaaliluokkien suosiman miekkailukoulutuksen osana tapahtuvana toimintana. Pugilismin katsottiin olevan tehokas itsepuolustuksen muoto ja sitä kutsuttiinkin nimellä ”The Noble Art of Self-Defence”. Britanniasta kehkeytyikin nykyaikaisen nyrkkeilyn kehto, sillä siellä oteltiin vuosisadan lopulla lajin ensimmäiset tunnetut viralliset ottelut (1681), perustettiin nyrkkeilyn isäksi ja ensimmäiseksi Englannin nyrkkeilymestariksi tituleeratun James Figgin toimesta nyrkkeilykoulutusta sisältänyt akatemia vuonna 1719 ja laadittiin Jack Broughtonin kynästä ensimmäiset viralliset säännöt vuonna 1743, jotka olivat voimassa lähes vuosisadan. Tuon ajan nyrkkeilyottelut eivät tosin olleen säännöiltään hioutuneet nyky maailman tuntemien kaltaisiksi, vaan ottelijoiden oli lupa lyömisen lisäksi myös esimerkiksi potkia ja painia. Broughtonin säännöt kuitenkin muuttivat lajia huomattavasti nykyisen kaltaiseksi, sillä vaikka niissä sallittiin edelleen painiotteita, niissä esimerkiksi kiellettiin vastustajaan tarttuminen vyölinjan alapuolelta ja tämän lyöminen tuon linjan alle. Broughton myös kehitti nyrkkeilyyn nuoratuksi neljän – alkeellisen kehän – ja hansikkaat, joskin käsisuojausten käytön pakollisuus astui voimaan vasta paljon myöhemmin. Myöskään pistetuomiot eivät kuuluneet ajanmukaiseen nyrkkeilyyn, vaan tuon ajan ottelut käytiin siihen asti, kunnes toinen ottelijoista katsottiin kyvyttömäksi jatkamaan tuolloisen tyrmäyssäännön puitteissa tai hän itse luovutti. (Boddy 2008, 26-32; Sudgen 1996 11-21; Nyrkkeilyn historiaa. Suomen nyrkkeilymuseon internet-sivut; Lounasheimo 1987, 16-21.)

Nyrkkeilijöistä muodostui oma ammattikuntansa ja vaikka laji ei saanut yleistä hyväksyntää tai ollut 1700-luvun puolivälin tienoille edes laillista, sen seuraajia ja harjoittajia löytyi kaikista yhteiskuntaluokissa ja otteluita järjestettiin ja seurattiin niin rahvaan kapakoissa kuin ylellisemmissäkin puitteissa - esimerkiksi vuonna 1723 Hyde Parkissa kuningas Yrjö ensimmäisen määräämänä. Ottelijat saivat usein palkkioita ja otteluiden ympärille kehittyi vedonlyöntibisnes. Taloudellinen hyötyminen nyrkkeilemisestä on sittemmin iskostunut kieleen ammattinyrkkeilijää tarkoittavana ja sekä arkikielessä että englisisessa tutkimuskirjallisuudessa suosittuna terminä ’prizefighter’. (Boddy 2008, 29-31; Sudgen 1996, 15.)

1800-luvun taitetta pidetään usein Englannin nyrkkeilyn kultakautena. Tuolloin nyrkkeilyn asema urheilulajina vakiintui edelleen jatkuneesta vastustuksesta huolimatta, sitä seurattiin sen kyseenalaisesta asemasta huolimatta kuningashuonetta myöten ja englanninmestarin arvo tarkoitti käytännössä maailmanmestarin arvoa, vaikka laji olikin jo ehtinyt levitä maan ulkopuolelle – erityisesti Amerikkaan. (Boddy 2008, 38-44; Lounasheimo 1987, 24-28.) Nyrkkeily nähtiin miehisimpänä olemassa olevana urheilumuotona ja englantilaisten dominanssi tällaisessa lajissa nähtiin symbolina suurvalta-Britannian ylemmyydelle muihin kansakuntiin nähden, kuin myös

käypänä keinona vahvistaa maan miesväestöä (Ungar 2010, 156-159). Amerikkalaisnyrkkeilijöiden ja tummaihoisten ottelut englantilaisia vastaan olivatkin erityislaatuista ja huomiota keränneitä tapahtumia, jolloin kansakunnan ylpeys oli pelissä molemmilla puolilla. Siinä missä Englannissa laji alkoi ylemmissä sosiaaliluokissa, Amerikassa sitä alettiin harjoittaa 1800-luvun alussa pääasiassa laittomasti yhteiskunnan alemmissa kerroksissa ja se tarjosi voittopuolisesti valkoihoisista mestareista huolimatta alusta lähtien myös tummaihoisille orjille väylän sosiaaliseen nousuun, sillä vaikka orjia otellutettiin usein omistajiensa huviksi, heistä etevimpien (kuuluisimpina Bill Richmond ja Tom Molineaux) tiedetään otelleen tiensä vapauteen. (Boddy 2008, 42-46; Lounasheimo 1987, 24-27, 29; Gorn 1986, 19-21, 69, 79-80).

Nyrkkeilyn suosio Englannissa kuitenkin laski viktoriaaniselle ajalle tultaessa. Nyrkkeily ja yleisemminkin urheilu koettiin tuolloin barbaarisena ja lajin harjoittamisen laillisuutta rajoitettiin. (Boddy 2008, 77-82.) Tämä jossain määrin pakotti viimeisten ratkaisevien sääntöuudistusten kokoamista nk. Queensberryn säännöiksi vuonna 1867. Tuolloin nyrkkeilyn voidaan katsoa saaneen nykyisen muotonsa ja sittemmin sääntöjä onkin lähinnä viilattu ilman dramaattisia muutoksia. Queensberryn säännöissä esimerkiksi nyrkkeilyottelun erien pituus määriteltiin kiinteäksi, kaikenlaiset painiotteet kiellettiin, tyrmäys määriteltiin nykyisen kaltaiseksi ja nyrkkeilyhanskojen pakollisuus astui voimaan. (mt. 91-92.) Viralliset paljain nyrkein käydyt ottelut jatkuivat vielä vuosisadan lopulle asti, mutta viimeinen tunnettu hanskoitta käyty mestaruusottelu käytiin vuonna 1889. Ilman hanskoja käytävät ottelut jatkoivat kuitenkin olemassaoloaan laittomasti. (Sammons 1988, 4-7.) Nk. bare-knuckle fighting on tosin ollut tekemässä paluuta 2000-luvulla, ja otteluita järjestetään Britanniassa ja Yhdysvalloissa lain puitteissa (Vice: Underground Bare Knuckle Boxing in the UK. Vice Media.). Nyrkkeilyn asema Englannissa jatkoi ristiriitaista olemassaoloaan samalla kun lajin suosio jatkoi kasvuaan Yhdysvalloissa, jossa nyrkkeily tosin myös pyristeli laillisuuden rajamailla pitkälle 1800-luvun loppupuolelle. Yhdysvalloista nousivatkin ne Queensberryn sääntöjen alaisuudessa otelleet mestarit, joihin nykynyrkkeilyn maailmanmestarien jatkumo usein jäljitetään. (Sammons 1990, 4-9; Lounasheimo 1987, 32-33.)

1800-luvun lopulla myös amatööri-nyrkkeily kehittyi omaksi lajimuodokseen, paljolti ylempien sosiaaliluokkien pyrkimyksenä tehdä vastustetusta lajista turvallisempi ja korostaa ”amatööriurheilun ideaalia” (Boddy 2008, 91-95; Sudgen 1996, 27-28). Amatööri-nyrkkeilyn asema olympialajina vakiintui suhteellisen nopeasti sen oltua nykymuotoisissa olympialaisissa ensimmäistä kertaa jo vuoden 1904 St. Louisin kisoissa ja pysyttyä Tukholman vuoden 1912 kisoja lukuun ottamatta

olympialaisten ohjelmassa näihin päiviin asti (BOXING: History of Boxing at the Olympic Games. International Olympic Committee 2015, 2).

Nyrkkeilyn asetuttua niille urille joita pitkin sen usein esitetään liikkuneen nykyhetkeen, laji on ollut osana yhteiskunnallista muutosta ja toiminut osaltaan sen näyttämönä. Vaikka etniset vähemmistöt ovat olleet lajin ja yhteiskunnan murroksen kannalta keskeisiä elementtejä myös muiden kuin tummaihoisten osalta, lienevät rotukysymykset olleet näkyvimmin esillä Yhdysvaltojen tummaihoisten aseman muutoksessa (Heiskanen 2012, 1-3). Ammattinyrkkeilyn raskaansarjan ensimmäinen tummaihoisen maailmanmestari Jack Johnson aiheutti 1900-luvun alussa pahennusta esiintymällä valkoihoisten naisseuralaisten kanssa ja hänen mestaruuskaudellaan ajan media etsi avoimesti ”suurta valkoista toivoa” (”The Great White Hope”) häntä kukistamaan ja valkoihoisten valtaa palauttamaan (Sammons 1990, 34-41 & 1988, 44; Lounasheimo 1987, 91-93). Seuraava afro-amerikkalainen mestari Joe Louis puolestaan kävi 1930-luvun lopulla kaksi kamppailua natsi-Saksan Max Schmelingia vastaan, ja näitä otteluja ympäröi poliittisesti ymmärrettävän tulehtunut vastakkainasettelun ilmapiiri (Sammons 1990, 113-117 & 1988, 107; Lounasheimo 1987, 159-160, 162-163, 221). Kun taas Muhammad Ali kieltäytyi islamiin kääntymisensä vedoten osallistumasta Vietnamin sotaan vuonna 1967, hänet asetettiin kieltäytymisestä ottelukieltoon, josta hänet vapautettiin noin kolmen ja puolen vuoden jälkeen, oletettavasti osin Vietnamin sodalle vastaisemmaksi muuttuneen yleisen mielipiteen vuoksi (Marletsuo 2015, 61-62; Sudgen 1996, 43-44).

Globaali politiikka on ollut olennaisesti läsnä lajin historiassa em. kaltaisten valtioiden ja regiimien sisäisten ja niiden välisten vastakkainasetteluiden lisäksi myös sitä kautta, että ammattieurheiluun suhtauduttiin kielteisesti rautaesiripun takana (ks. Riordan 1991). Nyrkkeilyn ainoista kolminkertaisista olympiavoittajista – jotka ovat Unkarin kansantasavallan László Papp sekä Fidel Castron hallitseman Kuuban Teófilo Stevenson ja Félix Savón – vain Papp otteli ammattilaisena ja hänenkin tiensä kirkkaimmalle huipulle meni tukkoon, kun Unkarin viranomaiset asettivat hänet matkustuskieltoon (Grasso 2013, 304; Lounasheimo 1987, 356-357; László Papp & Teófilo Stevenson. BoxRecin internet-sivut). Stevenson ja Savón puolestaan menettivät molemmat mahdollisuuden tavoitella lisäkin kultaa Kuuban boikotoitua olympialaisia vuosina 1984 ja 1988 (Grasso 2013, 304).

1900-luvun lopulla ammattinyrkkeilyn maailma jossain määrin pirstaloitui. Sarjojen määrää lisättiin ja mestaruuksia nousivat myöntämään liitot, joista merkittävimmät ovat tänäkin päivänä toiminnassa olevat WBA, WBC, IBF ja WBO (Sugden 1997, 48-50). Siinä missä vielä muutama vuosikymmen

sitten ammattinyrkkeilyssä oli kahdeksan painosarjaa ja kaikissa tunnustettiin yksi maailmanmestari, on tämän hetken mestarien määrä kasvanut valtavaksi. Kaikkien pääliittojen mestareilla on nimellinen maailmanmestarin status, ja mestaruudet saattavatkin näin ollen jakautua samanaikaisesti yhdessä sarjassa kaikki eri ottelijoille, vaikei näin aina olekaan. Lisäksi liitoilla on erilaisia alatitteleit^ä ja pienempiä liittoja on siinnyt runsaasti. Mestarit puolustavat voit^{ään} tahoillaan, ja ottelevat toisiaan vastaan harvakseltaan vöiden yhdistämiseksi. Tämän katsotaan ilmentävän ammattinyrkkeilyn olemusta huippu-urheilun lisäksi myös bisneksenä, sillä tällainen toiminta on usein jonkin merkittävän tahon taloudellisten intressien mukaista. (Tenorio 2006, 364-367.)

2.3 Nyrkkeily Suomessa

Nyrkkeily ei kuulu Suomen tai yleisemminkään pohjoismaiden perinteikkäimpiin tai ensimmäisenä organisoituihin urheilumuotoihin. Ensin ylemmistä sosiaaliluokista lähtenyt ja koululiikunnan kautta alemmissa luokissa kilpaurheiluksi kehittynyt ”ruumiinkulttuuri” – kuten Leena Laine ilmiötä nimittää – sai järjestöorganisaatorisen alkusysäyksensä voimistelun ja hiihdon kaltaisten lajien parissa tukevasti 1800-luvun puolella, noudattaen tässä pääpiirteittäin pohjoismaista kehitystä (Itkonen 1996; Meinander 1994; Laine 1992, 117-119). Nyrkkeily puolestaan saapui Skandinaviaan 1800-luvun lopulla ja Suomeen 1900-luvun alussa (Lounasheimo 1987, 475). Suomalaisen kamppailu-urheilukentän historian suurinta menestystä nauttineena lajina voi pitää painia, mutta myös suomalaisnyrkkeilyn noin satavuotiseen historiaan mahtuu useita kansainvälisen tason menestyjiä. Vaikka Suomesta ei ole koskaan tullut ammattilaisten kiistatonta maailmanmestaria, Suomen mitalisaalis olympialaisista on pohjoismaiden suurin (Boxing. Sports-Referencen internet-sivut; Arvokisamitalistit. Nyrkkeilymuseon internet-sivut) ja parhaiten menestyneet ammattinyrkkeilijät (kuten Gunnar Bärlund, Elis Ask, Olli Mäki, Risto Luukkonen, Tarmo Uusivirta, Amin Asikainen ja Robert Helenius) ovat myös uriansa huipulla arvostettu maailman suurimman nyrkkeilyjulkaisun, The Ringin, listoilla maailman kymmenen kärkeen sarjoissaan (Suomen kaikkien aikojen TOP 10 -artikkelisarja. Boxing.fi-internetsivusto).

Ilmo Lounasheimon (1987, 476) mukaan nyrkkeilyn saapumisen ja juurtumisen taustalla olivat ylempien sosiaaliluokkien edustajat, ja nyrkkeily alkoikin Suomessa akateemisista piireistä. Ensimmäiset yleisölle avoimet nyrkkeilyottelut oteltiin vuonna 1905 Helsingissä painikilpailujen väliajalla, joka osaltaan alleviivaa painin vahvempia perinteitä Suomessa. Kilpanyrkkeily pääsi kunnolla vauhtiin vasta 1920-luvun alussa, jolloin pidettiin ensimmäiset varsinaiset nyrkkeilykilpailut, perustettiin Suomen Nyrkkeilyliitto (SNL) ja Työväen Urheiluliitto (TUL) otti lajin ohjelmaansa. Ajan poliittinen ilmapiiri heijastui nyrkkeilykilpailujen järjestämiseen esimerkiksi

sikäli, että tuolloin järjestettiin kansainvälisten turnausten sijaan maaotteluita ja Suomen Nyrkkeilyliitto pyrkiin mukaan pohjoismaiseen maaottelutapahtumien rinkiin, kun taas toisaalla TUL järjesti ottelutapahtumia Neuvostoliiton nyrkkeilypiirien kanssa. (mt. 478-483.) Suomalaista amatöörinyrkkeilykenttää onkin sen historiassa leimannut jossain määrin SNL:n ja TUL:n välinen vastakkaisasettelu. Esimerkiksi ensimmäisen suomalaisammattilainen Hannes Hakkarainen oli TUL:n jäsen, mutta kokeiltuaan ammattilaisuutta liittyi SNL:n alaisen seuran jäseneksi ja sai takaisin kilpailuoikeutensa amatööreihin, mitä nyrkkeilyssä ei yleensä tapahdu. 1960-luvun taitteessa puolestaan TUL:n nyrkkeilijöitä ei aina näytöistään huolimatta välttämättä päästetty olympialaisiin ja muihin merkittäviin edustustehtäviin, tunnettuina esimerkkeinä Pekka Kokkonen ja taannoin julkaistun ”Hymyilevä mies” -elokuvan käsittelemä Olli Mäki. (mt. 492-493, 643-643, 653, 656. Liittojen välinen kuilu kuitenkin kaventui ratkaisevasti ammattikehissä, joissa TUL-lähtöisen Elis Askin aktiiviuransa jälkeen perustama ammattilaistalli järjesti suuria ammattilaistapahtumia niin TUL:n (esim. Kokkonen ja Mäki) kuin SNL:n (esim. Risto Luukkonen) alaisten seurojen entisten edustajien otellessa niissä (mt. 581).

Askin tallin aikojen erinomainen suomalaismenestys ammattilaiskehissä jäi kuitenkin ohimeneväksi ilmiöksi ja Olli Mäen vuonna 1964 voittama Euroopan mestaruus jäi viimeisimmäksi suomalaisammattilaisen saavuttamaksi EM-titteliksi aina Amin Asikaisen vastaavaan saavutukseen asti vuonna 2006 (Asikainen iski Euroopan mestaruuden Saksassa. YLE urheilu 4.6.2006). Parhaat Suomea edustaneet nyrkkeilijät saavuttivat arvokisamitaleita niin 70-, 80- kuin 90-luvuillakin (Arvokisamitalistit. Nyrkkeilymuseon internet-sivut), mutta ammattinyrkkeilyssä nuo vuosikymmenet eivät ole jättäneet jälkeensä menestystarinoita vastaavassa laajuudessa.

Nykyisyyteen siirryttäessä kuva suomalaisesta nyrkkeilykentästä värityy kasvulla. Vaikka aiheesta ei ole tutkielman viimeistelemisen aikana virallisia ja tuoreita tilastoja saatavilla, nyrkkeily näyttäisi olleen Suomessa selvässä nousussa 2000-luvulla, mitä harrastajamääriin tulee. Tällä hetkellä saavuttamattomissa olevan, Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskuksen internet-sivujen faktapankin mukaan vuonna 2001 harrastajia oli noin 16 000, vuonna 2006 noin 22 500 ja vuonna 2010 luku oli noin 28 500. Seuroissa harrastavien määrän osuus kaikista harrastajista on kautta linjan ollut karkeasti ottaen puolet. Lisenssillisten kilpaharrastajien määrän kasvu oli tilaston mukaan ollut huomattavasti maltillisempaa, mutta vuoden 2001 lukumäärä 2002 oli kuitenkin vuonna 2010 kasvanut 2432:een. Suomen Kuntoliikuntaliitto ry:n, Suomen Liikunta ja Urheilu SLU ry:n, Nuori Suomi ry:n, Suomen Olympiakomitean, Helsingin kaupungin, Suomen Gallup Oy:n ja opetus- ja kulttuuriministeriön yhteistyönä toteutetussa tutkimuksessa ”Liikuntatutkimus 2009-2010” (2010)

puolestaan esitettiin 19-65-vuotiaista koostuvan nyrkkeilyn harrastajien määrän kasvaneen ajanjaksolla vuosista 1997-1998 vuoteen 2010 n. 10000:sta 23000:een, seuroissa harrastavien osuuden ollessa kautta linjan karkeasti ottaen puolet (s. 40, 47-48).

Samaan aikaan suomalainen ammattinyrkkeily on ollut nosteessa erityisesti sittemmin kuopatun P3-tallin nyrkkeilijöiden edesottamusten ansiosta. Amin Asikainen, Juho Tolppola, Ville Piispanen ja Juho Haapoja ovat päässeet ottelemaan sarjojensa EM-tittleistä 2000-luvun puolivälin jälkeen ja kosovolaistaustainen Edis Tatli pääsi jopa testaamaan rajojaan WBA-liiton MM-ottelussa vuonna 2014. Samaan aikaan saksalaisen Sauerland-tallin leivissä uraansa viime vuosikymmenen lopulta tehnyt raskassarjalainen Robert Helenius on noussut koko kansan tuntemaksi hahmoksi ja kenties maan suurimmaksi ”kuningassarjan” toivoksi kautta aikojen. Helposti lähestyttävänä julkisuuden henkilönä jo ennen ammattilaisuraansa tunnettu Eva Wahlström taas on noussut menestyksekkäällä amatööriurallaan sekä ammattilaisten EM-tittelin ja WBC-liiton MM-titteliin voitoillaan sarjansa globaalille huipulle. Naisnyrkkeilyn kärki Wahlströmin takana näyttäisi laajenevan, sillä Mira Potkonen saavutti historiallisella pronssillaan vuonna 2016 Rion olympialaisten ainoan suomalaismitalin ja Elina Gustaffson iski samana vuonna MM-pronssille. Kärjen levenemisestä kieliä sekin, että naisnyrkkeilijät ovat tuoneet leijonanosan suomalaisen nyrkkeilyn arvokisamitaleista läpi 2000-luvun (Arvokisamitalistit. Nyrkkeilymuseon internet-sivut). Lisenssillä nyrkkeilevien naisten määrä vuonna 2010 oli edellä mainittujen KIHU:n tilastojen mukaan toisaalta miesten määrään nähden edelleen varsin vaatimaton sen ollessa noin 140. Myös SNL on Särämäkarin (2013, 9) mukaan esittänyt internet-sivuillaan saman luvun, joskaan sitä ei siellä enää tämän tutkielman valmistuessa ollut.

2.4 Globaali nykytilanne

Esitän varovaisesti nyrkkeilyn globalisoituneen, ainakin mikäli sen indikaattorina voidaan pitää kansainvälisen huippumenestyksen maantieteellistä jakautumista. Nyrkkeilyn historiassa ilmenevä polarisoituminen kansallisiksi tai huippu-urheiluregiimillisiksi menestysesäkkeiksi ei saa nykyisyyden kontekstissa vastakaikua esimerkiksi siitä, että Rion vuoden 2016 olympialaisissa 13 tarjolla ollutta kultamitalia jakautuivat yhdeksän maan edustajien kesken (Rio 2016, Boxing. Olympic.org-internet-sivut). Ammattilaisten kaikki painosarjat huomioivalla The Ring-lehden pound-for-pound-arvolistalla puolestaan kärkikymmenikkö koostuu elokuussa 2017 kahdeksan eri maan edustajista (Ratings. The Ring-lehden internet-sivut.). Molemmissa tapauksissa Afrikka ja Oseania ovat ainoat (asutut) maanosat ilman edustusta, mutta niistäkin on nähty 2010-luvun kansainvälisellä huipulla otelleita yksilöitä molemmissa suuntauksissa.

Kenties merkittävämpi nyrkkeilyn globalisoitumisen indikaattori voisikin olla vapautunut laillisuustilanne. Nyrkkeilyn laittomuutta ylläpitävien maiden listasta on olemassa hieman ristiriitaista tietoa, mutta lista on joka tapauksessa lyhyt. Ammattinyrkkeily näyttäisi tällä hetkellä olevan laitonta Pohjois-Koreassa, Iranissa ja Islannissa (Hollin 2016, 67; Bouncing back. More countries are allowing professional boxing, despite the risks. The Economist 19.1.2015; Boxers bounce back in Sweden. BBC News 26.6.2007). Esimerkiksi sosialismin perintönä ammattiurheiluun penseästi suhtautunut amatööri-nyrkkeilyn supermaa Kuuba salli lajin vuonna 2013 (Cuba ends ban on pro boxing. ESPN 27.4.2013).

Islannin lisäksi ainoa ammattinyrkkeilyä rajoittava pohjoismaa on Ruotsi. Tämä on sikäli mielenkiintoista, että tähän mennessä ainoa pohjoismaalainen ammattinyrkkeilyn raskaansarjan maailmanmestari oli juuri ruotsalainen Ingemar Johansson vuosina 1959-1960 (Ingemar Johansson. BoxRecin internet-sivut). Ruotsissa ammattinyrkkeily sallittiin vuonna 1970 voimaan astuneen kiellon jälkeen uudelleen vuonna 2007, mutta maassa rajoitettiin erämäärä vastaamaan amatööriotteluita (Sweden: Laws BoxRecin internet-sivut). Käytännössä tämä esti titteliotteluiden järjestämisen maassa ja samalla rajoitti ammattinyrkkeilijöitä luomasta maassa uraansa. Tilanne on kuitenkin sikäli häilyvä, että 2010-luvulla Ruotsissa on järjestetty merkittäviä, etenkin naisten välisiä ammattilaisotteluita poikkeulupien turvin ja ruotsalaisten miesnyrkkeilyn ammattilaisten määrä on vuosikymmenen vaihteesta moninkertaistunut vuoden 2017 loppuun tultaessa (Sweden. Lb for Lb. BoxRecin internet-sivut). Norjan hallitus puolestaan päätti niinkin hiljattain kuin 16.12.2014 sallia ammattinyrkkeilyn, ilmeisesti paljolti menestyneen naisammattilaisen, Cecilia Brækhusin innoittamana (Tjonndal 2016b, 15-17; Norway boxing ban may be out for the count. The Foreigner, 27.11.2014). Tanskassa taas esimerkiksi suurta suosiota myös aktiiviuransa jälkeen nauttivan Mikkel Kesslerin ottelu Mehdi Bouadlaa vastaan vuonna 2011 keräsi yli miljoonan katselijan TV-yleisön, vaikkei kyseisellä mittelöllä ollut MM-titteliottelun statusta (IBO Title Update: Kessler Draws Huge Ratings, BoxingScene.com-internetsivusto 6.6.2011). Sääntelyn vapautumiseen asti pohjoismaiset ammattinyrkkeilijät ovatkin otelleet paljon Tanskassa ja Suomessa järjestetyissä otteluilloissa.

3. Nyrkkeily sosiologisena tarkasteltavana

Tässä luvussa esittelen nyrkkeilyä käsittelevän sosiaali- ja yhteiskuntatieteellisen tutkimuskentän antia, jonka tuntemusta olen hyödyntänyt tutkielman aineistoa kerätessäni ja analysoidessani. Tarkoitukseni ei siis ole ollut ainoastaan argumentoida nyrkkeilyn sosiologisen relevanssin puolesta, vaan myös muodostaa teoreettista perustaa nyrkkeilijöiden näkemyksiin suuntautuvalla empirialleni.

Nyrkkeily on ollut sosiologisen ja sosiologian sukulaistieteellisen mielenkiinnon tutkaimessa ennenkin ja vieläpä suhteellisen laajasti. Lähdettyäni tutkielmani alussa kartoittamaan nyrkkeilyn ja yhteiskunnallisen suhdetta nyrkkeilyn pienoishistoriikin kautta, olen jo hieman sivunnut joitain nyrkkeilyn ja yhteiskuntatieteiden risteämispisteitä. Tässä luvussa keskiöön ei asetu kuitenkaan nyrkkeilyn historia, vaan tämän tieteenalan tarjoamasta materiaalista kokoamani katsaus siihen, mitä nyrkkeily on ja millaisiin sosiologisesti mielenkiintoisiin ilmiöihin se liittyy. Aiemman tutkimuskirjallisuuden luotaamisen pohjalta olen jakanut nyrkkeilyn yhteiskuntatieteellisenä ilmiönä kolmeen osakokonaisuuteen: laji, maskuliinisuus ja suhde valta- ja luokkakulttuuriin.

Tutkijana minun on pidettävä mielessä, ettei ole olemassa yksiselitteisesti vangittavaa nyrkkeilyn maailmaa, josta voitaisiin sanoilla maalaten luoda jonkinlainen sirpaleeton ja tulkinnoista vapaa kuva. Yltiöpäisinkään positivistit tuskin olettaa kykenevänsä kartoittamaan tällaisen ilmiön nyanssit ja niiden kausaalisuhteet tehden aukotonta oikeutta tutkimuskohteelleen. Sen luonnetta, käytäntöjä, sisäistä logiikkaa ja asemaa kulttuurin ja yhteiskunnan osana voidaan kuitenkin pyrkiä ymmärtämään, kuvaamaan ja selittämään ja sellaisena nyrkkeily on sosiologiselle huomiolle altistettavana herkullinen tarkasteltava.

On kuitenkin tärkeää pitää mielessä, ettei informanttejani edustava termi ”nyrkkeilijä” tai ”nyrkkeilyn harrastaja” ole mikään ongelmaton, pysyvä ja yksiselitteinen käsite, joka olisi jotenkin riippumaton tutkijan omaan esitietoon perustuvista määrittelyistä ja tulkinnoista. Yleisemmin ajatellen yhteiskunta- ja sosiaalitieteiden ei voine olettaa pääsevän vastaavasta ongelmasta koskaan eroon, mutta sen vaikutusta on mahdollista jossain määrin kontrolloida tiedostamalla se. Esimerkiksi Heli Vaaranen on nuorten poikien kaahauskulttuuria käsittelevässä väitöskirjassaan (2004) teroittanut lukijalle ”nuoren kaaharin” olevan ideaalityyppinen konstruktio ja kannattavansa esimerkiksi jo sosiologian klassikon, Max Weberin jakamaa näkemystä siitä, ettei ”... mikään tieteellinen menetelmä voi toistaa todellisuutta, eivätkä mitkään tieteelliset käsitteet voi antaa oikeutta tutkitulle ilmiölle. Sosiaalitieteen tekeminen sisältää valintaa ja abstrahointia.” (mt. 16). Jo termeissä ”nyrkkeilijä” ja ”nyrkkeilyn harrastaja” on tuntuva ero. Termin ”nyrkkeilijä” kuullessani voin jo

pelkkänä lajiskurssin parissa vapaa-aikaani viettävänä yksityishenkilönä erottaa konnotaation lajin vakavasti ottavan ja siitä saatavien meriittien kautta joko sosiaalista tai taloudellista pääomaansa kartuttavasta urheilijasta, kun taas ”nyrkkeilyn harrastaja” saa aikaa mielle yhtymän, joka vastaisi lähinnä kuntonyrkkeilijää tai kenties juniori-ikäluokissa kilpailevaa henkilöä. En pidä näitä termejä lajin sosiaalisen kentän ääripäinä ja tiedostan niiden väliin tästä huolimatta jäävän suuri joukko eritasoisia lajin parissa toimivia lajin harjoittajia. Mikäli näkemykseni kuitenkin on tällainen nyrkkeilyä seuraavana yksityishenkilönä, on minun aiheellista tutkijan ominaisuudessa todeta tällaisten ilmaisujen olevan arkikielen luokitteluja, jotka eivät tee oikeutta informanteilleni tai tutkimalleni ilmiölle. Tyypillistä informanttiani kuvaavaksi termiksi tarjoankin ”nyrkkeilyn harjoittajaa” ja määritelmäksi yksinkertaisuudessaan ”henkilöä, joka aktiivisesti harjoittaa nyrkkeilyä”. Termi on tarkoitettu pitämään sisällään esimerkiksi niin kuntonyrkkeilijä, ammattinyrkkeilijä kuin nyrkkeilyvalmentajakin, mutta sulkemaan ulos esimerkiksi nyrkkeilytoimittaja tai -promoottori. En pidä termiä tai sen määritelmää ongelmattomana, mutta katson sen tarjoavan esimerkkinä käyttämiini yleisiin termeihin verrattuna vähemmän rajoittavan terminologisen lähestymistavan. Olen käyttänyt ”ammattinyrkkeilijän” tai ”naisnyrkkeilijän” kaltaisia käsitteitä silloin, kun olen katsonut spesifioinnin tarpeelliseksi. Usein näin onkin tapahtunut.

3.1 Laji

Puhun tutkielmassani ennen kaikkea ”nyrkkeilystä”, sukkuloiden samalla ”amatöörinyrkkeilyn”, ”ammattinyrkkeilyn” ja ”naisnyrkkeilyn” kaltaisten alakategorioiden välillä sen mukaan, milloin olen kutakin katsonut tarpeelliseksi käyttää. Lievä painotus tutkielmani teoriaosuudessa kuuluu kuitenkin ammattinyrkkeilylle. Tähän on syynä ammattinyrkkeilyn suurempi painotus nyrkkeilyä koskevassa tutkimuskirjallisuudessa. Ammattinyrkkeilyä on näin ollen luontevaa pitää yhteiskuntatieteellisesti mielenkiintoisempana.

Kuten todettua, nyrkkeilyä voi pitää ikiaikaisena lajina joka on kohdannut historiansa saatossa sekä huomattavaa vastustusta, että ollut myös hyvin seurattu laji. Esimerkiksi Yhdysvalloissa merkittäviä nyrkkeilyotteluita seurasi vuonna 1952 säännöllisesti yli kolmannes kaikista TV-katsojista (Rondinone 2013, 183) ja erityisesti Muhammad Alin otteluilla oli tapana olla ympäri maailman televisioituja, massiivisia tapahtumia. Nyrkkeily herättää ihmisissä ristiriitaisia tunteita ja törmätäkseen mielipidespektrin ääripäihin - ”hienosta herrasmieslajista” ”järjettömään hakkaamiseen” - ei joudu näkemään vaivaa. Vaikka nyrkkeilyn todellisuuden olemassaolon tai ainakin sen kuvaamisen mahdottomuus tunnustetaan, nousee silti kysymys: Millainen laji sitten on?

Nyrkkeilyn olympiakävijä, EM-pronssimitalisti ja viisinkertainen suomenmestari Esa Hukkanen on (2015, 10-16) kuvaillut nyrkkeilyä vaativaksi nopeuskestävyyslajiksi, jossa psyykkiset ja teknis-taktiset lajivaatimukset ovat erityisen tärkeässä roolissa. Hukkanen myös nostaa esiin kamppailu-urheilun valmennuskoulutuksissa käytettävän Suomen nyrkkeilyliiton lajianalyysin (2008), jonka mukaan onnistunut ottelusuoritus koostuu seuraavista tekijöistä: taito 42%, nopeus 25%, kestävyys 20% ja voima 13% (Suomen nyrkkeilyliiton lajianalyysi 2008; ref. Hukkanen 2015, 10-11). Vaikka lajianalyysin lopputulos ei ole vapaa nyrkkeilijän fyysisten ominaisuuksien ja ottelutyylin kaltaisista muuttujista eikä siten ole yleistettävissä universaalisti, sitä on pidettävä vähintäänkin suuntaa-antavana. Taidon merkitystä päätyi korostamaan myös El Ashker (2011, 356-364), joka esitti otteluvideoiden analyysissään sekä hyökkäys- että puolustustaitojen olleen otteluiden voittajilla tappion kärsineitä kehittyneempiä.

Sosiaali- ja yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa nyrkkeilyä on usein tarkasteltu fyysisen pääoman käsitteen kautta (esim. Lafferty & McCay 2004; Wacquant 2004, 127-149 & 1995a; Woodward 2004; Hargreaves 1997). Pierre Bourdieu (1986) on luonut teorian erilaisista pääoman muodoista, joita ovat: taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen. Siinä missä taloudellinen pääoma voi konkretisoitua esimerkiksi rahana tai omistusoikeuksina ja symbolisempi sosiaalinen pääoma käsittää esimerkiksi erilaisia sosiaalisia verkostoja, kulttuurisen pääoman käsitteen alle kuuluvat niin esimerkiksi taidot, taide-esineet kuin koulutuskin. Bourdieu jakoikin kulttuurisen pääoman edelleen kolmeen muotoon: subjektivoituun (fyysiseen), objektivoituun ja institutionalisoituun. Bourdieu asetti fyysisen pääoman osaksi kulttuurista pääomaa ja esitti fyysisen pääoman saavuttamisen vaativan aikaa ja panostusta (s. 243-244). Tällainen fyysisen pääoman kohde voisikin olla esimerkiksi treenattu keho tai nyrkkeilytaito. Loïc Wacquant (2004) taas on kuvaillut nyrkkeilyn vaativan – jopa muuhun urheiluun verrattuna – poikkeuksellisen voimakasta fyysistä pääomaa, joka ilmenee paitsi taitojen hiomisena, myös työkaluna toimivan kehon jatkuvana treenaamisena, tarkkana painonhallintana ja erityisesti käsien suojelemisena kehässä ja sen ulkopuolella (s. 127-128, 138). Woodward (2004, 9) on kuvaillut nyrkkeilyä fyysisen pääoman muuntamiseksi kulttuuriseksi pääomaksi ja sitä kautta taloudelliseksi pääomaksi.

Nyrkkeilyn ”olemusta” ei kuitenkaan ole mielekäästi kietoa vain fyysiseen. Nyrkkeilyä kutsutaan usein lempinimellä ”The Sweet Science”, joka esiintyy esimerkiksi lukuisten nyrkkeilyaiheisten kirjojen, internet-sivujen ja artikkelien nimissä. Termi on peräisin 1800-luvun alkupuolelta Pierce Eganin nyrkkeilyä käsittelevistä esseistä (Liebling 1951, 3-4; Egan 1812; ref. Gems 2014, xi). Ilmaisulla viitataan nyrkkeilyn teknis-taktisiin ja strategisiin vaatimuksiin ja tasapainon hakemiseen

vastustajaan osumisen ja oman koskemattomuuden välillä (Why Boxing Is Called The Sweet Science. iSport Boxingin internet-sivut; Hatmaker & Werner 2004, 7-9). Chamoun-Nicolas, Hazlett, Mora, Mendoza ja Welsh (2013) ovat analysoineet nyrkkeilyottelua neuvottelutapahtumana ja esittäneet ottelijoiden tyylien ja strategioiden, ottelutapahtumien ja kehätuomarin toiminnan olevan hahmotettavissa jatkuvina neuvotteluprosesseina ja kategorisoitavina neuvottelutyyleinä aina ”diplomaattisesta mukautumisesta” ”spartalaiseen aggressioon” (s. 371-376). Nyrkkeilijät profiloituvat nyrkkeilyn harjoittajien silmissä ottelutyyliltään akselille boxer/outside fighter - boxer puncher - counter puncher - slugger/brawler - swarmer/inside fighter ja lajissa käytetään ilmaisua ”styles make fights” korostamaan eri tyylien heikkouksia, vahvuuksia, niiden toteuttamiseen vaadittavia ominaisuuksia ja niiden välisiä valtasuhteita (esim. boxerit voittavat yleensä inside fighterit, kun taas sluggerit onnistuvat useimmin tyrmäyksissä, jättäen kuitenkin samalla puolustuksensa avonaisiksi ja altistuen näin itsekkin tyrmäykselle) (boxing styles. Boxfitin internet-sivut; Different Boxing Styles And Techniques, Welsh Boxing Associationin internet-sivut; Wacquant 2004, 53; Wacquant 1998, 11). Tyyleillä on myös varsin pitkälle historiaan ulottuvia alueellisia ja etnis-kulttuurisia muunnelmia, joista osa elää nykyäänkin mielikuvissa esimerkiksi eteenpäin pyrkivästä ja taistelijasieluisesta meksikolais-/latinotyylisestä ja yksinkertaisesta mutta tehokkaasta itäeurooppalaisesta tyylistä (Garcia 2013, 329-330; Delgado 2005; ref. Garcia 2013, 329; Boddy 2011).

3.1.1 Fyysinen tila

Benita Heiskanen (2012) näkee nyrkkeilyn tilallisesti organisoituna. Kehä, sali, lehdistötilaisuus, kulmaus, punnitustilaisuus, pukuhuone ja lähimpänä kehää sijaitseva katsomonosa eli ringside ovat kaikki tämän sosiaalis-spatiaalisen organisoinnin palasia. (s. xii, 6-7.) Tämän kaiken keskellä kuitenkin nyrkkeilyn kannalta keskeisin tila lienee sali. Suurin osa kaikesta nyrkkeilyn harjoittamisesta tapahtuu juuri salilla (Wacquant 2004, 60-61). Huomattavaa on myös, että merkittävä osa nyrkkeilyyn kohdistetusta sosiologisesta tutkimuksesta on myös toteutettu nimenomaan salilla (esim. Paradis 2012; Trumbur 2011; Matthews 2011; Woodward 2008, & 2004; Sudgen 1996; Wacquant 1992).

Vaikka nyrkkeilysalit eroavatkin toisistaan varustelutasoltaan jonkin verran, tyypillisesti nyrkkeilysalilta löytyy esimerkiksi nyrkkeilyhanskoja ja -säkkejä, päärynäpallo, hyppynaruja, pistehanskoja ja kehä (Wacquant 2004, 33). Salilla suoritettava harjoittelu pitää sisällään mm. varjonyrkkeilyä, nyrkkeilyäkin hakkaamista, erilaisia lihaksistoa ja peruskuntoa kohentavia harjoituksia, ottelunomaista sparria ja tekniikan hiomista pistehanskoja hyväksi käyttäen (mt. 60-65).

Monipuolisen harjoittelun voi olettaa ilmentävän lajin vaatimuksia, joihin mm. Guidetti, Musulin ja Baldari (2002, 309) ovat esittäneet kuuluvan erottamattomasti niin aerobisen ja anaerobisen suorituskyvyn kuin ylävartalon voimankin.

”Salille meneminen” tarkoittaa siis – pelkistetyssä muodossa – ohjattua tai omatoimista harjoittelemista, joka suoritetaan harjoittelulle välttämättömät puitteet tarjoavassa fyysisessä tilassa. Loïc Wacquant pitääkin salia lajille ominaisesti fyysisen pääoman hallitsemana (2004, 59-60, 127-130; 1995a, 66). Sali on samalla kuitenkin myös nyrkkeilyn sosiaalisen ulottuvuuden keskeinen tila, jonka funktiota jäsenilleen Wacquant määrittelee Simmelin ”seurallisuus”-käsitteeseen (geselligkeit) tukeutuen kuvaillessaan salin hienovaraisesti rakentuneita sosiaalisen muotoja, kuten kokemusperäistä hierarkiaa (Simmel 1949; ref. Wacquant 2004, 37-40). Wacquant on kuvaillut salia myös turvapaikaksi ”kadulta” ja jokapäiväisen elämän paineilta, joka debanalisoi ruumiillisuuden toimien samalla – durkheimilaisittain ilmaisten – moraalikasvatuksellisenä ympäristönä (Durkheim 1963; ref. Wacquant 2004, 14-15). Nyrkkeilysalin fyysisen ympäristön sosiaalista rakentuneisuutta ilmentää myös Wacquantin merkille laittama ikonografia, kuten seinillä tai ilmoitustauluilla olevat ottelutapahtumien mainokset sekä lajin ikonien ja salin ”kasvattien” menestystä esittelevät julisteet ja lehtiartikkelit (mt. 33-35).

Toinen nyrkkeilyn keskeinen tila – ja ulospäin varmasti näkyvin sellainen – on ottelutapahtuman näyttämönä toimiva kehä. Nyrkkeilykehä on kehäköysin ympäröity neliön muotoinen alue, jonka virallisiin otteluihin hyväksyttävä pinta-ala vaihtelee iSportBoxing-internet-sivun mukaan hieman alle 5x5:stä metrillä hieman yli 7x7:ään metriin (Boxing Dimensions. iSport: Boxing). Esimerkiksi AIBA (AIBA Technical Rules, 17.2.1) on asettanut järjestämässään otteluissa käytettävän kehän pinta-alaaksi 6,1x6,1 metriä, kun taas WBO (WBO Regulation of World Championship Contests, Section 22) määrittää liiton maailmanmestaruusotteluihin kelpaavan kehän pinta-alan sijoittuvan välille 18x18 jalkaa (5,486x5,486 metriä) ja 24x24 jalkaa (7,315x7,315 metriä). Kehän koko saattaa vaikuttaa ottelun kulkuun lähiottelua suosivien nyrkkeilijöiden hyötyessä pienestä ja kaukaa ottelevien puolestaan laajasta kehästä (Boxing Dimensions. iSport.Boxingin internet-sivut). Ottelun ollessa käynnissä, poislukien erätauot, kehässä on lupa olla vain ottelijoiden ja kehätuomarin, jolla on suurin vastuu ottelijoiden turvallisuudesta ja sääntöjen noudattamisesta ottelun aikana. Kehän vierellä on arvostelutuomarit, virallinen valvoja ja lääkäri. Arvostelutuomarit ratkaisevat ottelun lopputuloksen erävoittojen perusteella, mikäli ottelu ei pääty esimerkiksi tyrmäykseen. Virallisen valvojan tarkoitus puolestaan on valvoa, että kaikki tapahtuu sääntöjen puitteissa, eikä ottelun kumpikaan osapuoli saa epäreilua etua esimerkiksi sääntöjen vastaisista hanskoista tai tuomaroinnin

puolueellisuudesta. Virallisessa nyrkkeilyottelussa on aina oltava paikalla lääkäri, joka valvoo ottelijoiden turvallisuutta ja voi esimerkiksi suositella kehätuomarille ottelun keskeyttämistä, mikäli ottelija tai ottelijat ovat saaneet ottelemista haittaavan vamman, kuten haavan tai näkökykyä tilapäisesti rajoittavaa turvotusta. (Rules of Boxing, 3.3, 3.5, 3.8, 3.11. British Boxing Board of Controlin internet-sivut.)

3.1.2 Väkivalta

Nyrkkeilyn yksi leimallisimmista ja ristiriitaisimpina koetuista piirteistä lienee sen suhde väkivaltaan. Lajissa kaksi ihmistä pyrkii lyömään toisiaan ja vahingoittamisen mahdollisuus on täten olemassa. Nyrkkeilyä onkin kuvailtu esimerkiksi väkivallan spektaakkeliksi ja väkivaltaviihteeksi (Woodward 2007, 110-111, 114-115; Nead 2011). Toisaalta nyrkkeilyn väkivalta on myös toisinaan esitetty kontrolloitavuudestaan ja suostumuksenalaisuudestaan johtuen erityyppisenä kuin useat muut väkivallan muodot (Wacquant 2004, 237).

Helsingin yliopiston dosentti Martti Kuokkanen (1995) on pohtinut aihetta artikkelissaan ”Nyrkkeily ja väkivalta”. Kuokkanen erottaa John Harrisin (1980) nojautuen toisistaan väkivalta-sanan *kuvailevan* (väkivaltainen) ja *luokittelevan* (väkivallanteko) muodon ja esittää itse väkivallan määritelmäksi seuraavaa: 1) teko tehdään vapaasti ja autonomisesti **ja** 2) teko on oletettavasti toisen osapuolen autonomiaa loukkaava **tai** 3) teon tarkoituksena on vahingoittaa toista osapuolta henkisesti tai fyysisesti tai teon tarkoituksena on rajoittaa toisen osapuolen vapautta. Kuokkanen esittääkin, että vaikka yksittäinen nyrkkeilyottelu saattaa olla *väkivaltainen* ja yksittäinen nyrkkeilijä saattaa nousta kehään tarkoituksenaan voittaa ottelu *väkivaltaisesti* vahingoittamalla vastustajaa, ei nyrkkeily ole lajina *väkivaltaa*. Tämän johtopäätöksen Kuokkanen perustelee nyrkkeilyottelun keskeyttämiseen liittyvien, ottelijoiden turvallisuutta varjelevien sääntöjen lisäksi sillä, että vaikka nyrkkeilyottelussa on vahingoittumisen riski ja nyrkkeilyn säännöt sallivat vastustajaa vahingoittavia tekoja, nyrkkeilyottelun voittaminen ei edellytä vastustajan vahingoittamista. Kuokkanen katsoo olennaiseksi myös sen, että ottelun osapuolet ovat tilanteessa tyypillisesti omasta suostumuksestaan. (s. 27-31.)

Kuokkasen logiikkaa seurattaessa myös toisinaan esitetty näkemys nyrkkeilyn ”ei-urheilullisesta” luonteesta perustanaan pyrkimys toisen ihmisen tahalliseen vahingoittamiseen asettuu argumentatiivisesti kyseenalaiseen kantimiin. Näin siksi, että A) vastustajan vahingoittaminen tai edes pyrkimys siihen ei ole lajissa välttämätöntä ja B) väkivallantekoja sisältävien lajien lukeminen juuri tällä perusteella joksikin muuksi kuin urheiluksi johtaa useiden, ellei jopa kaikkien, kontaktilajien

sulkemiseen urheilun käsitteen piiristä. Suomen seuratuimmassa lajissa – jääkiekossa – tapahtuvat tappelut esimerkiksi herättävät aika ajoin keskustelua, mutta otteluissa tapahtuvat vammauttamiset eivät sääntöjen puitteissa tapahtuessaan niinkään. Vaikka nyrkkeilyottelussa kytee potentiaali väkivallan toteutumiseen ja tapahtumaa ohjaavat säännöt sallivat tämän potentiaalisen eskaloitumisen tiettyyn pisteeseen, ei laji tässä suhteessa ehkä kuitenkaan poikkea dramaattisesti useista muista sellaisistakaan lajeista, joiden ympärillä väkivaltakeskustelua ei joko samassa mitassa käydä tai jonka fundamentaaliksi perustaksi väkivallan ilmenemismuotoja ei samassa mitassa tavata ymmärtää.

Wacquantin mukaan (1995) nyrkkeilijät kyllä pitävät lajiaan riskialttiina ja sen maailmaa raakana, mutta lajin kieltämistä sen väkivaltaisuuteen ja brutaaliuteen vetoamalla vaatuvia tahoja he pitävät lajia tuntemattomina ja katsovat itse lajin vähentävän salin ulkopuolella tapahtuvaa väkivaltaa. Wacquantin aineiston tuottaneet nyrkkeilijät myös korostivat lajin itsehillintää opettavaa vaikutusta. (s. 497-499.)

Nyrkkeilyn ja väkivallan suhde ei ole yksioikoinen sosiaalitieteiden näkökulmasta myöskään siitä syystä, että nyrkkeilyä on käytetty ryhmätyömenetelmänä väkivallan vastaisessa nuorisotyössä (ks. Wright 2006). Nyrkkeilyn ja muiden kamppailulajien yhteyttä väkivalta- ja muuhun rikollisuuteen tutkineet Craig Jenkins ja Tom Ellis (2011) puolestaan päätyivät esittämään, että kamppailulajien harjoittaminen voi etäännyttää yksilöitä rikollisuuden riskitekijöistä, ja että kamppailulajien hyödyntämisellä on potentiaalia olla käypä työkalu väkivaltarikollisuuden vuoksi kohdistetuissa interventioissa. Kim Karina Kaagaard-Kristensen (2010) taasen päätyi brasilialaisissa slummeissa tehtävää, nyrkkeilyyn keskittyvää osallistamistyötä käsitelleessä esittämään, että lasten ja nuorten osallistaminen urheilun – ja erityisesti siis nyrkkeilyn – kautta on tuonut hyviä tuloksia (s. 85-90). Hän myös huomauttaa (mt. 87), että vastoin lajia tuntemattomien yleistä uskomusta, nyrkkeilyn väkivaltaa lisäävästä vaikutuksesta ei ole olemassa mitään näyttöä.

3.1.3 Vaarallisuus

Nyrkkeilyssä on riskinsä. John Sugdenin (1996) mukaan noin 500 ihmistä on kuollut kehään vuosien 1884 ja 1996 välillä. Hän kuitenkin pitää kehäkuolemia suhteellisen harvinaisina, viitaten Roddan ja Wealen vuoden 1994 ja Cantun vuoden 1995 tutkimuksiin. Sugden huomioi Roddan ja Wealen esittäneen Englannissa ja Walesissa vuosien 1986–1992 välillä tapahtuneiden urheiluun liittyvien kuolemien (412 kpl) pitäneen sisällään vain yhden nyrkkeilystä johtuneen kuoleman, siinä missä esimerkiksi moottoriurheilun uhriluku oli 87 ja pallopelien 46. Cantun tutkimuksesta Sugden nostaa esiin laskelman, jonka mukaan kuoleman todennäköisyys 100 000:tta urheilijaa kohden on

nyrkkeilyssä 1, siinä missä esimerkiksi laukkausheilussa vastaava lukema on 128. (s. 173.) Kehäkuolemien harvinaisuuden on todennut myös aiempaan tutkimuskirjallisuuteen perehtynyt Robert Morrison (1986), joka kuitenkin myös esitti nyrkkeilyn kiistattomasti aiheuttavan terveyshaittoja. 1980-luvulla ammattinyrkkeilyn mestaruusottelut muutettiin – mahdollisesti osin useiden nyrkkeilyn vaaroista tuolloin julkaistujen korkean profiilin tutkimusten (ks. Corsellis 1989; Cohen 1984; Lundberg 1983) seurauksena – 15-eräisistä 12-eräisiksi ottelijoiden turvallisuuden nimissä.

Nyrkkeilyn vakavimmat terveysriskit harjoittajalleen liittyvät ennen kaikkea päähän kohdistuviin koviin iskuihin, joiden vastaanottajan aivot liikahtavat kallon sisällä. Tällaisten tilanteiden tiedetään altistavan traumaattisille aivovaurioille eli aivovammoille, kuten lyhyellä tähtämellä eriasteisille aivotärähdyksille ja pitkällä aikavälillä kehittyville vaurioille kuten lajin mukaan nimetylle, Alzheimerin tautia ja Parkinsonin tautia muistuttavalle dementia pugilistica. Pitkän aikavälin seuraamuksiin saattaakin tapauskohtaisesti liittyä esimerkiksi muistivaikeuksia, puheen puuroutumista ja motorisia ongelmia. (Handratta & Hsu & Vento & Yang & Tanev 2010; Rabadi & Jordan 2001; Erlanger & Kutner & Barth & Barnes 1999; Lampert & Hardman 1984.) Tällaisia kroonis-traumaattisia aivotoiminnan häiriöitä on arvioitu esiintyvän noin 20 %:lla ammattinyrkkeilijöistä (Jordan 2000; Roberts 1969). Vammautumisalttiuden on esitetty olevan jossain määrin yksilöllistä ja liittyvän mm. Alzheimerin tautiin liittyvän alipoproteiini E:n esiintymiseen (Jordan ym. 1997). Clausen, McCrory ja Anderson (2005) ovat esittäneet käytyjen otteluiden määrän olevan koettujen tyrmäysten määrää merkittävämpi tekijä näiden vammojen synnylle ja kehitykselle. Heidän mukaansa lajista aiheutuvien vammautumisten määrä tuleekin laskemaan sekä lisääntyneen vammojen tarkkailun ja tutkimusmenetelmien kehityksen, kuin myös keskimäärin lyhentyneiden ammattilaisurien myötä.

Nyrkkeilyotteluissa esiintyvistä vammoista puhuttaessa on toisaalta hyödyllistä pitää mielessä, että useimmat vammoista eivät kuitenkaan ole minkään asteisia aivovammoja, vaan erilaisia kasvojen alueen ruhjeita ja haavoja. Myös käsivammat ovat yleisimpien joukossa kaikista vammoista puhuttaessa. (Bledsoe & Li & Levy 2005; Zazryn & Finch & McCrory 2003.) Vertailun vuoksi mainittakoon Zazrynin, Cameronin ja McCroryn (2006) laskeneen nyrkkeilyn aiheuttaneen vuoden seurantajaksolla 2,0 vammaa tuhatta harjoitettua tuntia (harjoittelu ja ottelut huomioituna) kohden, siinä missä Grambellin mukaan (2007, 317) mm. jalkapallo (2,4), paini (2,5) ja amerikkalainen jalkapallo (4,36) ovat vastaavalla analyysillä osoittautuneet vammoille altistavimmiksi. Parkkari, Kannus ja Fogelholm (2004) puolestaan esittivät salibandyn vastaavan lukeman sijoittuvan välille

9,3-12,9 (s. 3890). Mikäli verrokiksi asetetaan vapaaottelu, vaikuttaisi siltä että nyrkkeilijät kärsivät vapaaottelijoita enemmän vakavista vammoista, kuten aivotärähdyksistä ja silmävammoista, mutta vapaaottelijoilla on enemmän loukkaantumisia kokonaisuutena ja vammat ovat keskimäärin vakavampia (Karpman & Reid & Phillips & Quin, & Gross 2016).

Vieläkin huomionarvoisempi seikka on kuitenkin amatööri- ja ammattinyrkkeilyn erottaminen vammautumisarvion riskiä käsiteltäessä. Amatöörinyrkkeilyn on näet todettu useissa tutkimuksissa olevan ammattinyrkkeilyä vaarattomampi urheilumuoto aivoille (esim. Loosemore & Knowles & Whyte 2007; Zetterberg ym. 2006, 1280). Esimerkiksi Hähnel ym. (2008) eivät löytäneet tilastollisesti merkittäviä muutoksia amatöörinyrkkeilijöiden aivoissa, siinä missä Zhang ym. (2003) löysivät niitä ammattinyrkkeilijöiltä. Haglund ja Eriksson (1993) puolestaan havaitsivat Ruotsissa 1990-luvulla tehtyjen useiden tutkimusten pohjalta, että uransa lopettaneiden amatöörien aivot olivat pitkälti samassa kunnossa uransa lopettaneiden jalkapalloilijoiden ja yleisurheilijoiden kanssa, vain huomattavan paljon otteluita urallaan käyneiden amatöörinyrkkeilijöiden hienomotorisen suorituskäytön ja aivosähkökäyrän poiketessa hieman verrokkiryhmistä. Vakavia pitkäaikaisia aivotoiminnan häiriöitä tutkimuksissa ei havaittu. Suuntausta ei kuitenkaan pidetä riskittömänä, mihin ovat syynä esimerkiksi ottelijoille ennen ja jälkeen ottelujen suoritetuissa testeissä havaitut aivokemialliset muutokset (Neselius ym. 2012). Loosemore, Knowles ja Whyte (2007) kuitenkin ovat amatöörinyrkkeilyn riskejä käsittelevien tutkimusten arvioinnissaan esittäneet, ettei vahvaa näyttöä amatöörinyrkkeilyn aivovammoille altistavasta vaikutuksesta ole olemassa. Bianco ym. (2013) ovat esittäneet amatöörinyrkkeilyn kehittyneen sääntömuutosten myötä myös jatkuvasti turvallisemmaksi vuotta 2013 edeltäneiden 59 vuoden aikana ja suosittavat ammattinyrkkeilyä lähentävien tuoreimpien sääntömuutosten myötä ottelijoiden terveyden valvonnan lisäämistä.

Nyrkkeilijöiden turvallisuudesta pyritään huolehtimaan esimerkiksi säännöllisin lääkärintarkastuksin ja aivokuvauksin sekä osoittamalla otteluihin paikalle valvova lääkäri ja ensiapumiehitys. Grambell (2007) on esittänyt perinpohjaisen asiantuntemuksen lajin säännöistä ja lajille tyypillisistä vammoista olevan ensiarvoisen tärkeää nyrkkeilijöiden turvallisuuden valvojille. Grambell arvioi nyrkkeilyn, tietyistä riskeistä huolimatta, suhteellisen turvalliseksi (s. 321).

3.1.4 Suhde muihin kamppailulajeihin

Nyrkkeily on pitkästä historiastaan ja vankasta kulttuurisesta asemastaan huolimattakin viime kädessä myös vain yksi kamppailu-urheilun muoto. Vaikka päädyttäisiin hylkäämään positivistinen näkemys nyrkkeilyn jonkinlaisen todellisen olemuksen tavoitettavuudesta, on lajin luonteesta ja sen

asemasta sosiaalisessa todellisuudessa tässä ajassa ja paikassa kuitenkin syytä pyrkiä muodostamaan hahmotettavissa oleva perusta, jolle rakentaa. Tällaisen perustan hahmotteleminen ei ole nähdäkseni tämän tutkielman kontekstissa mielekäästä ilman lajin aseman paikantamista toimintamalleiltaan sekä urheilullisilta ja filosofisilta lähtökohdiltaan lajiin nähden lähisukulaisuussuhteeseen asettuvien lajien joukossa. Tästä syystä olen katsonut välttämättömäksi hieman valottaa nyrkkeilyn asemaa kamppailulajien kentässä, ja näin liittyy se osaksi nyrkkeilyn 'Lajin' sosiologista määrittelyä ja sitä kautta tutkielman teoreettista viitekehystä.

Eri kamppailulajien kirjo maailmassa on valtava ja niissä on olennaisia eroja. Tunnetuimpia eritelläkseni, esimerkiksi kreikkalais-roomalainen paini ja vapaapaini, joista suomalaispainijat ovat haalineet kosolti arvokisamenestystä nykyaikaisten olympialaisten aikakaudella, perustuvat iskujen sijaan heittoihin. Brasilialaisessa jujutsussa ja lukkopainissa taas erilaiset lukot ovat keskeisessä asemassa. Japanilaisissa nk. budo-lajeissa ja monissa muissakin itämaisissa kamppailulajeissa puolestaan kilpailun merkitys on pienempi ja lajiharjoittelun panosta henkiselle ja fyysiselle kehitykselle arvostetaan enemmän. Esimerkiksi karatea ei aina pidetä lähtökohtaisesti kilpalajina lainkaan ja kilpakarate nähdään "varsinaisesta" karatesta erillisenä. Kilpakaraten sisälläkin on mahdollista kilpailla pelkkien liikesarjojen suorittamisessa ilman vastustajaa, johon ottaa kontakti (esim. Koski 2000, 143-147; Klemola 1988, 137-143; Karate. Gijomonkai Karateclub Sipoo ry:n internet-sivut). Loïc Wacquant huomauttaa (2004), että judon ja aikidon kaltaisille kamppailulajeille ominainen vyöjärjestelmä puuttuu nyrkkeilystä, ja katsoo ettei nyrkkeilyyn kuulu samanlaista viilattua käytöskoodistoa kuin edellä mainittuihin. Wacquant myös esittää nyrkkeilyvalmennuksen olevan vähemmän "pedagogista" ja valmentajien arvostavan enemmän käytännön kokemusta kuin teoriaoppineisuutta. (s. 99-102.) Vyöjärjestelmässäkin on silti mielenkiintoinen linkki, sillä ammattinyrkkeilyssä mestari vaihtuu symbolisesti luovuttamalla uudelle mestarille mestaruusvyö.

En pyri tutkielmassani luomaan minkäänlaista kamppailulajien vastakkainasettelun teoriaa, mutta lajien väliset suhteet ovat kiinnostava aihe. Niissä kun vaikuttaisi eri koulukunnista ja erilaisista perinteistä huolimatta olevan lopulta myös paljon samaa itsepuolustuksen ja vastustajan kunnioituksen kaltaisine hyveineen. Samalla voidaan väittää, että ihmisillä on pitkään ollut kiinnostus tietää, mikä ihmiskunnan kehittämistä kamppailulajeista olisi toimivin ilman sääntöjä käytävässä kamppailutilanteessa. Tätä väitettä tukee esimerkiksi Muhammad Alin ja ammattipainija Antonio Inokin välille järjestetty näytösottelu vuonna 1976. Suomessakin on vuonna 1956 järjestetty näytösluonteinen ottelu, jossa SM-kultaa saavuttaneet nyrkkeilijä ja painija ottelivat keskenään

(Painija ja nyrkkeilijä samassa kehässä. YLE Elävä arkisto, 8.9.2006). Mainittakoon, että molemmat ottelut päättyivät näytösotteluiden hengen mukaisesti ratkaisemattomina.

Tältä kannalta katsottuna erityisen herkullisen vallitsevasta tilanteesta tekeekin vapaaottelun nousu. Vapaaottelu juontaa nyrkkeilyn tavoin juurensa antiikin aikaan, mutta on vasta suhteellisen hiljattain noussut modernina versiona urheiluviihteen eturiviin haastamaan ammattinyrkkeilyä läntisen maailman seuratuimpana ja rahakkaimpana kamppailulajina. Vapaaottelu on kohdannut lajin ”brutaaliuden” vuoksi vastarintaa, ja sen laillisuustilanne on vaihdellut, aivan kuten ammattinyrkkeilykin. (ks. Sánchez-Garcia & Malcolm 2010.) Lajin näkyvin organisaatio Ultimate Fighting Championship eli UFC aloitti toimintansa vuonna 1993 otteluttamalla eri kamppailulajien harjoittajia keskenään selvittääkseen mikä lajeista on ”tehokkain” (What is MMA and the UFC? Discover UFC:n internet-sivut).

Varmasti pitkälti ammattinyrkkeilyn suuren suosion vuoksi nyrkkeilijöiden ottelut UFC:ssa ovat saaneet laajaa mediahuomiota ja epäilemättä jollain tasolla ruokkineet vastakkainasettelua – ainakin siis juuri mediassa. Uransa huipulla sarjansa parhaimmiston kuulunut ammattinyrkkeilijä Ray Mercer esimerkiksi tyrmäsi meritoituneen vapaaottelijan Tim Sylvian mediahuomion saattelemana yhdeksässä sekunnissa vuonna 2009, ja seuraavana vuonna vapaaottelulegenda Randy Couture voitti nyrkkeilylegenda James Toneyn lukottamalla tämän jo ottelun ensi erässä. Molemmat ottelut käytiin vapaaottelun säännöillä (Floyd Mayweather v Conor McGregor: when boxing fought MMA before. BBC Sport 16.7.2017). Vuosikymmenen ajan ammattinyrkkeilyn raskasta sarjaa hallinneen Vladimir Klitshkon vuonna 2015 kukistanut Tyson Fury taas on esittänyt urallaan paljon huomiota saaneita, halveksivia kommentteja vapaaottelusta ja sen raskaan sarjan silloisesta mestarista (Cain Velazquez), joihin UFC:n presidentti Dana White vastasi toivottamalla Furyn tervetulleeksi kokeilemaan lajia ja uskovansa Furyn kärsivän selvän tappion (Tyson Fury prepared to meet MMA fighters under 'hybrid' rules. Sky Sportsin internet-sivut 8.12.2015). Yhdeksi naisurheilun suurimmista tähdistä viime vuosina noussut judon olympiamitalisti ja vapaaottelija Ronda Rousey puolestaan esitti toistuvasti otteluhaasteita yleisesti sukupolvensa parhaana ammattinyrkkeilijänä pidetylle Floyd Mayweatherille, kunnes kärsi itse tyrmäystappion entistä naisnyrkkeilyn maailmanmestaria, Holly Holmia vastaan – oltuaan juuri tätä ennen ensimmäisenä ei-nyrkkeilijänä lajin suurimman lehden, The Ringin, kannessa marraskuussa 2015 (Ronda Rousey's claims she would beat up Floyd Mayweather have been dismissed by Holly Holm's UFC 193 win. The Daily Mail 17.11.2015). Mayweather ja UFC:n viime vuosien suurin tähti Conor McGregor puolestaan valmistautuvat tutkielman valmistautuessa nyrkkeily säännöillä käytävään otteluun toisiaan vastaan.

Tutkimuskirjallisuutta nyrkkeilyn ja erityisesti vapaaottelun suhteesta ei käytännössä ole, oletettavasti johtuen ilmiön tuoreudesta. Edellisen kappaleen esimerkit kuitenkin mielestäni osoittavat ilmiön olevan olemassa ja tarkastelun arvoinen.

3.2 Maskuliinisuus

Nyrkkeilyn ja sukupuolen suhde on ollut usein esillä ja jopa keskiössä lajia koskevassa yhteiskunta- ja sosiaalitieteellisessä tutkimuskentässä. Esimerkiksi Wacquant (1995a) esitti nyrkkeilyn ”syvästi sukupuolittuneena ilmentävän tarkkaan rajattua maskuliinisuuden muotoa huono-osaisuudella, heteroseksuaalisuudella ja sankarillisuudella” (s. 90). Urheilu yleisemmin ja nyrkkeily erityisesti on lähes järjestään esitetty sosiaali- ja yhteiskuntatieteissä maskuliinisuutta uudelleentuottavana ja nyrkkeilyn ja maskuliinisuuden suhdetta on pidetty vahvana (esim. Tjønndal 2017 & 2016a & 2016b; Nash 2015; McCree 2011; Woodward 2008 & 2007 & 2004; Koivula 2001; Hargreaves 1997; Halbert 1997; Oates 1987).

3.2.1 Nyrkkeily ja hegemoninen maskuliinisuus

Hegemoninen maskuliinisuus on usein ollut nyrkkeilyä ja sukupuolta käsittelevän tutkimuksen keskeinen teemaattinen työkalu. Hegemonisen maskuliinisuuden käsitteen taustalla on erityisesti Raewyn Connell (1995). Connell esitti hegemonisen maskuliinisuuden sosiaalisesti rakentuneena ja valtasuhteita ylläpitävänä maskuliinisuuskäsityksenä, jonka suurin osa miehistä kokee tavoittelemisen arvoisena ja jolle erilaiset muut maskuliinisuudet ja feminiinisyudet ovat alisteisia. Hegemoninen maskuliinisuus ei kuitenkaan ole Connellin mukaan mikään pysyvä rakennelma, vaan se on sidottu siihen, mitä kulloinkin pidetään hegemonisen maskuliinisuuden ideaalina ja sen rakentavina hyveinä.

Arto Jokisen (2000) mukaan länsimaisen kulttuurin hegemonista maskuliinisuutta ilmentävät miehessä sellaiset hyveet kuin fyysinen voima, vakaus, järkkymättömyys sekä yhteiskunnallinen ja taloudellinen menestys. Erityisesti fyysisen voiman ja järkkymättömyyden hyveitä on helppo pitää urheilun kannalta edullisina, minkä lisäksi menestys urheilussa voi suoraan kanavoitua yhteiskunnalliseksi ja taloudelliseksi menestykseksi. Jokinen ottaa kantaa Connellinkin maskuliinisuuteen liittämään väkivaltaan pitämällä sitä miehisenä ilmiönä, mutta ei allekirjoita sen biologista perustaa, vaan katsoo sen pohjautuvan miesten sosiaalistumiseen (s. 21, 27). Yksi tällainen tekijä ovat väkivaltaa representoivat kulttuurituotteet, joita Jokinen pitää väkivallan kulttuurin näkyvimpänä ja tunnetuimpana osana (mt. 49-50).

Representaatiot nyrkkeilyn ja hegemonisen maskuliinisuuden limittäjänä saavat hyvin näkyviä muotoja. Yleisemmin urheilun ja maskuliinisuuden mediarepresentoitu yhteys tulee näkyväksi esimerkiksi miesten urheilun näkyvyyden luonnollistamisesta kirjoittaneiden Hagreavesin (1994) ja Cohenin (1993) töissä, joissa he esittivät naisurheilun jäävän miesurheilun varjoon niin uutisoinnin määrän kuin laadunkin osalta, minkä lisäksi heidän mukaansa naisurheilijoita käsitellään tällöin korostaen feminiinisinä pidettyjä tekijöitä. Weber ja Carini puolestaan analysoivat (2013) *Sports Illustrated*-lehden kansikuvat vuosilta 2000–2011 ja saivat selville naisten esiintyvät kansista vain 4,9 %:ssa ja tällöinkin yleensä joko yhdessä miehen kanssa, anonyymina naisen hahmona, seksuaalisesti esineellistettyinä ja/tai sukupuolineutraaliksi tai feminiiniseksi yleisesti koetun lajin edustajana.

Mikäli tarkasteluun puolestaan otetaan erityisesti median ja nyrkkeilyn suhde, Neadin (2011) mukaan maskuliinisuuteen liitettävä vahva visuaalinen väkivaltakuvasto esiintyy lajin ympärillä oleellisesti. Muunlaisia tällaisia representaatioita tuottavia kulttuurituotteita voisivat olla esimerkiksi nyrkkeilyaiheiset elokuvat, jollaisia on korkean profiilin Hollywood-tuotantoina tehty varsin paljon – varmasti tunnetuimpina näistä klassikkostatusta nauttivan Rocky Balboan hahmoon keskittyvät (Woodward 2007, 130-133). Vastaavaksi kulttuurituotteeksi voi mielestäni laskea kuitenkin minkä tahansa merkittävän ammattinyrkkeilyottelun, jossa itse ottelu on vain osa hegemonisen maskuliinisuuden hyville rakennettua tarinallista kokonaisuutta. Esimerkkien vuolaasta virrasta nostettakoon esille Muhammad Alin ja Joe Frazierin kolmas kohtaaminen Filippiineillä vuonna 1975, joka on saanut osakseen paljon huomiota dokumentintekijöiltä ja kirjailijoilta ja tämä ”Thrilla’ in Manila” -lisänimen saanut ottelu on näin jäänyt osaksi ammattinyrkkeilyn kaanonin ja samalla urheiluhistoriaan, josta tuleville sukupolville ammennetaan sosialisointin rakennuspalikoita (ks. Frazier vastaan Ali. Yle:n internet-sivut 11.12.2011; Thrilla’ in Manila. Dokumentti. HBO. 2008).

Jokinen & Veijola (2001, 24-25) taas ovat kirjoittaneet *sukupuolentapaisesta* toiminnasta. *Miestapainen* toiminta ei heidän näkemyksessään ole niinkään sukupuolensa edustajan yksilöiden ominaisuuksia tai valintoja, vaan sosiaalisten ja yhteiskunnallisten instituutioiden ja käytäntöjen luomaa miehenä olemisen, toimimisen, tahtomisen ja tietämisen tapoja, kuin myös niiden tekemättä jättämisen tapoja. Miehen ei tarvitse yksilönä olla miestapaisen toiminnan kuva, mutta hänen ikään kuin oletetaan ottavan kantaa miestapaiseen toimintaan.

Jos hyväksymme oletuksen urheilusta ja erityisesti nyrkkeilystä hegemonisen maskuliinisuuden hyveitä arvostamana toimintana, voidaan myös nyrkkeily luokitella miestapaiseksi toiminnaksi. Sama pätee edellä käsiteltyyn väkivaltaan. Mikäli tunnustetaan niin väkivallan kuin (kamppailu-) urheilunkin miestapaisuus, näyttäytyy nyrkkeilykin miestapaisena toimintana.

Kath Woodward (2007, 27-29, 31) katsoo nyrkkeilyn sosiaalisesti rakentuneen maskuliinisuuden kumpuavan osin sankaridiskurssista ja vetää jopa yhteyden sotilaiden kunniakoodiston ja nyrkkeilyn kunnia-ajattelun välille. Hän huomauttaa, että sekä sota- että nyrkkeilyhistoria rakentuvat sankaritarinoille, jotka ovat sukupuolen näkökulmasta hyvin polarisoituneita. Naisnyrkkeilyssä vastaavaa kaanonia ei hänen mukaansa samassa mittakaavassa ole. Woodward kiteyttää nyrkkeilyn maskuliinisuuden siihen, että kyse on riskinoton, vaaran, seikkailun ja fyysisen voiman harjoittamisen lajista, jotka kaikki ovat perinteisen maskuliinisuuden rakennuspalikoita (mt. 61).

Urheilusosiologisesti katsottuna voidaan tiivistää, että siinä missä jo urheilua sinällään on totuttu pitämään enemmän miesten kuin naisten ”juttuna”, nyrkkeilyä pidetään kilpaurheilun kontekstissakin ensisijaisesti miesten ”juttuna”, jopa eräänlaisena maskuliinisuuden kiteytymänä. Nyrkkeilyssä esitetään usein arvostettavan aggressiivisuutta, rohkeutta, kunniaa, riskinottoa, voimaa ja kaksinkamppailua, mikä tekee siitä jo sinänsä maskuliinisen toiminnan (urheilu) sisälläkin erityisen maskuliinista.

3.2.2 Sali maskuliinisen(a) tilana

Nyrkkeilyosalilla on myös sosiaalisena tilana vahvat maskuliinis-normatiiviset perinteet. John Sugden (1996, 193) kertoo havannalaista, belfastilaista ja hartfordilaista salia kuvanneessa tutkimuksessaan, ettei nähnyt millään salilla koskaan naisia. Sugden pitää tätä rituaalisena miesten ja naisten maailman erottamisena. Christopher Matthews (2011, 178-179) puolestaan katsoi englantilaiselle Freedom Gymille sijoittuneessa väitöskirjassaan kyseisen salin olevan sosiaalisena tilana kapean maskuliinisuuskäsityksen hallitsema. Hänen mukaansa naisten ja seksuaalivähemmistöjen edustajia ei käynyt salilla juuri lainkaan ja kyseisiin ihmisryhmiin kohdistuvaa puhetta esiintyi harvakseltaan ja silloinkin halventavaan sävyyn.

Myös Wacquant huomioi nyrkkeilysalin olevan miesten hallitsema ja naisten jatkuvaa läsnäoloa pidettävän jopa häiritsevänä (2004, 50 & 1995a, 79). Salin maskuliinisuuden tunnusti myös Elise Paradis (2012), joka kyllä katsoi naisten saapumisen muuttavan lajin ja salien sosiaalista järjestystä, mutta maskuliinisuuden olevan yhä hallitsevassa asemassa.

On merkillepantavaa miten vastaavanlainen asetelma on nähtävissä muuttaessamme tutkimuskohdetta poikkeamalla maailman nyrkkeilysaleilta suomalaiselle vapaaottelusalille. Topias Suksi nimittäin esitti (2012) ettei vapaaottelusali ”muuta heteronormatiivista käsitystä sukupuolesta, koska salin naiseen suhtaudutaan kuin miehiin ja he myös haluavat sitä”. Suksen mukaan ”salilla

harjoittelemisen yhdessä miesten kanssa muokkaa heidän habitustaan selvästi maskuliinisempaan suuntaan, vaikka jännite sukupuolten välillä säilyy. Naiset, jotka ovat mukana harjoituksissa, nähdään enemmän urheilijoina, kun taas feminiinisten piirteiden määrittämät kehätyöt nähdään oman halun kohteina”. (s. 59-60.) Vaikka naisten tai seksuaalivähemmistöjen ulossulkeminen ei tällöin konkretisoidu aiempiin esimerkkeihin verrattuna heidän suoranaishalla poissaolollaan tai heihin kohdistuvana avoimena halveksuntana, ilmentää salin sosiaalisen todellisuuden maskuliininen elementti pohjimmiltaan vastaavanlaista hegemonisen maskuliinisuuden uudelleentuottamista.

Näin ollen sali sosiaalisena tilana, samoin kuin koko laji, kytkeytyy maskuliinisuuskysymykseen. Sali ja laji kun tarjoavat tällöin puitteet Jokisen (1999) terminä kehittämälle, hegemonisen maskuliinisuuden hyville rakennetulle homososiaalisuudelle, eräänlaiselle miesten muodostamalle liittoumalle naisia ja epäkelpoja (esim. homoseksuaaleja) miehiä vastaan. Heli Vaaranen (2004) on nostanut esiin kaaharipoikien alakulttuurin yhteyden Paul Willisin (2000, 91-98) käsittelemään maskuliinisuuden kriisiin ja tästä syntyneeseen miesten tarpeeseen ”omaan huoneeseen” (s. 42-43). Vaikka ”maskuliinisuuden kriisi” ei olisikaan palautettavissa samanlaisiin, ajasta ja paikasta riippumattomiin lähtökohtiin tai saisi samanlaisia muotoja kaikkialla kulttuurista ja alakulttuurista toiseen, voidaan tässä esiteltyjä ajatuksia soveltaa pienimuotoiseksi synteesikyhäelmäksi: Maskuliinisuuden kriisin synnyttämä tarve homososiaaliseen miesten omaan huoneeseen toteutuu nyrkkeilysalin sukupuolittuneena ja maskuliinisuutta tuottavana ja uusintavana alakulttuurin keskeisenä sosiaalisena tilana. Sugden (1996, 192-193) spekuloiikin jo kaksi vuosikymmentä sitten ajatuksella nyrkkeilystä ”viimeisenä miesten suojeltuna alueena”.

Maskuliinisuuden kriisin ja nyrkkeilyn suhde voidaan nähdä kuitenkin myös toisella tapaa. James Rhodes (2011) on käsitellyt valkoisten, työväenluokkaisten ”nyrkkeily’sankareiden” mediarepresentaatioita ja niiden muutosta yhteiskuntarakenteiden ja maskuliinisuuden muutoksen yhteydessä. Hän katsoo kuvaukseen sopivien Kelly Pavlikin (USA) ja Ricky Hattonin (Iso-Britannia) työväenluokkaisista lähtökohdista aina maailmanmestaruuteen asti ulottuneen uran arvouttamisen ja toisaalla heidän myöhempiä päihdeongelmiaan osana ”valkoisen alaluokan” stigmatisaatiota käsitelleen medianäkyvyyden luonteen symboloivan tätä muutosta. Satterlund (2012) esittikin salin valkoisten ja keskiluokkaisten kuntonyrkkeilevien miesten toteuttavan sukupuoltaan naisista poikkeavalla tavalla, mutta hänen tuloksistaan päätellen myös toteuttaen maskuliinisuutta useimpien muiden tässä luvussa käsiteltyjen tutkijoiden käsittelemiin tapauksiin nähden poikkeavalla tavalla. Satterlundin mukaan he hakivat ”nyrkkeily-kokemusta” matalalla riskitasolla ja maltillisella maskuliinisuuden toteuttamisen tasolla toimien.

Aiempi nyrkkeilyn sukupuolittuneisuutta koskeva tutkimuskirjallisuus onkin saanut seurakseen tämän ilmapiirin muutosta käsitteleviä näkökulmia. Lucia Trimbura kuvaa vuonna 2013 julkaistussa, New Yorkin Gleason's Gymin sosiaalisen maailman muutokseen keskittyneessä etnografiassaan tämän hyvin perinteikkään ja suuriakin menestyjiä tuottaneen salin muutosta. Teoksessa Trimbura kuvaa, kuinka miespuolisten etnisten vähemmistöjen ja työväenluokan edustajien kotisalina toimintansa aloittanut ja sellaisena pitkään pysynyt tila ja yhteisö on sittemmin muovautunut huomattavasti monimuotoisemmaksi ympäristöksi. Trimbura esittää tämän tapahtuneen naisten ja rotu- ja luokkataustaltaan erilaisten ihmisten kiinnostuttua lajin harjoittamisesta ja tultua osaksi salin "maailmaa". Dortants ja Knoppers (2013, 546-547) saivat samansuuntaisia tuloksia Hollannissa, jossa sukupuolen ja etnisen taustan merkitys salilla on heidän mukaansa huomattavasti vähentynyt ja tämä muutos on käynnissä kaiken aikaa. Heiskanen (2012, 42) puolestaan on kuvannut austinilaisen nyrkkeilysalin "de-generoitumista" tullen siihen tulokseen, että "salin sosiaaliset suhteet sallivat rajojen ylittämisen, yksilölliset normien rikkomiset ja monenlaiset identiteetti-positiot". Heiskanen katsoo salin nyrkkeilevien miesten ja naisten eron palautuvan itse sukupuolta vahvemmin siihen, että salin miehet ovat keskimäärin kokeneempia ja meritoituneempia nyrkkeilijöitä kuin salin naiset.

3.2.3 Naisnyrkkeily

Naisnyrkkeily juontaa juurensa 1700-luvun Englantiin (Boddy 2008, 28). Huolimatta sen asemasta näytöslajina St. Louisin olympialaisissa vuonna 1904 (Historical events, Women Boxing Archive Network) lajin globaali laillisuustilanne oli Hargreavesin (2003) mukaan läpi 1900-luvun miesnyrkkeilyyn nähden olematon ja suhtautuminen naisnyrkkeilyyn on ollut historiallisesti torjuvaa, ulkonäkökeskeistä ja vähättelevää (s. 212-218). Naisnyrkkeily laillistettiin Suomessa vuonna 1988 ja ensimmäiset naisnyrkkeilyn SM-kilpailut käytiin vuonna 1995 (Nyrkkeileviä naisia. YLE 21.4.2010). Ajankohdat saattavat kuulostaa myöhäisiltä, mutta vertailussa Suomea voi pitää jopa edelläkävijänä. Esimerkiksi USA:ssa naisnyrkkeily sallittiin virallisesti vuonna 1993 ja Iso-Britanniassa vuonna 1996. Kuriositeettina mainittakoon, että ensimmäinen naisten välinen ja suurta yleisön kiinnostusta indikoivasti pay-per-view -formaattilla televisioitu pääottelu käytiin vuonna 2001 Yhdysvalloissa, jolloin vastakkaisiin kulmiin astelivat toisensa raskaansarjan huipulla kolmesti kohdanneiden Muhammad Alin ja Joe Frazierin tyttäret Laila Ali ja Jacqui Frazier. (Historical events. Women Boxing Archive.)

Woodward esitti vuoden 2014 teoksessaan *Globalizing Boxing* (s. 159-161) naisten saapuneen yhä vahvemmin nyrkkeilyn maailmaan, mahdollisesti uusintavan sen sankarikuvastoa ja harjoittavan nyrkkeilyä enenevässä määrin kuntoilun ja itsepuolustuksen muodossa. Hän ei kuitenkaan uskonut

naisten saapumisen haastavan nyrkkeilyn juurtunutta hegemonista maskuliinisuutta (mt., 160). Woodward on tosin jo aiemmin myös esittänyt nyrkkeilyaleilla ja nyrkkeilyssä laajemminkin ymmärrettynä käytävän kamppailua erilaisten maskuliinisuuden muotojen välillä ja naisten lisääntyneen osallisuuden saaneen aikaan muutosta (vrt. Woodward 2007, 38, 152-153). Syntyvä potentiaalisesti ristiriitainen asetelma näkyikin mm. Christine Mennessonin (2000) naisnyrkkeilijöitä koskevassa tutkimuksessa, jossa hän esitti nyrkkeilyn maailmassa toimivien naisten *sekä* haastavan olemassa olevaa sukupuolijärjestystä, *että* esittävän perinteisiä feminiinyyden muotoja. Vahvan sukupuolijärjestyksen hallitseman nyrkkeilyalin täysvaltaiseksi jäseneksi pääsemisen vaikeuteen on pureutunut myös etnografian laatinut Meredith Nash (2015), joka toisaalta esitti salilla toteutuvien maskuliinisuuksien olevan moninaisia ja vaihtelevan tilanne- ja toimijasidonnaisena (s. 14-15). Feminiinisen ja maskuliinisen kohtaamisen problematiikasta urheilussa yleisemmin on kirjoittanut myös esimerkiksi urheilun maskuliinisuuden ”monipuolistumisen” ja ”inhimillistymisen” puolesta puhunut Olli Mäkinen (2007, 159-160).

Naisurheilijoiden ja -urheilun mediarepresentaatioita perinteisesti miesvaltaisissa lajeissa 1990-luvun Suomessa tutkinut Riitta Pirinen (1997, 243-244) katsoi median esittäneen naisnyrkkeilyn vähäpätöisenä ja tästä esimerkiksi käytetyn avoimesti negatiiviseksi tarkoitettuja vertauksia tanssiin. Pirisen tutkimus kuitenkin sijoittuu suomalaisen naiskilpanyrkkeilyn alkuaikoihin ja käsittelee uutisointia aivan ensimmäisistä käydyistä naisnyrkkeilyn SM-kilpailuista, siinä missä Johanna Oikarisen (2011) tutkielma Eva Wahlströmin vuonna 2010 käydyn ensimmäisen ammattilaisottelun uutisoinnista tarjoaa Pirisen aineistoa tuoreempaa kuvaa aiheesta. Oikarinen esittää median määrittäneen kohteensa identiteettiä vahvasti juuri sukupuolen kautta, vaikkei mediassa vähäteltykään naisnyrkkeilyä ja Wahlströmin amatöörinyrkkeilysaavutuksia jopa ylistettiin. Sukupuolittuneisuus näkyi uutisoinnin keskittymisessä esimerkiksi hymyyn, äitiyteen ja tyrmäysvoittoa seuranneisiin kontrolloimattomiin tunnereaktioihin itse ottelutapahtumien sijaan. Oikarisen analysoiman aineiston tuottamisen ajankohta sijoittuu huomattavasti myöhemmäksi kuin Pirisen tutkimuksen vastaavan ja tässä rajallisessa vertailussa naisnyrkkeilyn mediarepresentaatioiden näyttäisivät tasa-arvoistuneen.

Suomen, nykytilanteen ja samalla tämän tutkielman kannalta ehkä vielä olennaisempaa tietoa on tuottanut Tuuli Särmäkari (2013), joka erotti kilpailevista naisnyrkkeilijöistä ja heidän valmentajistaan koostuvasta aineistostaan erilaisia diskursseja. Särmäkarin mukaan haastateltavat tuottivat paljon miesten fyysistä paremmuutta korostavaa essentialistista diskurssia, kuten myös maskuliinisuuteen mukautumisen ja ”paikan lunastamisen” vaikeutta naisena kuvaavaa diskurssia.

Lisäksi haastateltavat katsoivat naisnyrkkeilyn olevan epätasa-arvoisessa asemassa miesnyrkkeilyyn nähden ja tämän ulottuvan käytäntöihin asti – esimerkiksi naisia mukaan hyväksymättömillä saleilla. Toisaalta esiin nousi myös naisnyrkkeilyn aseman paranemiseen keskittyvä muutosdiskurssi, joka kumpusi harrastajamäärien kasvusta, menestyneistä urheilijoista ja esimerkkitapauksena myös naisnyrkkeilyn hyväksymisestä olympialajiksi. (s. 94-96.)

Kamppailulajien yhdenvertaisuussuunnitelmassa (2015) puolestaan esitetään koonti suunnitelmaa varten toteutetun kyselyn tuloksista, joiden mukaan kamppailulajiliittojen toimihenkilöt kokevat työympäristönsä innostavaksi ja tasa-arvoiseksi ja eri ihmisryhmien kynnyksen osallistua kamppailulajitoimintaan olevan matala. Toisaalta koonnissa myös esitetään 6 %:n vastaajista kokevan syrjintää jatkuvasti ja 23 %:n kokeneen sitä kertaluontoisesti. Sukupuoli ei ollut ainoa syrjinnän syyksi koettu tekijä, mutta se oli mielipiteiden ja aiemman erimielisyyden ohella merkittävin. Tämän lisäksi yhdenvertaisuuteen liittyvän viestinnän ja syrjintätilanteen ratkaisemiseksi tarkoitettujen selkeiden toimintamallien olemassaolon suhteen vastauksissa oli runsaasti hajontaa.

Niin naisnyrkkeilyn kuin nyrkkeilevien naistenkin asema niin rakenteellisesti kuin asenneilmastossakin on kaiken edellä kerrotun pohjalta helppo esittää olleen ja olevan edelleenkin heikommalla tolalla miesverrokkeihinsa nähden, mutta muutoksen siemenen jo versonneen monilla tahoilla.

3.3 Suhde valta- ja luokkakulttuuriin

Yhteiskuntatieteellisesti yksi kiistatta mielenkiintoisimpia teemoja nyrkkeilyn ympärillä on sen yhteiskunnallinen asema ja limittyminen yhteiskuntarakenteisiin. Olen jäsentänyt tämän teeman valta- ja luokkakulttuuriin, tuonnempana käsiteltävän kaksoisartikulaation periaatteen mukaan.

3.3.1 Alempien sosiaaliluokkien urheilua?

Bourdieuun aikoinaan (1984) esittämä näkemys urheilusta luokkaidentiteetin kulttuuripääomallisena rakennuspalikkana saakin nyrkkeilyyn sovellettaessa vahvoja sävyjä. Huolimatta nykyaikaisen nyrkkeilyn nollapisteen tavanomaisesta sijoittamisesta Yrjöjen aikakauden Englannin ylempiin sosiaalikerrostumiin, on nyrkkeily näet sittemmin kantanut huono-osaisten harjoittaman urheilumuodon leimaa. Jo Bourdieu itse (1978) päätyi esittämään nyrkkeilyn kuuluvan työväenluokan suosimiin lajeihin yläluokan puolestaan suosissa esimerkiksi golfia ja tennistä. Ajatus nyrkkeilyn ja heikon sosio-ekonomisen taustan yhteydestä ei ollut tuolloinkaan uusi (ks.

Weinberg & Arond 1952). Nyrkkeily on sittemmin havaittu kulttuurisen pääoman luokkasidonnaisuuden ”urheiluosastoa” koskevassa tutkimuksessa työväenluokkaiseksi – ja yleisemminkin nyrkkeilyä koskevassa tutkimuksessa esitetty sellaiseksi – myös useiden muiden yhteiskuntatietelijöiden töissä (Gems 2004; Eitzen & Sage 1991 & Scholsberg 1987 & Yergin 1986; ref. Wilson 2002, 5-6; Sugden 1996; Wacquant 1992; Sammons 1988). Vaikka tutkimus painottuu angliseen maailmaan, näitä näkemyksiä tukevia tuloksia on olemassa myös muualta. Esimerkiksi Nina Kahma (2011, 12-13) havaitsi nyrkkeilyn seuraamisen olevan Suomessa suosituinta juuri työväenluokassa. Nyrkkeilyn yhteys köyhyyteen on ollut Ishiokan (2013) mukaan erottamaton myös Filippiineillä. Shin (2007) puolestaan on esittänyt nyrkkeilyn suosion laskeneen Etelä-Koreassa osana valtiollista talouskehitystä, elintason nousua ja näistä seurannutta kulutustottumusten muutosta.

Lajia on usein kuvattu köyhydessä elävien etnisten vähemmistöjen edustamien miesten toiminnaksi, jolloin näkökulma laajenee luokkanäkökulmasta rotukeskusteluun (esim. Woodward 2004; Heiskanen 2004, 63-65). Saaristo ja Jokinen (2004) mainitsevat Mike Tysonia pidetyn mustan työväenluokkaisen maskuliinisuuden symbolina ja tämän ilmentäneen sosiaalisen maailman luokittelua (s. 170-171). Myös Heiskanen (2012) esittää, että nyrkkeilyä on totuttu pitämään alempien sosiaaliluokkien urheiluna. Erityisesti Yhdysvalloissa nyrkkeilyn 1900-lukua edeltäneet, nykytyylisen nyrkkeilyn juuret johtavat työväenluokan tiloihin, kuten baareihin ja bordelleihin. Läpi koko 1900-luvun se on taas ollut erityisen suosittua urbaanialueiden ghetoissa ja maahanmuuttajavähemmistöjen keskuudessa (s. 1-3). Heiskanen konkretisoi tätä historiallisella esimerkillä viitaten Weinbergiin ja Arondiin (1952), joiden mukaan valtaosa ammattinyrkkeilijöistä Yhdysvalloissa oli vuoteen 1916 asti irlantilaistaustaisia, 1920-luvun lopulta vuoteen 1936 juutalaisia, tämän jälkeen italialais-amerikkalaisia ja vuosisadan puoliväliin tultaessa afroamerikkalaisia, jolloin myös meksikolaiset olivat ennättäneet ensi kertaa muodostaa ammattinyrkkeilijöiden massasta huomattavan osan. 2000-luvulla ammattinyrkkeilyn huipulle on puolestaan ollut paljon tulijoita Itä-Euroopasta. (mt. 2.) Heiskanen katsookin heikon sosio-ekonomisen taustan olevan tärkeä tekijä nyrkkeilyn suosiolle sosiaalisen nousun mahdollisuuden tarjoamisen ja rikollisuudesta erossa pysyttelemisen kautta ja tämän olevan laajalti esillä sosiologisessa nyrkkeilyä koskevassa tutkimuksessa. (mt. 2-5, 24-27). Heiskanen tosin myös huomauttaa naisten ja keskiluokan tulleen yhä vahvemmin osallisiksi nyrkkeilystä (mt. 3).

Wacquant (2004, 41) on esittänyt ”yleisesti tiedettynä” työväenluokkaisuuden ja erityisesti maahanmuuton muovaaman työväenluokan tuottavan huomattavan enemmistön nyrkkeilijöistä. Hän kuitenkin huomauttaa, etteivät nyrkkeilijät yleensä tule aivan alimmista ghettojen ”subproletariaatin”

osista, vaan ”sosio-ekonomisen integraation kynnykseltä” – kuten työelämästä tai toisen asteen koulutuksen pohjalta (mt. 42-44). Wacquant myös kuvaa sosio-ekonomisten ja etnisten jännitteiden leimaamien ghettoalueiden nyrkkeilysaleja ja niiden jäseniä mielenkiintoisen kaksijakoisesti. Toisaalta hän esittää kovan katuelämän ja siihen kuuluvien fyysisten yhteenottojen esikoulineen ja ohjanneen nuoria nyrkkeilysaleille, mutta katsoo myös nyrkkeilyn ”pitävän poissa kaduilta” ja rikollisuudesta. Wacquant myös mainitsee katujen vastapainona olemisen olevan joidenkin nyrkkeilyseurojen julkilausuttu toimintatapa ja tarkoitus. (s. 26-30, 56-57.)

Pohjoismaisessa kontekstissa näkemys etnisten vähemmistöjen erityisen vahvasta edustuksesta nyrkkeilyssä ei hälvene olemassa olevan tiedon valossa. Työväenluokkaisten miesten ja erityisesti maahanmuuttajataustaisten vahva edustus Ruotsin nyrkkeilysaleilla oli näkyvässä Hellspongin (1982) mukaan jo 1970-luvulla (ref; Sugden 1996, 195). Suomen suhteen näkemys saa lisäpontta esimerkiksi siitä tosiseikasta, että vuoden 2016 amatöörinyrkkeilyn SM-kisoissa yli puolet miesten sarjan voittajista oli maahanmuuttajataustaisia (Tulostiedote 1/2016. Suomen nyrkkeilyliitto).

Edes sukupuolinäkökulmaa tai rotusegregaatiota painotettaessa ei usein välttyä esittämästä nyrkkeilyä alempien sosiaaliluokkien hegemonisessa maskuliinisuudessa esiintyvien fyysisen voiman, rohkeuden ja sankarillisuuden kaltaisiin hyveisiin nojaavana toimintana. Esimerkiksi Cardoso, Assumpção, Melo, Silva ja Sampaio (2012) esittivät brasilialaisten naisnyrkkeilijöiden kokeman syrjinnän pohjautuvan nyrkkeilyn maskuliiniseksi koettuun luonteeseen, mutta myös nyrkkeilyn yhteyteen köyhyyteen ja marginalisaatioon. Toiseksi esimerkiksi nostettakoon tässä Woodwardin vuoden 2004 ja 2008 artikkelit, joissa hän keskittyi erityisesti rodullistamisen ja maskuliinisuuden teemoihin nyrkkeilyssä nivoen näitä huono-osaisuuden ja sosiaalisen nousun mahdollisuuden kaltaisten lajia ympäröivien dualismien kanssa.

Vaikka sosiaalisen nousun mahdollisuus liitetään usein ennen kaikkea ammattinyrkkeilyyn, on syytä huomioida Sugdenin (1996, 145-146) esittäneen amatöörimenestyksen tarjonnan saavuttajilleen selvää sosiaalista ja taloudellista hyötyä Kuubassa, jossa ammattinyrkkeily ei vielä Sugdenin etnografioinnin aikaan ollut sallittua. Lisäksi on syytä huomauttaa, etteivät sosiaalisen nousun mahdollisuus ja lisätienestit ole edes ammattinyrkkeilijöille välttämättä suinkaan ainut tai edes tärkein syy nyrkkeillä. Wacquant (1998b) on esittänyt, että taloudellinen menestys ei ole ammattinyrkkeilijöille tärkein motiivi nyrkkeilemiseen, vaan hän pitää keskeisempinä jokapäiväisestä maailmasta irrottautumista ja oman identiteetin muovaamista.

Vain harvat kuitenkaan nousevat ryysyistä rikkauksiin, vaikka sellaiset tarinat ovatkin olennainen osa nyrkkeilyn suosiota (Woodward 2007, 94; Sugden 1996, 51-52) Ammattinyrkkeily on urheilua, mutta myös show'ta ja liiketoimintaa. Tässä liiketoiminnassa riskialtteinta ammattia harjoittavat nyrkkeilijät, joista useimmat harjoittavat ammattiaan vaatimattomilla palkkioilla managerien ja promoottorien määritelmässä, ketä vastaan, koska ja missä puitteissa ansaintamahdollisuuksia on (Wacquant 1998a; Sugden 1996, 51-55). Tätä taustaa vasten on merkillepantavaa – kuten Heiskanenkin (2012, 3) huomauttaa – etteivät juuri nyrkkeilijät ole muodostaneet ammattiliittoa, vaikka useilta pieniriskisemmiltäkin lajeilta sellaisia löytyy.

Wacquant tuo vuoden 2001 artikkelissaan esiin nyrkkeilijöiden näkemyksiä ja kokemuksia osastaan maailmassa, jossa uranäkymät ovat heidän mukaansa epävarmat, siviilielämään vaikuttavat riskit läsnä ja välistävetäjiä joka puolella. Monet joko päätoimisesti tai osa-aikaisesti palkkioita vastaan ottelevat nyrkkeilijät näkevätkin itsensä kaiken hyväksikäytön ja sopeutumisen keskellä ”huorina, orjina ja työhevosina”, kuten Wacquant otsikossaan artikkelin annin tiivistää. Wacquant on myös nostanut esiin (1995b, 502-504) nyrkkeilyn fyysisyyden ja työväenluokkaisuuden diskursiivisen yhteyden. Hän vertaa nyrkkeilijöiden lajiaan kuvaavaa, fyysistä taitoa korostavaa puhuntaa esimerkiksi sähkömiesten vastaavaan ja näkee näissä yhtäläisyyttä. Myös Jack Fulton (2011) on kirjoittanut ammattinyrkkeilijöiden kokevan tarpeelliseksi hyväksyä heidän ruumiillista pääomaansa kohtaan harjoitettavaa hyväksikäyttöä ja lajiin liittyviä riskejä. Fulton esittää myös, että nyrkkeilijöiden lajinsa harjoittamisesta saatava sosiaalinen pääoma rajoittui lajin sisälle ja oli tiukasti sidottu hegemonisen maskuliinisuuden hyväksymiseen.

Nyrkkeilystä ja heikosta sosio-ekonomisesta taustasta puhuttaessa on mielestäni syytä huomioida ammattinyrkkeilyyn muodostunut, ottelijoiden tietynlainen oma alaluokka; *journeymanit*. Alaluokkaa sivutaan lyhyesti joissakin lajia käsittelevissä tieteellisissä teoksissa ja artikkeleissa ja siitä on kirjoittanut ei-tieteellisesti, mutta laajasti, mm. Mark Turley (2014) ja Suomen nyrkkeilyasiantuntijoiden eturiviin kuuluva Mikko Marttinen (Marttisen sunnuntaisaarna: Reissumiehet. kulmassa.fi-internetsivut). Ilmiö on kuitenkin jäänyt varsin vähälle huomiolle nyrkkeilyä koskevassa sosiologisessa tutkimuskentässä.

Journeymanit – toisin kuin lajin näkyvimmit hahmot – ottelevat harvoin kotikehässään ja ennakkosuosikkina. Heidän osansa on matkustaa ottelutarjousten perässä vieraskeihin paikallisten promoottiotahojen järjestämiin tapahtumiin ottelemaan itseään yleensä nuorempia, lupaavampia, nimekkäämpiä tai muuten vain kyvykkäämpiä ottelijoita vastaan, jotta kotikehän ottelijan suosiota ja kokemusta saadaan voittojen avulla kartutettua ja tämän kulloisenkin hetken urheilullista

suoritustasoa arvioitua. Journeyman ei suoraan tarkoita ammattihäviäjää, mutta heidän tarkoituksensa on pääasiassa tarjota sopivan pieniriskinen vastus kotikehän ottelijalle. Tällainen asetelma ei usein pidä journeymanille itselleen sisällään paljoakaan muuta positiivista kuin ottelupalkkion. Palkkio taas on yleensä pienempi kuin hänen vastustajallaan, mutta suurempi kuin johon hänellä olisi mahdollisuus urheilullisen menestyksen suhteen paremman todennäköisyyden sisältävässä asetelmassa. Vaikka journeymanit eivät yleensä koskaan saa loistaa valokeilassa, he ovat laji-ihmisten parissa arvostettu ammattikunta. (Wacquant 2004, 185, 192-195, 207 & 1998a, 6-7, 11-12.)

Ammattinyrkkeilijöiden massassa ja sen sisäisessä hierarkiassa on useita tasoja, joista journeymaneihin nähden alemmalta tasolta löytyvät nk. ”pummit” (bums), joihin saatetaan viitata myös muunlaisilla halventavilla nimillä, kuten englisisessa maailmassa usein ”tomato can”. Tällaiset huomattavan heikkotasoiset nyrkkeilijät voittavat tuskin koskaan, ja ovat kyvyttömiä ja/tai haluttomia tarjoamaan varteenotettavaa vastusta muille kuin kaltaisilleen (Wacquant 1998a, 6, 12-14). ”Pummeja” ei aina pidetä journeymaneina lainkaan, mutta käsittelen tässä journeyman-ilmiotä ja -kulttuuria laajasti ymmärrettynä. Tällöin rajalliset kyvyt ja raha pääasiallisena vieraskehien kiertämisen motiivina ovat olennaisia tekijöitä sekä journeymanien että ”pummien” tasoilla ja liittävät ne toisiinsa heikon sosio-ekonomisen taustan kontekstissa. Katsonkin siksi molempien olevan luontevasti käsiteltävissä yhtenä ilmiönä.

Yhtenä osoituksena nyrkkeilyn alempien kerrosten ja köyhyyden suhteesta saattaakin olla se, että Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen erityisesti Latviasta on tullut valtava määrä heikkotasoisina pidettyjä journeymanejä, joista useat ovat otelleet Suomessakin. Vertailun vuoksi ja eroa konkretisoidakseni olen tehnyt pienen laskelman BoxRec-tietokannan tilastojen pohjalta koskien enemmän voittoja kuin tappioita keränneiden ammattinyrkkeilijöiden kansallisia osuuksia. Siinä missä tällä hetkellä (13.12.2016) Suomea edustavista aktiiviammattinyrkkeilijöistä (35 kpl) kaikilla on ottelulistallaan enemmän voittoja kuin tappioita, Latviaa edustavien kokonaiskuva on dramaattisesti erilainen ammattinyrkkeilijöiden määrän ollessa maan pienemmästä populaatiosta huolimatta moninkertainen (116 kpl), mutta enemmän voittoja kuin tappioita sisältävän listan keränneiden ottelijoiden muodostaessa tästä joukosta vain murto-osan (20 kpl). Mikäli vertailu laajennetaan Pohjoismaiden ja Baltian maiden väliseksi, asetelma ei muutu oleellisesti: Norjalla voitollisen listan keränneitä on 6/7, Tanskalla 30/33, Ruotsilla 20/23 ja Islannillakin 1/1. Baltian maissa voitollisen listan ottelijoiden osuus on Virossa 9/18 ja Liettuassa 7/33. Näin ollen Pohjoismaissa voitollisen listan ammattinyrkkeilijöiden osuus kaikista ammattilaisista on 93 %, siinä missä Baltiassa vastaava osuus on 22 %. (Boxer Lb for Lb Ratings, BoxRec:in internet-sivut). Listan

voitollisuus tai tappiollisuus ei sinällään ole aukoton indikaattori nyrkkeilijän kyvyistä tai hierarkisesta statuksesta ammattinyrkkeilijöiden tasoissa eikä journeyman-kulttuuri ei ole aivan samanlainen kaikkialla, mutta pidän (sinänsä rajallista) laskelmaani osoituksena journeyman-kulttuurin maantieteellisestä ilmenemisestä.

Mistä nyrkkeilyn ja alempien sosiaaliluokkien yhteyden sitten voi spekuloida johtuvan? Kasia Boddyn (2008, 7) näkemyksen mukaan nyrkkeilyn on läpi olemassaolonsa nähty edustavan vastakkainasettelua, jota on käyty vastakkaisten ominaisuuksien, aatteiden sekä arvojen välillä. Tällaisia vastakkainasetteluja on syntynyt esimerkiksi kansallisuuskysymysten, sosiaaliluokkien, rodun, etnisyyden, uskonnon, politiikan ja erilaisten maskuliinisuuskäsitysten tiimoilta. On toki mahdollista, että lajin juurtuminen alempiin sosiaalikerrostumiin on ilmiönä itänyt juuri lajin sopivuudesta vastakkainasettelun symboliksi ja välikappaleeksi. Kuitenkin vaikka hyväksyttäisiin nyrkkeilyn olemuksen soveltuvuus vastakkainasettelun symboliksi, ja esitettäisiin tämä nyrkkeilyn ja alempien sosiaaliluokkien yhteyden pohjana, jäisi näkemys yhteiskuntatieteellisesti vajaaksi. Nyrkkeilyn ja alempien sosiaaliluokkien yhteys näyttäytyy esitellyn tutkimuskirjallisuuden valossa ryppäänä monimutkaisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia suhteita, joista keskeisimpinä voisi pitää lajin historiallista alttiutta valtaapitävien paheksunnalle, hegemonisen maskuliinisuuden ja työväenluokkaisuuden toisiaan ruokkinutta kehää, sekä sosiaalisen nousun mahdollisuutta.

3.3.2 Ristiriitainen suhde valtakulttuuriin

Nyrkkeily on ollut voimakkaasti läsnä länsimaisessa kulttuuripiirissä esimerkiksi erilaisissa taiteen muodoissa, populaarikulttuurissa kuin kielessäkin (esim. Heiskanen 2012, 126; Boddy 2008, 371-391; Woodward 2007, 98-102, 109-114, 148-154). Nyrkkeilyllä voidaan tämän vuoksi katsoa olevan asemansa valtakulttuurissa ja nyrkkeilyn voi nähdä limittyvän siihen ja uudelleentuottavan sitä. Tästä huolimatta nyrkkeilyn suhde valtakulttuuriin on sekä historiallisesti että nykyisin ristiriitainen (esim. Heiskanen 2012, 125; Anderson 2007).

Huolimatta nyrkkeilyn lähes täysin globaalista asemasta laillisesti hyväksytyjen urheilumuotojen joukossa, se kohtaa edelleen vastustusta. Nyrkkeilyn laillisuuden vastustajien keskeisimmät argumentit näyttäisivät usein liittyvän edellä käsiteltyihin lajin väkivaltaisena koettuun luonteeseen ja sen harjoittajilleen aiheuttamaan vaaraan. Ammattinyrkkeilyn toteen näytetyt terveystaitat nostavat median huomioimien rajujen ottelujen myötä toisinaan jonkin verran keskustelua lajin brutaaliudesta ja regulaation potentiaalista ehkäistä lajista aiheutuvia tragedioita. Tällaisia näkyvimpiä ja suhteellisen hiljattaisia esimerkkejä ottelijoista ja median kiinnostuksesta ovat

esimerkiksi Magomed Abusalamovin Mike Perezille kärsimä ja ensin mainitun vammautumiseen johtanut tappio vuonna 2013 (Meet Mago, Former Heavyweight. New York Times 4.5.2015), Nick Blackwellin koomaan saattanut ottelu Chris Eubank Junioria vastaan 2016 (Nick Blackwell confirms retirement before insisting there's "no hard feelings" with Chris Eubank Jr". Mirror 19.4.2016), ruotsalaisen Frida Wallbergin vaarallinen tyrmäystappio Diana Prazakin kanssa käydyssä ottelussa vuonna 2013 (Kaksi tyrmäystä ja monta hutia - Nyrkkeilijä Frida Wallbergin aivoverenvuoto aloitti Ruotsissa keskustelun perheväkivallasta ja ammattilaisnyrkkeilyn kieltämisestä. Helsingin Sanomat 24.6.2013) ja Australian lääkäriiliiton vaatimus nyrkkeilyn kieltämiseksi australialaisottelija Braydon Smithin kehäkuoleman jälkeen (Australia medics call for boxing ban after Braydon Smith death. BBC 17.3.2015). Näkyvin esimerkki lienee kuitenkin historian tunnetuimman nyrkkeilijän, Muhammad Alin, vuosikymmeniä jatkunut kamppailu Parkinsonin tautia vastaan. 71-vuotiaaksi eläneen Alin kuoleman jälkeen mediassa onkin jonkin verran spekuloitu oliko nyrkkeilyura syynä sairauteen tai vaikuttamassa sen puhkeamiseen ja oliko tauti lopulta koitunut Alin kuolemaksi (Muhammad Ali's Death: Can Head Injuries Cause Parkinson's? LiveSciencen internet-sivut 6.6.2016). Artikkelissa siteeratun neurologi Barbara Changizin mukaan varmuutta kummastakaan ei ole.

Aihe on kiinnostanut akateemisissa piireissä myös Australian lääkäriiliiton ulkopuolella, ja kiinnostus on poikunut varsin kärkkäitäkin kannanottoja. Tällaisen kannanoton esitti mm. neurologi Tapani Salmi, joka ilmaisi Mediauutisissa vuonna 2009 kantanaan nähdä ammattinyrkkeily kiellettävän Suomessa, vedoten lajin väkivallasta kumpuavaan epäeettisyyteen ja sellaisena soveltumattomuuteen 2000-luvulle (Neurologi kieltäisi ammattinyrkkeilyn. Mediauutiset 2.2.2009). Lääketieteen professori Roy Beranin ja oikeustieteen professori Joshua Beranin puolestaan päätyivät vuoden 2009 esseessään esittämään, että ellei nyrkkeilyssä aiota jatkossa kieltää osumia päähän, on sivistyneen yhteiskunnan tehtävä muuttaa laji laittomaksi. Myös neurotieteen professori John Hardy on ilmaissut halunsa nähdä nyrkkeily kiellettävän, vetoamalla siitä aiheutuviin terveyshaittoihin ja siihen, ettei sillä hänen mukaansa ole paikkaa sivistyneessä yhteiskunnassa. Hardy pitää nyrkkeilyotteluiden suosiota yhteiskuntaa halventavana ja vertaa sitä jopa julkisiin teloituksiin (Ban boxing – it's demeaning and dangerous. New Scientist, 7.8.2013).

4. Tutkimuskysymykset ja teoreettinen lähestymistapa

Edellä olen muodostanut kokonaiskuvan nyrkkeilystä sosiologisesti tarkastelunarvoisena tutkimuskohteena. Tässä kappaleessa esittelen teoreettista lähestymistapaa, jonka taakse asettuneena olen pureutunut tärkeimpään tutkimuskysymykseeni: nyrkkeilijöiden harjoittajien näkemyksiin lajistaan ja sitä ympäröivästä sosiaalisesta. Tämä puolestaan vaatii tutkimustani palvelemaan valjastamieni metodologisten valintojen esittelemistä ja niiden relevanssin perustelemista. Tarkennan ensin alakulttuurista näkökulmaani nyrkkeilyyn ja esittelen sitten etnografiaa ja fenomenografiaa yhdistelevää otettani.

4.1 Alakulttuuri ja sosiaalinen maailma

Tutkiakseen alakulttuuria tutkijan on kyettävä esittämään uskottava määritelmä sekä kulttuurille että alakulttuurille. Kulttuurin määritelmäksi tarjoan tässä Saariston ja Jokisen (2004, 142) yleisenä pitämää kuvausta kulttuurista ”uskomusten systeemiksi tai merkitysrakenteeksi, joka koostuu arvoista ja normeista, maailmankuvasta, asenteista, uskomuksista, kielestä, tiedosta, symboleista, kommunikaatiosta, rituaaleista ja muista vastaavista symboleista ja merkityksellisistä osista.” Alakulttuuri puolestaan on saanut tieteenalan historiassa useita määrittelyitä birminghamilaisesta (CCCS), luokkaan perustuvasta näkemyksestä alakulttuurista valtakulttuurin vastaisena ja tuon teoreettisen lähtökohdan yksinkertaistavuuteen pureutuvaan kritiikkiin (esim. Bennet 1999, 599-603) ja näkemykseen post-modernin aikakauden alakulttuurien pirstaloituneisuudesta, ylitarjonnasta, hybrideistä ja lukuisten tyylien yhteiselosta (Muggleton 2000, 47-49). Laajemmin alakulttuurikäsitteiden moninaisuudesta ja painotuksista on kirjoittanut Blackman (2005), joka katsoi alakulttuurin olevan vaiherikkaasta terminologisen problematisoinnin historiastaan huolimatta etenkin post-modernissa muodossaan yhä selitysvoimainen käsite (s. 16-17).

Birminghamilaisesta perinteestä on kuitenkin jäänyt elämään kolme keskeistä näkökohtaa tai oletusta: kaksoisartikulaatio, bricolage ja homologia. Kaksoisartikulaatiolla pyritään paikantamaan alakulttuurin suhde ja ”paikka” valtakulttuuriin ja emo- tai luokkakulttuuriin, bricolage perustuu oletukseen tyyllittelystä tavaroiden ja kielen merkitysten muuntamisena ja tämän identiteettiä tuottavasta vaikutuksesta ja homologisella eli vertailevalla erittelyllä selvitetään alakulttuurin näkyvän tyylin, tuotteiden ja objektien vastaavuutta suhteessa alakulttuurin jäsenten elämäntyyliin ja arvoihin. (Puuronen 2006, 113-115 & 1997, 105-108; Willis 1984, 144-145.)

Alakulttuurintutkimuksen kentän tietystä monihaarautumisesta huolimatta peruslähtökohtana alakulttuurille tunnutaan kuitenkin pitävän vähintään sitä, että ne muodostuvat jotain yhteistä jakavien ihmisten ryhmästä, joka samalla myös erottuu merkittävästi muista ryhmistä. Jarkko Kari (1997) kirjoittaa: ”Loppujen lopuksi alakulttuurin voi määritellä kahdella tavalla. *Yhtäältä alakulttuuri on ryhmä ihmisiä, joilla on samankaltainen elämäntapa tai maailmankuva, ja jotka ovat vuorovaikutuksessa keskenään yhteisen diskurssin kautta. Toisaalta alakulttuuri on valtakulttuurin osa, jonka toimintatavat, arvot ja todellisuuskäsitykset poikkeavat valtakulttuurin vastaavista.*”

Miksi nyrkkeily sitten on mielestäni juuri alakulttuuri? Ensinnäkin näkökulma nyrkkeilyn alakulttuurisuudesta ei ole sinällään uusi, joskaan ei yleinenkään. Siihen on esimerkiksi tukeutunut havannalaista, belfastilaista ja hartfordilaista nyrkkeilyä etnografioinut John Sugden (1996), jonka saamat ja globaaleiksi yleistämänsä tulokset ovat erityisesti maskuliinisuuden, heikon sosio-ekonomisen taustan ja ristiriitaisen valtakulttuurisuhteen osalta pitkälti linjassa muun esitellyn tutkimuskirjallisuuden kanssa. Sugden puhuu nyrkkeilystä ja kansallisista nyrkkeily-yhteisöistä alakulttuurina, vaikka ei erittele termiä määritelmällisesti tai teoretisoi sen soveltuvuutta nyrkkeilyyn. Lokaalimmin etnografis-alakulttuurista näkökulmaa ovat puolestaan hyödyntäneet mm. Stewart (2008), joka esitti ammatti- ja amatööri-nyrkkeilyn muodostavan Englannissa omat alakulttuurinsa ja Ikemoto (2007), jonka mukaan laman muokkaaman Japanin nuorisokulttuurin muutos näkyy maan nyrkkeilyseleillä. Reejshinghani (2009) taas suhtautui nyrkkeilyyn alakulttuurina historiallisesta näkökulmasta kuvaillessaan yhdysvaltalaisvaikutteisena Kuubaan saapuneen ja sellaisena siellä pitkään esiintyneen nyrkkeilyn kuubalaistumista vuosina 1898-1962.

Toinen keskeinen perusteluni näkökulmalle on nyrkkeilyn alakulttuurimainen yhteisöllisyys. Airi Mäki-Kulmala tiivistää – Durkheimiin (1980) viitaten – teoksessaan ”Initaatio ja alakulttuuri” yhteisöllisyyden tutkimuksen seuraavalla tavalla: ”Yhteisöllisyyden tutkimuksessa viitataan usein Durkheimiin. Oleellisena tällöin nähdään se, että yhteisöissä syntyy kollektiivinen tietoisuus, yhteinen tulkinta eri ilmiöistä, tulkintaa vastaava kieli, yhteinen historia, yhteisiä vastustajia. Yhteisössä syntyy ME. Tämän kautta kehittyy kunkin yksilön minä ja myös tietoisuus omasta minästänsä.” Tämä yhteisöllisyys puolestaan luo Mäki-Kulmalan mukaan pohjan alakulttuurin synnylle. (1993, 33.) Sekä Suomen että Texasin nyrkkeily-yhteisöissä huomattavan osan elämästään viettänyt Benita Heiskanen (2012, xi) puolestaan toteaa löytäneensä näistä yhteisöistä enemmän yhteneväisyyksiä kuin eroavaisuuksia, vaikka näitä ympäröivät olosuhteet poikkeavat paljon toisistaan. Edellisessä luvussa muodostamani melko koherentti kuva nyrkkeilystä lajin, maskuliinisuuden sekä valta- ja luokkakulttuurin konteksteissa tukee tätä näkemystä. *Vaikka*

nyrkkeily on tutkimuskohteena epäilemättä erilainen kuin Mäki-Kulmalan tutkima nuoruus, *mutta* koska se on urheilun kontekstissakin omaleimainen laji ja toimintaympäristö, on kirjallisuuskatsauksessa, Mäki-Kulmalan Durkheim-tulkinnassa ja Heiskasen nyrkkeily-yhteisöjä koskevassa toteamuksessa nähtävillä siemen siihen, miksi pidän nyrkkeilyä alakulttuurina ja katson että sitä on perusteltua lähestyä sellaisena. Laji kokoaa yhteen yksilöitä, jotka abstraktin tason yhteisöllisyydessään täyttävät näin muotoillut alakulttuurit reunaehdot.

Kolmas ja viimeinen perusteluni on, että nyrkkeily on hahmotettavissa alakulttuuriksi birgminghamilaisen koulukunnan oletusten kautta. Kirjallisuuskatsauksen antia soveltaen, kaksoisartikulaation voi esittää nyrkkeilyssä työväenluokkaisuudessa ja lajin ristiriitaisessa ja alisteisessa asemassa valtakulttuuriin nähden. Bricolagen taas voi nähdä toteutuvan omassa terminologiassa ja esimerkiksi vyön arki ajattelusta jalostuneessa merkityksessä. Homologiasuhteen vastaavuuden voi puolestaan ajatella ilmenevän vaikkapa turnauksessa, jossa otteluasustus ja -varustus ovat yhteneviä ja jossa menestyminen vaatii urheilullisen elämäntavan toteuttamista sekä alakulttuuriin muokatun normiston noudattamista sääntöjä ja muita yleisiä käytäntöjä seuraamalla.

Nagyn (2003) mukaan alakulttuuri nousee vallitsevan kulttuurin kulttuurisesta kehästä. Alakulttuurin edustajat toimivat tällöin valtakulttuurin arkipäiväisten käytäntöjen kehässä (kuten kotona, koulussa ja töissä), samalla sitoutuen alakulttuurinsa käytäntöjen kehään. (s. 123.) Tällöin nyrkkeilykään ei asetu valtakulttuurin vastaiseksi, vaan sen eräänlaiseksi versioksi joka *on* valtakulttuurin rinnalla, sille kuitenkin alisteisena. Alakulttuurista sisäryhmäänsä edustava nyrkkeilyn harjoittaja siis astuu konkreettiseen kehään osana valtakulttuurinsa abstraktia kehää.

Nagyn esittämä näkemys alakulttuurista tulee näin lähelle David Unruhin (1983) sosiaalisen maailman käsitettä, ja tähän läheisyyteen ja osittaiseen limittäisyyteenkin viittaa maininnoissani alakulttuurin sosiaalisesta maailmasta. Unruhin (1983) mukaan yhteiskunnassa toimii samanaikaisesti useita erilaisia ja toisiinsa vaikuttavia sosiaalisia maailmoja. Käsitteenä ”sosiaalinen maailma” on saanut aikojen saatossa monia määrittelyjä, mutta Unruh (s. 13-14) kuvailee sosiaalisen maailman valtavaksi, muodottomaksi, läpäiseväksi ja tilallisesti yliaistilliseksi sosiaalisen organisaation muodoksi, jossa toimijoiden välinen kognitiivinen yhteys edellyttää kommunikaation kanavista nousevia, jaettuja näkemyksiä. Unruh on myös esittänyt (1979, 115) määritelmän sosiaalisesta maailmasta ”sisäisesti tunnistettavana toimijoiden, organisaatioiden, tapahtumien ja käytäntöjen muodostamana tähtikuviona, joka on yhdistynyt osallistujille havaittavaksi, kiinnostuksen ja osallistumisen alueeksi.” Unruh esittää yhteiskunnan sisältävän useita erilaisia

sosiaalisia maailmoja, joissa ihmiset toimivat eri rooleissa riippuen integraation asteesta (ks. Unruh 1983 & 1980 & 1979).

Unruh (1983) jakaa sosiaalisen maailman jäsenet integraatioasteeltaan neljään päätyyppiin: muukalaisiin (strangers), turisteihin (tourists), kantakävijöihin (regulars) ja sisäpiiriläisiin (insiders) (s. 129). Tämä teoreettinen jako tarjoaa minulle työkalun, jota päätyi käyttämään myös vapaaottelusaliin keskittyneen etnografian tehnyt Topias Suksi (2012) – olkoonkin, että tutkielmat ovat metodologialtaan ja tematiikaltaan erilaisia.

Muukalaiset ovat vähiten integroituneita sosiaaliseen maailmaan. He eivät tunne käyttäytymisen sääntöjä ja usein tulkitsevat kokemaansa muualta hankitun tiedon pohjalta. He ovat ikään kuin eksyksissä ja tilanteesta poispääseminen on heidän itsensä lisäksi kiinni myös sosiaalisen maailman muista jäsenistä, joiden tulee muukalaisuudesta vahvemmin integroituun päätyyppiin pääsemiseksi olla valmiita jakamaan omaa olemassa olevaa tietoaan sosiaalisen maailman käytännöistä. (mt., 132-134.) Nyrkkeilyn kontekstissa muukalaisen käsitettä voisi edustaa vaikkapa vast'ikään salilla käymisen aloittanut henkilö.

Turistit eivät ole erityisen integroituneita yhteisöön, mutta heidän uteliaisuutensa ja oppimishalunsa erottavat heidät muukalaisista ja luovat pohjan turisteille ominaista suhteiden hetkellisyyttä vahvemmalle integraatiolle. (mt. 135-136.) Turistin käsitettä vastaavan henkilön voisi ajatella esimerkiksi käyneen salilla jo jonkin aikaa, mutta lajitiedossa ja -taidossa olevan toistaiseksi vain muodostumassa oleva hyvä pohja.

Kantakävijät (useissa tutkimuksissa *regulaarit*) edustavat tottuneempaa ja sosiaalisen maailman tavat jo tuntevaa jäsenistön osaa. He pitävät kohtaamispaikkoja kotialueinaan ja ovat solmineet ystävyysuhteita (mt. 140-143.) Kantakävijänä voisi määrittelyn pohjalta pitää esimerkiksi harjoituksissa jo vuosia käynyttä henkilöä, joka ylläpitää sosiaalisia suhteita muihin kantakävijöihin ja sisäpiiriläisiin myös salin ulkopuolella esimerkiksi seuran saunailloissa ja muulla salin ulkopuolisella ajallaan. Tällainen henkilö on jo saattanut otella kilpamielessä ja on kykenevä auttamaan muukalaisia ja turisteja omalla lajiosaamisellaan ja sosiaalisten suhteiden verkostollaan.

Sisäpiiriläiset ovat puolestaan se osa yhteisöä, joka vahvimmin uudentaa sen sosiaalista maailmaa. Heillä on pääryhmistä vahvin kontrolli muihin jäseniin ja heillä itsellään on kaikista korkein integraation aste. Tämä saattaa näkyä muun elämän jäämisenä paikoitellen taka-alalle sosiaaliseen maailmaan nähden ja identifioitumisena yhteisön jäseneksi hyvin vahvasti. (mt. 144-145).

Sisäpiiriläisen kuvaan taas sopisi henkilö, jolla on pitkä tausta lajin ja salin parissa ja joka on tämän historian saatossa hankkinut itselleen ystävyysuhteiden lisäksi muiden sosiaalisen maailman jäsenryhmien tunnustamaa lajitaitoa ja esimerkiksi konkreettista menestystä kilpailuista. Menestyneen ottelijan lisäksi myös seuran valmentaja sopisi hyvin kuvaan.

4.2 Etnografia ja fenomenografia

Saariston ja Jokisen (2004) mukaan alakulttuurin tutkimus, samoin kuin kulturalistinen tutkimusote yleisemminkin, on ollut etnografisesti värittyä (s. 110-111). Näkökulmani nyrkkeilystä alakulttuurina ja osin myös useat läpikäymäni nyrkkeilyseleille tehdyt etnografiat ovatkin olleet antamassa sysäystä valinnalleni hyödyntää tutkielmassani etnografiaa.

Perti Alasuutari katsoo alkuasukasheimojen parissa työskennelleen Bronislaw Malinowskin määrittävän etnografian tutkimuksen tavoitteeksi ”...kulttuurille ominaisen käyttäytymisen ja ajattelun sisäisen logiikan tavoittamista ’sisältä päin’. Etnografian tulee kuvata maailma ja sosiaalinen todellisuus siten kuin se avautuu tutkittavien näkökulmasta. ’Päämääränä on, lyhyesti sanoen, tavoittaa alkuasukkaan näkökulma, hänen suhteensa elämään, selvittää hänen visionsa hänen maailmastaan” (Malinowski, 1922, 25; ref. Alasuutari 2001, 33). Malinowskilaiseen tutkimusotteeseen kuuluu Alasuutarin (1993, 68) mukaan myös pyrkimys luonnontieteellisen tarkkaan havainnointiin ja tutkijan itsensä ”häivyttämiseen”, eikä osallistuvaan havainnointiin keskittynyt Malinowski (mt. 11-12) Alasuutarin mukaan (2001, 71) pitänyt haastattelua riittävänä metodina valmiiden selitysten saamiselle. Myös Jyrki Pöysä on erottanut haastattelun vain yhdeksi etnografisen periaatteen noudattamisen vaatimaksi aineistonkeruun metodiksi (2010, 153).

Tutkielmani ei kuitenkaan ole etnografia, vaan etnografisesti suuntautunut. *Koska* lähestyn nyrkkeilyä alakulttuurina, *mutta* mielenkiintoni kohdistuu ennen kaikkea informanttien omiin käsityksiin nyrkkeilyn alakulttuurisen aseman tai olemuksen tiukan kartoittamisen sijaan, enkä näin ollen ole edes pyrkinyt keräämään aineistoani etnografisin metodein, aion soveltaa tutkielmassani myös toista tutkimussuuntausta, fenomenografiaa.

Fenomenografia on pääosin kasvatustieteissä käytetty tutkimussuuntaus, joka keskittyy selvittämään, miten tutkittavat kuvaavat jotain ilmiötä. Fenomenografien tutkimus pyrkii kuvaamaan laadullisesti erilaisia käsityksiä niiden omista lähtökohdista ja niiden omaa logiikkaa noudattaen. Fenomenografiassa ilmiö ja käsitys nähdään saman asian eri puolina, jotka ihmisen kokemus yhdistää. (Ahonen, 1994, 114-117, 119.)

Fenomenografialle ovat keskeisiä ihmisten kuvaukset, käsitykset, ymmärtämisen tavat ja käsitteellistäminen (Kakkori & Huttunen, 2010, 8-9). Tästä syystä fenomenografia on vahvasti kytköksissä kieleen, joka on ihmiselle kokemusten välittämisen keskeinen työkalu (Ahonen 1994, 121-122). Fenomenografiassa on tärkeää nk. toisen asteen näkökulma. Tällä tarkoitetaan sitä, että suuntauksessa ei pyritä selvittämään niinkään sitä miten asiat ovat (ensimmäisen asteen näkökulma), vaan miten informantit ajattelevat niiden olevan (toisen asteen näkökulma). Näin ollen fenomenografialla ei saavuteta todellisuutta maailmasta, vaan kategorisointien kautta tietyn ihmisjoukon käsitystä todellisuudesta. (Marton 2015, 106-107 & 1981, 178, 180; ks. Haapaniemi 2013, 30-32.) Tutkimussuuntauksessa on erilaisia orientaatioita, joista parhaiten tutkielmaani istuu diskursiivinen fenomenografia. Diskursiivisessa fenomenografiassa halutaan tutkia käsitysten muodostumista yleisellä tasolla ja suuntauksen päätavoite on muodostaa käsitys ns. kollektiivisesta mielestä, ja tämän avulla esittää johtopäätöksiä diskursseista (Tervakari 2005, 3).

Fenomenografiaa ja erityisesti toisen asteen näkökulmaa voi pitää eräänlaisena mausteena, joka värittää hyödyntämiäni 1) alakulttuurinäkökulmaa ja 2) laadullista, sisällönanalyttistä aineiston analyysia. Olen pyrkinyt asettamaan etnografian ja fenomenografian ikään kuin tukemaan toisiaan, jotta valitsemani näkökulma on mahdollista toteuttaa.

Tutkimukseni on siis sikäli etnografinen, että tutkin nyrkkeilyä alakulttuurina. Aineiston keräämisen metodini ei kuitenkaan kata esimerkiksi etnografialle tyypillistä osallistuvaa havainnointia, vaan aineistoni koostuu yksinomaan teemahaastatteluista. Metodi saattaisi teoriassa tuottaa haasteita aineiston tulkintavaiheessa, sillä nyrkkeilyn harrastajien sosiaalinen maailma jää näin etäisemmäksi kuin pitkällä ja havainnointiin perustuvalla kenttätöyllä. Lisäksi tutkijan on tällaisissa tapauksissa varottava omaan esitietoonsa perustuvaa ylitulkintaa. "Ihminen ei ole koskaan vapaa kaikesta siitä sukupolvea toiseen kasautuneesta esitiedosta, jonka varassa hän hahmottaa maailmaa", kuten Alasuutari (2001, 33) tiivistää. Asetelman voin kuitenkin nähdä myös täydentävän käyttämieni etnografian ja fenomenografian ristisiitokseen liittyvää, etnografian periaatteen täyttämättä jättämisen kautta muodostuvaa aukkoa. Näin siksi, että esitietoni ja tulkintaresurssini nyrkkeilystä pitävät ylitulkinnan riskin lisäksi sisällään nimenomaan objektiiviseen tulkintaan vaadittavia työkaluja. En väitä, että tutkielmani tekemistä edeltävä ja sen työn alla ollessa jatkunut lajin seuraaminen ja harjoittaminen vastaisi laadukasta etnografiaa, mutta on myös täysin selvää etten joudu operoimaan täysin pimeässä pelkkä haastatteluaineisto ja kirjallisuuskatsaus soihtunani.

Tutkijan oma lajitausta ja into lajin seuraamiseen saattaa myös osaltaan lisätä analyysin validiteettia, sillä se voi luoda hyvän pohjan syvähaastattelulle olennaiselle informanttien luottamuksen

voittamiselle (mt. 149). Haastateltavia onkin tarkoituksella informoitu tutkijan lajisuhteen koostuvan muustakin kuin akateemisen lajiummikon tuulesta temmatusta kiinnostuksesta. Tutkijan ja informanttien välimatka on tutkielmani suhteen sikäli tärkeä kysymys, ettei tarkoitukseni ole ollut kuvata nyrkkeilyä sosiaalisena tilana esim. Chicagon ghettoaalueen nyrkkeilyalilla vuosia viettäneiden Wacqauntin tai muiden syväluotaavaan nyrkkeilyn maailman etnografiaan pyrkineiden viittaamieni tutkijoiden tapaan. Tällaisissa tutkimusasetelmissä informanteilla on paljon enemmän aikaa ja tilaisuuksia muodostaa käsitys ja arvio tutkijasta ja sitä kautta muokata suhtautumistaan häneen. Minun tapauksessani ensisijaisia ovat informanttien oma puhe ja heidän lyhyen kohtaamisemme aikana tuottamat merkityksenantonsa toiminnastaan ja lajistaan. Olenkin pyrkinyt Aaltolaa ja Vallia (2007, 28-29, 31-32) mukailleen lyhentämään tutkijan ja informantin välistä välimatkaa ja tekemään haastattelutilanteesta informantille mahdollisimman helpon sijoittamalla haastattelutilanteet heidän ”kotikentälleen” nyrkkeilyalin yhteyteen (yhdessä tapauksessa myös informantin työpaikalle ja yhdessä tapauksessa seuran harjoituksiin muualle), sekä hyödyntämällä haastattelutilanteissa lajin omaa termistöä ja informanttien kanssa luonnostaan yhtenevää murretta. Uskonkin näin olevani tutkijana varsin sopivan välimatkan päässä haastateltavista, sillä vaikka en osallistu yhteisön toimintaan, oma vaatimatonkin laji- ja seurataustani on tuonut minulle bourdieulaisittain ilmaistuna sosiaalista ja kulttuurista pääomaa heidän edustamallaan kentällä.

Fenomenografia astuu tässä vaiheessa kuvaan. Katson fenomenografian olevan sovellettavana työkaluna toisen asteen näkökulmaan painottuessaan sellainen, joka tiettyyn rajaan asti vapauttaa minut esittelemistäni etnografisen lähestymistavan ja mielenkiintoni varsinaisen kohteen välisistä ristiriidoista. Fenomenografian yhteys kieleen puolestaan nostaa tutkielmani metodologiselle kartalle tarpeen induktiiviseen diskurssianalyttiseen analyysiin, jossa fenomenografinen ”ote” on läsnä.

5. Aineisto ja analyysi

Tutkimusaineistoni koostuu Porin NMKY:n nyrkkeilyn harjoittajille tehdyistä teemahaastatteluista. Porin NMKY on perinteikäs nyrkkeilyseura, joka on kasvattanut kilpakehiin useita menestyneitä ottelijoita aina viimeisimmistä suomalaisista miesten olympiamitalisteista Jyri Kjällista ja Joni Nymanista ammattilaisten Suomen mestariin Aki Selesmaahan, mm. 11 SM-mitalia voittaneeseen Sami Selesmaahan ja tasokkaana journeymanina pitkän ammattilaisuran luoneeseen Kai Kauramäkeen. Viimeisimpänä arvokisamitalistina seuraa on edustanut vuonna 2016 MM-pronssia saavuttanut Elina Gustafsson. Aikuisten arvokisatason menestyjiä ja ammattilaisuraa tehneitä löytyy seuran historiasta useita muitakin. (Porin NMKY. Mestarit. Porin NMKY:n internet-sivut.) Porin NMKY myös toteuttaa valtakunnallisen tason huomiota saaneen, varhaiskasvatusikäisten itsehillinnän parantamiseen tähtäävää ja kuntonyrkkeilylle perustuvaa Vilperi-Box-nyrkkeilyohjelmaa ja sen 8–11 -vuotiaille suunnattua vastinetta, Veijari-Boxia. (Ainutlaatuinen kokeilu: Pikkuvilperit opettelevat itsehillinää nyrkkeilysalilla. YLE:n internet-sivut, 8.2.2013; Collander 2011). Seura on myös palkittu juniorityöstään Valo-urheilujärjestön ja urheilun lajiliittojen sinetillä (Porin NMKY sinettiseuraksi! Suomen nyrkkeilyliiton internet-sivut 25.8.2014).

Porin urheilutalolla sijaitseva seuran kotisali on varustukseltaan nyrkkeilysaliksi melko tyypillinen ja salin seinillä ja ilmoitustaululla on lehtileikkeitä ja ottelujulisteita seuran, seuran kasvattien ja suomalaisen nyrkkeilyn tähtihetkistä ja merkittävistä tapahtumista. Seuran nyrkkeilijöiden menestys ja yleisemmin omaa viiteryhmää koskeva menestyksen mahdollisuus on näin kanonisoitu visuaalisesti osaksi seuran keskeisintä sosiaalista tilaa.

Aktiivisesti seuran harjoituksissa käyvien määrä oli haastateltavien valikoituessa kymmenkunta, joista sain informanteiksi varsin tyydyttävät kuusi. Haastateltavat ovat valikoituneet olemassa olleiden kontaktieni ja seuran harjoituksiin tekemän visiittini kautta, minkä lisäksi Porin NMKY:n Facebook-sivuille julkaistiin yhteystiedoillani varustettu tiedote tutkimusprojektista. Seurassa eräänlaisena jokapaikanhöylänä toimiva EU-pronssimitalisti Kati Collander oli haastateltavien tavoittamisessa ja valikoitumisessa suureksi avuksi, sillä hän toimi kontaktihenkilönä ja on itsekin kirjoittanut opinnäytteensä Porin NMKY:n toimintaan keskittyvällä nyrkkeilyaiheella Satakunnan ammattikorkeakouluun (2011).

Haastateltavista kaksi on luonut mittavan amatööriuran ja otellut ammattilaisena, kaksi on siirtynyt kilpauransa jälkeen valmennustehtäviin ja kaksi harrastaa sparria sisältävää kuntonyrkkeilyä, toisen

näistä samalla ohjaten kuntonyrkkeilyä. Unruhin jaotteluja soveltaen voidaan sanoa, että informanteista neljä ensin mainittua ovat sisäpiiriläisiä ja kaksi viimeksi mainittua kantakävijöitä.

5.1 Haastattelurunko

Olen muodostanut teemahaastattelun rungon tutkimusraportin kolmannessa kappaleessa esiteltyjen nyrkkeilyn ja sosiologian risteämispisteiden pohjalta. Koostin siis rungon teemoista: Laji, Maskuliinisuus ja Suhde valta- ja luokkakulttuuriin. Näin aineistoni asettuu varsin symmetriseen suhteeseen nyrkkeilyyn liittyvien, sosiologisesti kiinnostavana esittämieni ilmiöiden kanssa. Näiden lisäksi rakensin osaksi haastattelurunkoa Sosiaalisen maailman teeman, jolla pyrin pääsemään käsiksi informanttien alakulttuurisiin ja lajin sosiaalista maailmaa koskeviin näkemyksiin. Sosiaalinen maailma on teemana tutkimuskysymykseni kannalta välttämätön, sillä se ikään kuin yhdistää muita, rajatumpia teemoja ja tarjoaa samalla mahdollisuuden syvemmälle lajin sisäisen sosiaalisen maailman kartoittamiselle. Haastattelut ovat puolistrukturoituja ja jättävät informanteille runsaasti tilaa aineiston tuottamiseen. Haastattelurunko ohjaa haastattelun etenemistä, mutta aineisto koostuu haastateltavien omasta puheesta. Näin pysytään keskeisissä teemoissa, mutta vastaukset ovat avoimia ja tarkentavia kysymyksiä esitetään vain tarvittaessa.

Lopuksi tarkastelen, millaisia vastauksia saan provosoiviin väitteisiin, jotka olen valinnut kärjistämällä joitakin yleisimmiltä vaikuttavista, nyrkkeilyyn liitetystä negatiivisista stereotyyppioista ja stigmoista. En väitä, että väitteiden taustalla olevien mielipiteiden ilmeneminen olisi sinällään yleistä tai että ne edustaisivat jonkinlaisen ideaalittyyppisen valtakulttuurin edustajan kuvaa nyrkkeilystä. Väitteet pohjautuvat väistämättä osin tutkijan omaan mielenkiintoon ja vuosien varrella käymiini lajia sivuaviin keskusteluihin, mutta ovat myös ”nyrkeily sosiologisen” teoreettisen viitekehyksen puitteissa perusteltavissa.

Provosoivien väitteiden esittämisessä tullaan lähelle sosiaalipsykologiaa, sillä kyseessä on Gordon W. Allportin alun perin kehittämiä kontaktihypoteesia soveltaen informanttien alakulttuurista sisäryhmää (me, nyrkkeilyn harjoittajat) koskevien ennakkoluulojen esittäminen perehtymättömästä ulkoryhmästä (ne, valtakulttuuri) käsin (Helkama & Myllyniemi & Liebkind 2013, 320-323; Allport 1954). Tutkijan on tietenkään mahdotonta enää tässä vaiheessa asemoitua informanttien tulkinnassa puhtaasti ulkopuoliseksi tahoksi ja kysymykset itsessään ovat provokatiivisuudessaan kärjistettyjä ja rajaavia. Provosoivat väitteet on kuitenkin pyritty esittämään kuvitteellisesta ulkoryhmästä käsin ja haastateltavia on ohjeistettu vastaamaan kuin ”tietämättömälle” valtakulttuurin edustajalle. Asetelma muuttaa haastattelutilannetta asemointitapahtumana kun haastateltavien eteen marssitetaan

objektiivisuuteen pyrkivän tutkijan ja tämän kysymyspatteriston sijaan tietämättömän valtakulttuurin edustajan käsitysmaailman tarkoituksellisesti olkinukkemainen konstruktio. Tässä vaiheessa malinowskilainen itsensä häivyttäminen ja fenomenografiaan kuuluva tilan antaminen informanteille lentävätkin tarkoituksella romukoppaan. Väitteet asettanevat haastateltavat puolustuskannalle muuttaen haastattelutilanteen voimakkaan vastapuheen paraatiksi, mutta mielenkiintoista onkin juuri tämä. Kuinka he muuttavat puhuntaansa ja kuinka he kokevat nämä kärjistyksiset? Haastatteluteknisesti provosoivat kysymykset on asetettu aivan haastattelun loppuun, jotta ne eivät vaikuttaisi informanttien suhtautumiseen teemoihin tai myöskään haastattelutilanteeseen yleensä. Pöysän (2010, 155-157, 161) ajatuksia mukaillen, ratkaisulla sijoittaa tämä osuus haastattelun loppuun on pyritty minimoimaan ”ennakoivan käsikirjoituksen” eli skriptin rikkoutuminen, joka saattaisi heijastua aineistoon haastattelun asemointitapahtuman luonteen muututtua ratkaisevasti.

Provosoivat väitteet sopivat toisen asteen näkökulmaan, sillä kärjistettyjä väittämiä esittämällä tuskin edes voisi saada kovin luotettavaa tietoa nyrkkeilystä itsestään. Koska tutkin erityisesti nyrkkeilijöiden näkemyksiä itse nyrkkeilyn sijaan, tarjoaa tällainen lähestymistapa ikään kuin suoremman reitin tutkimuskohteeseen. Vaikka en ole pitänyt legitiiminä ratkaisuna kerätä aineistoa vain tällaisen hieman radikaalilta tuntuvan provokaatiopatteriston avulla, pidän sitä tärkeänä lisänä tutkimukseeni. Provosoivissa väitteissä tarkoitusperäni käsitellä näkemyksiä lajista lajin itsensä sijaan on lähimpänä toteutua puhtaimmillaan.

Esittämäni provosoivat väitteet linkittyvät tutkielmani teoriaosuuteen kukin osaltaan, ja niitä voisikin ajatella eräänlaisena teemojen jatkeena. Väittämät koskevat ”varsinaisissa” haastatteluteemoissa sivuttavia aiheita, joihin ei kuitenkaan ole tarkoitus haastatteluissa sen syvemmälle sukeltaa – ainakaan tässä määrin pää edellä. Väitteet koskevat teemoja Laji ja Suhde valta- ja luokkakulttuuriin. En laatinut Maskuliinisuuden ja Sosiaalisen maailman teemoihin liittyviä väitteitä ollenkaan, sillä a) Maskuliinisuus perustuu jo premissinä konkreettiselle ja kielelliselle vastakkainasettelulle ja pidin provosoivan väitteen esittämistä siksi väkinäisenä ja perusteettomana ja b) Sosiaaliseen maailmaan liittyvä väite ei olisi pohjautunut muiden teemojen vastineiden tapaan kirjallisuuskatsaukseen ja koin ylipäättään haastavaksi muodostaa teemaan liittyvä, helposti ymmärrettävä ja relevantti väite.

Väitteet ovat seuraavat:

Laji:

Väite 1. Nyrkkeily opettaa pahoinpitelemään toisen ihmisen.

Väite 2. Nyrkkeily on hengenvaarallista.

Suhde valta- ja luokkakulttuuriin:

Väite 3. Nyrkkeily on köyhien ja sorrettujen laji.

Väite 4. Nyrkkeily pitäisi kieltää.

5.2 Diskurssianalyysi

Diskurssianalyysi on symbolisen interaktionismin luomalta pohjalta nousseeseen sosiaaliseen konstruktionismiin pohjaava, postmoderni ja löyhärajaan analyysimenetelmä. Sitä hyödynnettäessä kiinnostus ei kohdistu niinkään toimijaan tai todellisuuteen sinänsä, vaan kieleen sen osana. Diskurssianalyttisen analyysin keskiössä ovat diskurssit – puhumisen tavat – jotka muotoutuvat vuorovaikutuksessa sosiaalisen todellisuuden kanssa kummuten siitä ja uudelleentuottaen ja muokaten sitä. (esim. Fairclough 2003, 2-3; Suoninen 1999, 19-20; Jokinen & Juhila & Suoninen 1993, 9-10, 18-21, 41-44; ks. Berger & Luckmann 1994.) Diskurssianalyysissä tarkasteltavana ovat selonteot, joilla ihmiset pyrkivät tekemään itsensä ja maailman toisilleen ymmärrettäväksi. Selonteissaan toimijat puolestaan käyttävät erilaisia diskursseja. (Suoninen 1999, 20-21.)

Jokinen ym. (1993) ovat esittäneet diskurssianalyysin olemuksen ”väljänä teoreettisena viitekehyksenä” rakentuvan viidestä lähtökohta-oletuksesta: 1) kielen käytön sosiaalista todellisuutta rakentava luonne, 2) useiden rinnakkaisten ja keskenään kilpailevien merkityssystemien olemassaolo, 3) merkityksellisen toiminnan kontekstisidonnaisuus, 4) toimijoiden kiinnittyminen merkityssystemeihin ja 5) kielen käytön seurauksia tuottava luonne (s. 17-18). Oletuksista ensimmäinen nojaa kielen käytön ”kohteiden” konstruointiin eli merkityksellistämiseen, eli esimerkiksi kohteita merkitsemään konstruoidun käsitteistön uusintamiseen. Toinen oletus perustuu erilaisten diskurssien (ja tulkintarepertuaarien) määrittymiseen suhteessa toisiinsa, esimerkiksi rinnakkaisuuden tai keskinäisen kilpailun myötä rakentuvien valtasuhteiden kautta. Kolmas oletus pohjaa diskurssien kontekstisidonnaisuudelle, kuten riippuvuudelle vuorovaikutuksesta tai ajasta ja paikasta. Neljännen oletuksen keskiössä ovat toimijan identiteetti ja positiot – eli millainen ja miten asemoitu(nut) *minä* diskurssia tuottaa. Viidennen oletuksen taustalla on ajatus kielen käytöstä pelkän asioiden kuvaamisen sijaan myös kannanottoina todellisuudesta ja tuon todellisuuden rakentamisesta, kuten esimerkiksi alistussuhteen legitimoimisesta ja tästä seuraavasta ideologisesta seurauksesta. (mt. 18-45.)

Diskurssianalyysi lähtee siis oletuksesta, että nk. ulkoinen todellisuus ei ole kielellisesti sellaisenaan kliinisesti kuvattavissa, vaan tällaiset kuvaukset – selonteot – sisältävät aina ympäröivän maailman merkityksellistämistä, järjestämistä, rakentamista, uusintamista ja muuntamista. Esimerkkinä

tällaisesta jaettuihin merkityssysteemeihin perustuvasta maailman kuvaamisen monimuotoisuudesta mainittakoon kategoriset dikotomiat, jollaisia ovat tässäkin tutkielmassa esiintyvät maskuliinisuus–feminiinisyys, nyrkkeilijät–lajia tuntemattomat ja fyysinen–henkinen. Dikotomiat eivät ainoastaan kuvaa esimerkiksi maskuliinisen ja feminiinisen toiminnan ajateltuja sisäänrakennettuja eroavaisuuksia, vaan myös jäsentämisen tapana rakentavat niin toimijan ajattelua ja ilmaisua kuin myös uudelleentuottavat tätä järjestystä toimijan ilmaisun vaikutuksen piiriin. Tällainen merkityssysteemien kanssa vuorovaikuttaminen pitää sisällään myös mahdollisuuden funktionaalisuuteen, jolla siis tässä tapauksessa viitataan kielenkäytön seurauksia tuottavaan luonteeseen. (Jokinen ym. 1993, 18-24.)

Samalla ympäröivä maailma vaikuttaa myös kieleen uusien ilmaisutapojen ja niiden merkityksellistymisen kautta. Maailma jäsentyy sosiaalisesti jaettuihin merkityssysteemeihin, joihin pohjaten toimijat kieltä käyttävät. Kielellisten merkityssysteemien jaettu olemus ei – kuten aiemmin todettua – kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö sosiaalinen todellisuus pitäisi sisällään keskenään rinnakkaisia ja kilpaileviakin systeemejä. (Jokinen ym. 1993, 24-29.) Tämä tulee ilmi esimerkiksi mahdollisuutena merkityksellistää tässä tutkielmassa esiintyvien aineistonöytteiden tuottajat lajinsa harjoittajan lisäksi vaikkapa sukupuolensa, ikäryhmänsä, statuksensa tai kotikaupunkinsa mukaan. On myös syytä pitää mielessä, että haastatteluaineisto ei jo sinällään ole aukoton todellisuuden kuvaus, sillä Alasuutarin (1993, 149) mukaan haastateltava ei vastaa kysymyksiin ajattelematta kysymyksen tarkoitusperiä ja mihin sillä pyritään.

Mikäli kielen ja sosiaalisen todellisuuden suhdetta ei voida pitää yksiselitteisenä ja helposti rajattavissa olevana, ei sellaisena pidetä myöskään kieltä käyttävää toimijaa. Rom Harré ja Luk van Lagenhove (1999) ovat esittäneet, että vaikka diskursseja käyttävä toimija voi identiteettinsä pohjalta olla toiminnallinen kielenkäyttäjäksi, hän asemoituu tai toisinaan joutuu asemoitumaan rajoittavasti nk. subjektipositioon, eli toimija-asemaan. Harrén ja Lagenhoven asemointiteorian mukaan toimija tulee asemoidessaan muita samalla asemoineeksi itsensä. Asemoita voidaankin hahmottaa tarinalinjoissa usein esiintyvien dikotomioiden kautta (s. 16-27). Nyrkkeilyä koskevan sosiologisen tutkimuksen kontekstissa informantti saattaa esimerkiksi ottaa naisnyrkkeilijän dikotomisesta subjektipositioista asemoidessaan (mies)nyrkkeilijöitä syrjintää käsittelevässä tarinalinjassaan.

Juhilan (1999) mukaan diskurssianalyttikkokin on toimija, ”jonka työ on luonteeltaan samanlaista kuin toiminta, jota hän tutkii” (s. 201). Tutkijan positiot suhteessa tutkimusaineistoonsa ovatkin Juhilan (mt.) mukaan moninaisia ja hän pitää näiden tunnistamista ja tunnustamista diskurssianalyttiselle tutkimukselle tärkeänä. Juhila kategorisoi nämä positiot seuraavasti: 1)

tutkijan osallisuuden minimointiin pyrkivä analyytikko, 2) todellisuutta kirtosoiva ja muutokseen pyrkivä asianaja ja 3) aineiston moninaisuudelle, analyysin ja aineiston vuorovaikutuksellisuudelle perustuva ja esimerkiksi tutkijan omia tulkintaresursseja hyödyntävä tulkitsija. Näiden lisäksi Juhila erottaa keskustelijan position, joka vittaa tutkijan asemaan tulosten esittäjänä ja sitä kautta todellisuuden rakentajana. Juhila esittää positiot osin vastakkaisina, mutta katsoo niiden olevan myös jossain määrin vaihtelevia ja yhdisteltävissä. (s. 201-231.)

Tällaisen tutkimuskohteen, -näkökulman ja -aineiston ristikseen ottanut tutkijakaan ei siis ole immuuni kielen ja sosiaalisen todellisuuden pysäyttämättömän paritanssin aikaansaamalle ilmaisu- ja tulkintatapojen loputtomuudelle. Mikäli subjektiivisuus on läsnä niin aineiston keruussa kuin sen analyysissä ja tulosten esittämisessäkin, ei objektiivisuuden tieteenihanteen saavuttaminenkaan ole realistista. Teemahaastatteluaineiston ja diskurssianalyysin soveltuvuus tähän tutkielmaan onkin sidoksissa siihen, että niiden ja tutkijan itsensä rajallisuus tutkimuskohteensa objektiiviseen analysointiin tunnustetaan. Mahdollisimman tieteellinen lopputulos pyritään tästä huolimatta saavuttamaan tiedostamalla nämä rajoitteet.

Olen pitänyt koko aineiston erittäin hyvää tuntemusta analyysini tukijalkana. Olenkin ensin pyrkinyt sisäistämään aineiston ja sen jälkeen hahmottamaan sen teemapohjaisissa, uusissa konteksteissa. Tätä kautta olen tavoitellut pääsyä kiinni aineiston nyansseihin ja arvioimaan niiden merkitystä kokonaiskuvalle, joka muodostuu näin erilaiseksi kuin aineistoon tutustumisen alkuvaiheessa rakentunut kokonaismielikuva.

Olen ensin tutustunut aineistoon lukemalla sitä ikään kuin yhtensä tekstimassana mainitun kokonaiskuvan muodostamiseksi. Tämän jälkeen olen tarkastellut aineistoa teemakokonaisuuksien pohjalta, asetellen kuhunkin teemaan löyhästikin liittyvät osat aineistosta näiden teemakokonaisuuksien alle. Tässä vaiheessa olen siis luokitellut aineiston uudelleen teemojen mukaan ja asettanut ne uuteen kontekstiin. Teemoitellusta aineistosta olen etsinyt keskeisimmiksi ja hegemonisimmiksi katsomani – erityisesti siis toistuvimmat ja painotetuimmat – diskurssit ja asettanut näitä valtahierarkiseen suhteeseen muihin esiintyneisiin diskursseihin nähden (ks. Jokinen ym. 1993, 76-77, 80-81).

6. Tulokset

Teoriaosuuden pohjalta hahmottelemani teemat – 1) laji, 2) sosiaalinen maailma, 3) maskuliinisuus ja 4) suhde valta- ja luokkakulttuuriin – jäsentävät tässä luvussa teoriaosuuden, aineiston keruun ja analyysin jatkoksi myös analyysin ja tulosten esittelyt. Symmetriaa värittää provosoivien kysymysten anti, joka on sisällytetty teemoihin omina pieninä osakokonaisuuksinaan. Olen valinnut informanttien tunnisteiksi sukupuolen ja Unruhin teorian mukaisesti arvioimani integraatioasteen.

Informanttien tunnisteet on lyhennetty muotoon KK=kantakävijä/SP=sisäpiiriläinen ja N=nainen/M=mies. Vuoropuhelua sisältävissä aineistonäytteissä TT merkitsee tutkijaa ja H haastateltavaa. Näytteen sisällä olevat sulkeet sisältävät välttämättömänä pitämäni tarkennuksen tekstiin, kuten kuvauksen informantin naurusta tai näytteen kontekstin selvennyksen. Merkinnällä (...) tarkoitan näytteen katkaisukohtaa litteroidusta alkuperäisaineistosta. Lisäksi olen käyttänyt merkkiä * sensuroidessani näytteestä nimen. Kursivoidut sanat näytteiden analyysiä käsittelevissä kappaleissa ovat informanttien omia sanoja ja ilmaisuja.

6.1 Laji

”Laji” on teemana lähtökohtaisesti yleisluontoinen ja jossain määrin abstrakti. Pidän sitä kuitenkin teemoistani tärkeimpänä, sillä se on teemoista sekä oleellisin että perustavanlaatuisin, minkä lisäksi se suo informanteille muihin teemoihin verrattuna vapaimmat kädet tuottaa selontekojaan. Tavallaan kaikki muut teemat ovat Lajille alisteisia, sillä kaikkein puhtaimmin nyrkkeilyn harjoittajien näkemyksiin toiminnastaan päästään puhumalla heidän suhteestaan lajiin yleensä. Myös haastatteluruongon kysymykset on muotoiltu tältä pohjalta, ja ne ovat olleet tässä teemassa aluksi avoimimmillaan, liukuen sitten spesifimpiin kysymyksiin lajin ominaisuuksia kartoitettaessa.

6.1.1 Henkisen korostaminen

Kun haastateltavia pyydettiin kuvailemaan nyrkkeilyä lähes ontologiseen ”Millainen laji nyrkkeily on?” -kysymykseen vastaten, informantit päätyivät osadiskursiivisesti joko 1) kuvailemaan lajin luonnetta, 2) arvioimaan vaadittuja ominaisuuksia lajin harjoittamiseen ja/tai 3) kertomaan, mitä nyrkkeilyn harjoittamisesta on henkilökohtaisella tasolla saatavissa. Useimmissa selonteoissa sivuttiin kaikkia kolmea osadiskurssia. Yhdistävä tekijä kaikille haastatteluille oli henkisen esiintuonti. Dikotomia henkinen–fyysinen rajautuu tässä fyysisen osalta nopeuden, kestävyuden ja

fyysiseen suoritukseen vaadittavan taidon kaltaisiin tekijöihin, vastaparinaan aineistossa toistuneet älyn ja itsekontrollin kaltaiset henkiset ominaisuudet.

Henkisen korostamisen diskurssi esiintyy aineistossa hegemonisena, sillä yhtä lukuun ottamatta kaikissa haastatteluissa henkinen sai fyysiseen verrattuna joko enemmän tilaa tai se esitettiin tärkeämpänä. Fyysiset tekijät jäivät haastateltavien puheessa taka-alalle, vaikka nopeutta, kestävyyttä, ja harjoittelun tuoman taidon merkitystä tuotiin useissa haastatteluissa esiin. Muutamissa haastatteluissa mainittiin myös lajin kovuus kilpailutilanteessa ja siihen valmistauduttaessa. Voiman merkitystä pidettiin selvästi vähäisempänä, sillä se nostettiin esiin vain kahdessa haastattelussa ja silloinkin fyysisten tekijöiden sivuroolissa. Kokonaisuutena tarkasteltaessa fyysinen jää siis alisteiseksi henkiselle.

No ensimmäitteks mä sanosin, et se on tosi henkinen laji. Ennen kaikkee henkisesti kova, mut myös fyysisesti. Tollai niinko lyhkäsesti sanottuna. Nyrkkeily o semmonen laji, et siin vaaditaan joka osa-alue, mitä urheilus vaan voidaan vaatia. Nopeus ja taito on itsestään selviä, sit tietysti kova kunto, voimast on apuu... Sit on se, et sun pitää olla älykäs. Sää voit älyllä voittaa niitä otteluita. Nyrkkeily on kuitenkin toisen kusettamista välillä (naurahtaa) Kaveri ei pidäkkää sitä päätäns paikallaa ku sää lyöt siihen, et siin täytyy vähän kusettaa. Sit o tosiaan se, et se henkine puoli täytyy ol hyvä. Moni voi ol sellane, et kotisalil pystyy tekee mitä vaa, mut sit ku joutuu kilpakehää ni paletti hajoo. (SP, M)

Kysymys lajin luonteesta kirvoittaa sisäpiiriläismiehen tuottamaan aineistoa erinomaisesti referoivan selonteon. Lajin fyysisiä vaatimuksia valottava diskurssi on kyllä olemassa painottuen monipuolisuuteen, mutta *ennen kaikkee henkisesti kova* nyrkkeily vaatii fyysisten ja taito-ominaisuuksien lisäksi vastustajan *kusettamista* ja laji on luonteeltaan sellainen että *sää voit älyllä voittaa niitä otteluita*. Vertailun vuoksi voimasta – joka on fyysisistä tekijöistä helpoiten ulkoisesti tunnistettavissa – on vain *apuu*. Kilpanyrkkeilyn vaatimuksissa *henkinen puoli* – ja erityisesti *äly* – puolestaan korostuu. Fyysinen ja henkinen esiintyvät näin ollen rinnakkain, mutta henkisen saadessa vastauksessa enemmän tilaa. Vastauksen keskeistä antia voisi kuvailla monipuolisuuden diskurssiksi, jossa henkinen nauttii korostetusta asemasta.

Yhden informantin selontekoon sisältynyt shakkivertaus on lajin henkisen olemuksen ja henkisten vaatimuksen suhteen varsin havainnollistava:

Hmm ... no tota ... Vois ehkä aatel sillai, et se on vähä niinku shakkii. (...) Siin (nyrkkeilyssä ylipäätään) tarvii hallita niit tunteita. Et jos sä lähet iha raivopäisesti taistelemaa ni yleensä sää häviit. Eli sun pitää niinku pystyy hallitsee niit tunteita ja oikees kohtaa löytää semmone ... oisko se sit vähä ku pelais shakkii, heh. (SP, N)

Nyrkkeilyn vertaaminen shakkiin ei ole ilmiönä mitenkään uusi, vaan kyseistä vertausta voisi ehkä jopa pitää osana lajin eetosta, vaikka tutkijat eivät ole sitä aina sellaisenaan nielleetkään (Wacquant 2004, 97; Coates 1999, 22). Vertaus perustuu onnistuneen ottelusuorituksen vaatimaan strategis-taktisen puolen onnistumiseen. Nyrkkeilyn lempinimenä ensi kerran jo lähes 200 vuotta sitten esiintynyt termi ”the sweet science” viittaakin juuri tähän. Nyrkkeilyottelun voittamiseen vaaditaan yleensä käsitystä ottelijoiden vahvuuksista, heikkouksista ja ottelutyyleistä, sekä ottelustrategian ja –taktiikan laatimista ja noudattamista tähän käsitykseen perustuen. Sisäpiiriläisnainen uudelleentuottaa näin analogian, jonka hän on tarkoittanut havainnollistamaan lajin henkistä vaativuutta.

Aineiston selvästi lyhyin vastaus on niin ytimekäs ja jyräävästi henkistä korostava, etten voinut mitenkään jättää ottamatta sitä näytteeksi.

Se o aika luova laji. Siin pitää käyttää päätä. Ei se mikää tyhmie laji oo. (KK, M)

Sparria sisältävää kuntonyrkkeilyä harrastava, informanttien nuorin jäsen ei nostanut vastaukseensa fyysistä ollenkaan, vaan täytti tämän tyhjiön henkisellä eikä katsonut aiheelliseksi laajentaa vastaustaan. Laji on *luova*, vaatii *päätä*, eikä ole *tyhmien* laji. Fyysisen ohittaminen henkisen esiinmarssittamisen tieltä saa vastauksessa koko aineiston selväjakoisimman muotonsa, mikä on jo sinällään merkille pantavaa. Tämän tapahtuminen informanttien kenties vähimmälle sosialisatiolle altistuneen haastateltavan kohdalla ansaitsee kuitenkin lisähuomiota. Puhetapa lajin henkistä vaativasta luonteesta on siis muodostunut informantille jo sosialisatiion alkutaipaleelta lähtien suhteellisen lyhyessä ajassa, kiinnittyen näin osaksi informanttien yleistä diskursiivista linjaa.

Aineistossa ei kuitenkaan esiinny varsinaisesti dualismia henkisen ja fyysisen välillä, vaan informantit vain konstruoivat kuvauksensa lajista vahvemmin henkisen kautta. Keskeisin henkisen muoto oli äly, joka liitettiin osaksi onnistunutta ottelusuoritusta. Tärkeiksi koettiin myös päättäväisyys.

6.1.2 Kunnioitus ja itsekuri

Lajin myös kuvailtiin opettavan asioita, joista tärkeimpiä olivat itsekontrolli ja kunnioitus Neljä informanttia nosti esiin itsekurin ja kunnioituksen välttämättömyyden lajin harjoittamisessa. Nämä lukeutuvat mielestäni lähtökohtaisesti henkisen diskurssiin ja siksi ne esitellään sen osana, mutta ansaitsevat erityismaininnan laajan esiintymisensä kautta. Kyseessä on nyanssiero, jonka suhteen ei ole täysin selvää, onko kyseessä itsenäinen diskurssi vai henkisen osadiskurssi. Selvä limittäisyys ja

yhteinen pohja niiden välillä nähdäkseni on, enkä katso niiden erottamisen olevan perusteltua näin laajan tutkimuskysymyksen ja ohjeellisesti näin pienimuotoisen tutkielman kohdatessa. Itsekuri ja kunnioitus näyttäisivät liittyvän yhteen: itsekuria ja vahvaa henkistä puolta vaaditaan, jotta nyrkkeilijä kykenee nousemaan kehään ja tekemään siellä parhaansa, kun taas kunnioitus nähdään sekä yleisesti lajin ja salin normikoodiston osana että eräänlaisena menestyksen edellytyksenä.

Se o aika raaka ja sillai brutaali... Ennen kaikkee sen on herramieslaji, siin kunnioitetaa vastustajaa, oli sit minkä tasone vaa. Ainakin minä kunnioitan. Kyl se opettaa paljon asioit, niinku itsekurii ja mielenhallintaa. Nyrkkeilijöist suurin osa ei oo mitää pullistelijoit et mennää tieksää nyrkit pystys tuol kadul tai sillai... Ei niinko tarvi. Saa salil touhut ja näin. (SP, M)

Ensimmäisessä lajikuvauksessaan – *raaka* ja *brutaali* – informantti ei erittele, kuvaavatko nuo termit lajia henkisellä vai fyysisellä tasolla. Uskallan kaiken lajin parissa viettämäni ajan perusteella tulkita, ettei erittely ole tarpeen. Nyrkkeily on näitä molempia näillä molemmilla ideaalitasoilla. On mielenkiintoista, kuinka kuvailtuaan lajia ensin raa'aksi ja brutaaliksi, hän jatkaa nostaan esiin *herrasmieslajin* käsitteen ja *kunnioituksen*. On helppo olettaa monen ulkoryhmän edustajan näkevän tässä räikeän ristiriidan, mutta nyrkkeilyn alakulttuurin sisäpiiriläisen diskurssina tämä näkemys on ymmärrettävä ja siinä on sisäinen logiikkansa. Informantin puheessa nyrkkeily opettaa *itsekuria* ja *mielenhallintaa* ja muovaa harjoittajastaan jotain muuta kuin *pullistelijan* myös kehän ulkopuolella. Sisäinen logiikka brutaalin lajin herrasmiesmäisyydestä perustuu siis kunnioitukseen ja henkiseen kasvuun, joka on saavutettavissa lajia harjoittamalla. Informantti tuottaa näin luonnehdinnan lajin luonteesta harjoittajansa siviili-identiteettiä muovaavana voimana. Sisäinen logiikka brutaalin lajin herrasmiesmäisyydestä perustuu siis kunnioitukseen ja henkiseen kasvuun, joka on saavutettavissa lajia harjoittamalla. Tarkentava toteamus *ainakin minä kunnioitan* pitää sisällään mielenkiintoisen merkityksellistämisen kunnioittamisesta toivottavana toimintana, josta poikkeaminen on yksilön – ei lajin – ominaisuus.

(...) Kukaan ei oo voittamaton nyrkkeily, aina löytyy parempi. Jos ei se löydy omalta salilta, eikä viel naapurisalilta, ni sit naapurimaasta ainaki löytyy. Semmost nyrkkeilijää ei oo, kenel ei olis löytyny kovempaa. Se tekee jo itsessään siitä lajista sellasen et se opettaa. Ja sit kans et salilla korostetaan hyviä käytöstapoja. Jos sää riehut salin ulkopuolella ja nyrkit heiluu, ni se on auttamatta pois treeneistä ja ulos seurasta ... sää automaattisesti et saa kilpailla, etkä myöskään treenata. Ja se laji itsessään et vaik sää tiedät et sää oot nyt kova, sä olit nyt ylivoimane, ni siält naapurisalit löytyyki se kovempi. Se tekee siit semmosen et sää kunnioitat ... ja tiätysti vastustajaa pitää kunnioittaa, et jos sää lähdet ylimiälisesti (otteluun) ni se yleensä tarkoittaa et sillo ei poistu voittajan kehästä. (SP, N)

Normit kytkeytyvät haastateltavan puheessa lajin vaatimukseen. Laji *itsessään* sekä opettaa nöyryyttä että laittaa kunnioittamaan, minkä ulkoinen tunnus salin hyvät käytöstavat ovat. Käytöstavat

puolestaan ulottuvat myös salin ulkopuolelle, jossa alakulttuurin edustajan tulee noudattaa näitä periaatteita sanktion uhalla. Kunnioitus on haastateltavan mielestä myös reunaehto menestymiselle kilpanyrkkeilyssä, sillä hän katsoo sen puutteen johtavan kasvaneeseen häviämisen riskiin. Kunnioitus siis ilmenee käytännössä hyvien käytöstapojen korostamisena ja normien rikkomisen myötä kohdattavana sanktiouhkana, mutta se kumpuaa lajista *itsestään*. Lajin normitkaan eivät näyttäydy haastateltavan puheessa niinkään sosiaalisena konstruktiona, vaan lajin luonteesta kumpuavana lajin harjoittamisen olennaisena elementtinä. Nyrkkeily *opettaa* kunnioittamaan, sillä sen harjoittaminen vaatii sitä.

Kyl se menee niin, et sitä vastustajaa pitää kunnioittaa. Sää et voi aliarvioida sitä. Jos sää aliarvioit toisen, ni sää voit äkkii kompastuu siihen... Siitä se kunnioitus niinko lähtee. Varsinki tuol amatööreis ollaan silleen, et tosa kohtaa otellaan ja sit ollaan taas kavereita. Vastustajaa pitää aina kunnioittaa. Ammattinyrkkeily voidaan sit ottaa esiin jotain juttui et ottelijat niinko vihaa toisiaan (naurahtaa), mut se o vaan peliä. Kyl sitä vastustajaa pitää kunnioittaa, jos sen meinaa voittaa. Kehäs ei saa ketään aliarvioida, siit se homma lähtee. (SP, M)

Edellä esitellyssä sisäpiiriläisnaisen selonteon lopussa ilmennyt diskurssi kunnioituksesta premissinä menestykselle elää vahvana tässä sisäpiiriläismiehen selonteossa. Haastateltava näet avaa kunnioituksen merkitystä juuri lajivaatimusnäkökulman kautta. Vastustajan kunnioittaminen näyttäytyy informantille välttämättömänä, sillä vastustajan aliarvioimiseen ei ole voittoon pyrkivällä nyrkkeilijällä varaa. Ammattinyrkkeilyssä esiintyvää, ottelun markkinointiin yleensä liitettyä ottelijoiden välisiä näkyviä epäkunnioituksen tekoja hän kuvaileekin *vaan peliksi*, antaen vahvasti ymmärtää kunnioituksen ulottuvan myös yli lajisuuntausrajojen.

Kunnioituksen merkitys limittyy nyrkkeilyyn liitettävään herrasmieslajin käsitteeseen. Lajin raakuus ja väkivaltaisuus saattaa olla monien ihmisten mielikuvissa liioiteltua, mutta jossain määrin nuo käsitteet ovat post-modernin länsimaisen kulttuurin keskiverrolle edustajalle myös ymmärrettävän luonteisia liittämään lajiin. Lajin brutaaliksi koetusta luonteesta huolimatta urheilijat kuitenkin kunnioittavat toisiaan.

Toisaalta voisi jopa esittää, että kunnioitus ei ole lajissa tärkeässä osassa sen luonteesta huolimatta, vaan juuri sen vuoksi. Lajin henkinen ja fyysinen vaativuus joko saavat lajin harjoittajat kunnioittamaan lähtökohtaisesti toisiaan tai sitä pidetään tästä syystä toivottavana moraalisenä asennoitumisena ja sitä kautta lajiin konstruoidun normiston yhtenä ilmentymänä. Jos ajatellaan nyrkkeilyottelua sosiaalisena konstruktiona, ovat normiston ilmenemismuodot, kuten ”kätteleminen” (jossa ottelijat koskettavat toistensa hanskoja hetki ennen ottelun aloittavaa kongin kumahdusta), sääntöjen seuraaminen ja hyvin usein tapahtuva viimeisen erän jälkeinen ottelijoiden välinen

halaaminen, tärkeitä tärppejä kunnioituksen näkymisen kannalta. Mainitun kaltaiset ottelutapahtumaan kuuluvat rituaalit saattavatkin olla kamppailulajeissa erityisen tärkeitä, sillä ne osoittavat selvän rajan kamppailijan roolin ja yksityishenkilön roolin välillä ja muistuttavat kyseessä olevan urheilun, ei vahingoittamiseen pyrkivän tappelun.

Kunnioitusta ja siihen liittyvää normatiivista käytöskoodistoa edustaa aineistossa myös lajin harjoittamisen ulkopuolisen väkivallan ihannoimattomuuden diskurssi. Sen suhteen on olemassa selvä, sanktiouhan sisältävä normisto. Toisin sanoen, nyrkkien on lupa heilua vain sallituissa oloissa, eikä salin ulkopuolista tai sääntöjen kattamatta jäävää väkivaltaa suvaita – tai oikeus nyrkkeilyn harjoittamiseen on uhattuna. Kyse ei informanttien selonteoissa ole niinkään juridiikasta, seuraspesifeistä säännöistä tai sanktiouhasta sinänsä, vaan kunnioituksesta ja kurinalaisuutta ja itseluottamusta opettavan lajin käyttäytymistä muokkaavasta vaikutuksesta yksilöön. Tällaisen jaetun normiston ja arvojen noudattamisen voi katsoa ilmentävän homologia-oletuksen toteutumista alakulttuurissa.

6.1.3 Amatööri- ja ammattinyrkkeilyn erottaminen

En tarkoituksella lisännyt amatööri- ja ammattinyrkkeilyä ollenkaan haastattelurunkoon, vaan annoin aiheen nousta. Mikäli haastateltava otti suuntausten eroja esiin, esitin tarkentavia kysymyksiä nähdessäni sen tarpeelliseksi. Tätä taustaa vasten onkin huomattava tulos jo sinällään, että amatööri- ja ammattinyrkkeily nousi esiin yhtä lukuun ottamatta kaikissa haastatteluissa, keräten jopa kolme kuvausta niistä kuin *eri lajeina*. Pidin todennäköisenä että suuntaukset keräävät joitain mainintoja ja sisäpiiriläisiltä kenties pidempääkin pyörittelyä, mutta oletus osoittautui osin virheelliseksi. Amatööri- ja ammattinyrkkeilyn erottamisen diskurssi on yksi aineiston hegemonisimmista diskursseista.

Suuntausten erot nousivat useimmissa haastatteluissa esiin myös eri yhteyksissä, jolloin suuntauksia on merkityksellistetty erilaisista lähtökohdista käsin. Tässä analyysin osassa keskityn tekemään näkyväksi suuntauksia käsittelevät keskeiset diskurssit, jotta myöhempiä teemoja käsittelevien selontekojen maininnat suuntauksista tulevat lukijalle ymmärrettäviksi.

Siinä missä suuntausten nouseminen esiin ilman suoraa kysymystä tai johdattelua viidessä haastattelussa kuudesta on tulos jo sinällään, tärkeämpi ja havainnollistavampi huomio on keskeinen ja hegemonisen paikan lunastanut erojen esiintuonnin diskurssi. Suuntauksista puhumisen eräänlaisena edellytyksenä oli erojen korostaminen. Tämä on toki sikäli luonnollista, että

”nyrkkeilystä yleensä” puhuttaessa suuntauksia voidaan käsitellä yhtenä ryppäänä. Suuntausspesifioitu selonteko puolestaan tulee tarpeelliseksi vain, mikäli erojen esiintuonti koetaan tarpeelliseksi. Niinpä erojen korostamisen diskurssi on riittämätön käsite kattamaan aineiston antia, ja olenkin päätenyt jakamaan sen kahteen päätyyppiin: 1) suuntausten urheilullisen eroavaisuuden diskurssiin ja 2) suuntausten luonteen erilaisuuden diskurssiin. Näiden on mahdollista nähdä esiintyvän kaikissa tässä käsitellyissä haastatteluissa, mutta selonteot poikkeavat hieman toisistaan asenteiltaan ja näiden suuntausten painotuksiltaan. Näkyvämpänä näistä kahdesta loistaa suuntausten luonteen erilaisuuden diskurssi, jota käsiteltiin viidessä haastattelussa, siinä missä urheilullinen eroavaisuus toimi selonteon keskeisimpänä antina kolmessa.

Suuntausten urheilullisen eroavaisuuden diskurssi sai vahvan jalansijan sisäpiiriläismiesten haastatteluissa, joissa suuntauksiin suhtauduttiin melko analyttisesti ja erityisesti kilpailuformaattien erojen kautta.

H: (...) ja sit o tietysti eriksee amatööri- ja ammattinyrkkeily.

(TT: Millai sää sit vertaisit amatööri- ja ammattinyrkkeilyy?)

H: Oleellisin ero o erämäärät. Nykyään amatöörinki ottaa kolmen minuutin eriä, mikä o ihan hyvä. Ennen ne otti kahden minuutin eriä, mikä o iha täysin eri juttu. Amatööreis pidetään paljon kovempaa tempoo ku on vaan kolme erää, pystyy pitää sitä yllä. Ku mää olin tuol Tammerturnauksen loppuotteluit kattomas ni... Kyl siäl helveti huono tempo silti oli, et ammattilaisetki pitää kovempaa. Mut sillai sen pitäis mennä et amatööreis o enemmän vauhtii. Ammattilaisis...

Ok, ne ottaa rauhallisemmi, mut kyllähä se määrätty tempo siel o. Se o taktisesti haastavampaa. Sit siel (ammattilaisissa) o kovemmat hanskat ja satuttamine o mahdollista paljo herkemmin. Sanotaa, et... Laji o sama, mut siäl o kuitenkin eri mahdollisuudet. (...) Nyrkkeily o niin pitkälle kehittyny sekä amatööreis et ammattilaisis, et se on todella kovaa molemmissa. Erilaista vaan silleen, et millä tavalla se on kovaa. (SP, M)

Informantti aloittaa erittelemällä suuntauksia käytännönläheisesti ja perustelemalla näin suuntausten urheilullista eroavaisuutta amatöörien *temmon* ja ammattilaisten *taktisuuden* kautta ottaen esille satuttamisen suuremman mahdollisuuden ammattinyrkkeilyssä. Tämä sivuaa suuntausten luonteen eroavaisuuden diskurssia. Haastateltava kuitenkin suitsii eroavaisuuden diskurssin lipumista hallitsevaksi kuvailemalla *lajia* samaksi ja esittäen *kovuuden* olevan toisistaan poikkeavista muodoista huolimatta osa molempia.

(...) Seki oli vähä semmone et mää amatööriaikoin ajatteli et en mää kyl ammattilaiseks lähde et se o kyl niin kovaa touhuu. Mut sit se rupes vaa jotenki kypsyy toho amatöörinyrkkeilyy, et ei oikee enää napannu ne samat kilpailut kalenteris vuodest toisee. Et joko sit lopettaa kokonaa tai käy viel kattomas ammattinyrkkeilyhomman. Ihan kiva et tuli lähdettyy ja kokeiltuu viel seki. Se o silti aika raaka maailma, iha niinku kaks eri lajii noi amatöörinyrkkeily ja ammattinyrkkeily.

(TT: Kumpaa sää pidät kovempänä? Vaik sanoit et ammattilaisiin on raaka maailma ni amatööreissä on toisaalta paljon turnauksia ja lyhyet palautumisajat...)

H: No... (miettii pitkään) Nyt ku sanoit noin ni kyl se amatöörinyrkkeilyki rankkaa on. Ja just jos siihen panostaa. Kerran kuus vähintään o joku turnaus ja koko ajan täytyy pitää paino silläi ku kisakausi alkaa syksyl ja loppuu kevääl ni siin täytyy koko ajan ol tietys kunnossa. Kyl mää silti pidän sitä ammattinyrkkeily kovempaan. (SP, M)

Toinen sisäpiiriläismies näkee aluksi suuntaukset vahvasti erillisinä, todeten jopa että kyseessä ovat *ihan niinku eri lajit*. Oman suuntausten välisen siirtymänsä taustalle hän nostaa henkisen muutoksen amatöörinyrkkeilyyn *kypsymisenä*, mutta suuntausten eroavaisuutta hän merkityksellistää fyysisen pääoman kautta amatöörinyrkkeilyn aktiiviharjoittamisen vaativuutena *painon* tarkkailua ja *tietyn kunnan* ylläpitoa esimerkkinä käyttäen. Ammattinyrkkeilyn hän kuitenkin esittää *kovempänä touhuna* ja *raaempänä maailmana*, jolloin aletaan siirtyä vahvemmin suuntausten luonteen erilaisuuden diskurssin alueelle. Myös kolmas sisäpiiriläismies analysoi suuntausten eroja kuljettaen erilaisia *kovuuden* ilmenemismuotoja kilpailuformaattisten eroavaisuuksien ja niiden asettamien erilaisten vaatimusten analyysinsä rinnalla.

Suuntausten luonteiden erojen diskurssi sai siis sisäpiiriläismiehiltä erityisesti kovuuteen ja rankkuuteen liittyviä rajanvetoja. Sekä informantijoukon ainoa sisäpiiriläisnainen että ainoa kantakävijämies puolestaan tuottivat keskenään osin saman sisältöiset, mutta sisäpiiriläismiesten vastauksista poikkeavat vastaukset:

(...) ammattinyrkkeily tarvi sit tietysti olla sitä viihdettäkin, ni siin annetaa otteluide jatkuu yleens paljon pitempää... Se o niinku vähän eri laji pienemmil hankoil, vaik ny pääsuojat poistettii amatööreistäki ja pisteytys muutettii samanlaiseks ko ammattilaisil ja tuomareiden toimintaki on ehkä muuttunu ammattilaisten suuntaan. (SP, N)

(...) amatöörinyrkkeilyyn o ainaki se ero et tuomari koittaa estää tyrmäyksen. Ammattinyrkkeily taas ehkä haetaa sitä... Et sitä kaut halutaa lisää katsojii. Varsinki mitä raskaasee sarjaa tulee. (KK, M)

Haastateltavista ensimmäinen erottaa suuntaukset jopa *vähän eri lajeiksi*, vaikka ottaakin esiin suuntausten viimeaikaisen lähenemisen sääntötasolla. Ammattinyrkkeilyn he molemmat esittävät amatöörinyrkkeilyä viihteellisempänä ja yleisöhaikuisena, joka heijastuu ottelijoiden turvallisuuteen tyrmäyksinä ja pitempään jatkuvina otteluina. On syytä huomioida, että pidempään jatkumisella ei tässä viitata pidempikestoisiin otteluihin sinänsä, vaan ilmaisu ”*antaa otteluiden jatkua pidempään*” viittaa kehätuomarin herkkyyteen keskeyttää ottelu tyrmäyksen leijuessa ilmassa, onhan kehätuomarin tärkein yksittäinen tehtävä suojella ottelijoita. Tyrmäyksillä on kuitenkin mahdollista vedota potentiaaliin katsojiin ja siksi niiden näkemistä ammattinyrkkeilyssä pidetään hänen

mukaansa suotavampana. Ammattinyrkkeily suhteessa amatöörinyrkkeilyyn merkityksellistyy heidän selonteoissaan viihteen ja vaarallisuuden kautta.

Kaiken kaikkiaan voidaan esittää, että pitkän linjan sisäpiiriläiset suhtautuivat suuntausten eroihin melko analyttisesti ja toivat esiin niiden eri puolia, siinä missä muuta aineistoa hallitsee perustavanlaatuisempi suuntausten erottaminen. Sisäpiiriläisten vastauksille oli yhteistä myös molempien suuntausten pitäminen kovana lajina, mutta eri tavoilla. Koko aineistoa tarkasteltaessa kauaksi hegemonisen diskurssin asemasta ei jää myöskään ammattinyrkkeilyn esittäminen brutaalimpana, kovempaan, vaarallisempaan, mutta toisaalta taktisempaanakin lajina, jonka show-elementin kyllästävä toimintaympäristö on amatöörinyrkkeilyyn nähden erilainen toisenlaisine käytäntöineen ja otteluformaateineen. Kuvaavaa onkin, että siinä missä nyrkkeilyn vaarallisuus ei sinällään muodostanut aineistossa esittelemisen arvoista diskurssia, se merkityksellistyi aineiston harvoissa maininnoissa juuri ammattinyrkkeilyn kautta ja esitettiin juuri siihen liittyvänä ominaisuutena.

Amatöörinyrkkeilyyn kohdistetut, ammatti- ja amatöörinyrkkeilyn rajaa hälventävät sääntömuutokset keräsivät myös jonkin verran mainintoja jakaen jonkin verran mielipiteitä. Sympatiaa löytyi erityisesti amatöörinyrkkeilyä kohtaan. Karkeasti ottaen voidaan sanoa, että ammattinyrkkeilylle ja suuntauksia lähentäville sääntömuutoksille suopeimmat näkemykset tulivat kahdelta ammattilaisuran tehneeltä informantilta, siinä missä neutraalit ja kielteiset kannanotot tulivat omakohtaiset kokemuksensa amatööriin rajanneilta informanteilta.

6.1.4 Kamppailulajien ykseys – vapaaottelun toiseus

Yhdessäkään haastattelussa ei tullut ilmi negatiivisia asenteita muita kamppailulajeja kohtaan yleisesti, vaan kaikissa haastatteluissa kamppailulajien ykseys nostettiin esiin joko lajien samanhenkisyyden tai käytäntöjen ja lajirajojen ylittämisen luontevuuden kautta. Teeman sisällä aineistosta erottuu kaksi selkeästi erotettavissa olevaa diskurssia: kamppailulajien ykseys ja vapaaottelun toiseus. Siinä missä vapaaottelun toiseus on aineistossa edustettuna lievemmin, harvemmissa tapauksissa ja usein hieman ristiriitaisesti kamppailulajien ykseyden diskurssin yhteydessä, aineistossa esiintyy hegemonisena kamppailulajien ykseyden diskurssi.

Arvostan kaikkii (kamppailulajeja) kyl. Se on aina eri ol vastustajan kans silmästä silmään ku et sää pelaat josain joukkueen kans... Se on eri juttu, siit ei ol kahta sanaa. Kyl nyrkkeily näist kaikista silti kiinnostaa mua ylivoimaisesti eniten ja mä tykkään siitä... Nyrkkeily on niin pitkälle kehittyny laji. Kyl mä arvostan silti muitakin kamppailulajei ja esimerkiks paini o semmone mitä tykkää kattoo ja noin. Nykyää ny on nää kaikki maksukanavat, ni ei pääs

seuraamaa sillai mitää vapaaotteluit sun muita. En seuraa nii tarkal silmäl muita ku nyrkkeily, mut arvostan kyl. (...) Jos ny ajatellaa vaiks nyrkkeily, vapaaotteluu ja sit jotai thai-boxingii, ni siel o ne samat elementit... Sun pitää lyödä tai potkasta toista päähän ja se voi tippuu siitä. Sit siel voi tulla samantyyppisii tappioita näissä lajeissa. (SP, M)

Vaikka informantti ottaa vahvan subjektiposition asemoiden itsensä näkyvästi ennen kaikkea nyrkkeilyn seuraajaksi, hän painottaa *arvostuksensa* ja osin kiinnostuksensakin jakautuvan myös kamppailulajikentän muihin kolkkisiin. Kamppailulajien arvostusta ansaitseva yhteneväinen luonne merkityksellistyy tässä selonteossa sekä dikotomian joukkueurheilu – kamppailu-urheilu kautta, että otteluiden mahdollisen ratkaisutavan uniikin ja rankan luonteen kautta.

No totta kai sillo ko kilpaili, ni se oli se oma laji ja silleen et nyrkkeily o kova juttu ja paini o kova juttu. Mut nyt kyllä sydän sykkii iha yht läillä vapaaottelulleki. Meen salilt just valittii yks tyttö vapaaottelu maailmanmestaruuskisoihi, se oli lähteny Namikan (NMKY) nyrkeilylialta. Sielt o paljo lähteny. Et ko ei nyrkkeily se kirkkain mitali tullu ni nyt sit lähdeitti sinne. Nyt ku valmentaa junioreit ni yrittää kahmii niin hyvii juttui joka lajista ja nähdä erilaisin silmin niitä, mut totta kai siel o sitä et ... Sydän sykkii nyrkkeilylle ja painille ja judolle o kans pieni sydän (nauraa). (SP, N)

Haastateltavan puheessa esiintyy vahvana eräänlainen yleiskamppailulajillinen diskurssi. Hän peilaa omaa taustaansa nyrkkeilyn, painin ja vapaaottelun harjoittajana ja mainitsee myös judon. Hän tuo esiin harrastajien liikkumista lajien välillä ja kuvaa valmentajaidentiteettiään eri kamppailulajeista ammentavana. Tiivistäen, *sydän sykkii* hänen selonteossaan nyrkkeilyn lisäksi kamppailulajeille yleisemmin. Sisäpiiriläisnaisen puheessa hänen oma suhteensa kamppailulajikenttään rakentuu suhteessa hänen monipuoliseen lajitaustaansa ja valmentajaidentiteettiinsä, peilaten lajien välisiä matalia raja-aitoja ja lajeissa esiintyvien elementtien soveltamisen potentiaalia tukea muiden kamppailulajien harjoittamista. Nyrkkeilyn ja vapaaottelun suhde saa toisaalta pienen hierarkisen sivumaun hänen nostaessaan vapaaotteluun siirtyneen, nyrkkeilystä lähteneen tytön tapauksen esimerkiksi. Lause ”*Et ko ei nyrkkeily se kirkkain mitali tullu ni nyt sit lähdeitti sinne*”, jättää kuulijalle tulkittavaksi, pitääkö informantti menestyksen saavuttamista vapaaottelussa helpompana kuin nyrkkeilyssä vain esimerkin tytön kohdalla vai yleisemminkin.

Kyl kamppailulajeis ollaan silleen et ollaan vähän niinko samaa. Mää olen ollu varmaan toiskymment vuotta sotilaitte nyrkkeilykisois tuomarina. Siel on kans aina ollu karate ja judo ja paini, ni kyl ne lajit aika lähel toisiaan o. On sama henki. Sillon ko kävin Rauman Voimailijois treenaamassa ni paini oli siel kovas nostees. Jos laitetaa nyrkkeilijä ja painija ja yleisurheilija, ni kyl se selvä on et se painija on lähimpän. Kamppailulajit on melkein samaa siinä mieles. Eikä vapaaottelukaa siit poikkee (...) (SP, M)

Kamppailulajien ykseyden diskurssi esiintyy vahvana myös informanttijoukon vanhimman ja lajin parissa pisimmän historian hankkineen valmentajan selonteossa, vaikka tutkijan esiin manaamaton

erillismaininta vapaaottelunkin samanlaisuudesta maustaa selontekoa vapaaottelun toiseuden häivähdyksellä. Tiivistäen: *kamppailulajit on vähän niinko samaa, eikä vapaaottelukaa siit poikkee*. Hän tuo esiin lajien rinnakkaiseloja esimerkeillä harjoitus- ja tuomarointihistoriastaan ottaen esille perinteikkäitä kamppailulajeja. Hän havainnollistaa lajien *samaa henkeä* vertailulla yleisurheiluun, joka edustaa urheilun kontekstissa toiseutta. Tässä vertailussa hän personifioi lajit niiden harjoittajien ideaalityyppeihin, mikä voi puolestaan nähdä edustavan jo edellä esiteltyä ajattelumallia, jossa lajit muokkaavat harjoittajansa persoonaa.

Edellä analysoitu sisäpiiriläismiehen selonteko asettuu kuitenkin tavallaan myös sillaksi kahden kamppailulajidiskurssin välillä:

(...) Se on kyl yllättävää, miten se (vapaaottelu) on saavuttanu niin suuren suosion nopeesti. Se alko ton sotilaskisoihi tulemaan ja siel tapahtu kaikkii loukkaantumisii ja tyrmäyksii ja silti kauheen innokkaasti nuoret menee sinne. Nyrkkeily o iha lastenleikkii siihe vapaaotteluu verrattun, jos siin mieles ajattelee. Siin voi potkia ja tehd iha mitä vaa. Lahdessaki ko oltii kisois, ni siel kehä hajos vapaaottelumatsis. Ko mää puhuin siit millai nyrkkeily tarttee voittaa ittensä ja näin, ni vapaaottelus vast joutuuki. Siin ei tiä yhtää mitä se toinen tekee! (SP, M)

Vapaaottelusta puhuessaan hän ottaa esiin *brutaaliuden* ja *nopean suosion* vapaaottelua toiseuttavana tekijänä. Hän kuitenkin alleviivaa lajia kohtaan tuntemaansa arvostusta arvioiden sitä aiemmin esittämästään *itsensä voittamisen* vaativuuden lähtökohdasta käsin. Nyrkkeily on vapaaotteluun verrattuna hänen mukaansa jopa *lastenleikkii*. Informantti liitti *itsensä voittamisen* tarpeen voimakkaasti nyrkkeilyyn, mutta vapaaottelu vaatii hänen mukaansa tässä suhteessa vielä enemmän. Hän ikään kuin myöntää, että hyväksyessään premissin henkisen kamppailun vaikeudesta nyrkkeilyä määrittävänä tekijänä myös vapaaottelukamppailuun lähtevä henkilö ansaitsee hänen arvostuksensa

Siinä missä kamppailulajien ykseys on aineistossa esiintyvänä diskurssina läpitunkeva, vapaaottelun toiseuden diskurssi esiintyy lievempänä. Sen pystyy selvästi erottamaan neljästä haastattelusta ja se sai aineistossa erilaisia ilmenemismuotoja, mistä syystä sitä on havainnollistettu ykseyden diskurssia useammilla aineistonäytteillä. Keskeisimmät toiseuden diskurssin osadiskurssit liittyvät lajin nuoruuteen ja brutaaliuteen. Lajin nuoruus toiseuttavana tekijänä näkyy aineistossa etupäässä painin kaltaisten vanhempien lajien käyttämisenä muun kamppailulajikentän ”edustajana”. Tämän lisäksi vapaaottelusta erikseen mainitessaan osa haastateltavista määritteli lajia sen nuoruuden ja esimerkiksi olympiastatuksen puuttumisen kautta, vaikkeivat he esittäneetkään näkemystään vähättelevään sävyyn ja korostivat vastauksissaan kamppailulajien samankaltaisuutta.

H: Kyl mä arvostan. Varsinki vanhempii, et tommosii painii ja judoo arvostan tosi korkeel. Uskoisin et ne treenaa yht kovaa ku nyrkkeilijät. Sit o tommosii niinku vapaaottelu... Vapaaottelu o vähä liian brutaali meikäläisen mielel. Yleisesti arvostan kyl.

(TT: Tartutaa toho vapaaotteluu pikkuse. Se on kuitenkin noussu aika lyhyes ajas isoks ja vetää nuorii puoleens, ni millai sää näkisit et vaiks ammattinyrkkeily ja vapaaottelu eroo toisistaan? Säännöt tietty, mut millai niinko luonteeltaa?)

H: Luonteeltas on kyl hirvee samanlaisii. Kyl mitä ny Poris nähny voit vapaaottelijoit ni kyl ne treenaa kovaa ja sen näkee kropastaki et ollaa reenattu. Kyl mä uskon et on luonteeltaan hyvi samanlaisii. (SP, M)

Haastateltavan selonteosta nousevat esiin molemmat teeman päädiskurssit koko aineiston kuvaa edustavasti ilmentävällä tavalla. Hän ilmaisee vahvasti arvostavansa muitakin lajeja ja arvioi niiden olevan luonteeltaan hyvin samanlaisia. Vapaaottelun toiseus näkyy kuitenkin hänen esimerkeissään lajientän edustajiston *vanhemmista* lajeista, kuten judo ja paini verrattuna *brutaaliuden* kautta erilaiseksi merkityksellistyvään vapaaotteluun. Vapaaottelijat sen sijaan rakentuvat hänen puheessaan ruumiillisuuden kautta arvostuksen kohteiksi siinä missä muidenkin lajien edustajat, sillä hän esittää näidenkin *treenaavan yht kovaa ku nyrkkeilijät*. Näin hän merkityksellistää vanhempien lajien arvostuksen itse lajien kautta, siinä missä hän – lajien samanlaisuuden esiintuonnistaan huolimatta – merkityksellistää vapaaottelun arvostamisen juuri *vapaaottelijoiden* arvostamisen kautta.

Vapaaottelun nuoruuden kokeminen toiseuden perustana saa selkeän ilmenemismuodon aiemmin vahvasti kamppailulajin ykseyden puolesta liputtaneen sisäpiiriläismiehen selonteossa:

(...) Sillai se (vapaaottelu) ehkä erottuu, et se on noussu niin nopeesti. Mut jos ny ajatellaa vaiks nyrkkeilyy, vapaaotteluu ja sit jotai thaiboxingii, ni siel o ne samat elementit... Sun pitää lyödä tai potkasta toista päähän ja se voi tippuu siitä. Sit siel voi tulla samantyyppisii tappioita näissä lajeissa. Media on ehkä aika iso juttu tos vapaaottelussa, et vapaaottelu ei oo viel lähelläkää siel samas mis nyrkkeily, ei niinko lähelläkää, et sit vast ku vapaaottelu siirtyy maksukanaville ja joku siel tienaa yli sata miljoonaa ottelust, ni sit se alkaa oleen siel. Nyt ne tienaa paljon pienempii summii. Ihmiset tavallaa ehkä luulee, et ku sitä näkyy enemmän ni se o suositumpaa. (...) Mää oon nyrkkeilly kauemmin, ko mitä vapaaotteluita on oteltu. Onhan noit ollu jotain et josain Japanis o oteltu josai luolas, mut se on eri ku et niit järjestetää säännöllisesti. Se laji ei oo viel hioutunu. Se ottaa selkeesti oman aikas, et vapaaotteluu leimaa vieläki se, et ku sul o vapaaottelija, ni katotaa et 'minkä lajin harrastaja toi on ollut'. Sitä leimaa vieläkin se. Arvostan kyl siis vapaaottelua, siit ei oo kyse. Se ei vaan oo viel kehittyny niin pitkälle. (SP, M)

Informantti esittää näkemyksen nyrkkeilyn ja vapaaottelun poikkeavan toisistaan nimenomaan kehitysasteiltaan, joka palautuu suoraan lajien ikään. Vapaaottelu näyttäytyy hänen puheessaan uutena, kasvavassa medianäkyvyydessä kylpevänä lajina, jota esimerkiksi *leimaa vieläki se*, et minkä muun kamppailulajin tausta ottelijoilla on. Hän varoo kuitenkin antamasta kuvaa suhtautumisestaan vapaaotteluun lajina jotenkin vähäisempää arvostusta ansaitsevana, mikä käy ilmi hänen toistuvista

kamppailulajien luonteen yhteneväisyyttä ja vapaaottelun arvostusta koskevista maininnoistaan. Haastateltavan analyttinen tulkinta lajien eroista osoittaa hänen pohtineen aihetta aiemminkin ja päätyneen erojen juontuvan essentialistisesti eroavien luonteiden sijaan kamppailulajikentän rakenteellisiin tekijöihin.

Haastateltavista yksi tuotti kuitenkin varsin selvärajaisen ja kärkkäänkin selonteon vapaaottelun toiseudesta essentialistisesti nyrkkeilystä poikkeavana:

(TT: Onks sul sit jotai mielipidet sit muist kamppailulajeist yleensä?)

H: Se riippuu ihan. Sellaset lajit ku paini ja nyrkkeily, ni ne o kuitenkin niinku urheilulajeja... Et sit o semmosii kamppailulajeja mis menee amatööritasollaki paikat paskaks (...) Kaikki semmoset vähä brutaalimmat lajit, niinku... En hirveesti oo perhetyny, mut vapaaottelu o esimerkiks semmone uusi juttu. Sehä o noussu Suomessaki pinnal. Ja sit semmoset lajit mist se koostuu se vapaaottelu, niinku ny vaik joku thainyrkkeily esimerkiks.

(TT: Okei. Sää pidät sit et esimerkiks vapaaottelu o brutaalimpi sitte?)

H: Nii. Mut sitä vois silti ehkä verrat vähä niinku ammattilaisnyrkkeilyy. Ammattilaisnyrkkeily ei oo kuitenkaa enää sitä nyrkkeilyy, mitä tuol harjotellaa tuol seuroissa. Siin o aika suuri ero. Ammattilaisnyrkkeily ja vapaaottelu menee melkei samaa kastii.

(TT: Okei. Eli ammattinyrkkeilyl ja amatöörinyrkkeilyl ois tavallaa niinku isompi ero ku ammattinyrkkeilyl ja vapaaottelul?)

H: Nii. Ainaki mitä tulee just siihe et onks se urheiluu vai hakkaamista (naurahtaa). Siin o kyl iso ero ammattilais- ja amatöörinyrkkeilyy. (KK, M)

Aineistossa heikosti sykkivä kamppailulajien kentän hajanaisuuden diskurssi nostaa päätään voimakkaimmalla tavalla nuoren kantakävijämiehen selonteossa. Haastateltava hälventää urheilun määritelmää ja asettaa kyseenalaiseksi *brutaalimpien lajien* aseman urheilulajeina painin ja nyrkkeilyn rinnalla, vedoten tällaisten lajien harjoittamisen tendenssiin aiheuttaa harjoittajalleen fyysisiä vammoja. Esimerkkejä pyydetessä hän mainitsee vapaaottelun lisäksi thainyrkkeilyn, mutta senkin hän nostaa esiin vapaaottelun rakennuspalikkana. Vapaaottelua hän myös kuvaa *uudeksi jutuksi*, siinä missä dikotomian toisesta päästä löytyisivät vanhat lajit kuten – jälleen kerran – paini. Tällöin brutaalius saa merkityksellistäänä seurakseen lajin iän.

Brutaalius on kuitenkin haastateltavan keskeinen erottava tekijä urheilulajien ja *hakkaamisen* välillä. Huomattavaa on, että hän asettaa ammattinyrkkeilyn tässä suhteessa vapaaottelun kanssa samaan kategoriaan. Tutkielmassa edellä käsitelty amatööri- ja ammattinyrkkeilyn erojen korostaminen saa näin uuden, konkreettisen ja vahvasti ilmaistun maininnan.

Haastateltava lähestyy kamppailulajikenttää dikotomioiden brutaali-urheilulaji ja perehtymätön-perehtynyt kautta. Tällöin hän ikään kuin symbolis-spatiaalisesti ilmaistuna jakaa kentän kahtia,

mutta toisaalta esittää vastakkainasettelun puuttumisen kentän puoliskoja yhdistävänä tekijänä verrattuna kentän ulkopuoliseen maailmaan.

(TT: Oleks sää sit huomannu et olis jotai vastakkainasetteluu lajien välillä? Vaik nyrkkeilyn ja vapaaottelun? Puhutaanks tuol salil esimerkiks muist kamppailulajeist tai törmääks sää sellasee vastakkainasetteluu muual?)

H: Ei nyrkkeilysalil varmaa kauheesti puhut muista, mut onha sellast vastakkainasetteluu just nyrkkeilyn ja vapaaottelun välil, tai painin ja vapaaottelun, koska vapaaottelussaha yhdistyy muut kamppailulajit. Sit o sitä et jos olis vastakkai vapaaottelija ja nyrkkeilijä tai painija, ni kumpi voittais kehässä.

(TT: Tällast kuulee kyl.)

H: Joo, jos ei oo perehtyny kumpaankaa lajii kunnol ni sellasilt kuulee. Sit ku o perehtyny jompaakumpaa lajii kunnol ni ei sit varmaa enää. (KK, M)

Haastateltava esittää kaksijakoisen tulkinnan vastakkainasettelun esiintymisestä kamppailulajikentässä. Yhtäältä hän toteaa, ettei *salilla* puhuta muista lajeista, mutta lajien ja niiden harjoittajien kamppailullisen kompetenssin vertailua esiintyy yleisemmin. Hän arvioi tämän kumpuavan perehtymättömyydestä lajeihin, mikä toimii erontekona vastakkainasettelua ylläpitävien ihmisten ja lajien sisällä olevien ihmisten välillä.

Kysymys kamppailulajien välisistä vastakkainasetteluista kuului tarvittaessa esitettävänä jatkokysymyksenä haastattelurunkoon, mutta se osoittautui melko hedelmättömäksi. Osa haastateltavista myönsi jonkinlaista vertailua olevan ja tämän liittyvän nimenomaan vapaaottelun ja muiden lajien väliseen asetelmaan, mutta tuotetut selonteot jäivät anniltaan köyhiksi kolmen informantin tartuttua aiheeseen hieman ja heidänkin asemoivan itsensä tällaisen ulkopuolelle. Vertailua esitettiin tällöin olevan, mutta lähinnä oman alakulttuurin sosiaalisen maailman ulkopuolella. Tutkijana taivuin myös analyysiä tehdessäni pitämään käyttämäni kysymyksenasettelua liian johdattelevana ja päädyin analysoimaan ja esittelemään vain kantakävijämiehen vastauksen kysymykseen. Tämä näyte ja sen analyysi oli mielestäni kuitenkin tarpeellinen, sillä se oli sekä tämän yksittäisen selonteon ymmärtämisen kannalta tärkeää, että antaa suhteellisen kattavan kuvan vastakkainasettelukysymykseen tuotetusta aineistonosasta.

Informanttien näkemys nyrkkeilyn suhteesta muihin kamppailulajeihin on tiivistettävissä seuraavasti: Vapaaottelu koettiin monessa haastattelussa ikään kuin uutena, brutaalimpana tulokkaana ja ehkä hieman outolintuna, mutta sen korostettiin kuuluvan kamppailulajien yhteyteen ja ansaitsevan näin arvostusta. Tällainen kamppailulajien ”perheen” olemassaolo informanttien puheessa onkin teeman keskeinen tulos. Kamppailulajien samankaltaisuutta ja arvostusta niiden harjoittajia kohtaan tuotiin kosolti esiin ja osana kamppailulajien ykseyttä esiin nousi vanhojen lajien arvostuksen diskurssi.

Paini mainittiin esimerkkinä kaikkein hanakimmin, ja se nousi esille yhtä lukuun ottamatta kaikissa haastatteluissa. Olympialajin statuksen merkitys nousi myös esille, joskin vähäisemmässä määrin. Etenkin yhden informantin puheessa esiintyi toisaalta myös näkemys vapaaottelun kehittymättömyydestä lajina, vaikka informantti katsoikin aiheelliseksi alleviivata arvostustaan lajia ja sen harjoittajia kohtaan. Lajin brutaalius näyttäisi olevan informanteille merkittävä tekijä. Osa informanteista koki lajin brutaalina ja erityisesti yhden informantin näkemys vapaaottelun ja ammattinyrkkeilyn samankaltaisuudesta verrattuna amatöörinyrkkeilyyn toi samalla esiin sekä brutaaliustekijän, että nosti uudelleen pintaan ammatti- ja amatöörinyrkkeilyn erilaisuutta korostavan diskurssin.

6.1.5 Provisoivat väitteet 1. ja 2.

Väite 1: ”Nyrkkeily opettaa pahoinpitelemään toisen ihmisen”

Tekemättä pitkää koukkausta keskusteluanalyysin puolelle, esitän että suhtautuminen väitteeseen ja siihen vastaamiseen näyttäisi jakavan informantit kahteen leiriin. Kolme informanttia aloitti vastauksensa naurahuksella, josta tulkitsin heidän viestivän kokevansa väitteen absurdina tai muuten vaillinaisena. Nauru saattaa vuorovaikutustilanteessa toki ilmaista myös muunlaisia tunteita, mutta tilanteen kokeneena ja naurahtaneiden haastateltavien jäsenneiltyä selontekoja analysoineena tulkintani on, että he huvittuivat väitteestä. Toinen kolmen haastateltavan ryhmä puolestaan vastasi väitteeseen osoittaen huvittuneisuuden sijaan turhautumista. Turhautuneisuuden värittämät vastaukset olivat lyhyempiä ja toteavampia, eivätkä niitä tuottaneet informantit yhtä lukuun ottamatta pyrkineet kumoamaan väitettä argumentatiivisesti, vaan esittäen sen fundamentaalisti vääränä.

Yhdenkään informantin ei voi sanoa allekirjoittaneen väitettä, vaikka nyrkkeilyn ja pahoinpitelemisen suhdetta arvioitiin jonkin verran väitteen näkökulmasta. Nyrkkeilyn ja pahoinpitelyn erottamisen diskurssi onkin aineistossa läpitukenava ja sen asema hegemoninen. Selontekojen jakautuminen kahteen leiriin kuitenkin näkyy myös vastausten sisällössä. Sisäpiiriläismiehen, sisäpiiriläisnaisen ja kantakävijämiehen muodostaman ”turhautuneiden” tuottamassa aineistonpuolikkaassa vallitsi osadiskurssi, jota kutsun turhan väitteen diskurssiksi. Kantakävijänaisen ja kahden sisäpiiriläismiehen muodostamassa ”naurhdelleiden” ryhmässä hegemonisena esiintyi osadiskurssi, jossa nyrkkeilyn nähtiin kyllä opettavan lyömään, muttei kannustavan väkivaltaan.

(naureskelee) No jos niinko haluaa lyödä, ni nyrkkeily kyl oppii lyömään! Jos sää haluat satuttaa toist lyömäl sitä päähän, ni kyl sää sen nyrkkeily opit. Mut nyrkkeily ei missään nimes

kannusta siihen, mieluummin melkein päinvastoin! Niinku mää sanoin, et 'ei mun tartte ol lesiolemas tuol ko mun itsetunto o sen verran hyvä'. Et opettaako nyrkkeily lyömään lujaa, ni totta kai, mut ei se kannusta väkivaltaan. (SP, M)

Haastateltava hyväksyy premissin nyrkkeilystä väkivallanteekojen toteuttamiseen vaadittavien taitojen oppimisalustana, mutta esittää selvästi, ettei nyrkkeily *kannusta väkivaltaan, melkein päinvastoin*. Hän erottaa näin lyömisen merkityksen nyrkkeilyssä ja sen ulkopuolella ja katsoo väkivaltaan kannustamattomuuden olevan *lujaa lyömään* opettamista merkittävämpi tekijä nyrkkeilyn ja pahoinpitelemisen suhteessa.

Aha, okei... (nauraa) Ottasin enemmänki niinku itsepuolustuksen kannalta. Et jos joku toinen käy kimppuun kadulla ni osaa sit selvitä siitä. Kenenkään kimppuun ei sit tietty lähdetä. (KK, N)

Kantakävijänainen ottaa esiin nyrkkeilyn harjoittamisesta saatavan potentiaalisen hyödyn itsepuolustustilanteessa. Tällöin nyrkkeily näyttäytyy myös lajin välittömän harjoittamisen ulkopuolella tapahtuvan väkivallan elementtinä. Informantti kuitenkin tähdentää tällaisen väkivallan aloitteellisuuden kuulumattomuutta nyrkkeilyn harjoittajien toimintamalleihin.

No... En mää usko et se ketään opettaa pahoinpitelemään. Nyrkkeilijä tuntee vastuunsa ja nyrkkeily ei oo pahoinpitelyä. Ei kukaan nyrkkeilijä iske vastustajaa sitä varte et se loukkaantus, vaan voittaakseen ottelun. Turha väittämä. Mää kans uskon, et jos on tosi ylivoimainen nyrkkeilijä, ni ei pahoinpitele edes harjotusvastustajaa. (...) (SP, M)

Sisäpiiriläisnaisen, sisäpiiriläismiehen ja kantakävijämiehen muodostaman ”turhautuneiden” analyttisin vastaus tarjoaa perustavanlaatuisen eronteon nyrkkeilyn ja pahoinpitelyn välillä. Informantti asemoi nämä dikotomiseen suhteeseen toisiinsa nähden ja kuvaa esimerkein pahoinpitelyn kaltaisen väkivallan kuulumattomuutta nyrkkeilyyn. Erityisen havainnollistava on koko selonteon tiivistävä lause lyömisen motiivista nyrkkeilyottelussa nimenomaan *ottelun voittamiseen*, ei *vastustajan loukkaantumiseen* tähtäävänä toimintana. Lauseessa on samoja kaikuja kuin nyrkkeilyn ja väkivallan suhteen pohdintaosuudessa viitatus Kuokkasen artikkelin alkuun siteeratusta ”Big” George Foremanin lausahduksessa “Boxing is an honorable sport. You don’t want anyone to get hurt any more than they have to.” (emt. 27). On syytä huomauttaa, että Foreman on lajin kaikkien aikojen pelätyimpiä tyrmääjiä.

”Turhautuneiden” muodostamaa aineistonpuolikasta paremmin edustava näyte on kantakävijämiehen toteava vastaus:

Se o väärä väite. Sitä kuulee, mut ei siihe voi oikee muut sanoo ku et se o väärä. (KK, M)

Näkemyks nyrkkeilystä pahoinpitelyn opettajana saa informantin takajaloilleen ja tuottamaan väitteen vääräksi leimaavan ”vastapuheenvuoron”. Nyrkkeilyn ja pahoinpitelyn yhdistäminen näyttäytyy hänelle niin perustavanlaatuisen absurdina, ettei hän lähde sitä edes argumentatiivisesti purkamaan. Tämän ehdottomuuden lisäksi tärkein vastauksesta tehtävistä huomioista on sanapari *sitä kuulee*. Haastateltava asemoi itsensä väitteen kuulijaksi ja ilmaisu viittaa siihen, että hän on kiinnittänyt vastaavien näkemyksen esittämiseen ennenkin huomiota. Tällä hän vahvistaa kysymyksenasetteluun sisältyvän oletuksen väitteen esiintyvyydestä.

Ei ole kovin yllättävää, että aineistossa näkyy vahvasti vastapuhe ja väitteen leimaaminen vääräksi. Nyrkkeilyn ja väkivallan/pahoinpitelyn suhteen arvioiminen toisaalta tasapainottaa aineistoa, vaikka väitteen näkemys koettiin myös tällöin virheelliseksi. Aineistoa ensisijaisesti määrittävä pyrkimys väitteen falsifiointiin muotoutuu siis kaksitahoiseksi. Yhteistä näille on kuitenkin väkivallan ihannoimattomuus.

Väite 2: ”Nyrkkeily on hengenvaarallista”

Väite nyrkkeilyn hengenvaarallisuudesta kirjoitti kaksi helposti tunnistettavaa diskurssia, jotka nimeän vaarallisuuden premissivaatimuksen diskurssiksi ja vaarallisuuden relativismin diskurssiksi. Diskursseilla on siinä mielessä yhteinen perusta, että niiden tuottaja suhtautuu esitettyyn väitteeseen vähätellen ja sitä korjaten, mutta samalla hyväksyen sen joltain osin. Väitteen osittainen allekirjoittaminen estääkin yhden ja selvärajaisen hegemonisen diskurssin määrittämisen, mikäli sellainen pitäisi löytää läheltä ääripäitä a) väite on tosi ja b) väite on epätosi. Tästä syystä olen erottanut aineistosta juuri nämä kaksi nimeämäni diskursiivista lähestymistapaa väitteeseen.

Vaarallisuuden premissivaatimuksen diskurssia tuottaneiden näytteinä esittelen sisäpiiriläisnaisen, kantakävijämiehen ja yhden sisäpiiriläismiehen vastaukset:

Kun on riittävä hyvät taidot ja riittävä hyvä valmentaja, niin ei. (SP, N)

Voi olla jollekin jos on heikko pää. Ei varsinaisesti silti. Tavallaa väärä väite. (KK, M)

Sitäkin se voi olla. (SP, M)

Väite nyrkkeilyn hengenvaarallisuudesta saa informanteilta varovaisesti vihreää valoa, mutta sitä leimaa vaatimus jonkin reunaehdon täyttymisestä. Nyrkkeily *voi* olla harjoittajalleen hengenvaarallista, mikäli tällä on *heikko pää* tai tältä puuttuu *riittävän hyvät taidot* tai *riittävän hyvä valmentaja*. Sisäpiiriläisnainen näkee vaarallisuuden palautuvan ottelijaan ja tämän valmentajaan,

jolloin taito ja sekä taidosta että ottelun keskeyttämisestä vastuuta kantava valmentaja ovat vaarallisuuden premissi. Etenkin amatööreissä valmentajalla on myös olennainen rooli ottelutilaisuuksien seulomisessa, jolloin valmentajan tehtävään liittyy myös sen välttäminen, ettei nyrkkeilijä joudu ottelemaan liian suuren tasoeron sisältävän otteluparin heikompana osapuolena. Vaarallisuuden premissi kohdistuu siis yksilöön ja tämän taustavoimiin, ei lajiin. Hän mukaansa: mikäli nyrkkeilee ja saa valmennusta oikein, nyrkkeileminen ei ole vaarallista.

Myös kantakävijämies esittää vaarallisuuden yksilöstä johtuvana. Hänen mukaansa laji sinänsä ei varsinaisesti ole hengenvaarallinen. *Heikon pään* voi tulkita tarkoittavan konkreettista heikkoa iskunkestävyyttä tai henkisen puolen heikkoutta. Kumpi tahansa olisi käypä ja helposti sisäistettävä merkityksenanto tässä yhteydessä, eikä vaikuta vastauksen asemaan vaarallisuuden premissiä painottavana.

Sisäpiiriläismiehen kryptinen vastaus pitää myös sisällään oletuksen muuttujien vaikutuksesta vaarallisuuteen. Laji ei eksplisiittisesti ole vaarallinen, mutta se *voi* olla. Vaikkei hän pureudu syvemmälle näihin muuttujiin eikä jaa näkemystään niiden luonteesta, hän esittää lajin olevan hengenvaarallinen jollain reunaehdoilla.

Vaarallisuuden premissivaatimuksen diskurssin tuottajien selontekoja analysoitaessa on välttämätöntä huomioida, että diskurssin edustajista kaikki toivat amatööri- ja ammattinyrkkeilyn eroja esiin Laji-teeman osana ja määrittivät niiden suhteen vaarallisuuden ja raakuuden kaltaisten termien kautta, liittäen ne nimenomaan ammattinyrkkeilyyn. Väitteen koskiessa yleisesti nyrkkeilyä on mahdotonta osoittaa varmasti, missä määrin heidän vastauksensa koskee juuri jompaa kumpaa suuntausta. Voi vain spekuloida, olisiko diskurssikenttä hajaantunut spesifioidummalla väitteen asettelulla. Koska väite on ollut tarkoitus esittää perehtymättömästä ulkoryhmästä käsin, en ole pitänyt erottelua tarpeellisena.

No... Kyl varmaan jos ei osaa kunnioittaa sitä vastustajaa ja lyö sillai esimerkiks tuomarin keskeytetty. Totta kai täsä o nää päävammat ja mitä voi muit tul pysyvii vammoi, mut...
Kaikkiha täs kuollaa jonkai päivänä (naurahtaa) (KK, N)

Kantakävijänaisen vastauksen voi nähdä eräänlaisena siltana näiden kahden diskurssin välillä. Hän myöntää väitteen todeksi siltä osin, että lajin parissa altistuu terveydellisille riskeille, mutta havainnollistaa esimerkin kautta, mitä vaaraan joutumiseen saatetaan premissinä vaatia. Lausahdus *kaikkiha täs kuollaa jonaki päivänä* puolestaan sisältää jo kaikuja vaarallisuuden relativismin diskurssista, josta lisää seuraavaksi:

Nyrkkeilyhän on vaarallista, mut urheilu on vaarallista. Jääkiekko on vaarallista, amerikkalaine jalkapallo o vaarallista, jalkapallokentille o kuollu porukkaa kesken ottelun... Nää on hengenvaarallisii juttuja, urheilus on aina riskit. En pidä silti siin mieles vaarallisena ko mitä ihmiset ajattelee... Ihmiset ottaa paljon tyhmempii riskejä tuol liikenteessä ku ne maantiel ohittelee turhaa jonku, vaikkei ol kiire. Siit ei välttämäti niinko hyödy mitää, mut nyrkkeilys sää voit hyötty, vaik sää pienen riskin otatki. Pitää vaa tiedostaa riskit. (SP, M)

Vaarallisuuden relativismin diskurssi perustuu nyrkkeilyn (hengen)vaarallisuuden myöntämiseen, mutta myös sen vaarallisuuden suhteuttamiseen muuhun urheiluun ja elämään yleensä. Toinen sisäpiiriläismiehistä esittää nyrkkeilyn *vaarallisena* ja sisältävän *riskejä*, mutta ei poikkeavan tässä suhteessa urheilusta yleensä. Hän laajentaa relativistista näkemystään arkielämään ottaessaan esimerkiksi liikenteen, jossa hän esittää ihmisten ottavan *paljon tyhmempiä riskei* kuin millainen nyrkkeileminen on, ja mitä lajissa voi pienillä riskeillä saavuttaa. Riskien ja potentiaalisen hyödyn suhde näyttäytyy hänelle tällöin edukkaampana nyrkkeilyssä, jolloin hän merkityksellistää lajin vaarallisuuden riski–hyöty-suhteen kautta. Hän tulee ottaneeksi kantaa myös valtakulttuurista käsin esitettyyn pyrityn väitteen oikeutukseen verratessaan näkemystään siihen, *mitä ihmiset ajattelee*. Tässä vertailussa hän asemoi *ihmiset* pitämään lajia vaarallisempana kuin millaisena itse sitä pitää ja lajin harjoittajan subjektipositio välähtää selvästi näkyvissä. Tällainen subjektipositio tosin määrittäneekä kaikkea informantteja, haastatellaanhan heitä nyrkkeilyn asiantuntijoina ja provosoivissa väitteissä jopa leimallisesti valtakulttuurin ulkopuolisina.

(nauraa) Onhan se tietysti, mut mikä ei oo? Nyrkeilyssäki voi sattua. Sanotaan niin, et kovaa kun otat päähän iskuja, nii eihän se terveellistä oo. Mut nyrkkeilys on kuitenkin tavoitteena, ettei niit iskui tulis kovin paljoo. Jos niit kovii iskui tulee, ni on tärkeetä et pidetään riittävän pitkä tauko että se kerkee paranee. Mää ihmettelen ku josain jääkiekos tulee aivotärähdys ja se kannetää paareil pois siel ja seuraaval viikol ne taas pelaa. Nyrkkeilys jos oot viel jaloillas ja vähä heilut ja tuomari laskee luku, ni se o kuukauden huili. Se on ihan säännöissä. (SP, M)

Sisäpiiriläismies tuo toisaalta esiin lajin harjoittamiseen liittyviä riskejä, mutta myös esittää terveydellistä haittaa aiheuttavien kovien iskujen ottamisen lajin harjoittamisen tavoitteiden vastaisena. Nyrkkeily merkityksellistyy vaarallisena, sillä se on osa elämää – *nyrkkeilyssäki voi sattua*. Hän esittää myös lajin käytäntöjen vähentävän vaarallisuutta ja havainnollistaa tätä sääntöesimerkin avulla, ottaen lisäksi verrokin jääkiekon heikompana kontrollina päävammoja kokeneisiin urheilijoihin. Haastateltavan puheessa nyrkkeily on siis kyllä vaarallista, mutta tämä vaarallisuus on relativistisen diskurssin tuntomerkit täyttäen suhteellista.

6.2 Sosiaalinen maailma

Siinä missä kuva nyrkkeilystä tiukkaan rajattuna alakulttuurina, varsinkin sali- ja kulttuuripiiriset erot ”sopivasti” unohtaen voi olla liian yksinkertaistava, alakulttuurin ja sosiaalisen maailman käsitteellinen yhteneväisyys antaa enemmän tilaa tutustua nyrkkeilyä abstraktisti ympäröivään sosiaalisten suhteiden verkostoon. Sosiaalisen maailman teemassa esittelen aineistosta nostamiani diskursseja liittyen lajin pariin päätyminen, salilla vallitsevaan hierarkiaan, kehään ja seurakulttuuriin.

6.2.1 Mikä sai haastateltavat aloittamaan lajin?

Nyrkkeilyn asema alempien sosiaaliluokkien urheiluna on toistuva teema anglisessa nyrkkeilyä koskevan tutkimuksen perinteessä. Tuosta perinteestä on erotettavissa sekä lajin pariin *työntävien* että lajin pariin *vetävien* tekijöiden vaikutus. Työntäviä tekijöitä ovat yksilön ulkopuolelta tulevat tekijät, kuten perinteiden velvoittavuus tai itsepuolustuksen oppimisen tarpeellisuus. Vetäviä tekijöitä taas voivat olla esimerkiksi kipinä harjoittaa juuri nyrkkeilyä, esikuvien ihailu tai halu menestyä. Kulttuuriset ja yhteiskunnalliset eroavaisuudet pakottavatkin Suomen nyrkkeilyä tarkastelevan tutkijan etsimään lajin pariin ohjaavia tekijöitä muualtakin kuin luokka- ja rotunäkökulmista.

Kath Woodward (2007, 102-103) kertoo havainneensa jonkin tietyn hahmon, ”sankarin”, olleen aloittamisen liikkeellepaneva voima huomattavalle osalle nyrkkeilijöistä. Näihin hahmoihin lukeutui niin mainstream-tähtiä, paikallisia sankareita (local hero) kuin lajin parissa toimineita sukulaisiakin.

Informanteista kuitenkin vain yksi kertoi aloittaneensa nyrkkeilyn yksittäisen, mediavälitteisen idolin innoittamana:

Sillo 60-luvun lopulla aloitin ni Muhammad Ali oli kova nimi ja sitä seurattiin. Mää muistan ko oli joku Alin ottelu joka alkoi aamulla viiden aikaa, ni äiti herätti kattomaa ja sit se kesti se muutaman sekunnin ko ekas eräs Ali löi sen... (naurahtaa) (SP, M)

Sen sijaan informanteista kolme toi sukulaisia ja kavereita esiin nyrkkeilyn aloittamisen yhteydessä. On tosin syytä huomioda, että haastateltavista kaksi on veljeksiä, joiden polku lajin pariin on yhtenevä.

Siäl oli pari kaverii sillo joskus ala-asteaikoin. Sitä kaut menin käymää. Sit ne kyl lopetti josai vaihees ne kaverit... Jotai vuoden sisäl. Mää sit siel jatkoi ja jotenki se o sit jääny. (KK, M)

Se oli meen isä-vainaa, ku tota... Se o tämmöne tarina et me käyti minä, Aki ja Orajan V-P ykstoistvuotiaian ostamas joku perkelee mustavalkonen itsepuolustuskirja tai karatekirja ja siel oli sit kuvii liikkeist et millai ne tehdää ja me heiteltii toisiamme sit isän olohuonees. Mee äijä katto sit et ’menkää ny nyrkkeilysalil’ (naurahtaa) Sitä kaut sit lähetti sin. (SP, M)

Sisäpiiriläismiehen vastauksessa näkyy toisaalta nyrkkeilyn tietynlainen asema. Hän esittää *itsepuolustuskirjan tai karatekirjan* kamppailijaidentiteettinsä narratiivin nollapisteenä, mutta kertoo tämän johtaneen juuri nyrkkeilyn pariin hänen isänsä ohjattua hänet sinne ”Nyrkkeilyosalille meneminen” näyttäisi siis edustaneen isälle kamppailun aloittamisen standardia.

Kahdessa haastattelussa nousi myös esiin lajin harjoittamisen vaikutus ympäristöön sopeutumisessa, mutta hieman eri tavoilla:

(...) Se oli kyl näi jälkeenpäin järkevä veto, Porkka oli aika villii aluet sillo ku me siel asuttii.
(SP, M)

Sisäpiiriläismiehen vastauksesta irrotettu näyte on sikäli mielenkiintoinen, että siinä näkyy maailmalta ja teoriaosuuden ”suhde valtakulttuuriin”-osiosta tuttu ajatus nyrkkeilystä alempien sosiaalikerrostumisen lajina. ”Porkka” on menneinä vuosikymmeninä huonosta maineesta kärsinyt Pormestarinluodon kaupunginosa Porissa ja *villi Porkka* edustaa näin informantin puheessa segregoituneen kotikaupungin levotonta aluetta, jonka yhdistämisen nyrkkeilyyn sisäpiiriläismies olettaa tutkijan ymmärtävän. Pormestarinluodon menneestä maineesta mainittakoon, että siinä missä kyseinen lähiö luettiin Porin väkivaltaisimpiin alueisiin vielä vuoden 2001 Porin turvallisuussuunnitelmassa (s. 8; ref. Niinikoski & Tuurala 2007, 35), Hannulan vuoden 2011-2012 aineistossa alue ei enää erottunut (ks. Hannula 2014.) Tuolloisessa *villissä Porkassa* oli *järkevää* olla nyrkkeilijä.

No kyl mä koen, et siäl pääsee niin paljo kokeilemaa rajojaan ja just sitä jännitystä saa. Ei sitä oikee ees ois jaksanu treenie jälkeen enää, heh ... Et se o fyysisesti niin vaativa laji, et ei kauheesti jääny energiaa enää mihinkää muuhu ... ja jakso kans koulutehtävii keskittyy paljo paremmi ku pääsi purkamaa. Mää oon tosi vilkas tyttö ollu piänenä, eikä sit iha joka paikas oikee ymmärret semmost vilkast ja puheliast tyttöö, hehe, ni sit nää kamppailulajit on ollu just sellasia et on jaksanu keskittyy ko illal on ollu semmone paikka misä on sit saanu purkaa energiaa. (SP, N)

Sisäpiiriläisnainen puolestaan asettaa nyrkkeilyn *fyysisesti niin vaativana ja jännittävänä* lajina oman narratiivinsa kontekstissa asemaan, jossa se on auttanut *vilkasta tyttöä* esimerkiksi keskittymään kouluun. Tällöin selontekoon sisältyy näkemys, että nyrkkeilyyn suunnattu energia olisi saattanut muualle suuntautuessaan saada hänen kohdallaan sosiaalisesti negatiivisvaikutteisia ilmenemismuotoja.

Kahden haastateltavan kohdalla puolestaan motivaatioksi nostettiin vain liikunta itsessään. Toinen heistä oli lähtenyt nyrkkeilyn pariin täydentääkseen aiempaa kamppailulajitaustansa. Näin ollen yhtä, aineistoa erinomaisesti edustavaa vastausta ei ole mahdollista esittää. Haastateltavien polut lajin

pariin ovat moninaiset, eikä aineisto kokonaisuutena edusta esimerkiksi Heiskasen esittämiä työntäviä tai vetäviä tekijöitä. Edellä mainittuihin esimerkkeihin nojaten voin myös esittää, ettei aineistoni tue Woodwardin näkemystä idoliin erityisen keskeisestä merkityksestä. Tämä on sikäli merkillepantavaa, että muissa teemoissa kyllä tuodaan esille paikallisia sankareita ja kaupungin nyrkkeilyperinteitä, eikä idoliin merkityksen poissaoloa voi tästä syystä esittää johtuvaksi idoliin itsensä puutteesta. Vaikuttaa enemmänkin siltä, että jonkinlaisen sisältä päin lähtevän idoliin seuraamisen tarpeen sijaan sosiaaliset verkostot ovat olleet johdattamassa haastateltavia nyrkkeilyn harjoittamisen pariin.

6.2.2 Salin hierarkia

Siäl nyrkkeilysalil o aika tiukka semmone sääntö ... On niinku semmosii näkyvii sääntöi ja semmosii piilosääntöjä ja ne o ehkä ne mitkä luo siihe semmosen. Tiätysti jos ny joku o voittanu just Suomen mestaruuden tai ollu maajoukkuees ni sit sitä katotaa sillai, mut sit sitä halutaa kans haastaa! Et se o semmone mittari et sit jos se toine o ollu parempi ni sit se o vähä niinku sellane päänahka mitä yritetään. Sillai et 'vähä pärjäsi sen kans sparris ni vähä o viäl tekemist'. Mut et en koe et siäl olis semmost ... Se o oikeestaa yks nyrkkeilysalin niinku parhaist puolist et siäl o iha sama et ooksää nainen tai mies ja niinku mimmone su tausta muute on. Kaikki o niinku samanarvosii tual salilla. (SP, N)

Haastateltavan antama kuva voi vaikuttaa aluksi ristiriitaiselta. Hierarkiaan liittyvää normistoa on, mutta kaikki ovat samanarvoisia. Vastauksen keskeisin anti liittyy kuitenkin juuri tähän. Unruhin jaottelun mukaisia sisäpiiriläisiä arvostetaan ja seurataan, mutta samalla he luovat mahdollisuuden kiivetä hierarkiassa, jonka ainoa peruste on taso nyrkkeilyn harjoittajana ja näytöt siitä – ei esimerkiksi sukupuoli tai tausta muuten. Heiskanen (2004) on kuvaillut lajia ja käytännön tasolla salia hieman vastaavin sanankääntein ”mahdollisuuksien tasa-arvon ja egalitaarisen sosiaalisen organisaation” tuntemuksien tarjoajaksi (mt. 160-161). Haastateltava koki tärkeäksi esimerkiksi itseään kokeneemmalle pärjäämisen *sparrissa* – yleensä kehässä tapahtuvassa, kontaktin sallivassa ja hyvin ottelunomaisessa pariharjoituksessa, jossa sparrin osapuolet pyrkivät joko spesifoidun tavoitteen tai vain annetun aikarajan puitteissa hiomaan taitojaan. Sparria voisikin kuvailla hieman asetelman tavoitteista riippuen joko harjoitusotteluksi tai otteluharjoitukseksi. Sparri on ennen kaikkea harjoitusmetodi, mutta aidon kilpaottelun kaltaisena asetelmana siihen usein liittyy vahvana tasonmittaamisen elementti. Kilpanyrkkeilystä pidättäytyville sparri onkin lähin salilla tapahtuva vastine viralliselle ottelulle. Sparrissa pärjääminen itseään meritoituneemmalle näyttäytyy tätä taustaa vasten eräänlaisena hierarkisen nousun initaationa, jollaiseksi muutamassa muussa haastattelussa nostettiin kilpailumenestys. Vastaavanlaisen kuvan sparraamisesta on esittänyt myös Wacquant (vrt. 2004, 77-80.)

Tasoon ja kokemukseen perustuvan, sinänsä löyhän hierarkian diskurssia nousi esiin myös muiden informanttien puheessa.

Se o äkkii joku tommone... Kokemus. Kyl jos joku o kauan käynny siel salilla ja sit se vaik sanoo jotaki, ni sitä voidaa kuunnel ehkä paremmi. Jos vaik ajatellaa jotai (Jyri) Kjällii aikanaa ja Kaitsut (Kai Kauramäki) ja nää. Sit se o tavallaa ehkä vähä siirtyny... Sellane joka o kauemma ollu, ni tietää asioist, et voi hyvä henges vaik neuvoe jotaki. Mää sanonsin et siel o sellane karkee arvojärjestys. Kaikki kunnioittaa kaikkii, nyrkkeilysali o siit hyvä paikka. Ain pitää kunnioittaa. Ittekki mää moikkaan jokasel joka sin tulee tai lähtee. Totta kai se arvojärjestys voi ol kunnioituksee liittyyvää. (SP, M)

Informantti esittää arvojärjestyksen *karkeena* ja kokemus-/menestysperustaisena, joka kuitenkin pohjautuu viime kädessä näistä kumpuavaan kunnioitukseen. Kunnioituksella on aineistossa kaikinensa varsin vahva jalansija, joka ilmenee sen edellä analysoidusta suhteesta nyrkkeilyn henkiseen luonteeseen ja toisaalta tässä näkyvään, konkreettisempaan oletukseen kunnioituksesta karkean hierarkian pohjana. Kunnioituskurssi alleviivautuu informantin selonteossa näkemyksenä kunnioituksen essentiaalista ja kaikkia koskevana universaalistakin esiintymisestä. Kunnioitus koskee informantin kuvaamassa sosiaalisessa todellisuudessa kaikkia salilla käyviä, mutta kokeneempien kunnioituksen on oltava jollain tapaa erilaista jotta karkea hierarkia voi toteutua.

No... Ei siel semmosta sisäänrakennettuu ol. Tietysti se on selvä et toiset on edellä ja niit seurataa ja siel o mallioppimist sillai, ettei ne kaikki oo mun ideoita. Se on enemmän sitä et ko mää valmentaessani suosin tietyn tyyppist tyyliä, ni sit siin mennää yhdessä ja siel opitaa kans toinen toisiltaan. Kyllähä se tietysti jos siel o joku aikuiste sarjan Suomen mestari tai joku viel korkeempi, ni tottahan toki juniorit kattoo sitä sillai et 'tommoseks määki haluan'. Et toki siel o semmone arvojärjestys, joka tulee niiko luonnostaan. Kuka menestyy kilpanyrkkeily, ni kyl hän saa sit salillaki semmosen huomion et häntä katsotaan ja seurataan ja matkitaan. Mut kaikki tekee samat jutut, oli sit Suomen mestari tai alotteleva, et ei siel sellast oo et 'mun ei tarvii tehdä ko mää olen Suomen mestari' tai sellasta. Mut totta kai ku joku o pidempää käynny tai kilpaillu ni totta kai sitä seurataa. Et sellane tietynlaine luonnolline arvojärjestys sin muodostuu. (SP, M)

Sisäpiiriläismies esittää hierarkian *luonnollisena*, muttei *sisäänrakennettuna*. Hänen mielestään kilpailuissa hankitut meriitit nostavat hierarkista asemaa ja tämä on hierarkian perusta. Vaikkei hän esitä hierarkiaa selvärajaisena tai staattisena, ilmenee kilpaileminen ja menestys siellä – esimerkiksi suomenmestaruuden voittaminen – initaationa korkeammalle tasolle, jossa vaikutusmahdollisuudet integraation alemmille tasoille ja ikoninen asema näiden tasojen edustajien silmissä muotoutuu.

Haastateltavista yksi tunnisti hierarkian olemassaolon muita voimakkaammin:

On, kyl siel tommone hierarkia on. Kyl sillo ko me oltii nuorii poikii ja mee seural NMKY:l oli kova porukka siihe aikaa... Oli Nyykä esimerkiks, pari arvokisamitalii, ja Niemise Marko ja Kauramäki ja Temonen ja tollai. Oli kova porukka kyl. Vaik me vedettii samoi treinei, minä ja

Aki, ku vanhat äijät ni kyl siel oli selkee semmone et 'poikii noi o!' (nauraa) Mut kyl se sit vähä muuttu siin sit ku lähettii miesten SM-kisoih ja muihi miesten kilpailuihi. Mut kyl siel semmone tietty juttu on, et moni varmaa arvostaa mua ja Akii et kyl siel semmone tietynlaine on... Mut ei siel niinko mitää nokkimist ol. (SP, M)

Haastateltava toteaa yks'kantaan, että hierarkia on olemassa ja sen taustalla on siirtyminen tasokkaisiin kilpailuihin, käyttäen esimerkkinä omaa polkuaan hierarkian alemmilta tasoilta ylös. Hän myös käyttää menneisyytensä salin kokeneemmista jäsenistä – *kovasta porukasta* – leikillisesti termiä ”vanhat äijät” ja kuvaa näiden suhtautuneen aikansa aloittelijoihin vastakohtana – *poikina*. Tällöin hän ottaa subjektiposition asemoiden itsensä nyrkkeilyn harjoittajan narratiivissaan integraation ja hierarkian tasoilla nousseeksi toimijaksi. Hänenkin puhunnassaan kuitenkin esiintyy aiemmin esitellyistä esimerkeistä tuttu näkemys ”nokkimisen” puuttumisesta ja kokemukseen ja menestykseen perustuvan arvostuksen keskeisyydestä hierarkian muotoutumisessa. Näin ollen haastateltavan diskursiivinen anti aineistolle ei lievistä kärkeistä huolimatta poikkea kovin oleellisesti aineistossa esiintyvistä löyhän, kunnioitus- ja kokemusperustaisen hierarkian diskurssista. Tällainen diskurssi sopisi kuvaamaan myös esim. Wacquantin näkemystä nyrkkeilysalin hierarkiasta (2004, 102).

Edellä esitellyt, meritoituneilta ja pitkään lajia harjoittaneilta informanteilta saadut vastaukset vaikuttavat varsin punnituilta. He kuvaavat salin arvojärjestystä analyttisesti ja vastauksissa näkyy epäilemättä heidän oma liikkumisensa hierarkian sisällä, sillä he itse ovat käyneet läpi kaikki Unruhin jaottelun tasot. Selonteot ovat myös diskursiivisesti hyvin yhteneviä. Niistä erottuu kolme pienempää osadiskurssia, jotka ovat löyhän hierarkian olemassaolon tunnustaminen, hierarkiassa kohoamisen ehdot ja samanarvoisuuden keskeisyys. Menestyneitä arvostetaan ja heidän kauttaan pyritään sekä oppimaan, että oppimisen kautta parantamaan omaa statusta. Ottelemalla hyvin voi saavuttaa *mitaleja*, joiden symbolinen arvo uudelleentuotetaan ajatuksessa niistä menestyksen indikaattoreina. Tällaisten artefaktien voi nähdä ilmentävän bricolage-oletusta. Hierarkia ei ole staattinen tai tarkkaan rajattu. Lähes yhtä olennaista haastatelluille vaikuttaa olevan, että salilla kaikkia tulee kunnioittaa ja kaikki ovat samanarvoisia.

Informanttien kantakävijä-akselilta puolestaan nousee esiin sisäpiiriläisten vastauksia mukaileva, mutta käytännönläheisempi diskurssi.

No... Kyl siel vähä silleen et ne jotka o kilpaillu enemmän ni ne sit sparraa keskenää ja ne ketkä o vähemmän käyny, tällaset vähä nuoremmat pojat, sit treenailee enemmän keskenää. Oon siis itekki siel niiden pienempien kans siellä treenailee ja sparrailee (naurahtaa). Ei siin sillee mitää semmost arvojärjestyst oo. (KK, N)

Ei varmaa valmennuksen puolest. Yleensä kaikki tekee samat jutut. Paitsi ny Aki ja Sami (seuran ammattilaiset) lämmittelee ite. Mut kyl ny yleensä loput tekee ja menee niinku samas kastis. (KK, M)

Sosialisaation asteeltaan heikompien ja samalla oletettavasti hierarkiassa alempana olevien informanttien diskurssissa nousee siis esiin se, että hierarkia näkyy jossain määrin harjoittelun käytännöissä. Kyse ei kuitenkaan näyttäisi olevan niinkään arvojärjestyksestä, vaan enemmänkin samantasoisien harjoittajien treenaamisesta keskenään. Heidän puhuntansa ei sisällä merkkejä kokemuksista jonkinlaisina yhteisön ”heikompina” jäseninä.

Vastauksissa näkyy tietynlainen kahtiajako sisäpiiriläisten ja kantakävijöiden välillä, mutta tämä kahtiajako ilmenee enemmänkin diskurssin kuvailevuuden tasona kuin dramaattisena sisällöllisenä eroavaisuutena. Yksinkertaistettuna ilmaisten: sisäpiiriläisten hierarkiaselonteot sisältävät keskeisimpinä diskursseina hierarkian löyhyyden, kokemuksen merkityksen ja samanarvoisuuden. Kantakävijät nostivat esiin kokemuksen vaikutuksen harjoituskäytäntöihin, jotka sinällään koetaan tasa-arvoisina. Vaikka yksi haastateltu sisäpiiriläinen tunnisti hierarkian olemassaolon painokkaasti, yhteistä kaikille haastateltavien lausunnoille oli, että tiukkoja käyttäytymissääntöjä ei katsota olevan ja hierarkia on enemmänkin löyhää, näyttöjen kautta saavutettavaan arvostukseen perustuvaa ja haastateltavat kokivat mahdolliseksi liikkua sen sisällä. Liikkumisen ehdot (menestys ja kokemus) näyttäisivät myös olevan kaikille samat ja kilpaileminen nähdään eräänlaisena initaationa.

Missä määrin informanttien varsin jaettu diskurssi kieli seurakulttuurista verrattuna lajikulttuuriin, on mahdotonta yksiselitteisesti vastata. Kirjallisuuskatsauksessa esiteltyjen näkemysten kanssa ollaan kuitenkin pääsääntöisesti linjassa. Voidaankin sanoa, että siinä missä vaikkapa budolajien vyöjärjestelmä ikään kuin naulaa hierarkian seinälle, nyrkkeilysalin väljään hierarkiaan kuuluu tietty jännite parempien haastamisineen kaikkien paitsi ehkä kaikkein meritoituneimpien ollessa ”samassa kastissa”. Aiemmin käsitelty nyrkkeilyn ja muiden kamppailulajien suhde tuottikin sisäpiiriläisnaisen selonteossa varsin kuvaavan vertailun ja havainnollistuksen hierarkisista muotoseikoista: *Jotai pieniä juttui voi tietty ol, et joku kumartaa ovelle ja joku maton reunal ja nyrkkeily sanottaa 'moro' (nauraa).*

Merkillepantavaa on kuitenkin maailman nyrkkeilysaleilla esiintyvän rotu- ja sukupuolisegregaation puuttuminen informanttien puhunnassa, jossa olennaisessa osassa olivat päinvastoin samanarvoisuus, taustan merkityksettömyys, kaikkien kunnioittaminen ja löyhän hierarkian sisällä etenemisen ehdot. Tässä mielessä nyrkkeilysalin voisi ajatella ilmentävän ympäröivän kulttuurinsa (tasa)arvoja. Huolimatta kirjallisuuskatsauksessa esiintyneistä, miesnyrkkeilyn ensisijaisuuden ja saleilla

hallitsevan maskuliinisuuden allekirjoittavista näkemyksistä, tällaisen jopa egalitaarisen eetoksen olemassaolon on pannut merkille myös Wacquant (2004, 10).

6.2.3 Kehä – jännittävä ja yksinäinen paikka

Nyrkkeilyn sosiaalisen maailman erottamaton fyysinen tila on kehä, jota tässä käsitellään sosiaalisena. Siihen liittyy paljon symbolista arvoa ja useat näkyvimmistä alakulttuurin rituaaleista artefakteista liittyvät olennaisesti kehään, jossa ottelutapahtuma suoritetaan. Ottelussa nyrkkeilyn harjoittaja kohtaa menestymisen mahdollisuuden ja tappion uhan, ja kehätapahtumiin kulminoituvat niin fyysiset kuin edellä korostuneet henkisetkin nyrkkeilyn elementit.

Sosiaalisen maailman tilana kehä näyttäytyy aineistossa ennen kaikkea jännittävänä ja yksinäisenä paikkana ja useimmissa haastatteluissa nämä ruokkivat toisiaan. Kehän jännitys liittyy juuri yksinäisyyteen. Jännitys ei kuitenkaan liity niinkään kehässä olemiseen, vaan sinne menemiseen:

Se o tietysti jännittävä paikka... Vaik ei siel kehäs sit enää jännitä, tietenkään. Se kehään meneminen jännittää. Se on semmone paikka, et sää tiedät et ketää ei ol siel auttamas sua. Sää hoidat sen homman itte, taval tai toisella. Siel ei helpolla pääse, nyrkkeily sää et käytännös saa ikinä helpolla mitään. Samat säännöt molemmille. (SP, M)

Sisäpiiriläismies perustelee kehään menemisen jännittävyttä sillä, että kehään kapuava nyrkkeilijä on tilanteessa yksin ja itse vastuussa *homman hoitamisesta*, tietäen että *siel ei helpolla pääse*. Haastateltava toisaalta myös mainitsee *samat säännöt molemmille*, jolloin kehä näyttäytyy jännittävyyden, yksinäisyyden ja vaativuuden sävyttämänä tilana myös tasapuolisena. Tilanne on lähtökohtaisesti sama molemmille nyrkkeilijöille.

Sanotaanko, et se o aika yksinäine paikka (nauraa) Sää olet siel ainoostaa omie tunteide ja tuntemustes kans, et sää et voi turvautuu muuta ko itsees. Yhtenä turvana siel o tietysti kehätuomari, joka valvoo sitä tapahtumaa. Sen melkei jokaine nyrkkeilijä tietää, et mitää kauhee pahaa siel ei voi tapahtuu ko siel on se tuomari. (SP, M)

Kehässä koettu yksinäisyys merkityksellistyy haastateltavan puheessa *itsen* ja *turvan* kautta. Yhtäältä kehässä ottelija voi *turvautuu* vain *itseensä*, mutta kehässä kolmantena osapuolena toimiva tuomari on vastuullinen ja haastateltavan puheessa myös *yhtenä turvana* kykenevä huolehtimaan ottelijoista.

No tual yläkerra salil se o ainaki liia pieni!
(Molemmat nauravat)

...ainaki jos vertaa niinku oikeeseen kehää. No mut jos sillai mieltii, ni kyllähä se jännittää noust kehää, vaik oliski vaa harjotukset. Vaik jotai pikkust hakemist etummaisel vaa, ni kyl se silti ain jännittää. Siin o se tietty fiilis. Ja kyllähä ne sanooki ketkä o käyny kilpailuis et se on se

vaikkein asia et nousee sin kehää. Sit ku sin pääsee ni sit tulee se hyvä fiilis, vaik häviäiski ottelun. (KK, M)

Kantakävijämies luo selonteossaan kuvaa kehän universaalista jännittävydestä. Haastateltava ei ole itse noussut kilpakehään ja tuo tämän esiin asemoidessaan *ne kilpailuis käyneet* auktoriteeteiksi kehään nousemiseen liittyvän jännityksen kuvaajina ja tuottaessaan dikotomian *yläkerran salin* kehän ja *oikeen* kehän välillä. Universaalius näkyy haastateltavan puheessa kuitenkin oletuksena, että kehään nousemiseen liittyy *se tietty filis*, jonka voi tavoittaa myös *vaik oliski vaa harjotukset*.

6.2.4 Porin NMKY:n seurakulttuuri

Olellainen tekijä nyrkkeilyn harjoittamisessa on myös seura, joka on lajin tyypillisen harjoittajan yhteisö. Siinä missä Sali on melko konkreettisesti hahmotettavissa oleva sosiaalinen tila, on seura abstraktimpi yhteisö, joka kokoaa lajin harjoittajat salille tai kilpailuihin. Kuntonyrkkelyä ohjataan yleensä nyrkkeilyseurojen tiloissa ja/tai nyrkkeilyseurassa toimineena lajikannuksensa hankkineen henkilön ohjauksessa. Amatöörinyrkkeilijät taas edustavat kilpailuissa seuraansa. Ammattinyrkkeilijät puolestaan eivät edusta virallisesti seuraa vaan useimmat heistä ammattinyrkkelytallia, jonka toimintaperiaatteet poikkeavat seuroista tietyistä yhteneväisyyksistä huolimatta. Ammattinyrkkeilijätkin ovat kuitenkin pääsääntöisesti aloittaneet nyrkkeilyn harjoittamisen seurasta.

On huomattavaa, että seurakulttuuri ei sisältynyt haastattelurunkoon, vaan nousi esiin ”omillaan”. ”Namikalaisuus”, sen määrittely ja sen olemuksen juurisyiden pohtiminen esiintyi selvästi kahdessa haastattelussa, mutta kaikuja siitä on helppo erottaa yhtä lukuun ottamatta muistakin haastatteluista. Olen käsitellyt nämä kaksi selontekoa tämän otsikon alla, ja osoittanut muissa teemoissa esiintyneet ”piilonamikalaiset” diskurssit myöhemmässä vaiheessa noiden teemojen osana. Esimerkki tällaisesta maininnasta on edellisen teeman lopussa esitellyn näytteen kuvaus Porin NMKY:n kotisalin kehästä liian pienenä. Selitän maininnan namikalaisuuden käytyäni ensin läpi analyttisemmat selonteot, jotta se tulee lukijalle ymmärrettäväksi.

(haastateltavan vauva alkaa huutaa)

Täst saatki materiaali ku Namikan nuorin jäsen huutaa (nauraa) (SP, N)

Haastatteluaineiston ensimmäinen selvärajaisesti seurakulttuurinen maininta on sisäpiiriläisnaisen humoristinen tilanteenlaukaisija, kun hän viittaa vauvaan *Namikan nuorimpana jäsenenä*. Haastateltava toi toiseen teemaan liittyvässä selonteossaan esiin Porin NMKY:n mittavaa juniorityötä 5 – 11 -vuotiaiden parissa, jossa nyrkkeily on enemmänkin itsehillinnän työkalu kuin tavoitteellista

toimimista seuran itsensä menestyksen eteen. Tämä Vilperi-box ja Veijari-box -toiminta nousi esiin myös yhden sisäpiiriläismiehen haastattelussa. Seuran uniikkisuus merkityksellistyy hänelle siis laadukkaan juniorityön kautta, mutta varsinaisesta namikalaisuudesta hänen haastattelussaan ei muuten juuri puhuttu. Selonteko ei kuulukaan niihin kahteen, jotka asetan analyttiselle työpöydälleni seuraavaksi:

No, ensinnäki ne o taitonyrkkeilijöit. Yleensä Namikalaiset nyrkkeilijät o sarjaans nähde suhteellisen pitkiä, liikkuvia ja sit taitavia. Kyl se Seppälän (seuran pitkäaikainen valmentaja) juttu siel taustal on. NMKY:n salilt ei tul mitää sluggereita, voidaan sanoo karkeesti. Voi tulla, mut kyl ne harvemmin on niinko niitä. Se o tommone eurooppalainen amttöörinyrkkeilytyyli, totta kai... Niinku hyvässä mielessä. Ja pitkii jätkii Namikas on ollu aina. (SP, M)

Pitkän historian seuran parissa tehneen sisäpiiriläismiehen kuvaus ”namikalaisuudesta” rakentuu ottelutyylin ympärille ja merkityksellistyy sen kautta. Hän esittää *pitkien, liikkuvien ja taitavien* namikalaisen edustavan sitä nyrkkeilykulttuuria, joka seurassa vallitsee. Pituus on liikkeeseen ja taitoon nähden ainoa ei-opittava ominaisuus, mutta kuuluu osin samaan ominaisuuksien ”perheeseen”. Tämä selittyy sillä, että pituudesta saatava hyöty nyrkkeilyssä konkretisoituu yleensä mittavan sylivälin suoman ulottuvuusedun kautta, joka helpottaa kuvaillun tyylin mukaista kaukaa ottelemista. Seuran pitkäaikainen päävalmentaja saa kulttuurin välittämisessä ja uusintamisessa keskeisen aseman haastateltavan puheessa, mutta hän myös liittää tyylin *eurooppalaisen amatöörinyrkkeilytyylin* kattokäsitteen alle. Haastateltava asemoi ”namikalaiset nyrkkeilijät” dikotomian kautta verratessaan, ettei NMKY:n salilta yleensä tule (aggressiivisesti lähiotteluun pyrkiviä) *sluggereita*, joiden ottelutyylillä merkityksellistyy hänen puheessaan näin namikalaisen tyylin vastakohtaksi. *Sluggeri* ei ole hänen puhunnassaan negatiivinen termi sinällään, se vain edustaa namikalaisen kulttuurin muovaamalle toimijalle toiseutta.

(...) Se oli sit se, mikä teki sen vaikutuksen ko katto niit (Alin) amatööriotteluit. Jopa enemmän ko ne ammattilaisottelut. Sillo ko se voitti sen olympiakullan (Rooma 1960, raskas keskisarja), ni se oli iha mahdoton... Nii taitava ja se näytti nii helpolta. Ammattilaisis se oli sit jo show'ta ja semmosta. Mut se oli mul semmonen esimerkki ja idoli, siit mää oon ottanu semmosen et... Täytyis ol koko ajan mahdollisimman koskematon, ettei ota ainakaa kovii iskuja vastaan. Se o varmaa lähtösin sielt Muhammad Alista, ko se oli silloin amatööriaikoina niin vempula, ettei siihen kukaa osunu. Liikkumine o toine juttu mihi mää oon sen takii panostanu. Opettanu just liikkumaa paljon, et ei siel Karvian salillakaa seisty ja lyöty.

(TT: Joo, tua o jännä. Mu edelline haastattelu oli *sisäpiiriläismies* kans ja se rupes sitä itte iha ilman mitää kysymys selittää et se o semmone niinko Namikalaine tyyli ja sun kaut tulla. Et liikuttaa ja lyödää puhtait suorii sillo ko tarvittaa. Voisko jopa sanoo et se tulee Alin kaut sulle ja sun kaut Namikaa?)

H: (naurahtaa) No se on kyl aika lail sillai. Alilt mää oon saanu sen ihannoinnin koskemattomuutta kohtaa, varsinki sielt amatööriajoilta. Se oli hienoo. Ja sit ku nyrkkeilyst

ajatellaa et 'sinne vaan mennää ja lyödää', ni Alin ottelu oli jotai ihan muuta... Se oli sitä et sää liikuut ja väistelit ja vast sit löit ja olit itte koskematon. Se oli niinko se ajatus siinä. (SP, M)

Ottelutyyli seurakulttuurin perustana ja merkityksellistäjänä elää vahvana myös informanttijoukon pisimmän laji- ja seurauran tehneen sisäpiiriläismiehen selonteossa. Liikkuminen, koskemattomuus ja taito ovat hänen mukaansa tämän tyylin olennaisimpia rakennuspalikoita ja sellaisina ne ovat myös täysin linjassa edellä esitellyn toisen aineistonäytteen annin kanssa. Hän peilaa tyylin muodostumista oman nyrkkeilyn harjoittajan identiteettinsä narratiivin kautta konstruoiden samoille ihanteille perustuvan jatkumon Muhammad Alin amatööriaikojen ja Porin NMKY:n nykyisyyden välille. Hän myös asemoi itsensä ja seuransa vastakohtaiseen suhteeseen niihin, jotka ajattelevat että *sinne vaan mennää ja lyödää*.

Koska seurakulttuuriin liittyvät kysymykset olivat poissuljettu haastattelurungosta, seurakulttuurin diskurssin esiintyminen aineistossa on tulos jo itsessään. Jälkikäteen ajatellen Seurakulttuuri olisi voinut olla paikkaansa puolustava alateema Sosiaalisen maailman osana jo aineistonkeruuvaiheessa. Seurakulttuuridiskurssia alkoi kuitenkin kunnolla esiintyä vasta kahdessa kronologisesti viimeisenä tekemissäni haastatteluissa, joten en ennättänyt kunnolla reagoida siihen. Harkitsemani muiden informanttien kontaktoiminen jälkikäteen vain yhden kysymyksen varassa olisi kuitenkin luonut muista haastatteluista poikkeavan asemointitapahtuman ja olisi ollut kontekstista irrotettu. Tämän lisäksi Seurakulttuuri ei todennäköisesti olisi osoittautunut varsinaisiin teemoihini nähden yhtä merkittäväksi, kun tarkastelussa on nyrkkeily ja nyrkkeilyn harjoittajien näkemykset lajistaan yleensä.

Ottelutyylin merkitys on näissä harvoissa suorissa maininnoissa korostunutta. Onko Porin NMKY:n seurakulttuuri ja paikannettavissa ja kuvattavissa näin yksinkertaisesti? Fenomenografisen tutkimusotteen mukaisesti tämän selvittäminen ei kuitenkaan ole tämän tutkielman tehtävä, vaan seurakulttuurin olemassaolo joko jää ilmenemättä tai konstruoituu jonkinlaiseksi informanttien puheessa. Sen näkyminen analyysissäni elää ja kuolee aineiston muodostaneiden selontekojen mukana. Siksi näyttää siltä, että Porin NMKY:n seurakulttuuri on edustajiensa käsityksissä sidoksissa ennen kaikkea ottelutyyliin, jonka voi nähdä seurakohtaiseksi kulttuuris-fyysiseksi pääomaksi. Mahdollisena alakulttuurisena aineksena voisi pitää edellä käsiteltyä sääntöjen ja hyvien käytöstapojen korostamista, joka ilmentyy seuran salilla materiaalisesti esimerkiksi ilmoitustaululle ripustettuina yleistä käyttäytymistä ja seuran toimintaan sitoutumista koskevinä sääntöinä ja Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman ”Kamppailija ei kiusaa” -kampanjan julisteena. On tulkintakysymys, missä määrin tällaiset tekijät ilmentävät ja uusintavat seuran alakulttuuria suhteessa

nyrkkeilyn alakulttuuriin. Seuran sisäistettävä normisto ja lajin harjoittamisen identiteettiä ja käyttäytymistä muokkaava vaikutus kyllä näkyvät aineistossa muualla, samoin kuin seuraidentiteettiä rakentavan kanonisaation kannalta olennaiset menestyjät. Jos sovelletaan kaksoisartikulaatioperiaatetta määritellen nyrkkeily Porin NMKY:tä ympäröiväksi valtakulttuuriksi, ei namikalaisuus alakulttuurina erotu nyrkkeilystä haastateltavien puheessa monellakaan tasolla, vaan kyse on enemmänkin nyrkkeilyssä jo valmiiksi olemassa olevina koettujen aineksien painotuksista. Siinä missä namikalaisuus näyttäisi siis rakentuvan informanttien puheessa ennen kaikkea ottelutyylin varaan, muut mainitut tekijät limittyvät aineistossa lajiin yleensä ja ne koetaan ”yleisnyrkkeilyllisiksi”.

Miksi ja miten kantakävijämiehen humoristinen heitto sitten liittyy seurakulttuuriin? Vastaus löytyy seurakulttuurin vahvimasta merkityksellistäjästä eli ottelutyylistä. Vaikka kehän koko on kilpanyrkkeilyssä määritelty, se kuitenkin hieman vaihtelee. Karkeasti jaotellen, ottelutyyliä liikkuvuuteen ja ”amatöörimäisyyteen” perustava ottelija hyötyy suuremmasta pinta-alasta, jolla vahvuuttaan käyttää, siinä missä pienempialainen kehä puolestaan helpottaa lähiotteluun pyrkivän nyrkkeilijän työtä. Vaikka Porin NMKY:n salin kehä todella on virallisen aikuisten ottelun minimimitat täyttääkseen hieman liian pieni (tutkijan itsensä mittaamana, kehäköysien sisäpuolelta n. 4m x 4m) tulee heiton merkitys näkyviin nimenomaan namikalaisen tyylin kontekstissa. Kehä on Porin NMKY:n kulttuuria uusintavan nyrkkeilyn harjoittajan näkökulmasta *liian pieni*.

6.3 Maskuliinisuus

Esittelen aineistonäytteet ja analyysini erottaen nais- ja miesinformantit toisistaan. Olen toiminut näin tehdäkseni näkyväksi mahdollisia eroja informanttiryhmien välillä, sillä mikään muu teemoista ei jaa jo lähtökohtaisesti informanttejäni samalla tavoin kuin tämä. Olen painottanut naisinformanttien tuottamaa aineistonosaa. Ratkaisun taustalla on feministiseen tutkimukseen kehitetty tietoteoreettinen standpoint-teoria, joka perustuu oletukseen tiedon näkökulmasidonnaisuudesta ja valtasuhteissa alisteisina olevien ryhmien huomioon ottamisesta näitä koskevassa tutkimuksessa. Teoriaan on liitetty myös oletus, että alisteisten ryhmien tieto voi olla jopa parempaa kuin etuoikeutettujen ryhmien tieto, sillä alisteisten ryhmien edustajat elävät elämäänsä juurikin suhteessa etuoikeutettuihin. (ks. Cockburn 2015; Harding 2004, 4-8 & 1986, 141-142.). Erittelemättä teoriaa, sen suuntauksia tai sen kohtaamaa kritiikkiä (ks. Niiniluoto 2003; Hekman 1997) sen enempää tai asemoivani itseäni teorian allekirjoittajaksi tai vastustajaksi, katson teorian perusolettamuksen tiedon näkökulmasidonnaisuudesta olevan uskottava peruste eritellä alisteista ryhmää edustavien informanttien (nyrkkeilyä harjoittavat naiset) ja etuoikeutettua ryhmää edustavien informanttien

(nyrkkeilyä harjoittavat miehet) selonteot vertailua varten, samalla painottaen alisteisen ryhmän näkökulmaa.

Teemaa koskevan aineiston keskeisimmille diskursseille olen antanut nimet maskuliinisuusdiskurssi, rakenteellisen miesvaltaisuuden diskurssi, muutosdiskurssi, eriävän kohtelun diskurssi ja sekä tälle että maskuliinisuusdiskurssille vastakkainen sukupuolineutraaliuden diskurssi. Diskursseista kahdessa ensimmäisessä maskuliinisuuden ja nyrkkeilyn suhde esitetään vahvana, mutta eri syistä. Maskuliinisuusdiskurssissa nyrkkeily joko esitetään essentialistisesti maskuliinisena tai esitetään maskuliinisuuden uudelleentuottamisen edesauttavan yksilön sopeutumista nyrkkeilyn sosiaaliseen maailmaan. Rakenteellisen miesvaltaisuuden diskurssissa taas nyrkkeilyn maskuliinisuutta lähestytään esimerkiksi miesnyrkkeilijöiden suuremman määrän tai miesnyrkkeilyn arvostetumman aseman kautta. Muutosdiskurssissa puolestaan keskitytään naisnyrkkeilyn ja –nyrkkeilijöiden parantuneeseen ja alati paranevaan asemaan. Eriävän kohtelun diskurssissa tuodaan esiin naisiin ja miehiin kohdistuvaa erilaista kohtelua nyrkkeily-yhteisössä. Sukupuolineutraaliuden diskurssissa sukupuoli puolestaan esitetään lajin ja sen sosiaalisen maailman kannalta ei-merkittävänä tekijänä. On välttämätöntä huomioda, että nämä viisi diskurssia eivät asetu keskinäisiltä valtasuhteiltaan samalle tasolle nais- tai miesinformanttien ryhmissä eivätkä siten myöskään aineiston kokonaiskuvassa.

6.3.1 Naisinformantit

Sisäpiiriläisnaisen selonteossa näkyvät kaikki edellä esittelemäni keskeisimmät diskurssit, minkä vuoksi havainnollistan ne ensin hänen selontekonsa avulla:

Totta kai miehissä on enemmän harrastajia, mut naiste taso nousee koko aja ja nythä o ekat (tutkijan huomio: tutkielman julkaisun aikaan kahdet) olympialaiset takana (joissa naisnyrkkeily oli ohjelmassa), et kyl se kertoo jotain. En mää oo kokenu sitä mitenkää niinko ... Totta kai salil o vähemmä naisii, mut en mää oo kokenu sitä ... Ja sit ku mää oon pärjännnykki niil pojillekki! (nauraa). Ja sit ku mää oon ollu nii rämäpäine tyttö. Jos ois joku herkempi tyttö ni vois ajatella sitä eri tavalla. Mulle se on ollu oikee paikka. Mul o mont vuot telinevoimistelutaustaa mut kyl mää sit löysin paini- ja nyrkkeilysaleilt sen jutun. Sillon ko oon painin alottanu ni tytöil ei ollu ees omii pukuhuoneit, et mullaki oli niinko vessa mihi pääsi naisen vaihtaa vaatteita (nauraa), et on se siit jo kehittyny. Ja sit naisil o omat punnitustilaisuudet ja oma naistoimitsija. Se on tosi monikulttuurist, nyrkkeilysali o monikulttuurine. On ollu romanityttöi mukan nyrkkeilyssä. En mää osaa sanoo et... Tietysti voi olla et sää saat huomioo enemmä tyttönä, ehkä vähä helpommi. Ja ainaki toistaseks ni tytöil tulee ehkä ottelumääriä vähä vähemmä ja sit sä saatat olla jo isommas ottelussa.

(TT: Sä et koe et suhtauduttas esimerkiks harjotuksissa jotenki ratkasevasti eri tavalla?)

H: Eeei... Toki mää oon menestyny, et se voi ol eri sitte millai joku vois kokee sen. Kyl mul oli omat treniohjelmat ja niis oli huomioitu se et mää oon naine, tyttö. Kaikis ruokavaliois mitä

valmentajat o tehny ni ne o huomioinu sen et o naisesta kyse. On niinko herkemml korval se painopudotukse kans.

(TT: Niin, niin... Et siis tämmösi käytännö asioit? Et ei oo sellasta yleistä jakoo olemassa?)

H: Ei. En oo ainakaa itte joutunu kokee sellasta. Painisalil mää oon ollu ainoo naine, enkä silti oo kokenu et ois millää tavalla ollu. (SP, N)

Maskuliinisuuden diskurssia ilmentää se, että nyrkkeily asemoituu informantin puheessa maskuliiniseksi toiminnaksi esimerkiksi hänen tarjotessaan maskuliinisuus–feminiinisyys - dualistisen vertailukohdan esittäen juuri telinevoimistelun lajitaustana, josta hän on siirtynyt kamppailulajeihin, löytäen sieltä *sen jutun*. Maskuliiniset paini- ja nyrkkeilysalit asemoituvat hänen puheessaan näin dikotomiseen suhteeseen feminiiniseen telinevoimisteluun nähden. Hän myös esittää *rämäpäisyytensä* sopeutumista helpottavana tekijänä, jolloin nyrkkeilysali näyttäytyy maskuliinisia ominaisuuksia vaativana sosiaalisena tilana.

Nyrkkeilyn sukupuolittuneisuus konkretisoituu kuitenkin informantin puheessa esimerkiksi Jokisen ja Veijolan miestapaisuudeksi tunnistettavuuden ja lajin jonkinlaisen essentialistisen maskuliinisuuden sijaan vahvemmin rakenteellisella tasolla, erityisesti miesharrastajien suurempana harrastajamääränä ja tämän näkymisenä kilpaurien erilaisuutena. Tästä hän tarjoaakin esimerkkinä ottelumäärien, harjoitusohjelmien ja painonpudotuksen lisäksi myös naisten omat punnitustilaisuudet ja naistoimitsijan. Näin informantti tekee näkyväksi nais- ja miesnyrkkeilyn toimintamallien käytännön eroja nykytilanteessa. Hän ei kuitenkaan esitä näitä eroja muutosta vaativina kehityskohteina, vaan neutraalisti tämänhetkisenä toimintaympäristönä.

Haastateltava kuvaa naisnyrkkeilijän subjektipositiosta käsin salin eriävää kohtelua niin, että *voi olla että tyttönä saa huomiota vähän helpommin*, mutta *rämäpäisenä* tyttönä hän kokee nyrkkeilysalin oikeaksi paikaksi itselleen. Hän spekuloi, kokisiko *herkempi tyttö* tai vähemmän *menestynyt* eri tavalla ja nostaa *pojille pärjäämisen* osatekijäksi asemansa saavuttamisessa. Informantti asemoituu näin subjektipositioon *rämäpäisenä* naisena, joka on menestyksensä myötä saavuttanut aseman yhteisössään tietyn aseman. Hän esittää osaltaan tällaisen sisäsyntyisen maskuliinisen ominaisuuden avulla kyenneensä sopeutumaan maailmaan, jossa hän on ansainnut paikkansa myös miesten silmissä osin naisnyrkkeilyyn sijoittuvan kilpailumenestyksensä ja osin konkreettisen miehille pärjäämisen kautta.

Sukupuolineutraaliuden diskurssi on selonteossa kuitenkin spekulatiivisesti esitettyä eriävän kohtelun diskurssia voimakkaampi. Miestapaisen toiminnan maailmassa toimivan naisen subjektipositiosta huolimatta hän palaa toistuvasti kysymykseen naisiin kohdistuvasta poikkeavasta suhtautumisesta ilmaisten, ettei ole tällaista kokenut. Hän myös laajentaa näkemyksensä itsensä

ulkopuolelle sitä kysyttäessä. Kuvaillessaan nyrkkeilysalia *monikulttuuriseksi* hän ottaa kantaa etnisyyden kaltaisten ulkonyrkkeilyllisten ominaisuuksien merkityksettömyyteen salilla, kuin teroittaakseen näkemystään. Tasavertainen kohtelu ei hänen puheessaan jää siis koskettamaan yksin sukupuolia, vaan hän rakentaa kuvaa salin laajemmasta suvaitsevaisuudesta.

Muutosdiskurssi on informantin puheessa suuressa osassa. Olympiastatuksen saaminen naisnyrkkeilylle sekä harrastajamäärien ja urheilijoiden tason jatkuva kasvu nousevat esiin informantin selonteossa esimerkkeinä naisnyrkkeilyn aseman parantumisen syistä ja ilmentymistä. Aseman paraneminen naisnyrkkeilyn kontekstissa toki jo sinällään vaatii premissikseen aseman lähtökohtaisen inferioriteetin verrokkiinsa nähden, mutta informantin puhunta saa leimallisen positiivisen olemuksen hänen esittäessään muutoksen enemmänkin tapahtumassa olevana ja jo pitkälle ehtineenä tosiasiana kuin mahdollisuutena jostain paremmasta. Lisäksi informantti yleiskamppailulajillistaa muutosdiskurssia kuvatessaan painisalin *kehitystä* naiskampppailijan subjektipositiosta.

Kantakävijänainen tuotti muutosdiskurssia lukuun ottamatta samoja diskursseja. Niiden painotukset ovat kuitenkin erilaisia:

Ihan hirveen moni kaveri ei oo ainakaan innostunu nyrkkeilystä. Itse oon aina ollut vähän tämmönen ”jätkä” (nauraa). On napannu enemmän ne poikie jutut, ni sen takii jätin flamenco-kengät taakse ja lähdin nyrkkeilysalille (nauraa). Nythän täs tuli kans tää vapaaottelu kans mukaan. Oon tykänny ihan hirveesti. Mul on itel semmonen kova kilpailuhenki et jos tulee toisii tyttöi salille ni katon et mitä toi tekee mun reviiirillä (nauraa). Oon tykänny olla ainoi tyttö sit kuitenki.

(TT: Suhtaudutaanks sit harjotuksis naisii ja miehii jotenki eri tavalla?)

H: No kyl jotku on silleen et ’ei tyttöi saa lyödä’, mut kyl joiltaki tulee iha kunnol sit takasinki... ja se o ihan oikein et tulee! Kyl mä sit kestan ja alan itkemään jos en (nauraa) (KK, N)

Rakenteellisen miesvaltaisuuden diskurssi ja maskuliinisuuden diskurssi esiintyvät selonteossa toisiinsa kietoutuen. Informantti esittää nyrkkeilyn maskuliinisena toimintana, joka heijastuu salin sukupuolijakaumaan. Hän antaa kuvan salista miesten maailmana, johon sopeutuminen naisena on häneltä itseltään edellyttänyt *jätkän* identiteettiä – verrattuna esimerkiksi naispuolisiin kavereihinsa, joista useimmat eivät ole *innostuneet* lajista. Toisten tyttöjen tunkeutuminen hänen *reviirilleen* on mielenkiintoinen näkemys sikäli, että se sekä ankkuroi hänet naiseksi miesten maailmaan, että suorastaan torjuu naisten lisääntyvän lajiharjoittamisen toivottavana toimintana hänen salillaan. Nyrkkeilyn maskuliinisuus saakin lisäpontta dikotomiasta, jossa hän tarjoaa feminiinisen vastineen henkilöhistoriastaan flamenco-tanssin muodossa, siinä missä hän esittää nyrkkeilylle maskuliinisen vastineen vapaaottelun harjoittamisen aloittamisen muodossa. Hän kuitenkin myös esittää

toteuttavansa feminiinisyyttä maskuliinisuuden hallitsemissa sosiaalisissa maailmissa mainitsemalla humoristisesti *itkemisen* reaktiona potentiaaliseen tilanteeseen, jossa ei kestä kovaa iskuja. Diskurssikategorioiden yhteensulautumisen voisi tiivistää niin, että nyrkkeily esittäytyy informantin puheessa melko essentialistisesti maskuliinisena toimintana, jossa on tilaa naisille ja feminiinisyyden toteuttamiselle, mutta rajallisesti.

Selonteossa esiintyvä eriväen kohtelun diskurssi taas pitää sisällään Särämäkarinkin merkille laittaman ilmiön, jossa mentaliteetti tyttöjen lyömisestä normien vastaisena toimintana ulottuu toisinaan myös käyttäytymiseen nyrkkeilyalilla (s. 74). Tällainen toiminta sulkee nyrkkeilyä harjoittavan naisen ulos nyrkkeilyä harjoittavien miesten piiristä, samalla estäen hänen mahdollisuutensa hierarkiseen nousuun miehille pärjäämällä. Toisaalta haastateltava tuo esiin suhtautumisen olevan yksilökohtaista ja joidenkin lyövän *ihan kunnolla takasinki*, minkä hän näkee positiivisena. Näin selonteko saa näin myös pienen vivahteen sukupuolineutraaliuden diskurssia.

Naisinformantit kuvaavat nyrkkeilyä ja salin sosiaalista maailmaa sukupuolinäkökulmasta käyttäen pääosin samoja diskursseja, mutta luoden toisistaan poikkeavat kuvat. Nyrkkeily lajina, sosiaalisena maailmana ja toimintaympäristönä on sisäpiiriläisenä konstruoimana mies- ja miestapaisuusvaltainen, mutta positiivisena koetun muutoksen hallitsema ja ketään syrjimätön. Kantakävijänaisen selonteossa muutos esitetään jopa negatiivisena ja nyrkkeilyn maskuliinisuus ja miesvaltaisuus toisiaan tukevina ja luonnollisinakin ilmiöinä, joissa naisena oleminen ja feminiinisyyden toteuttaminen on rajattua.

6.3.2 Miesinformantit

Miesinformanttien aineistonosaa tarkastellessa maskuliinisuuden diskurssi esiintyi kahdessa haastattelussa neljästä.

(...) Siin o ehkä tämmöset alkukantaset jutut jo, et kyl se mies on siel aikasempaa sotimas tai kamppailemas. Miehet ottaa mieluummin miehestä mittaa. Naiset o sit ehkä vähä fiksumpii. Vaikkei sil oo mitään tekemistä nyrkkeilyn kans, ni kyl ne on miehet jotka ihannoittee sitä. (...)
(SP, M)

Sisäpiiriläismies ei esitä miehiä luontaisesti parempina nyrkkeilijöinä tai naisia miehiä huonommin soveltuvina lajiin, vaan palauttaa nyrkkeilyssä vallitsevan miesvaltaisuuden miesten luontaiseen kiinnostukseen *sotimiseen ja kamppailemiseen*, täydentäen dikotomian *fiksuuden* merkityksellistämällä naisia kuvaavaksi ominaisuudeksi. Tällaisen toiminnan *ihannointi* vetää hänen mielestään miehiä nyrkkeilyyn, vaikka hän loitontaakin nyrkkeilyä tällaisesta toiminnasta.

Tällöin nyrkkeilyn vetoaminen miehiin on haastateltavan mielestä luonnollista, vaikkei kyvykkyys lajin harjoittamiseen rakennukaan hänen puheessaan luontaiseksi. On mielenkiintoista, miten aineiston lajia käsittelevässä osuudessa hyvin vahvasti korostuneet älyn kaltaiset henkiset ominaisuudet liitetään tässä selonteossa nimenomaan naisiin, siinä missä nyrkkeily tästä huolimatta miehiin.

Maskuliinisuuden diskurssi saa aineiston selvärajaisimman muotonsa toisen sisäpiiriläismiehen vastauksessa:

Kyl nyrkkeily sopii naiselleki – amatöörinyrkkeily. On se vähä rumaa kattoo, jos naine pyörtöy esimerkiks tai o nokka auki. Tukka o sekasi ja joku vetää sitä käkättimie ni ei se kauhee seksikäst oo (nauraa). Mut kyl amatöörinyrkkeily sopii naisil. ja kyllähä siel o taitavii likkoja ja ne lyö kovaa.

(TT: Wahlström ny tietysti helpoin esimerkki, mut onhan se teknisesti pirun hyvä.)

H: On, on! Ja kyl se kippaa kovaa! (...) (SP, M)

Haastateltavan arvioissa nimenomaan amatöörinyrkkeilyn soveltuvuudesta naisille tulee näkyväksi lajin kovemaksi ja raaemmaksi kuvatun suuntauksen – ammattinyrkkeilyn – ja naisten yhteensovittamisen problematiikasta. Nyrkkeily ei sovellu essentialistisesti vain miehille, mutta ammattinyrkkeily soveltuu. Nainen esiintyy ammattinyrkkeilyottelun tuoksinassa epäfeminiinisesti *tukka sekasi ja nokka auki*, mikä merkityksellistyy informantin puheessa *rumana* ja *epäseksikkäänä*. Maskuliinistunut nainen esiintyy informantin puheessa epähaluttavana ja naisten ammattinyrkkeilytäten epätoivottavana ilmiönä.

Toisaalta haastateltava ei ilmaise näkevänsä naisten amatöörinyrkkeilyssä ongelmaa ja antaa tunnustusta *koville likoille ja lujaa lyöville* naisille, joita hän toteaa löytyvän naisnyrkkeilystä. Tällöin hän asemoi itsensä arvostamaan asiansa osaavia naisnyrkkeilijöitä ja allekirjoittaen tutkijan esittämän Wahlström -esimerkin teknisestä taidosta lisäten tämän *kippaavan kovaa*, mikä tarkoittaa suurta iskuvoimaa. Haastateltavan arvostus paikantuu näin ollen juuri nyrkkeilyssä usein nähtyihin maskuliinisiin hyveisiin ja hegemonisen maskuliinisuuden rakennuspalikoihin, *kovuuteen* ja *voimaan*. Informantin selonteossa naisten arvostus nyrkkeilyssä esittäytyy riippuvaisena maskuliinisuuden toteuttamisesta, mikä on tietyllä tapaa ristiriidassa hänen näkemyksensä kanssa liian maskuliinisuuden soveltumattomuudesta naisille.

Tämän sisäpiiriläismiehen selonteko on koko aineiston värikkäimmistä ja kärkkäimmistä päästä, ellei jopa se kaikkein värikkäin ja kärkkäin. Maskuliinisuusteeman sisällä se on sitä selvästi ja samalla se on potentiaalisesti kontroversiaalein. Niinpä on välttämätöntä tuoda myös esiin, että kyseinen

informantti otti minuun yhteyttä toisen haastateltavan kautta muutama kuukausi haastattelun tekemisen jälkeen siinä toivossa, että voisi tehdä haastattelunsa uudelleen peläten olleensa liiankin karkäs. Viestistä ei välittynyt, oliko kyse erityisesti jonkin tietyn teeman vastauksesta, mutta en voinut välttyä olettamasta, että juuri tämä hänen itselleni mieleenpainuvien selontekonsa olisi ollut tässä ratkaisussa keskeisessä osassa. Mikäli oletukseni osuu oikeaan, tulee hänen ilmaisuihinsa suhtautua tältä osin pienellä varauksella. Toisaalta haastattelua ei kuitenkaan päädytty uusimaan, sillä ottaessani aiheen tiimoilta häneen myöhemmin yhteyttä, hän kertoi harkinnan jälkeen tullessa siihen tulokseen, ettei halua muuttaa sanomisiaan, vaikka on tietoinen että *niistäki ny saattaa joku sit suuttuu*.

Eriävän kohtelun diskurssi esiintyy kahdessa haastattelussa. Huomattavasti selvärajaisimmin se toteutuu edellä kärkeäksi ja värikkääksi kuvaillun selonteon tuottaneen sisäpiiriläismiehen vastauksessa:

(TT: Suhtaudutaanks naisii sit treeneis eri taval)

H: Ei varmaa...

(haastateltavaa tullaan tervehtimään)

H: Mihis me jätii? Naisnyrkkeilyy?

(TT: Nii et suhtaudutaanks salil eri tavalla?)

H: Kyl niihi ny varmaa vähä eri tavalla. Johtuu tietysti siit ettei nättei naisii ny voi iha sillai, tiedäksää... (nauraa) Mut siis ei muute sillai. Samat treenit ne vetää ku miehetki ja samal systeemil, et ei mun mielest oikeestaa. Ehkä niit naisii tarvii jotenki vähä pehmeemmi käsitel niinko valmentajan näkökulmast katottun... Naiset ku o tunteellisempii ja sillai. (SP, M)

Informantti luo kuvaa siitä, miten naisiin saatetaan suhtautua *vähä eri tavalla*, sillä – kantakävijänaisen vastauksen antia mukailten - *ei nättei naisii ny voi iha sillai tiedäksää* lyödä kunnolla ja *ehkä niit naisii tarvii jotenki vähä pehmiimmi käsitel*. Haastateltava esittää samalla erilaisen kohtelun estävän mahdollisuutta nousuun hierarkiassa paikan lunastamisen vaikeutena *näteille naisille*, jolloin hän myös vahvistaa ulkonäköviittauksella naisten liittämistä feminiiniseen. Diskurssi vahvistuu hänen näkemyksessään valmentajan roolista nyrkkeilijöiden *käsittelijänä*, jonka hän uskoo muuttuvan kohteen sukupuolesta riippuen, koska naisten *tunteellisuus* pakottaa käsittelemään heitä miehistä poikkeavalla tavalla. Haastateltava ei kuitenkaan näe erilaisen kohtelun *oikeestaa* ja *muute sillai* ulottuvan salin käytäntöihin, sillä salilla tapahtuva itse nyrkkeilyn harjoittaminen – *treenit* – eivät hänen mukaansa sisällä sukupuolesta riippuvaista kohtelun poikkeavuutta.

Toisen sisäpiiriläismiehen selonteko on huomattavasti maltillisempi, mutta diskurssi on tunnistettavissa:

(TT: Palataa noihii naisii viel sen verran, et suhtaudutaanko harjotuksis miehii ja naisii jotenki eri taval?)

H: Kyl siin voi ehkä joissai asiois ol eri taval, mut kyl mää olen pyrkiny... Sanotaan, et jos on SM-tason kilpanyrkkeilijä, ni samaa ku miehilläki. (SP, M)

Haastateltava myöntää asiakohdaisen suhtautumisvariaation mahdollisuuden, mutta mainitsee kesken jääneessä lauseessaan *pyrkivänsä*, oletettavasti tasaveroiseen kohteluun. Yksi tällainen tasavertaisen suhtautumisen tausta on *SM-tason* saavuttaminen. Tällöin hän esittää näkemyksen menestyksestä suhtautumisneutraaliuden sinetöijänä. Hänen selontekonsa keskeinen anti liukuu näin eriävän kohtelun diskurssista kohti sukupuolineutraaliuden diskurssia, joka on miesinformanttien tuottaman aineistonosan valtakurssi esiinnyttyään kolmessa haastattelussa:

Ei se siellä (salilla) näy, ainakaa mun mielestä. Itte ainakin suhtaudun nais- ja miesnyrkkeilijään ihan samalla tavalla, annan vinkit ja näin. Joskus nyrkkeily joutuu sanoo vähän tyllystikki, on vähä sellanen tapa et sanotaan et 'eks sää nyt tajua', jos se asia ei oo menny ensimmäisel kertaa jakeluu... Vaikken mää ny olekkaa valmentaja, ni samallai ne palautteet annetaa miehil ja naisil. Ei mun tarte mielestäni ees pyrkii siihen... Annetaan samalla tavalla ja otetaan kans samalla tavalla. Jos o laiska mies- tai naisnyrkkeilijä, ni mää suhtaudun siihen samalla tavalla. Tai sit tosi hyvä. Ei se ol sukupuolest kiinni. (SP, M)

Suhtautuminen nyrkkeilyn harjoittajiin ei määrity sukupuolen perusteella itsensä valmentajamaiseen subjektiposition asemoivalle sisäpiiriläismiehelle. Suhtautumista määrittäväksi tekijäksi hän nostaa sen sijaan tason ja harjoittelumoraalin. Sukupuoli ja samalla muutkin ulkonyrkkeilylliset ominaisuudet määrittyvät tämän kautta irrelevanteiksi tekijöiksi nyrkkeilysalilla. Nyrkkeilysalin ja nyrkkeilyn harjoittaminen rakentuu hänen puheessaan näin sukupuolineutraaliksi. Pidänkin hänen selontekonsa keskeistä antia vahvimaksi ilmentymäksi sukupuolineutraaliuden diskurssista, joka jäi aineistossa täysin ilman edustusta ainoastaan kantakävijänaisen ja yhden sisäpiiriläismiehen selontoeissa.

Rakenteellisen miesvaltaisuuden diskurssi esiintyy sukupuolineutraaliuden diskurssin tapaan kolmessa miesinformanttien haastattelussa, ollen näin toinen valtakurssi. On huomioitava, että nämä diskurssit eivät ole toisilleen vastakkaisia. Miesvaltaisuuden diskurssi kietoutui näkemykseen miesvaltaisesta harjoittajakunnasta ja tämän näkymiseen naisnyrkkeilyn tasossa ja toimintaympäristössä. Tätä diskurssia tuottaneet informantit esittivät siis nyrkkeilyn sukupuolittuneisuuden ilmenevän lajin harjoittajiston sukupuolijakauman kaltaisten tekijöiden tasolla, mutta eivät maskuliinisuuden diskurssin tapaan lajin olemuksessa. Miesvaltaisuuden diskurssi on hahmotettavissa aineistossa myös eräänlaiseksi muutosdiskurssin prologiksi, sillä kahdessa tapauksessa kolmesta miesvaltaisuuden diskurssia seurasi voimakas muutosdiskurssi.

Kyl nyrkkeily on miehinen laji. Mää en niinko sano täsä kohtaa 'ei' naisnyrkkeilylle. Naisnyrkkeily o viel vähä lapsenkengis, se kasvaa ja tulee varmasti kehittyä, mut nyrkkeily on siit huolimatta viel miehinen laji. Sanotaan et... Vaiks tennis o hyvä esimerkki. Mieste ja naiste tennis o molemmat hyvin kehittyne, niinko huippuunsa. Et ei voi sanoo et tennis o miehine laji, vaik ehkä joskus aikanaa on ajateltu näin. (...) Naisnyrkkeily o hieno asia, tulee kehittymää vielä, mut siitä huolimatta nyrkkeily on miehinen laji. (SP, M)

Nyrkkeilyn *miehisuus* kytkeytyy informantin puheessa osaksi naisnyrkkeilyn kehitysastetta, jolloin näkökulma on rakenteellinen. Hän ei kuitenkaan esitä rakenteellisuutta syrjintää sisältävänä konstruktiona, vaan viittaa lajin kehittyneisyydellä harjoittajien sukupuolijakaumaan ja eroihin mies- ja naisnyrkkeilysuuntausten iässä. Tätä hän pyrkii havainnollistamaan vertauksella nykytennikseen, jossa miehisyytaspektia ei hänen mukaansa enää ole naistenniksenkin kehittyttyä *huippuunsa*. Jo kehitysastetta analysoidessa vahvasti orastanut muutosdiskurssi ja naisnyrkkeilyn hyväksymisen esiintuonti saavat vielä hetkeksi lisää tilaa myöhemmin hänen todetessaan naisnyrkkeilyn olevan *hieno asia ja kehittymään vielä*. Kuten aiemmin esitellyn sisäpiiriläisnaisen vastauksessa, tämä muutos ei näyttäydä haastateltavalle niinkään mahdollisuutena kuin vääjäämättömänä ja jo osin toteutuneena.

Miesvaltaisuuden ja muutosdiskurssin yhteys on selvästi nähtävissä myös toisen sisäpiiriläismiehen selonteossa, jossa maskuliinisuuden ja miesvaltaisuuden diskurssit ikään kuin palvelevat muutosdiskurssia ja jopa muotunarratiivia:

Sillon ko mää olen alottanu ni se oli miehinen laji! (nauraa) Se oli yks mikä siin oli meil pojille, et 'me ollaa nyrkkeilijöit' et ei oo mikää tikanheitto vaa tosimiesten laji (nauraa)

(TT: Onks se sit muuttunu jotenki?)

H: On se. Se muuttu sillon ku naiset alko harrastaa, niiko on muuttunu moni muukin laji. Kuntonyrkkeily ko tuli joskus 80-luvun alkupuolella ja alettii kouluttamaa vetäjiä, ni etupääs naisii tuli kuntonyrkkeilyyn. Sittenmin on kyl tullu miehiäki mukaa. Innokkaimmat naiset sai sit aikaan sen et tuli naisten kilpanyrkkeily. Sit ku siit tuli olympialaji.. Vieläki o monii itäblokin maita, jotka ei niiko hyväksy naisnyrkkeilyä. Ei esimerkiks Latvias, mihin mul on ollu vaihto 26-27-28 vuotta, ni ei seil oo naisia salilla tai kilpailuissa. (...) Ja kyl oli määki sillo ko alko hiuspinnei löytymää nyrkkeilysalin lattialt, et 'ei vietävä, tätäkö tää o' (nauraa) Jouduin mää antaa sit periks ja innostuin sit kans, määhän oon valmentanut *sisäpiiriläisnainen* ja oli hienoo nähdä ko se meni eteenpäin. Sama juttu se o Elina Gustaffsoni kans, et hyvät mahdollisuudet men eteenpäin jos harjottelee hyvin ja elää ihmisiks. Onhan nyrkkeily tietyl taval elämäntapa, et ei siel kilpailukaudel kauheesti muljata yökaudet kapakoissa ja pienis painoluokis painoo pitää tarkkail ja näin. (SP, M)

Muutosdiskurssi haukkaa suuren osan informantin puheesta. Vuosikymmeniä lajin parissa viettäneenä hän reflektoi muutosta niin naisnyrkkeilyn rakenteellisen kehityksen kuin oman suhtautumisensa muuttumisen kautta. Hän kertoo naisnyrkkeilyn välitöntä historiaa rakenteellisesti kuntonyrkkeilyboomista olympialajin statukseen ja lajia edelleen hyväksymättömiin *itäblokin*

maihin, josta voi tulkita piilomerkityksen naisnyrkkeilyn hyväksymisen ympäröivän yhteiskunnan ja itäblokin maiden vastakkaisen tilanteen dualismin. Maininta Latvian salien ja kilpailujen naisnyrkkeilykielteisyydestä on naisnyrkkeilijöitä syrjivistä käytännöistä kertovista maininnoista ainoa lajiaan koko aineistossa. Henkilökohtaisen tason muutoksen haastateltava kertoo omien kokemustensa kautta, tuottaen esimerkiksi humoristisen dikotomian tikanheitto–nyrkkeily. Hän esittää nyrkkeilyn tuolloisena *tosimiesten lajina* ja ylpeydenaiheena sukupuolisesti homogeenisessä yhteisössä *poikie kans*. Naisnyrkkeilyn suosion kasvaessa ja osin omien valmennettaviensa menestyksen myötä *hiuspinnien* löytymisen alkuaikana vallinnut skeptisyys on kuitenkin hänen mukaansa muuttunut. Osin tämä muutos näyttää liittyvän seuran menestyneisiin naisnyrkkeilijöihin, jolloin seurakulttuurinen diskurssi nousee muutoksen osatekijäksi. Haastateltavan selonteosta paistaa samalla eräänlainen maskuliinisuuden murros, joka tulee näkyväksi nyrkkeilyn kautta. Miesvaltaisuuden diskurssin asema aineistossani muutosdiskurssille alistaisena näyttäytyy tässä vastauksessa kaikkein vahvimmin. Informantti ei ainoastaan esitä muutosta mahdollisuuden sijaan tosiasiana, vaan pikemminkin esittää sen tapahtuneen jo. Sukupuoliteeman osana tuotettu puhunta nyrkkeilystä *elämäntapana* sopii homologia-oletukseen. Kilpanyrkkeilyn menestyksekkäs harjoittaminen edellyttää alakulttuurille ominaisten toimintamallien harjoittamista, sukupuolesta tai *hiuspinneistä* riippumatta.

Aineiston kokonaiskuvan muodostumisen nimissä esittelen vielä kantakävijämiehen lyhyen vastauksen, jossa miesvaltaisuuden diskurssi ja sukupuolineutraaliuden diskurssi esiintyvät yhdessä:

(mieltii pitkään) (nyrkkeily on) Ehkä miespainotteinen, mut ei sinänsä. Et ei se miestä tee jos nyrkkeilee.

(TT: Okei. Millais sit ku naisii ny kumminki on vähemmän siel, niinku ny urheilus yleensäkki, ni suhtaudutaanks naisiin sit jotenki eri taval harjotuksis?)

H: En mä usko... Ei harjotuksis kyllä. Se ehkä riippuu valmentajastaki. Sillo ei ainakaa jos o naisvalmentaja (naurahtaa) Se varmaa riippuu vähä, mut ei yleisesti ottaen varmaa. (KK, M)

Miespuolinen kantakävijä lähestyy nyrkkeilyn miehisyttä *miespainotteisuuden* kautta, jolla hän viitanee miesten suurempaan määrään lajin harjoittajistossa ja keskeisissä toimijoissa. Hän ei pidä lajia essentialistisesti *sinänsä* miehisenä, eikä hän katso nyrkkeilyn myöskään *tekevän miestä*, jolla hän kiistää maskuliinisuuden diskurssin taustaoletukset, maininnan asettuen samalla maskuliinisuuden diskurssille vastakkaisen sukupuolineutraaliuden diskurssin kategoriaan. Merkillepantavaa on, että arvio nyrkkeilyn maskuliinisuutta lisäävän vaikutuksen olemassa olemattomuudesta tuli informanttijoukon nuorimmalta henkilöltä, jolla on edustamansa kulttuurin ”miehen” statukseen lähtökohtaisesti pisin matka.

Kysymys naisiin suhtautumisesta kirvoittaa häneltä valmentajan merkityksellä spekuloida hänen vihjattessaan piilomerkityksellä, että harjoitustapahtumaa kontrolloivalla valmentajalla on keskeinen valta epätasa-arvoisen suhtautumisen potentiaalisessa toteutumisessa. Hänen mukaansa naisiin ei kuitenkaan suhtauduta harjoituksissa eri tavalla *yleisesti ottaen*, eikä hän esitä eriarvoisen kohtelun tueksi mitään konkreettista saliin tai sen toimijoihin liittyen. Tässä vastauksen osassa eriävän kohtelun diskurssi ja sukupuolineutraaliuden diskurssi ikään kuin alkavat hahmottua, mutta eivät saa selvärajaista muotoa.

Vaikka vastaus on lyhyt ja analysoitavaa vähän, on todettava että naisnyrkkeilyn ja -nyrkkeilyn harjoittajien kannalta negatiivisten diskurssien skaalan edustus on selonteossa hyvin vähäinen, mikä puolestaan tekee muutosdiskurssinkin tarpeettomaksi. Haastateltava ei kaiken kaikkiaan anna ytimekkäässä selonteossaan juurikaan työkaluja nyrkkeilyn pitämiseen maskuliinisena toimintana kuin miespainotteisuuden käsitteen kautta. Sukupuolineutraaliuden diskurssi vastaakin lyhyen vastauksen kokonaisuutta osuvimmin. Informantti saattaa itsessään olla muutoksen ilmentymä, sillä oletus nyrkkeilyn maskuliinisuudesta ja naisten erilaisesta asemasta lajin parissa tai sen keskeisissä tiloissa ei saa tämän nuoren miehen puheessa vahvistusta kuin *ehkä valmentajista riippuen*, eikä tällöinkään leimallisen negatiivisesti. Omien sanojensa mukaan *neljä-viis vuotta* lajia aktiivisesti harrastaneena hän on ehtinyt olla mukana lajin ja salin sosialisaatioprosessissa huomattavan osan elämästään ja tärkeistä identiteetin rakentamisen vuosistaan, muttei silti tuota diskurssia naisten heikommasta asemasta.

Standpoint-teorian perusoletuksen mukaisesti olen painottanut analyysissäni naisten osuutta aineistosta. Nais- ja miesinformanttien ryhmät eivät kuitenkaan poikkea diskursseiltaan toisistaan kovin merkittävästi. Haastatelluista naiset tuottivat puhunutta, jonka perusteella voisi esittää heidän olevan nyrkkeilyn maailmassa jossain määrin miesten maailmassa ja lajista itsessään luotiin lajispesifioitujen dikotomioiden kautta maskuliininen kuva. He kuitenkin kertovat tuntevansa olonsa siellä kotoisaksi ja tämän esitettiin osittain johtuvan ”rämpäisyyden” tai ”poikatyttöyden” kaltaisista, maskuliinisina koetuista luonteenpiirteistä. Tällöin diskurssi sisältää oletuksen, että nyrkkeily on paikka, jonne nainen sopeutuu paremmin maskuliinisena. Nyrkkeilyn keskeinen sosiaalinen tila näyttäytyy hegemonisen maskuliinisuuden hallitsemana, jossa miestapainen toiminta on integroitumisen kannalta suotavaa. He eivät kuitenkaan kertoneet kokeneensa syrjintää tai esittäneet sitä osana nyrkkeilyä harjoittavien naisten asemaa nyrkkeilyssä. Syrjintää indikoiva eriävän kohtelun diskurssi kyllä vilahti molempien selonteoissa, mutta tällöin sisäpiiriläisen mainitessa sen ikään kuin ohimennen ja spekulatiivisesti yhtenä hierarkista nousua ja integraatiota mahdollisesti

helpottaneena tekijänä ja kantakävijänaisen kertomuksessa vaihtelevasta suhtautumisesta *tytön* lyömiseen. Muuten he eivät esittäneet sukupuolijaottelua salin käytännöissä tai naisnyrkkeilyn asemassa yleisemminkään negatiivisella pohjavireellä, sisäpiiriläisnaisen jopa tuottaessa runsaasti sukupuolineutraaliuden diskurssia. Muutosdiskurssi oli läsnä sisäpiiriläisnaisen puheessa, jolloin siihen suhtauduttiin enemmänkin ”naisten tason nousemisena” ja olympiastatukseen kulminoituvana konkreettisena muutoksena kuin rakenteellisten tai arvostuksellisten raja-aitojen kaatumisen tarpeena ja tulevaisuuteen sijoittuvana mahdollisuutena. Tutkielman teemakokonaisuuksien kokonaiskuvan kontekstissa on myös maininnan arvoista, että lajia kuvaillessaan naisinformantit eivät ilmaisseet voiman kaltaisia maskuliinisia ominaisuuksia yhtä aggressio-mainintaa lukuun ottamatta juuri ollenkaan, asettuen aineistossa hegemonisena esiintyvän henkisen korostamisen rintamaan.

Miesinformanttien tuottamassa aineistossa tuotettiin naisia vähemmän maskuliinisuuden diskurssia, joista toisessa tapauksessa esitettiin ammattinyrkkeily epäsovivana naisille ja toisessa mies luontevampana nyrkkeilijänä ja lajin ihannoijana alkukantaisten toimintamallien vuoksi. Lajin maskuliinisuudesta puhuttaessa myös liitettiin lajiin jonkin verran miehisiä hyveitä, joita esiintyi myös laji-teeman yhteydessä henkisen diskurssin dominoivasta asemasta huolimatta. Eriävän kohtelun diskurssi esiintyi aineistossa niin ikään kahdesti ja samalla heterogeenisesti yhden haastateltavan poiketessa löyhästä rintamasta toteamalla erilaisen suhtautumisen miehen tai naisen lyömiseen ja toisen haastateltavista jättäessä auki mahdollisuuden jollain tavalla erilaiselle suhtautumiselle tietyn kilpailullisen tason alapuolella. Miesvaltaisuuden diskurssi esiintyi lähinnä liittyen naisnyrkkeilyn pienempään osuuteen lajin harjoittajista ja suuntauksen nuoruudesta johtuvaan tason nousuun. Miesvaltaisuuden diskurssi tässä – ja käytännössä ainoassa – muodossaan liittyikin olennaisesti naisnyrkkeilyn muutosdiskurssiin, jolla oli kahden sisäpiiriläismiehen selonteissa suunnilleen yhtä keskeinen asema kuin sisäpiiriläisnaisen vastauksessa. Nyrkkeilyn olemuksen tai nyrkkeilyn sosiaalisen maailman käytäntöjen sukupuolineutraaliuden diskurssi elää aineistossa vahvana oltuaan kategorinen rakennuspalikka kolmen miesinformantin selonteissa.

Arvostus hyviä naisnyrkkeilijöitä kohtaan tuotiin vahvasti esiin ja käytännön eroja harjoituksissa ei koettu olevan kuin ”ehkä”, ”vähän” ja tapauskohtaisesti, eikä niinkään eksplisiittisesti. Menestyksen myötä näidenkin erojen esitettiin katoavan. Menestys hierarkisen nousun ja sitä kautta integraation asteen ehtona näkyy aineistossa vaihdellen, mutta se ei ole läpitunkeva ja se koetaan salin järjestelmänä sukupuolesta riippumattakin. Miesinformanttien suhtautumista nyrkkeileviin naisiin ei voi pitää kovin homogeenisenä, vaan siinä on sijaa yksilökohtaiselle variaatiolle ja yksilön oman suhtautumisen muutokselle. Maskuliinisuuden diskurssin ja sukupuolineutraaliuden diskurssin

valtakulttuurin voimasuhteen kääntyminen jälkimmäiselle kuitenkin määrittää aineistoa kenties tätä heterogeenisyyttäkin enemmän.

6.4 Suhde valta- ja luokkakulttuuriin

Alakulttuurin määritelmien peruslähtökohtaan kuuluu olennaisesti eroavaisuus muista kulttuurisista ryhmistä. Olen tarttunut tähän tutkimuskysymykseen informanttien kokemassa sosiaalisessa todellisuudessa olevan nyrkkeilyn kulttuurisen asemoinnin kautta, hyödyntäen kaksoisartikulaatio-oletusta alakulttuurin suhteesta valtakulttuuriin ja luokkakulttuuriin. Valtakulttuurin suhteen kyseessä on myös eräänlainen standpoint-teorian sovellus, sillä informantit koostuvat valtakulttuurille alistaisen viiteryhmän edustajista. Käytännössä kaksoisartikulaatio toteutuu tiedusteluina informanttien näkemyksistä valtahierarkiassa ylempäs sijoittuvan valtakulttuurin edustajien suhtautumista nyrkkeilyyn ja sen harjoittajiin ja informanttien näkemyksiin nyrkkeilyn ja heikon sosio-ekonomisen taustan yhteydestä.

6.4.1 Nyrkkeily ja valtakulttuurin paine

Nyrkkeilyn suhde valtakulttuuriin määrittyy aineistossa kolmen diskurssin kautta, jotka kaikki kuvaavat ideaalittomuuden valtakulttuurin edustajan suhtautumista lajin ja sen harjoittajiin. Nämä diskurssit olen nimennyt vääristyneen kuvan diskurssiksi, heterogeenisyyden diskurssiksi ja stigmadiskurssiksi.

Vääristyneen kuvan diskurssi esiintyy neljän haastateltavan vastauksessa ja se perustuu näkemykseen, jonka mukaan valtakulttuurin edustajien käsitys nyrkkeilyn luonteesta painottuu liiaksi väkivaltaan ja brutaaliuteen.

(TT: Mites tua, miten sä koet et ihmiset jotka ei tul nyrkkeilyn sisältä ni näkee nyrkkeilyn?)

H: No siin o kyl ehkä se niinko pahin... Et vaiks mää puhuisi tunnin nyrkkeilystä, ni sellane joka ei tunne lajii, ni sil o se sama mielipide siit lajista ku sil oli aamusti. Vaik mitä kaavioit tai mitää vaa esittelis, ni se ei usko. (...) Laji o kuitenkin sellane, et jos sää et ol kokeillu sitä ni harva varsinkaa naisista tietää et se kamppailunhalu puretaa siin nyrkeilyssä. Ehkä heil o mieles vaa sellane niiko hidastettu kuva jostai ammattinyrkeilymatsist ku joku tyrmäänny. Se o niinko se, mikä ihmisil o mielikuva aika pitkälti.

(TT: Siis tämän kaltasii ennakkoluuloja, tällasii negatiivisia?)

H: Joo. Ja semmost et siel ei niinko olis mitään sääntöjä. Et se o vaan semmost et vaa lyödää tyrmäyksee asti. Sen parissa o varmaan liitolla (SNL) eniten tekemistä. (SP, N)

Haastateltava kokee lajin saavan osakseen paljon negatiivisia ennakkoluuloja, jotka pohjaavat ennen kaikkea tietämättömyyteen. Hän asemoi alakulttuurin edustajat tietäviksi ja valtakulttuurin edustajat

tietämättömiksi. Hän asemoi samalla valtakulttuurin edustajat homogeeniseksi joukoksi homogeenisine näkemyksineen, jonka vääristyneen lajikuvan hän esittää rakentuvan lajia huonosti edustavan visuaalisen ärsykkeen ja tähän perustuvan mielikuvan varaan. Edellä esitelty amatööri- ja ammattinyrkkeilyn erottaminen jatkuu selonteossa, sillä hän otaksuu negatiivista mielikuvaa ylläpitävien tahojen perustavan käsityksensä lajista *hidastettuun kuvaan ammattinyrkkeilymatsiin, ku joku tyrmääntyä*. Hän esittää tällaisten asenteiden ja mielikuvien olevan vaikeita muuttaa argumentatiivisesti ja hän uskoo kokemusperäisen toiminnan olevan tässä suhteessa tehokkaampi keino vaikuttaa alakulttuurinsa asemaan. Hän peräänkuuluttaa myös lajin kansallisen liiton vastuuta valtakulttuurissa esiintyvien, lajia koskevien negatiivisten asenteiden muutoksen konkretisoitumisessa.

No.... Ihmiset varmaa näkee just sen ammattinyrkkelipuolen, ku sitähan tulee joskus telkkarista ja niit mainostetaa kuitenkin tosi paljon. Ei kukaa nää millast se harjottelu on, eikä jotku nää amatööriinyrkkeilyä välttämät koskaa. Eihä sitä ymmärrä sitä eroo sit. Kyllähä sitä pidetään yleisesti hakkaamisen verille. (KK, M)

Valtakulttuurin edustajien ylläpitämän vääristyneen kuvan homogenisointi ja itsensä asemoiminen valtakulttuurin ulkopuolelle saa jatkoa kantakävijämiehen vastauksessa. Haastateltava kuvaa valtakulttuurin edustajien suhtautumista nyrkkeilyyn ammattinyrkkeilynpuolen laajempaan näkyvyyteen palautuvana tietämättömyytenä ja vääristyneenä kuvana, joka ilmenee lajin yksioikoisena määrittämisenä *yleisesti* brutaalin ja väkivallan kautta – *hakkaamisen verille*. Amatööri- ja ammattinyrkkeilyn jälleen noussut erottaminen on tuloksena selonteon sivutuote.

Kolmessa haastattelussa esiintynyttä heterogeenisyyden diskurssia tuottaneiden informanttien näkemysten mukaan valtakulttuurin nyrkkeilykuvassa ja suhtautumisessa lajiin on selvää hajontaa, eikä niitä voida pelkistää liiaksi. Vääristyneen kuvan diskurssi ja heterogeenisyyden diskurssi ovat lähes toistensa vastakohtia, mutta yhdessä haastattelussa informantti yhdisteli molempia:

Siinä voi ol montaa tapaa, millai sen (nyrkkeilyn) voi nähdä. Nyrkkeily o laji, joka varmasti jakaa mielipiteit. Mää uskon et moni urheilija ja tämmöne joka urheiluu seuraa, ni kunnioittaa nyrkkeilijöit ku tietää et se o kova lajinakin jo... Ja iso laji. Kyl varmasti o niitäki jotka o sillai et 'en ikän veis muksuuni nyrkkeilyosalil' tai 'en ikänä mee kattoo nyrkkeilykilpailuit', koska oletetaa et se o väkivaltast. Kyllähä siin lyödää ja se on kova laji... Se on erilainen. Erilaistahan se on hävitä joku biljardi- ku nyrkeilyottelu... Tai jalkapallopeliki on viel mukavampi hävitä kunnolla. Nyrkkeily on semmone laji, et sitä täytyy vähä ymmärtää ja nähdä et mitä siel tapahtuu. Jos sää et ikinä perhedy siihen, ni sää et tul koskaa tykkäämää siitä. Mut ei se ol kaikil tarkotettukkaa! Ei kaikkea ol tarkotettu kaikille ja nyrkkeily on kans sellane. Näin se menee. Eihä kaikki jalkapallostakaa tykkää... Suomalaiset ei tajuu siitä niiko yhtää mitää, mut silti se o maailman suosituin laji. Nyrkkeilyki on yksilölajeist varmaa suurin, arvostetuin ainaki ku

ajatellaa noit tilipussei, ni yks suurimmist ainaki. (...) Ei kaikki oopperastakaa tykkää... Tai sinihomejuustot (naurahtaa). Sillai se vaa menee. (SP, M)

Haastateltava suhtautuu varsin ymmärtäväisesti nyrkkeilyn kohtaamaan asenneilmapiirin negatiiviseen osaan ja kuvaa valtakulttuurissa esiintyvää asennespektriä laajana. Hän uskoo *urheilijoiden ja urheilua seuraavien* yleisesti ymmärtävän lajia paremmin ja arvostavan sitä eri tavalla negatiivisesti ja ennakkoluuloisesti suhtautuviin ihmisiin nähden. Tällöin hän tuottaa dikotomian näiden ryhmien välille. Nyrkkeilyä tulee hänen mukaansa *vähä ymmärtää ja nähdä* ymmärtääkseen sitä ja perehtymättömyys nousee näin esiin negatiivisten näkemysten lähteenä. Tämä perusajatus edustaa vastauksessa vääristyneen kuvan diskurssia. Hän kuitenkin käsittelee aihetta melko neutraalisti, ”myöntäen” lajin olevan *kova* ja *erilainen* ja siksi saavan osakseen erilaisia suhtautumisen variaatioita. Nyrkkeily näyttäytyy tätä taustaa vasten jopa essentialistisesti mielipiteitä jakavana lajina, jolloin haastateltava tuottaa heterogeenisyyden diskurssia. Haastateltava kuitenkin tuo esiin, ettei tämä ole vain nyrkkeilyn ominaisuus, vaan laajentaa näkemystä analogioilla oopperasta, sinihomejuustosta ja jalkapallosta ja suomalaisista. Hän ei myöskään koe lajin osakseen saamaa kielteistä suhtautumista sinällään ei-toivottavana, huolimatta asemoitumisestaan *perehtyneeksi* ja lajista pitämättömien asemoimisesta vastaavasti perehtymättömiksi.

Stigmadiskurssi nousi esiin kolmessa haastattelussa. Diskurssin taustaoletuksena on, että nyrkkeilyn harjoittaja saa valtakulttuurin edustajilta herkästi väkivaltaisen tai muuten arveluttavan henkilön leiman lajinsa perusteella. Stigmadiskurssin esiintyminen ei näyttäisi olleen suoraan sidoksissa aineistoa jakaneeseen väärän kuvan diskurssin ja heterogeenisen diskurssin jakautumiseen, vaan sitä tuotettiin tuon jaon molemmin puolin.

(TT: Onks tää ”väkivaltisuus” (näyttää lainausmerkkejä) sit semmone asia mihi ulkopuoliset tarttuu?)

H: Kyl se ehkä vähän on. Hirvee helposti leimataa väkivaltaseks ihmiseks jos harrastaa jotain kamppailu-urheiluu... Ainaki mun mielestä, on niin paljo osunu omal kohdal tollasii. Ne luulee et o jotenki kauheen aggressiivinen ja et heti tulee turpaa (naurahtaa), mut en todellakaa oo. (KK, N)

Kantakävijänainen esittää väkivaltaisen toimijan leiman tulevan *hirvee helposti* yleisemminkin *kamppailulajien harrastajille*. Hänen mukaansa pelkkä harrastajan status riittää jo kysymyksenasettelussa ulkopuolisiksi asemoitujen valtakulttuurin edustajien taholta herkästi irtoavaan väkivallan stigmaan. Tämä stigma vaikuttaa informantin mukaan valtakulttuurin edustajien häntä koskevaan suhtautumiseen ja ennakkoasenteisiin yleisesti, jolloin kamppailu-urheilun harjoittamisen nähdään muokanneen tai ilmentävän hänen identiteettiään ja toimintamallejaan voimakkaasti.

Onhan nyrkkeilyyn ennakkoluuloi, ja myös nyrkkeilijöitä kohtaan. Kyl niit aina vähän katotaan sillain et 'ahaa, nyrkkeilijä tulossa'. Mut mitä mää oon pojillekki sanonu, et jos mää ny talutan jonku vanhuksen tos suojatien yli, ni joku sanoo et 'tuol o *haastateltavan nimi* auttamas vanhusta', mut jos mää pyörin ympärpäissäni Porin torilla, kompastun ja konttaanki viel vähä matkaa, ni sit sanotaa et 'tual tua nyrkkeilijä-*haastateltavan nimi* menee' (nauraa) Kaikes negatiivises tulee äkkii etee nyrkkeily. En tiä pitääks paikkaansa mut tällane mul on ajatus ja tällasen oon kuullu, et jos on jotai negatiivista ja oot nyrkkeilijä, ni se tuodaan siihen eteen. Mut jos teet jotain positiivista, ni kukaan ei sano et 'aha, tua nyrkkeilijä tekee tätä'. Mul on ainaki semmone tuntuma. Moni unohtaa et vaik siin pitää lyödä, ni se on kilpailutilanne ja se toinen saa lyödä kans, et se on niinku tasapuolista. Se mikä nyrkkeilys o erityisen hienoo on just et vaik lyödään ja on kova ottelu ja näin, ni sit ku matsi o ohi ni sit halataa ja ei ol yhtää mitää, kehutaa vaa et 'sää löit hyvin sen'. (...) (SP, M)

Haastateltava nostaa ennakkoluulot selontekonsa kärkeen. Hän myös esittää näkemyksen, että tieto nyrkkeilytaustasta saattaa ohjata valtakulttuurin edustajan tulkintaa yksilön toiminnasta akselilla negatiivinen toiminto=kyseessä *nyrkkeilijä* – positiivinen toiminto=kyseessä *yksityishenkilö*. Tällöin nyrkkeilyn harjoittajan toimintaan liitetään lajispesifejä negatiivisia merkityksiä perehtymättömän positiosta käsin ja nyrkkeilijä profiloituu tulkinnassa viiteryhmänsä edustajaksi vain negatiivisena koetuissa, normien vastaisissa tapauksissa. Tulkinnassa nyrkkeilyn harjoittajat muodostuvat negatiiviseksi viiteryhmäksi. Negatiivisen viiteryhmän jäsenen toimiessa positiiviseksi koetulla tavalla tulkitseva toimija puolestaan ei liitä toimintaan merkitystä viiteryhmän jäsenyyden vaikutuksesta.

Haastateltava palaa ennakkoluulojen ja lajin luonteen ja käytäntöjen suhteeseen todeten *monen unohtavan* niin ottelutilanteen tasapuolisuuden ja vastavuoroisuuden kuin fyysisen ja henkisen konfliktin päättymiseen viimeiseen kongiin rituaalisesti ja symbolisesti *halaamalla* ja *kehumalla*, ryydittäen huomiotaan esimerkillä henkilöhistoriastaan. Stigmadiskurssi on sikäli erityisen mielenkiintoinen, että sen lähtökohtana esitetty valtakulttuurin edustajien yleinen käsitys nyrkkeilyn harjoittajista väkivaltaisina tai muuten negatiivisena koettua toimintaa harjoittavina yksityishenkilöinä on räikeässä ristiriidassa suhteessa informanttien itse luomaan kuvaan kunnioitukselle ja tiukalle väkivallan harjoittamisen normistolle rakentuvaan alakulttuuriin nähden.

Kaiken kaikkiaan aineistoa hallitsevat ulkopuolisten virheelliset käsitykset ja ennakkoluulot lajia ja sen harjoittajia kohtaan, vaikka ilmiötä ei aina esitetty uhrin subjektipositiosta käsin. Jossain määrin uhriutumiseen painottava yleisdiskursiivinen linja oli kuitenkin haastateltavien puheessa hegemonisessa asemassa toistuttuaan jokaisessa haastattelussa jossain muodossa. Ilmiö on yleinen ja esimerkiksi sosiologisen nyrkkeilytutkimuksen kaanoniin asemansa epäilemättä jo sementoineen Wacquantin useissa teoksissaan käsittelemä. Vaikka nyrkkeilyn harjoittajat kokisivatkin nyrkkeilijän identiteetin jäävän lajin sosiaalsiin tiloihin, ympäristö määrittelee heitä alakulttuurisen viiteryhmänsä

kautta. Aineistossa nousi myös kahdessa tapauksissa esiin jo edellä käsitelty amatööri- ja ammattinyrkkeilyn erottelu, joka tässä tapauksessa ilmeni ammattinyrkkeilyn brutaalimman luonteen ja suuremman näkyvyyden yhdistelmän kokemisena negatiivisten mielikuvien rakentumisen kätilönä.

6.4.2 Nyrkkeilyn ja sosio-ekonomisen taustan yhteys

Nyrkkeilyn ja luokkakulttuurin suhde kirvoitti aineistoon hegemonisen diskurssin, joka perustui nyrkkeilyn alemman sosiaaliluokkaisuuden premissin hyväksymiselle ja esiintuonnille. Kutsun tätä, viittä haastattelua edustavaa diskurssia luokkapainotteisuuden diskurssiksi. Luokkapainotteisuuden diskurssi sai kaksi toisistaan merkittävästi poikkeavaa muotoa, joten pidän osadiskurssien nostamista välttämättömänä. Informantit pyrkivät näillä osadiskursseilla selittämään luokkapainotteisuuden ilmenemistä ja syitä. Osadiskursseja ovat alhaisten kustannusten diskurssi, urheilukulttuurien erojen diskurssi.

Alhaisten kustannusten diskurssi elää aineiston osadiskursseista vahvimpana, sillä se esiintyi neljässä haastattelussa. Diskurssia tuottaneet informantit esittivät lajin harjoittamisen halpuuden olevan merkittävä vaikutin sen suosiolle vähävaraisten keskuudessa.

Kyllähä nyrkkeily on pidetty ja pidetään vielä... Jos ny vois sanoo sillai et... Vähä niinku sellasen alemma sosiaaliluoka juttuna. Kyllähä sin ain niin rämäpäit eksyy joukkoo ja munki sarjas... Mää muistan yhdet kilpailut, misä meit oli viis tyttöö joist oli neljä lääkärii ja yks portsari!

(molemmat nauravat)

...et kyl siel on korkeesti koulutettuja. Namikassaki o monta, ketä o sen jälkee korkeesti koulututtunu. Mut kyl sitä pidetään et se o jotenki... Risto Merone (olympiakävijä ja Ewa Wahlströmin valmentaja) sano aikoinaa et jos tää olis kalliimpi laji harrastaa ni tää olis arvostetumpi. Mut nyrkkeily pidetään sillai et se olis niinku kailille mahdollista, niinku Namikassaki se o se pointti et se o kaikille mahdollista. Ei ol niinko sellast talkoo työtä et tarttee ol josain nakkikioskil myymässä myymäs tai lipunmyyjänä, niinku mones muus harrastuksessa. Et onkohan täl hetkellä koko vuoden treenit, 4-6 kertaa viikossa ohjatut treenit, ni sata euroo vuosi. (...) Mut et on siin sellane... Et sää ehkä toivo tyttärestäs nyrkkeilijää (nauraa), et se täytyy löytyy sit siit ku ajatellaa sitä harrastust ja sit niit lapse luonteepiirteit, ni sit o sillai et... 'No, kai sin nyrkkeilysalil sit vaa täytyy men'... (nauraa). Et kyl siin niinku on sitä. (SP, N)

Sisäpiiriläisnainen esittää luokkapainotteisuus-diskursiivisesti nyrkkeilyyn liitettävän *alemma sosiaaliluoka jutun* leiman ja arvelee tämän osin johtuvan vanhemman positiossa vallitsevasta ajatuksesta nyrkkeilystä jossain määrin ei-toivottavana harrastuksena ja potentiaalisena urapolkuna lapselleen. Toisaalta hän pyrkii monipuolistamaan kuvaa nyrkkeilyn luokkasidonnaisuudesta esimerkeillään alakulttuurin sisäisen sisäryhmänsä edustajien joukossa yleisestä korkeasta

koulutustasosta. Lajin yhteys alempiin sosiaaliluokkiin merkityksellistyykin hänelle konkretian tasolla erityisesti lajin harjoittamisen vaatiman pienen taloudellisen panostuksen kautta. Hän sivuaa *Namikan* seurakulttuurisia toimintamalleja alhaisten kustannusten ylläpitäjänä, mutta puhuu samalla Risto Merosen lausahdukseen viitaten lajista edullisena harrastuksena myös universaalilla tasolla. Tässä lainauksessa hän myös merkityksellistää alhaiset kustannukset ja vähäisen arvostuksen toisiaan ruokkiviksi tekijöiksi ja esittää *kaikille mahdollista* olemisen niin seura- kuin alakulttuuritasoillakin osin arvopohjaiseksi toimintamalliksi. Tämä toimintamalli puolestaan näyttäytyy hänelle tärkeämpänä kuin lajin arvostuksen kasvaminen.

Kyllähä nyrkkeily on vähä sellanen köyhien laji... Sillai pääsääntöisesti. Hyvistä oloista tulee harvoin hyvii nyrkkeilijöitä, vaik sekin on mahdollista. Ei nyrkkeily oo Suomessakaan mikään eliittilaji, et jätkät tulee merkkivaatteet pääl ja kaikki o viime se pääl ja sit vähä nekkailaa (naurahtaa) Se ei ol niinko semmone, tai et siin käytettäs paljoo rahaa. Namikanki kausimaksut o semmone kahdeksakymment euroo vuodessa, siin misä josai jääkiekos se o viikkohinta. En määh ny ihan ehkä sanos et se o köyhie laji, mut halpa laji. Eliittilajii siit tuskin koskaa tulee. (SP, M)

Luokkapainotteisuuden diskurssi luo pohjavireen sisäpiiriläismiehen vastaukseen, jossa hän asemoi nyrkkeilyn vähä *sellaseks köyhien lajiks*, jonka menestyneiden harjoittajien hän uskoo koostuvan suurimmaksi osaksi muualta kuin *hyvistä oloista* tuleviksi. Dikotomisena vertailukohtana hän nostaa esiin *eliittilajin* statuksen, jonka hän esittää olevan nyrkkeilyn saavuttamattomissa. Alhaisten kustannusten diskurssi luokkapainotteisuuden selittäjänä puolestaan saa edustajan hänen *köyhien lajin* leimaa hälventävässä kuvauksessaan *halvasta lajista*, jossa ei *käytetä paljoo rahaa*. Hän konkretisoi alhaisia kustannuksia esimerkillä seuransa pienellä kausimaksulla tuottaen dikotomian sen ja kalliin *jääkiekon* välille. Homologia-oletus näkyy mielenkiintoisella tavalla humoristisessa havainnollistuksessa *merkkivaatteiden* kuulumattomuudesta nyrkkeilyyn. Vaikkei nyrkkeilyn harjoittajilla olisi suoranaista yhtenäistä pukeutumiskoodistoa kilpailutilanteiden ulkopuolella, alakulttuuri voi tässä tapauksessa pyrkiä erottautumaan sellaisesta ulkoisesta tyylyttelystä, joka merkityksellistetään toisen alakulttuurin tai valtakulttuurin piirteeksi. Merkkivaatteet ja *kaikki viime se pääl* eivät ole informantin mielestä osa nyrkkeilyn alakulttuuria, siinä missä ne jossain muussa lajissa voivat sitä olla.

Luokkapainotteisuuden diskurssin kattokäsitteen alle asettuvassa yhden sisäpiiriläismiehen vastauksessa esitettiin alhaisten kustannusten lisäksi myös lajin kovuus nyrkkeilyä ja alempia sosiaaliluokkia yhdistävänä tekijänä:

(...) Tulee niit rikkaistaki perheist silti, mut kyl ne pääosin tulee siel vähä köyhemmäst porukast. Kai se johtuu siit lajin kovuudesta, et nuori joka o nähny vähä kovaa elämää ni on ehkä

tottuneempi siihe ku mitä rikkaast perheest tuleva. Sen lisäksi nyrkkeily o halpa harrastus, ei tarvii ostaa mitää monen tonnin varusteit. (SP, M)

Haastateltava esittää *vähä köyhemmän porukan ja kovan elämän näkemisen* toisiinsa korreloivina tekijöinä ja asemoi *rikkaast perheest tulevan* henkilön tämän kanssa dikotomiseen suhteeseen. Vastaukseen sisältyy tällöin oletus köyhien olojen ja kovan elämän yhteydestä ja tämän yhteyden ympäröimänä elämisen pitävän sisällään potentiaalia pärjätä essentialistisesti kovassa lajissa. Informantti kuitenkin värittää näkemystä maininnalla *rikkaistaki perheist* tulevilla nyrkkeilijöillä ja pragmaattisella alhaisten kustannusten vaikutuksella.

Urheilukulttuurien erilaisuuden diskurssi esiintyi kahdessa haastattelussa. Diskurssissa hyväksytään premissi nyrkkeilyn harjoittajien massan luokkasidonnaisuudesta, mutta siihen tuodaan globaalia ja kulttuurisidonnaista näkökulmaa.

En usko et Suomes (tulee erityisesti köyhistä perheistä), Suomes ei oo niin köyhii kuitenkaa. Onha kaikki huippunyrkkeilijät ammattilaistasol jostai New Yorki Brooklynist tai jotai vastaavaa, jostai slummeista. Sehä o siit et jos o köyhist oloist eikä ol mitää menetettävää ni o aikaa harjotel. Sit taas jos voi käyd töissä ja ol puolet päivästä siellä, ni eihä ol aikaa sillo harjotel. Eikä Suomes saa urheilijat niin hyvii tukii et vois ol mikää ihan maailman huipputason urheilija enää... Varsinkaa nyrkkeilys. (KK, M)

Kantakävijämies ei tuo nyrkkeilyn yhteyttä alempiin sosiaaliluokkiin universaalissa valossa, vaan asemoi kansainvälisen *huipputason* ammattinyrkkeilymenestyksen korreloivan *jostai slummeista* tulemiseen ja vastaavasti suomalaisen yhteiskunnan olevan hedelmätöntä maaperää tällaiselle luokkaperustaiselle harjoittajamassan painottumiselle. Huipulle pääsemisen yhteiskunnallisesti luodut edellytykset hän esittää harjoitteluun käytettävissä olevan ajan muodossa, jonka hän uskoo toteutuvan otollisemmin kun *ei ol mitää menetettävää*. Suomen urheilukentän hän puolestaan esittää puutteellisen tukijärjestelmän vuoksi hankalana kasvualustana huippu-urheilulle ja *varsinkin* nyrkkeilylle. Informantin tarjoama näkökulma on siis kaiken kaikkiaan lähtökohtaisesti yhteiskuntarakenteellinen, muttei sisällä suoraa oletusta nyrkkeilyn ja heikon sosio-ekonomisen taustan universaalista yhteydestä.

Katson vielä tarpeelliseksi nostaa esiin sisäpiiriläismiehen maininnan nyrkkeilijän narratiivistaan, jossa journeyman-kulttuuria sivutaan epäsuorasti:

(...) Mää olen kilpaillu oikeestaa niinko alust lähtien. Nykyää ammattilaisen. Paljon otteluita, yli puolet niist o kansainvälisii otteluita amatöörinä ja ammattilaisena, ammattilaisen tietysti suurin osa o kansainvälisii. Kyl voidaan sanoo, et hyvällä kansainvälisellä tasolla. (SP, M)

Vaikka ammattilaisena otellut informantti ei kerro ilmiöstä sen tarkemmin, hän esittää ammattinyrkkeilijän ottelulistan koostuvan *tietysti suurimmaksi osaksi kansainvälisistä otteluista*. Hän ei näin sanoessaan siis kuvaile vain omaa uraansa, vaan myös ammattinyrkkeilyä yleisemmin. Maininnan taustalla on se, että suomalaisammattilaiset ottelevat toisiaan vastaan harvakseltaan ja Suomessa järjestettävien otteluiltojen vastustajat haetaan pääsääntöisesti ulkomailta. Tätä puolestaan selittää sekä suomalaisammattilaisten rajallinen määrä, että ottelujärjestäjien intressi pitää ottelijansa voitokkaina ja siten helpommin markkinoitavina. Tällä puolestaan on yhteys journeyman-kulttuuriin. Informantti olettaa tutkijan *tietysti* ymmärtävän tämän. Mainittakoon, että yhdyn niin tutkijana kuin nyrkkeilyn seuraajanakin haastateltavan esittämään näkemykseen hänen ottelemisestaan *hyvällä kansainvälisessä tasolla*.

Nyrkkeilyn ja heikon sosio-ekonomisen taustan yhteys on aineistossa esiintyvien osadiskurssien hegemoninen taustaoletus, joka esiintyi yhtä lukuun ottamatta kaikissa haastatteluissa. Tämä yksi haastateltava esitti ikäryhmän olevan, ainakin Suomessa, luokkataustaa merkittävämpi tekijä harjoittajamassan jakautumisessa. Hänen mukaansa yläasteikäiset innostuvat lajista helposti, 30-40 – vuotiaiden puolestaan muodostaessa leijonanosan kuntonyrkkeilijöistä. Nyrkkeilyn ja alempien sosiaaliluokkien yhteys sai aineistossa erilaisia selittäviä näkemyksiä, mutta hanakimmin tarjottiin jokseenkin pragmaattista, lajin harrastamisen pieniin taloudellisiin kustannuksiin nojaavaa diskurssia. Pienemmässä määrin nyrkkeily esitettiin myös sopivana lajina sosiaalisesti vaikean ympäristön edustajille. Luokkapainotteisuuden diskurssin taustaoletusta kyseenalaistettiin toisaalta jonkin verran, muun muassa esimerkeillä korkeasti koulutetuista nyrkkeilijöistä ja esittämällä lajin harjoittajia yleisemminkin tulevan myös ylemmistä sosiaaliluokista.

6.4.3 Provisoivat väitteet 3. ja 4.

Provisoiva väite 3: Nyrkkeily on köyhien ja sorrettujen laji

Vaikka näkemys nyrkkeilyn harjoittamisen suosion luokkasidonnaisuudesta on aineistossa vahva, sitä ei voi pitää essentialistisena tai mustavalkoisena. Väite nyrkkeilystä köyhien ja sorrettujen lajina ja sen avulla kerätty aineistonosa tukee tätä tulosta, sillä väitettä ei lähestytty yksioikoisesti lukuun ottamatta yhtä haastattelua, jossa väite allekirjoitettiin. Muissa tapauksissa väite joko koettiin puutteellisena tai problematisoitiin joko termin ”köyhä” tai ”sorrettu” kuvaavuus. Näissäkään haastatteluissa väitettä ei kuitenkaan tyrmätty, vaan se esitettiin ainakin osittain paikkansa pitävänä. Väitteen osittainen hyväksyminen näyttäytyykin aineistonosan hegemonisena diskurssina.

En mä nyt sanos että mä oon köyhä, mut sorrettu oon joskus ollut (naurahtaa) Koulukiusattuna ollu muutaman vuoden ja kyl tää laji on mua tosi paljon tsempannu siinä ja antanu tukee ja... Positiivisii fiiliksi. Auttanu ihan hirveesti sillon murrosiässä. (KK, N)

Informantti ei – muista poiketen – arvioi väitteen todenperäisyyttä suhteessa viiteryhmiin yleensä, vaan suhteessa itseensä niiden edustajana. Hän asemoituu tietoisesti ja julkilausutusti sorretun subjektipositioon, muttei köyhän. Tämän vastauksen nostaminen näytteeksi on sikäli tärkeää, että aineistossa tuotiin muutama kertaan esiin koulukiusaaminen ja nyrkkeilyn harjoittamisen myötävaikutus sen yksilökohtaiseen loppumiseen tai sen kanssa pärjäämiseen. Nämä maininnat eivät päässeet näytteisiin asti johtuen irrallisuudestaan. Koko aineiston kuvaa analyysin siveltimellä maalatessa tämä näkemys on kuitenkin noston arvoinen, varsinkin kun otetaan huomioon Porin NMKY:n sitoutuminen kiusaamisen vähentämiseen tähtäävään ”Kamppailija ei kiusaa”-projektiin.

Sanotaanko, et nyrkkeilemään pääsee köyhät, sorretuist en sit tiedä – mut köyhät ainaki pääsee. Jos ajatellaa Suomen nyrkkeilyä, ni kyl me tehdään paljon semmost sosiaalityötä. Leirit ny maksaa nykyään jonkin verran... Kyl me pyritään siihen et jos on lahjakas poika ja ei oo oikeen fyrkkaa takana, ni me pyritään seurana tuleen sit vastaan et poika pääsee leirille. (SP, M)

Sisäpiiriläismies puolestaan jättää sorrettujen viiteryhmän merkityksen väitteessä arvioimatta, joskin *sorretuist en sit tiedä*-mainintaa voi pitää väitteen tuon osan paikkansapitävyyttä vähättelevänä. Hän ei allekirjoita myöskään köyhien lajin leimaa sellaisenaan, vaan merkityksellistä yhteyden mahdollisuuden kautta – *köyhät ainaki pääsee*. Hän asemoi itsensä *Suomen nyrkkeilyn* viiteryhmän jäseneksi, esittäen tästä positioista käsin lajin parissa toimimisen sisältävän *paljon semmost sosiaalityötä*. Esimerkillä syvennetty näkemys *seuran* sosiaalityömäisestä toiminnasta vaatii premissikseen oletuksen toimintaympäristössä ilmenevästä sosiaalityön tarpeesta ja siinä toteutetuista sosiaalityömäisistä toimintamalleista. Nyrkkeily ei näyttäyty haastateltavalle jotenkin universaalisti ja essentialistisesti köyhien ja sorrettujen lajina, mutta hänen vastauksessaan rakentuu kuva lajin ympärille uudelleentuotettavasta kansallisesta toimintaympäristöstä, joka on vastaanottavainen näiden viiteryhmien edustajille.

Provosoiva väite 4: Nyrkkeily pitäisi kieltää

Väite on äärimmäinen, sillä se perustuu oletetulle valtasuhteelle valtakulttuurin ja alakulttuurin välillä ja tässä valtasuhteessa tapahtuvalle alakulttuurin ja sen sosiaalisen maailman ja näiden konkreettisen toimintaympäristön hypoteettiselle sulkemiselle lain ulkopuolelle. Väitteen perusajatus ajaa ohi edellä esiteltyjen vääristyneen kuvan diskurssin ja stigmadiskurssin jo sinällään negatiivisista lähtökohdista, sillä väite ei koske vain lajiymmärryksen yleistä puutetta tai ”nyrkkeilyn ulkopuolisen”

ihmismassan suhtautumista lajiin ja sen harjoittajiin, vaan lajin nykymuotoisen olemassa olon lopettamista top-down -prosessissa.

Ei ole yllättävää, että kaikki kuusi haastateltavaa vastasivat väitteeseen kieltävästi. Kyse on heidän edustamastaan alakulttuurista ja sellaisesta sosiaalisesta maailmasta, jota he niin itsenäisinä toimijoina kuin yhteisönäkin uudelleentuottavat ja muokkaavat, ja joka tässä vuorovaikutussuhteessa on kiinnittynyt osaksi heidän oman identiteettinsä rakentumista. Provosoiva väite asemoituna valtakulttuurista esitettäväksi on lisäksi mahdollisesti lisännyt informanttien herkkyyttä teilata se kautta linjan.

Vastauksen sävy jakoi aineistoa hieman samaan tapaan kuin Provosoiva väite 1 (”Nyrkkeily opettaa pahoinpitelemään toisen ihmisen.”) kohdalla, vaikka sävyeron jakamat aineistonpuolikkaat eivät koostu täysin samoista informanteista kuin edeltäjänsä kohdalla. Haastateltavista kolme vastasi väitteeseen tulkintani mukaan asiallisesti, mutta hieman turhautuneesti. He ilmaisivat vastustuksensa väitteen toimintamalliehdotusta kohtaan torjumisdiskurssilla, jonka osiksi laskin keskenään hyvin homogeeniset ”*Ei missään nimessä* (sisäpiiriläinen, nainen)” –sisältöiset vastaukset. Haastateltavista kolme puolestaan vastasi naureskellen tai hymynkareen takaa. Näitä vastauksia hallitsee kieltämisen epäloogisuuden diskurssi, jossa informantit esittävät nyrkkeilyn kieltämisen vaativan logiikan nimissä monen muunkin asian kieltämistä. Diskurssi on sukua Provosoiva väite 2 (”Nyrkkeily on hengenvaarallista.”) kohdalla esittelemälleni vaarallisuuden relativismin diskurssille, sillä molemmissa nyrkkeily esitetään osana suurempaa joukkoa asioita, joita väitteen nähdään voivan koskea.

(hymähtää) No ei missään nimessä pidä kieltää. Se o urheilulaji siinä missä muutki. Se on kova laji, et jos se kiellettäs ni sit pitäs alkaa kieltämään asioita tämän tästä, aika paljonki asioita. Elämäs on riskinsä, sen takii mää en pidä nyrkkeilykkää hengenvaarallisena, ku aina on vaarallista. Ei pidä kieltää, missään tapauksessa. (SP, M)

Kieltämisen epäloogisuuden diskurssin ja vaarallisuuden relativismin diskurssin yhtenäinen pohja tulee vahvimmin näkyviin sisäpiiriläismiehen vastauksessa, jossa informantti itse perustelee hypoteettisen kieltämisen epäloogisuutta juuri vaarallisuuden relativismilla. Hän asemoi nyrkkeilyn aluksi urheilulajiksi *siinä missä muutki*, liittäen näin lajin osaksi suurempaa kuvaa. Hän kuitenkin kuvaa nyrkkeilyä *kovaksi lajiksi*, jolloin nyrkkeily näyttäytyy urheilun sisällä erityisenä, joskaan ei siitä erillisenä. *Kovaan lajiin* liittyy hänen mukaansa *riskejä*, jotka hän tulkintani mukaan olettaa kieltämistä puoltavaksi pääargumentiksi. Nyrkkeilyn asemoiminen urheilulajiksi laajenee hänen puheessaan *elämään* liittyvistä riskeistä. Tällöin nyrkkeily asemoituu osaksi elämää, jonka

koostavista *asioista pitäis sit alkaa kieltämää asioita tämän tästä*. Hänen näkemyksensä asettuu teloille, joilla nyrkkeilyn kieltäminen siinä esiintyviin riskeihin vedoten voi saada loogiseksi seuraukseen vain muidenkin vastaavia riskejä sisältävien elementtien kieltämisen elämästä.

7. Johtopäätökset

Tässä tutkielmassa olen käsitellyt nyrkkeilyä lajin harjoittajien näkökulmasta käsin. Tarkoitukseni ei siis ole ollut piirtää selvärajaista kuvaa nyrkkeilyn olemuksesta tai sitä ympäröivästä sosiaalisten konstruktioiden verkostosta, vaan selvittää miten lajin harjoittajat itse näkevät nyrkkeilyn ja sosiaalisen nyrkkeilyssä.

Olen lähestynyt nyrkkeilyä ja sen harjoittajistoa löyhän alakulttuurimääritelmän kautta, samalla pyrkien luomaan kuvan – ei alakulttuurista sinällään, vaan – alakulttuurin edustajien näkemyksistä, kokemuksista ja käsityksistä alakulttuuristaan ja sen sosiaalisesta maailmasta. Olen siis pyrkinyt tavoittamaan alakulttuurin kollektiivisen mielen. Näkökulman palvelemiseksi olen yhdistellyt etnografiaa ja fenomenografiaa.

Tutkielman aineisto koostui kuudesta, vuosien 2014 ja 2015 aikana tehdystä teemahaastattelusta. Informanteina toimivat ovat nyrkkeilyseura Porin NMKY:n nyrkkeilyn harjoittajia, jotka olen analyysissä kategorisoinut sukupuolen ja David Unruhin (1983) teoriaa hyödyntäen sosiaalisen maailman integraatioasteen mukaan. Aineisto on analysoitu diskurssianalyttisesti.

Kiinteäksi osaksi tutkielman teoreettista viitekehystä ja haastattelurungon teoreettisesti perusteltavaksi pohjaksi olen koonnut aiemman nyrkkeilyä koskevan sosiaali- ja yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen pohjalta muodostamani ja omilla lisähuomioillani laajentamani kuvan nyrkkeilyn maailmasta sosiologisen mielenkiinnon kohteena ja alakulttuurina. Tämä kuva jäsentyy nyrkkeilyn yhteiskunnallis-kulttuurisen historian ja nykytilanteen, nyrkkeilyn olemuksen, nyrkkeilyn maskuliinisuuden ja nyrkkeilyn valta- ja luokkakulttuurisuhteen teemojen kautta. Haastattelurunko ja samalla aineisto asettuvat näiden teemojen kanssa lähes symmetriseen suhteeseen, ainoastaan teoriaosuuden kulttuuris-historiallisen minihistoriikin korvautuessa haastattelurungossa ja aineiston analyysissä sosiaalisen maailman temalla. Haastatteluissa hyödynsin myös nk. provosoivia väitteitä, jotka muodostin mainitun kirjallisuuskatsauksen pohjalta. Provosoivien väitteiden kohdalla kyse on enemmänkin haastatteluteknisestä ratkaisusta ja teemojen jatkeesta, kuin teemoihin verrattuna yhtä merkittävästä osakokonaisuudesta.

Lajin temasta saamani keskeisimmät tulokset ovat henkisen, taidon ja kunnioituksen korostaminen, amatööri- ja ammattinyrkkeilyn erottaminen ja vapaaottelun lievän toiseuttamisen värittävä kamppailulajikentän ykseys. Nyrkkeily esitettiin älyn ja itsekontrollin kaltaisia henkisiä ominaisuuksia vaativana urheilulajina, joka muovaa harjoittajansa identiteettiä ja jossa kunnioitus on

välttämätöntä. Vähemmän tärkeäksi esitetyltä fyysiseltä olemukseltaan nyrkkeilyn nähtiin vaativan ominaisuuksia monipuolisesti ja voiman merkitystä jopa vähäteltiin suhteessa taitoon. Amatööri- ja ammattinyrkkeily nähtiin vahvasti erillisinä ja tätä perusteltiin niin suuntausten essentialistisilla luonne-eroilla kuin kilpailuformaattien ja valtakulttuurin suhteellakin. Ammattinyrkkeily esitettiin kovempänä, rankempänä ja viihteellistetympänä, mutta toisinaan myös strategis-taktisesti vaativampana. Vaikka nyrkkeilyä ei muuten esitetty aineistossa sinänsä vaarallisena, ammattinyrkkeilyyn tuota termiä jonkin verran liitettiin. Nyrkkeily luettiin muiden kamppailulajien yhteyteen pitkälti samanlaisten filosofioiden ja vastaavien henkisten ja fyysisten suoritusvaatimusten myötä. Näkemykset vapaaottelusta olivat heterogeenisempiä ja kokonaisuutena tarkastellen voidaan sanoa, että siinä missä sen asema kamppailulajikentän osana kyllä tunnustettiin, tässä näkemyksessä maistuvat myös ”uutuuden” ja ”brutaaliuden” yleensä negatiivisiksi tarkoitetut vivahteet.

Sosiaalisen maailman teeman keskeisen annin voisi tiivistää seuraaviin huomioihin: vaihtelevat polut lajin pariin, salin kunnioitus- ja kokemusperäinen hierarkia, taustan merkityksettömyys, kehä sosiaalisen tilan jakajana, käyttäytymisnormisto ja seurakulttuuri. Informanteilla oli toisistaan poikkeavia narratiivisia selontekoja päätyemiselleen lajin pariin, jollaisia olivat esimerkiksi oman idolin vetävä vaikutus, sosiaalisen verkoston työntävä vaikutus, itsensä kuntouttaminen ja valinta kamppailulajikentän sisällä. Salin hierarkian olemassaolo tunnustettiin, mutta se nähtiin löyhärajaisena, kokemus- ja menestysperustaisena ja sen esitettiin sisältävän mahdollisuuden hierarkiseen nousuun. Taustan merkityksettömyys on useammassakin teemassa esiintynyt sivutulos, joka pohjautuu toistuvasti esiintyneisiin näkemyksiin nyrkkeilystä ja nyrkkeilysalista paikkana, jossa sukupuolen ja etnisen taustan kaltaiset tekijät eivät ole merkittäviä verrattuna karttuvaan tasoon ja menestykseen. Kokemuksen, tason ja menestyksen kannalta olennaisena tilana puolestaan esitettiin kehä, jota kuvailtiin erityisesti yksinäiseksi ja jännittäväksi paikaksi. Käyttäytymisnormiston katsottiin sisältävän hyvät käytöstavat ja salin ulkopuolisen väkivallattomuuden, jota erityisesti painotettiin. Seurakulttuurin esiintuonti ei esiintynyt aineistossa yhtä voimakkaana kuin edellä mainitut diskurssit, mutta esiintyessään se toistui homogeenisena. Porin NMKY:n seurakulttuuri merkityksellistyi erityisesti taitoon ja omaan koskemattomuuteen perustuvan ottelutyylin kautta.

Maskuliinisuuden teemassa naisen ja nyrkkeilyn suhde esitettiin kaksijakoisesti. Ammattinyrkkeily esitettiin yhdessä haastattelussa epäsovivana naisille ja yhdessä haastattelussa esitettiin näkemys miesten hakeutumisesta luontaisesti hanakammin nyrkkeilyn pariin. Naisinformantit myös kuvailivat kamppailijaidentiteettiensä narratiiveissa soveltuvansa nyrkkeilyyn osittain maskuliiniseksi koetuista luonteenpiirteistään johtuen. Tältä osin voidaan sanoa nyrkkeilyn tulleen esitetyksi jossain määrin

maskuliinisenä ja miestapaisena toimintana. Käytännön tasolla aineiston maskuliinissävyä edustaa myös muutama maininta miesten haluttomuudesta lyödä naista sparrissa. Naisnyrkkeily ja sen alati nouseva taso näyttäytyvät aineistossa kuitenkin positiivisina ilmiöinä, ja sekä mies- että naisinformantit esittivät lähes hegemonisesti suhtautumisen ja kohtelun salilla olevan käytännössä riippumatonta sukupuolesta. Valmennuksen kohdalla sukupuolineutraaliutta alleviivattiin ja mahdollinen muilta tahoilta tuleva epäyhdenvertainen suhtautuminen ja kohtelu esitettiin viimeistään hierarkisen nousun kautta katoavana.

Kaiken kaikkiaan maskuliinisuus ja miestapaisuus koettiin nyrkkeilyä ja sen sosiaalista maailmaa osin määrittäviksi tekijöiksi, mutta asetelma ei esittäydy suinkaan mustavalkoisena. Aineiston diskursiivinen anti voidaan hahmottaa tässä suhteessa kahden dualismin kautta. Jos informanttien tuottamat selonteot asetettaisiin heterogeenisyydestään huolimatta ryppäänä kuvaamaan heidän näkemyksiään nyrkkeilystä ja sen sosiaalisesta maailmasta abstraktilla akselilla maskuliininen/miestapainen – feminiininen/naistapainen, asettuisi aineisto lähemmäs maskuliinisuuden ääripäätä, toisin kuin asettuisivat aineistossa esimerkeiksi otetut flamenco, telinevoimistelu tai tikanheitto. Mikäli aineisto kuitenkin asetettaisiin janalle ääripäinään a) nyrkkeilyn maskuliinisuuden ja miestapaisuuden kyseenalaistamattomuus koskien lajin luonnetta, sosiaalista maailmaa ja käytäntöjä ja b) egalitaarinen eetos lajin luonteesta, sukupuolesta riippumattomista mahdollisuushorisontista ja asenneilmapiiristä, olisi se sijoitettava huomattavasti lähemmäksi pistettä b).

Valta- ja luokkakulttuurisuhteen teemassa valtakulttuurisuhde esitettiin perehtymättömyyden ja alakulttuurin edustajiin liitettävän stigman kautta, siinä missä luokkakulttuurin osalta informantit esittivät nyrkkeilyn ja heikon sosio-ekonomisen taustan olevan jossain määrin yhteydessä toisiinsa. Valtakulttuurin edustajien perehtymättömyyden esitettiin saavan sekä lajia että sen harjoittajia stigmatisoivia ilmenemismuotoja, joiden nähtiin kumpuavan joko vääristyneestä tai olemattomasta käsityksestä nyrkkeilystä väkivaltaisten ihmisten väkivaltaisena ja brutaalina lajina, mikä puolestaan näyttäytyy lajin ja sen harjoittajien kannalta epäedullisena ja osin uhkaavanakin. Toisaalta osalle informanteista alakulttuurin valtakulttuurisuhde jäsentyy myös heterogeenisen suhtautumisen kautta, jolloin valtakulttuurin edustajien suhtautumisspektri nähtiin laajana, eikä sen esitetty jäsentyvän universaalisti positiivisen tai negatiivisen kautta. Nyrkkeilyn suhde luokkakulttuuriin näyttäytyy aineistossa heikkoon sosio-ekonomiseen taustaan painottumisena. Suhdetta ei esitetty eksplisiittisenä, mutta ilmiön katsottiin kuitenkin olevan olemassa. Ilmiölle annettiin erilaisia selityksiä, kuten lajin harrastamisen edulliset kustannukset, tukien kohdistuminen ja kovan elämän ja

kovan lajin vastaavuus. Aineistossa tuotiin toisaalta myös esiin esimerkkejä nyrkkeilyn harjoittajiston heterogeenisestä luokkataustasta ja alempiin sosiaaliluokkiin kuulumista ei esitetty minkäänlaisena nyrkkeilemisen edellytyksenä.

Provosoivissa väitteissä aineiston annin voi esittää rakentuvan väkivallan ihannoimattomuudesta, lajin vaarallisuuden riippuvuudesta vertailukohdista ja yksilöistä, luokkataustaan painottuneisuudesta ja lajin kieltämisen absurdiudesta. Suhtautuminen väitteisiin oli vaihtelevaa, mutta väitteiden avulla saatiin joitakin kokonaiskuvan hahmottumiselle arvokkaita selontekoja ja yksittäisiä mainintoja.

Tiivistän tulokseni lausehirviöön: Saamieni tulosten pohjalta esitän informanttien ajattelevan valtakulttuurin aiheuttaman paineen ja heikon sosio-ekonomisen taustan löyhään yhteyteen sijoittuvan alakulttuurinsa olevan karkeasti jaotellen henkiseen toimintaan painottuva, sukupuolien eroavaisuutta varsin maltillisesti uudelleentuottava kamppailulajikentän osa, jonka sosiaalinen maailma perustuu jaettujen merkitysten lisäksi taustan merkityksettömyyteen, sekä saavutusten kautta ansaittavalle kunnioitukselle rakentuvaan ja yleisesti ottaen löyhään hierarkiaan.

7.1 Tulokset aiemman tutkimuksen valossa – eroja ja yhtäläisyyksiä

Vaikka pidän arveluttavana jonkinlaisen nyrkkeily sosiologisen paradigman olemassaolon julistamista ja tulosteni vertaamista tällaiseen hypoteettiseen ja ideatasolla lähes staattiseen rakennelmaan, voin todeta tulosteni poikkeavan aiemman nyrkkeilyä koskevan sosiaali- ja yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen valtavirrasta joiltain osin.

Useissa tutkimuksissa (esim. Matthews 2011; Woodward 2007; Hargreaves 1997; Wacquant 1995a; Oates 1987) painotettu, nyrkkeilyn erittäin voimakkaaseen maskuliinisuuteen perustuva sukupuolinäkökulma ei saa tuloksistani mittavaa tukea, vaan informanttijoukkoni näyttäisi kokevan nyrkkeilyn ja erityisesti oman lajiharjoittamisensa toimintaympäristön huomattavasti sukupuolineutraalimmin rakentuneena – tietystä maskuliinisesta pohjavireestä huolimatta. Katsonkin tulosteni jossain määrin mukailevan uudemmassa tutkimuskentässä ilmeneviä tuloksia naisten lisääntyneestä osallisuudesta, muuttuneesta asenneilmapiiristä ja eri maskuliinisuuksien toteuttamisen problematisoitumisesta ja heterogeenistymisestä (esim. Woodward 2014; Trimbur 2013; Dortants & Knoppers 2012; Heiskanen 2012). Nyrkkeilyn sukupuolittuneisuus on päätynt suhteellisen hiljattain myös kotimaisen tutkielmakentän mankeliin (esim. Särämäkari 2013, Oikarinen 2011, Väätti 2008), mikä tarjoaa vertailupohjaa kansainväliseen tutkimukseen. On helppo taipua uskomaan, että naisnyrkkeilyn yleinen suosion kasvu saattaa kiihdyttää tätä kehitystä lähivuosina.

Aiemman tutkimuksen olemassaolo lisää myös tämän tutkielman potentiaalia nousta osaksi aiheesta käytävää keskustelua.

Erityisesti haluan nostaa esiin Tuuli Särmäkarin (2013) saamat, naisnyrkkeilijöiden kannalta synkemmiksi luonnehdittavissa olevat tulokset, jotka eroavat huomattavilta osin omistani. Särmäkarin tuloksissa olennaisena esiintynyt miesten fyysistä paremmuutta korostava essentialistinen diskurssi ei esimerkiksi ilmennyt tässä muodossa käytännössä ollenkaan, vaan aineistoni vastine sille liittyy maskuliinisiksi koettuihin henkisiin tekijöihin. Nyrkkeilyn sosiaalisissa käytännöissä performoitavaa ja uusinnettavaa sukupuolta kuvaava sosiaalisen konstruktionismin diskurssi taas oli aineistossa selvästi tunnistettavissa, mutta se rajautuu pitkälti sparrikäytäntöihin tai yleisiin *ehkä joku jollain tavalla*-tyylisiin ilmaisuihin. Aineistossa jopa esiintyy paljon sukupuolen vaikutusta vähättelevää, Särmäkarin sosiaalisen konstruktionismin diskurssiin nähden vastadiskursiivista puhunutta, mitä tulee lajin harjoittamiseen ja sen sosiaalisessa maailmassa toimimiseen. Nais- ja miesnyrkkeilyn kansallisesti epätasa-arvoista asemaa painottaneen rakenteellisen diskurssin suhteen merkittävin tarkennus Särmäkarin tuloksiin nähden on, että aineistossani kyse on muutamaa irrallista ja joko Suomen tai seuran kannalta epäoleellista mainintaa lukuun ottamatta käytännössä täysin miesnyrkkeilyn harjoittajien määrän ja suuntauksen iän tuoman kehitystason varsin neutraalista arvioimisesta. Tällöin rakenteellinen diskurssi ei sisällä syrjimyksen kokemuksia tai epätasa-arvoisen aseman esiintuontia. Rakenteellisen diskurssin kannalta olennaista on myös sen kiinteä, jopa erottamaton yhteys aineistossa yleiseen, naisnyrkkeilyn aseman parantumisesta kertovaan muutosdiskurssiin ja rakenteellisen diskurssin asema sille alisteisena. Muutosdiskurssi esiintyy kautta linjan muutoksen mahdollisuuden sijaan enemmänkin muutoksen vääjäämättömyytenä ja käynnissä olevana, voimakkaana ja positiivisena ilmiönä.

Nyrkkeilyn ja muiden kamppailulajien ja erityisesti vapaaottelun suhde ei puolestaan ole aiemmin juurikaan altistunut sosiologisen tutkimuksen mielenkiinnolle, joten tulokseni tuovat jo sellaisinaan aiheeseen tervetullutta näkökulmaa. Aineiston kokonaiskuva näyttäisi rakentuvan kamppailulajien ykseyden diskurssille, jota kuitenkin värittää heterogeeninen ja lievästi toiseuttava puhunta ”uudesta” ja ”brutaalista” vapaaottelusta. Samalla kun ammattinyrkkeily on läpi historiansa nauttinut leijonanosaa kamppailu-urheiluun kohdistetusta huomiosta länsimaissa, on kamppailulajien kirjo jatkanut olemassaoloaan sen rinnalla. Väite on yksinkertaistettu ja unohtaa ajallisella ja paikallisella tasolla esiintyviä eroja, mutta pitää yleisellä tasolla paikkansa. Vaikuttaakin siltä, että 2000-luvulla nähdyllä vapaaottelun nousulla on saattanut muovata kamppailulajien ”marssijärjestystä” huomiohierarkiassa. Olenkin katsonut tarpeelliseksi selvittää informanttien näkemyksiä lajinsa

suhteesta sen lähisukulaisiin, joiden osana ja joihin verrattuna sitä voidaan yrittää määrittää. Aineisto ei seura- ja salirajattuna teemahaastatteluaineistona kykene tuottamaan yleistettävyyteen vaadittavia työkaluja, mutta se riittää tarjoamaan ikkunan aiheeseen, jonka uskon saavan tulevina vuosina jonkin verran huomiota kamppailu-urheiluun keskittyvässä urheilusosiologisessa tutkimuksessa.

Nyrkkeilytutkimuksessa huomattavan roolin saanut fyysinen pääoma (esim. Wacquant 2004; Woodward 2004) ei myöskään näy tuloksissani läheskään yhtä merkittävästi kuin useissa edeltäjissään, vaikka kovuus, taito, monipuolisuus ja fyysisen riskitason arviointi keräävätkin mainintoja ja esimerkiksi seurakulttuuri määrittyi pitkälti taidon kautta. Suhteellisen avoimen kysymyksenasettelun kautta saadussa aineistossa nyrkkeilyä määrittääkin informanttien puhunnassa fyysisen sijaan henkinen, kuten kunnioituksen ja älyn välttämättömyys ja lajin harjoittamisen kautta saavutettava, identiteettiä muovaava henkinen kasvu. Tämän lisäksi nyrkkeilyn fyysiseen olemukseen liitettävät ominaisuudet olivat usein maskuliinisena esitettyjen voiman ja lihaksikkuuden sijaan taito, nopeus ja kestävyys. Vaikka lajin sijoittumista henkisen-fyysisen akselille on pohdittu aiemminkin (Woodward 2007, 63-90) ja lajin harjoittamisen henkisiä motiiveja on tuotu esiin (Wacquant 1998b), on henkisen asema tuloksissani hyvin vahva verrattuna muuhun tutkimuskenttään.

Informanttien voimakas ammatti- ja amatöörinyrkkeilyn erottaminen on puolestaan tulos, jollainen esiintyy aiemmissa tutkimuksissa vaihtelevasti. Tulos on linjassa joidenkin yksittäisten tutkimusten annin kanssa (esim. Stewart 2008; Wacquant 1995a), mutta toisinaan koko näkökulma on jätetty hyvin vähälle huomiolle. Tätä taustaa vasten suuntausten erottaminen eli aineistossani jopa poikkeuksellisen voimakkaana.

Toisaalta tulokseni ovat myös osin linjassa aiemman tutkimuskentän tyypillisen annin kanssa. Esimerkiksi nyrkkeilyn pitäminen normienvastaista käyttäytymistä lajin sosiaalisten tilojen ulkopuolella vähentävänä toimintana on ollut aiemmassa tutkimuksessa jonkin verran esillä (Jenkins & Ellis 2011; Wright 2006; Wacquant 2004; Wacquant 1995b), samoin kuin näkemykset lajin paikasta valtakulttuurin puristuksessa (Anderson 2007; Wacquant 1995b), lajin poikkeuksellisesta vaativuudesta henkisesti ja fyysisesti (Wacquant 2004; Oates 1987) ja etenkin lajin jonkintasoisesta yhteydestä alempiin sosiaalikuokkiin (esim. Heiskanen 2012; Woodward 2007; Wacquant 2001; Bourdieu 1978). Kahta viimeksi mainittua tulosta voi pitää hieman miedompina versioina edeltäjistään, mutta katson niiden asettuvan yhteen muottiin.

Yhtenä huomiona esitän myös, että salin ja kehän sosiaalis-tilallista keskinäistä suhdetta voidaan mielestäni teoriatasolla pitää Durkheimin (1980, 55-59) esittelemän pyhän ja profaanin erottamisen ilmentymänä. Sali on arkipäiväinen tila, jossa harjoitetaan lajia nyrkkeilysäkkien paukkeessa ja hien virratessa lattialle. Kilpanyrkkeilijälle kyseessä on eräänlainen työhuone, jossa valmistaudutaan tuleviin koitoksiin. Kehä taas on se tila, jossa salin lattialle valutetun hien konkreettinen määrä tulee symbolisella tasolla näkyväksi nyrkkeilijän silloisena kuntona. Siinä missä salilla toiminta on kauttaaltaan vähemmän viilattua, tulee siirtymä profaanista pyhään ilmeiseksi ottelun alun alla. Nyrkkeilyottelu on tapahtumana nimittäin kyllästetty rituaaleilla. Otellakseen virallisen kilpaottelun on nyrkkeilijän British Boxing Board of Controlin internet -sivujen mukaan puettava päälleen sääntöjen mukainen otteluasu ja -varustus (artefaktit), odotettava kehäkuuluttajan kuuluttavan hänet kehään ja käytävä kehän keskellä ”kättelemässä” (koskettamassa hanskoja) vastustajansa kanssa tuomarin kerratessa näille säännöt. Ottelun päätyttyä nyrkkeilijöiden tulee kuunnella kehässä tuomionjulistus joka useimmissa tapauksissa suoritetaan kehän keskellä kehätuomarin nostaessa voittajan käden ilmaan (Rules of Boxing 3.16-3.24, 3.28, 3.45. British Board of Boxing Controlin internet-sivut.) Yleisiin käytäntöihin kuuluu myös tervehtiä yleisöä, käydä vastustajan kulmassa kättelemässä vastustajan kulmamiehiä ja valmentajaa ja kenties tärkeimpänä halata tai kätellä vastustajaa ottelun jälkeen lopputuloksesta riippumatta. Tällaiset rituaalit tekevät ottelusta pyhän, siinä missä harjoittelusuoritus salilla edustaa profaania. Katson tuloksissani ilmenneen kehään astumisen erityisyyttä ja jännittävyttä kuvaavan diskurssin tukevan tätä teorian sovellusta.

7.2 Tutkielman mahdollisuudet ja rajoitukset

Nyrkkeilyn historia on niin pitkä ja vaiherikas, että pieni osa allekirjoittaneesta näkee ironiaa sen analysoimisessa sosiologian kaltaisen nuoren tieteenalan käsitepatteristolla ja metodologialla – suurempi osa allekirjoittaneesta, kun näiden hyödyntämisestä vieläpä vastaa opiskelijan statuksella operoiva tutkimisen noviisi. Pyrkimykseni varsin laajaan kartoitukseen nyrkkeilyn harjoittajien näkemyksistä pakottaakin minut myös arvioimaan tutkielmani mahdollisuuksia ja rajoituksia. Mahdollisuudet kietoutuvat nähdäkseni tuloksissani ilmenneisiin ristiriitoihin aiempien tutkimusten päälinjojen kanssa. Rajoitukset liittyvät puolestaan pitkälti metodologisiin valintoihin.

On selvää, että universaaliuden ja objektiivisuuden kaltaiset tieteenihanteet eivät voi toteutua optimaalisesti tutkimuksessa, jonka aineisto on näin rajattu ja jonka analyysissä tulkinta elää vahvana. Tutkijalle jäävä suuri vastuu pitää tällaisessa asetelmassa sisällään riskin sen rajan hälventymisestä, miten informantit *ajattelevat* asioiden olevan ja/tai miten he *haluavat esittää* asioiden olevan. Esimerkiksi sukupuolierottelun esiintuonti tai ylipäättään tasa-arvoa avoimesti kyseenalaistava puhe

on post-modernisaation tässä vaiheessa ja paikassa epäkorrektia, ja siihen viittaavia merkkejä saatetaan yrittää piilottaa alakulttuurin tai muun yhteisön sukupuolineutraaliutta kyseenalaistavia kysymyksiä esittäessä. Aineisto sisältääkin väistämättä vastapuhetta ja aineiston tuottaneiden informanttien todellisiin näkemyksiin on haastavaa päästä pureutumaan. Suhteellisen avoimeen kysymyksenasetteluun perustuva haastattelutekniikka ja informanttien sukupuolis-integraatioasteellisen kategoriaskaalan levittäytyminen kantakävijämiehestä sisäpiiriläisnaiseen kuitenkin uskoakseni lieventävät tätä ongelmaa. Katson niiden olevan riittäviä tekijöitä suomaan analyysilleni riittävän legitiimin perustan toteutua suomen erilaisille diskursseille mahdollisuuden nousta. Haastattelut tehneenä mieltäni ei myöskään vallannut vaikutelma muusta kuin informanttien vilpittömyydestä.

Lisäksi soveltamani fenomenografinen tutkimusperinne ei tähtää yleistysten tekemiseen ylipäätään. Yleistettävyyden on tuloksissani myös vaakalaudalla jo siinä, että suurin osa nyrkkeilyä koskevasta yhteiskuntatutkimuksesta on rajannut tutkimuskohteensa ja aineistonsa engliseen maailmaan, jolloin aineiston ja sen tulkinnan taustalla vaikuttavat erilaiset yhteiskuntamallit ja kulttuurit. Toisen asteen näkökulmani tekee myös vertailtavuudesta hankalaa. Tulosteni vertaaminen ensimmäisen asteen näkökulmaan soveltuvasti nyrkkeilyn sosiaalista todellisuutta tai jopa lajin olemusta tavoitteleiden tutkijoiden saamiin tuloksiin on hieman yksinkertaistavaa.

Olen myös haukannut melko kookkaan urakan pyrkiessäni pureutumaan näkemyksiin Nyrkkeilystä, enkä rajatummin esimerkiksi kehästä sosiaalisena tilana tai nyrkkeilyn ja luokkakulttuurin suhteesta. Jokainen teemoistani olisi epäilemättä ollut pro gradun kokoiseen työhön riittävä aihe ja sisältänyt useita potentiaalisia tutkimuskysymyksiä tutkielman kannattelemiseen. Vaarana on ollut, että tutkielmani ei kykene ulottumaan kyllin syväälle kuhunkin teemaan, vaan niissä jäädytään pinnan raaputtelun tasolle. Konkreettisella tasolla tämä tulee näkyväksi luvussa 6.3 (Maskuliinisuus), jossa olen kalastellut hyvin samoilla vesillä Tuuli Särämäkarin nimenomaan tähän teemaan keskittyneen pro gradun kanssa. Särämäkarin vastaavista poikkeavat tulokseni perustuvatkin osakokonaisuuden luonteestaan johtuen väistämättä sekä kooltaan että analyysille altistumisen asteeltaan vaatimattomammalle aineistolle. Näin tulokseni eivät kykene täysimittaisesti haastamaan Särämäkarin tuloksia, vaikka ne sävyttävätkin aiheesta rakentuvan kuvan erilaiseksi.

Tutkielmaani liittyy kuitenkin myös mahdollisuuksia. Siinä missä teemani eivät yksittäisinä osakokonaisuuksina kykene välttämättä kilpailemaan niihin syvemmin perehtyneiden tutkimusten kanssa, niistä saamani tulokset tuovat kuhunkin uutta näkökulmaa ja muodostavat kokonaisuuden nyrkkeilyn harjoittajan kokemusmaailmasta suhteellisen laajalla tasolla. Tällainen ote tarjoaakin

tulevien tutkimusten tekijöille runsaasti tarttumapintaa. Myös universaalien yleistettävyyden ongelma pitää tähän huomioon nähdessä sisällään mahdollisuuden: kun tulokseni suhteutetaan aiempaan tieteenalan nyrkkeilyä koskevaan tutkimukseen, se tekee näkyväksi joukon mikro- ja makrotason yhteneväisyyksiä ja eroja. Näiden perusteella nyrkkeily näyttää allekirjoittaneelle globaalien tason kulttuurina, johon sisältyy paljon lokaalista variaatiota. Pidänkin nyrkkeilyä löyhänä alakulttuurina, joka on yhteisesti jaetusta pohjasta huolimatta myös altis kaksoisartikulaatio-, bricolage- ja homologiatasoilla tapahtuvalle, aikaan ja paikkaan sidotulle ilmenemismuotojen spektrille. Tällaisena se on myös tutkijalle haastava ja sisältää mittavan määrän erilaisia tarttumakohtia, potentiaalisia metodologisia lähestymistapoja ja mahdollisuuksia eri variaatioiden suhteuttamisesta ympäröivään yhteiskuntaan tai nyrkkeilyn alakulttuurin makrotasoon.

Lopuksi esitän muutaman tällaisen tarttumapinnan, joihin näkisin mielelläni tulevien sosiologisten tutkimusten tarttuvan:

Suuntausten erottaminen. Nyrkkeilyä koskeva sosiaali- ja yhteiskuntatieteellinen tutkimus saattaisi hyötyä amatööri- ja ammattinyrkkeilyn erojen entistä vahvemmassa huomioimisesta tulevaisuudessa. Pidän tutkielmani valmistuttua nyrkkeilyn käsittelemistä suuntaussidonnaisena, vaikka suuntaukset sinällään jakavatkin voimakkaan yhteisen pohjan ja ovat lähentyneet toisiaan 2010-luvun toiselle puoliskolle siirryttäessä. Perustan näkemykseni suuntausten rakenteellisten erojen lisäksi lähtöoletukseni toteutumiselle siitä, että suuntausten eriävyyttä esiintuva puhunta esiintyisi aineistossani vahvana, vaikka pidättäytyisin aiheita koskevien kysymysten esittämisestä.

Journeyman-kulttuuri. Ilmiötä on tutkittu kansainvälisestikin vain vähän, vaikka se on sosiologisesti erittäin mielenkiintoinen ja globaali tekijä nimenomaan ammattinyrkkeilyssä, johon huomattava osa nyrkkeilyä käsittelevästä sosiologiasta tutkimuksesta on kohdistunut. Tämän tutkielman sivuilta 34–36 pääsee alkuun.

Nyrkkeilyn ja luokkakulttuurin suhde eri hyvinvointivaltioregiimeissä. Kansainvälisessä tutkimuksessa on esiintynyt voimakkaana ja toisinaan universaaliksikin julistettuna näkemys nyrkkeilyn ja sosio-ekonomisen alaluokkaisuuden lujasta yhteydestä. Sekä jotkin tuoreemmat tutkimukset että omat tulokseni herättävät kysymyksen, toistuuko tuo suhde todella samalla tavoin kulttuurista ja yhteiskunnasta toiseen.

Vapaaottelun ja muiden kamppailulajien väliset suhteet. Vapaaottelu on noussut sekä julkisuusarvossa että harrastajamäärissä nopeassa tahdissa ja sen nykyversion juuret pohjautuvat osin

eri kamppailulajien vastakkainasettelulle. Tuloksissani ilmennyt lievähkö varautuneisuus lajia kohtaan saattaa pitää sisällään siemenen herkulliseen tutkimuskysymykseen.

Seurakulttuuri. Nyrkkeilytyylejä ja seurakohtaisia perinteitä on monenlaisia. Näkökulma nyrkkeilystä alakulttuurina ei ole välttämättä yhtään sen perustellumpi kuin näkökulma maantieteellisesti rajatusta nyrkkeilykulttuurista tai jopa yksittäisestä nyrkkeilyseurasta alakulttuurina. Tutkielmani sai oikeastaan hieman tapaustutkimuksen vivahteita käsitellessään vain yhden nyrkkeilyseuran edustajia ja aineiston ollessa kerätty lyhyellä aikavälillä. Vaikkei kyse kuitenkaan ollut tapaustutkimuksesta tai mielenkiintoni tutkijana rajoittunut nimenomaan aineiston tuottajien edustamaan seuraan, oli aineistossa välähdellyt seurakulttuurin diskurssi nostettava esiin. Siinä missä nyrkkeilyä voi pitää alakulttuurina, on seura yksilöä paljon konkreettisemmin ympäröivä sisäryhmä ja tässä suhteessa hahmotettavissa eräänlaiseksi alakulttuurin alakulttuuriksi.

Henkisen korostamisen yhteys muihin poikkeaviin tuloksiin. Engliseen maailmaan sijoittuvan tutkimuskirjallisuuden tendenssi korostaa nyrkkeilyn ruumiillisuutta on henkisen korostamista alleviivaaviin tuloksiini nähden lievässä ristiriidassa. Kenties aineiston poikkeuksellisen painokkaalla henkisen korostamisella on yhteys tuloksissa ilmenneisiin muihin poikkeamiin ja aiempien tutkimusten asetelmista poikkeavaan valta- ja luokkakulttuuriin. Toisin sanoen henkisen painottaminen saattaa olla yhteydessä esimerkiksi aineiston sukupuoli-egalitaariseen valtdiskursiivisuuteen ja tutkimuskohdetta ympäröivässä yhteiskunnassa esiintyviin suhteellisen pieniin luokkaeroihin ja segregoitumisen asteeseen. Pidän tätä potentiaalista jatkotutkimuskysymystä näin muotoiltuna hyvin spekulatiivisena, mutta sinällään relevanttina.

8. Lähteet

Aaltola, Juhani & Valli, Raine (2007) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1: Metodien valinta ja aineiston keruu: Virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus.

Alasuutari, Pertti (2001) Johdatus yhteiskuntatutkimukseen. Helsinki: Gaudeamus.

Alasuutari, Pertti (1993) Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino.

Allport, Gordon W. (1954) The Nature of Prejudice. New York: Addison-Wesley.

Ahonen, Sirkka (1994) Fenomenografinen tutkimus. Teoksessa Leena Syrjälä, Sirkka Ahonen, Eija Syrjäläinen & Seppo Saari. Laadullisen tutkimuksen työtapoja. Helsinki: Kirjayhtymä. 113-160.

Anderson, Jack (2007) The Legality of Boxing. A Punch Drunk Love? New York: Routledge.

Anderson, V. & Clausen, H. & McCrory, P. (2005) The risk of chronic traumatic brain injury in professional boxing: change in exposure variables over the past century. British Journal of Sports Medicine 39:9, 661-664.

Bennet, Andy (1999) Subcultures or Neo-tribes? Rethinking the relationship between youth, style and musical taste. Sociology 33:3, 599-617.

Beran, Roy & Beran, Joshua (2009) The law(s) of the rings: boxing and the law. Journal of Law and Medicine 16:4, 684-695.

Bianco, Massimiliano & Loosemore, Mike & Daniele, Gianlorenzo & Palmieri, Vincenzo & Faina, Marcello & Zeppili, Paolo (2013) Amateur boxing in the last 59 years. Impact of rules changes on the type of verdicts recorded and implications on boxers' health. British Journal of Sports Medicine 47, 452-457.

Blackman, Shane (2005) Youth Subcultural Theory: A Critical Engagement with the Concept, its Origins and Politics, from the Chicago School to Postmodernism. Journal of Youth Studies 8:1, 1-20.

Bledose, Gregory & Li, Guohua & Levy, Fred (2005) Injury risk in professional boxing. Southern Medical Journal lokakuu 2005, 994+

Boddy, Kasia (2011) "A Straight Left against a Slogging Ruffian": National Boxing Styles in the Years Preceding the First World War". *Journal of Historical Sociology* 24:4, 428–450.

Boddy, Kasia (2008) *Boxing. A cultural history*. Lontoo: Reaktion Books Ltd.

Bourdieu, Pierre (1986). *The Forms of Capital*. Teoksessa J. Richardson (toim.), *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*, s. 241–258. New York: Greenwood.

Bourdieu, Pierre (1984) *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste*. Lontoo: Routledge.

Bourdieu, Pierre (1978) *Sport and Social Class*. *Social Science Information* 17, 819–840.

Cantu, R. C. (1995) *Boxing and medicine*. *Human Kinetics* 1995, 19-31.

Cardoso, B. & Assumpção, L. & Melo, G. & Silva, J. & Sampaio, T. (2012) *Women's boxing: social perceptions of a no-gloves out of ring fight*. *Motricidade* 8:2, 259-268.

Carrier, David & Morgan, Michael (2013) *Protective buttressing of the human fist and the evolution of hominin hand*. *Journal of Experimental Biology* 216, 236-244.

Carrier, David & Morgan, Michael (2013) *Response to 'Human fist evolution: a critique'*. *Journal of Experimental Biology* 216, 2360.

Chamoun-Nicolas, Habib & Hazlett, Randy & Mora, Russell & Mendoza, Gilberto & Welsh, Michael (2013) *Negotiation and Professional Boxing*. Teoksessa Christopher Honeyman & James Coben & Andrew Wei-Min Lee (toim.) *Educating Negotiators for a Connected World: Volume 4 in the Rethinking Negotiation Teaching Series*. Saint Paul: DRI Press. 367-382.

Coates, Sally (1999) *Analysing the physical: An ethnomethodological study of boxing*. *Ethnographic Studies* 4, 14-26.

Cockburn, Cynthia (2015) *Standpoint Theory*. Teoksessa Shahrzad Mojab (toim.) *Marxism and Feminism*. Lontoo: Zeb Books. 331-346.

Cohen, G. (1993). *Media Portrayal of the Female Athlete*. Teoksessa G. Cohen (toim.), *Women in sport: issues and controversies* (s. 171–184). Newbury Park: Sage.

- Cohen, Lyenne (1984) Should the sport of boxing be banned in Canada? *Canadian Medical Association Journal* 130:6, 767–768.
- Collander, Kati (2011) Oikeus olla vilkas, oikeus olla energinen – Vilperi-Box-nyrkkeilyohjelman kehittäminen varhaiskasvatusikäisille. Opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma. Satakunnan ammattikorkeakoulu.
- Connell, Raewyn (1995) *Masculinities*. Cambridge: Polity Press.
- Corsellis, John (1989) Boxing and the brain. *British Medical Journal* 298, 105-109.
- Dortants, Marianne & Knoppers, Annelies (2013) Regulation of diversity through discipline: Practices of inclusion and exclusion in boxing. *International Review for the Sociology of Sport* 48:5, 535-549.
- Durkheim, Émile (1980) *Uskontoelämän alkeismuodot*. Helsinki: Tammi. (Alkup. 1912).
- Durkheim, Émile (1963) *L'Éducation morale*. Pariisi: Presses Universitaires de France. Alkup. 1902-1903.
- Egan, Pierce (1812) *Boxiana; or sketches of ancient and modern pugilism; from the days of the renowned Broughton and Slack to the heroes of the present milling era*. Lontoo: Sherwood.
- Eitzen, Stanley and Sage, George (1991) *Sociology of North American Sport*. 5 th Edition. Madison: Brown & Benchmark.
- El Ashker, Said (2011) Technical and tactical aspects that differentiate winning and losing performances in boxing. *International Journal of Performance Analysis in Sport* 11:2, 356-364.
- Erlanger, David & Kutner, Kenneth & Barth, Jeffery & Barnes, Ronnie (1999) FORUM Neuropsychology of Sports-Related Head Injury: Dementia Pugilistica to Post Concussion Syndrome. *The Clinical Neuropsychologist* 13:2, 193-209.
- Fairclough, Norman (2003) *Analysing Discourse. Textual analysis for social research*. Lontoo ja New York: Routledge.
- Falvey, È & McCrory, P. (2015) Because not all blows to the same. *British Journal of Sports Medicine* 2015 Vol 49 Issue 17 1091-1093.

- Falvey, È. & McCrory, P. & Turner, M. (2012) Returning to the golden age of boxing. *British Journal of Sports Medicine* 2012 Vol 47 No 7, 459-460.
- Fogelholm, Mikael & Kannus, Pekka & Parkkari, Jari (2004) Liikuntavammat – suurin tapaturmaluokka Suomessa. *Suomen lääkirilehti* 59:41, 3889-3895.
- Fulton, Jack (2011) “What’s your worth?” The Development of Capital in British Boxing. *European Journal for Sport and Society* 8:3, 193-218.
- Gems, Gerald (2014) *Boxing: a concise history of the sweet science*. Lanham: Rowman & Littlefield.
- Gómez, José Maria & Verdú, Miguel & González-Megias, Adela & Méndez, Marcos (2016) The phylogenetic roots of human lethal violence. *Nature* 538, 233-237.
- Gorn, Elliot J. (1986) *The Manly Art: Bare-Knuckle Prize Fighting in America*. New York: Cornell University Press.
- Grambell, Robert (2007) Boxing: Medical Care In and Out of the Ring. *Current Sports Medicine Reports* 6, 317–321.
- Grasso, John (2014) *Historical Dictionary of Boxing*. Lanham: The Scarecrow Press.
- Guidetti L, Baldari, C. & Musulin A (2002) Physiological factors in middleweight boxing performance. *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness* 42:3, 309-14.
- Haapaniemi, Pia (2013) Fenomenografinen analyysi - Fenomenografisen analyysin lähtökohdat ja esimerkki aineiston analyysistä sosiaalityön tutkimuksessa. Pro gradu-tutkielma, sosiaalityö. Tampereen yliopisto.
- Haglund, Yvonne & Eriksson, Ejnar (1993) Does amateur boxing lead to chronic brain damage? A review of some recent investigations. *The American Journal of Sports Medicine* 21:1, 97-109.
- Halbert, Christy (1997) Tough enough and women enough. Stereotypes, Discrimination, and Impression Management Among Women Professional Boxers. *Journal of Sport and Social Issues* 21:1, 7-36.

- Handratta, Vekantesh & Hsu, Ellen & Vento, John & Yang, Clifford & Tanev, Kaloyan (2010) Neuroimaging findings and brain-behavioral correlates in a former boxer with chronic traumatic brain injury. *Neurocase. The Neural Basis of Cognition* 16:2, 125-134.
- Hannula, Jussi (2014) *Kaupunkirutiinit ja väkivalta: tutkielma Porissa julkisella alueella tapahtuneesta väkivallasta. Pro gradu –tutkielma, sosiologia, Pori. Tampereen yliopisto.*
- Hargreaves, Jennifer (2003). *Women's Boxing and Related Activities: Introducing Images and Meanings.* Teoksessa T. Green & J. Smith (toim.) *Martial arts in the modern world*, 209–228. *Yhdysvallat: Praeger.*
- Hargreaves, Jennifer (1997) *Women's boxing and related activities: Introducing images and meanings.* *Body and Society* 3:4, 33-49.
- Hargreaves, Jennifer (1994). *Sporting females: Critical issues in the history and sociology of women's sports.* Lontoo: Routledge.
- Harding, Sarah (2004): *The feminist standpoint theory reader: intellectual and political controversies.* New York: Routledge.
- Harding, Sarah (1986) *The Science Question in Feminism.* Ithaca ja Lontoo: Cornell University Press.
- Harré, Rom & van Langenhove, Luk (1999) *Positioning Theory: Moral Context of Intentional Action.* Oxford ja Malden: Blackwell.
- Harris, John (1980) *Violence and Responsibility.* London, Boston and Henly: Routledge & Kegan Paul.
- Hatmaker, Mark & Werner, Doug (2004) *Boxing mastery: advanced technique, tactics and strategies from the sweet science.* Chula Vista, Kalifornia: Tracks Publishing.
- Heiskanen, Benita (2012) *The Urban Geography of Boxing: Race, Class, and Gender in the Ring.* Lontoo: Routledge.
- Heiskanen, Benita (2004) *Fighting Identities: The Body in Space and Place.* Väitöskirja. The University of Texas at Austin.

- Hekman, Susan (1997) Truth and Method: Feminist Standpoint Theory Revisited. *Journal of Women in Culture and Society* 22:2, 341-365.
- Helkama, Klaus & Myllyniemi, Rauni & Liebkind, Karmela (2013) *Johdatus sosiaalipsykologiaan*. Helsinki: Edita.
- Hellspong Mats (1982) The sport of boxing in Sweden A study of the cultural environment of sport. Tukholman yliopiston julkaisuja.
- Hollin, Clive (2016) *The Psychology of Interpersonal Violence*. Chichester: John Wiley & Sons, Ltd.
- Horns, Joshua & Jung, Rebekah & Carrier, David (2015) In vitro strain in human metacarpal bones during striking: testing the pugilism hypothesis of hominin hand evolution. *Journal of Experimental Biology* 218: 3215-3221.
- Hukkanen, Esa (2015) *Olympiatyylin nyrkkeilyn lajiansalyysi ja valmennuksen ohjelmointi*. Valmentajaseminaari. Jyväskylän yliopisto.
- Hähnel, S. & Stippich, C. & Weber, I. & Darm, H. & Schill, T. & Jost, J. & Friesmann, B. & Heiland, S. & Blatow, M. & Meyding-Lamandé, U. (2008) Prevalence of Cerebral Microhemorrhages in Amateur Boxers as Detected by 3T MR Imaging. *American Journal of Neuroradiology* February 29:2, 388-391.
- Ikemoto, Junichi (2007-2008) The Ethnography of the Boxing Subculture in Japan. From the perspective of the strategies of identity constructions among the youth at a time of social change. *Japanes Sociological Review* 58:1, 21-39.
- Ishioka, Tomonori (2013) Boxing, Poverty, Foreseeability – an ethnographic account of local boxers in Metro Manila, Philippines. *Asia Pacific Journal of Sport and Social Science* 1:2-3, 143-155.
- Itkonen, Hannu (1996) *Kenttien kutsu. Tutkimus liikuntakulttuurin muutoksesta*. Tampere: Gaudeamus.
- Jenkins, Craig & Ellis, Tom (2011) The Highway to Hooliganism? An Evaluation of the Impact of Combat Sport Participation on Individual Criminality. *International Journal of Police Science & Management* 13:2, 117-131.

Jokinen, Arja. & Juhila, Kirsi. (1993). Valtasuhteiden analysoiminen. Teoksessa Arja Jokinen, Kirsi Juhila & Eero Suoninen (toim.) Diskurssianalyysin aakkoset. Tampere: Vastapaino. s. 75-108.

Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi. & Suoninen, Eero (1993). Diskursiivinen maailma. Teoreettiset lähtökohdat ja analyttiset käsitteet. Teoksessa Arja Jokinen, Kirsi Juhila & Eero Suoninen (toim.) Diskurssianalyysin aakkoset. Tampere: Vastapaino. s. 17-47.

Jokinen, Arto (2000). Panssaroitu maskuliinisuus. Mies, väkivalta ja kulttuuri. Tampere: Tampere University Press.

Jokinen, Arto (1999): Suomalainen miestutkimus ja -liike. Muutoksen mahdollisuus? Teoksessa Arto Jokinen (toim.) Mies ja muutos. Kriittisen miestutkimuksen teemoja. Tampere: Tampere University Press.

Jordan, Barry (2000) Chronic Traumatic Brain Injury Associated with Boxing. *Seminars in neurology* 20:2, 179-185.

Jordan, Barry & Relkin, Norman & Ravdin, Lisa & Jacobs, Alan & Bennett, Alexandre & Gandy, Sam (1997) Apolipoprotein E ϵ 4 Associated With Chronic Traumatic Brain Injury in Boxing. *Journal of the American Medical Association* 278:2, 136-140.

Juhila, Kirsi (1999) Tutkijan positiot. Teoksessa Arja Jokinen, Kirsi Juhila & Eero Suoninen (toim.) Diskurssianalyysin aakkoset. Tampere: Vastapaino. s. 201-232.

Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero (1999) Kymmenen kysymystä diskurssianalyysistä. Teoksessa Arja Jokinen, Kirsi Juhila & Eero Suoninen (toim.) Diskurssianalyysin aakkoset. Tampere: Vastapaino. s. 233-252.

Kaagaard-Kristensen, Kim-Karina (2010) Rolling with the Punches – Boxing as a means to social inclusion. Pro gradu-tutkielma, Kööpenhaminan yliopisto.

Kahma, Nina (2011) Sport and social class: The case of Finland. *International Review for the Sociology of Sport* 47:1, 113-130.

Kakkori, Leena & Huttunen, Rauno (2010) Fenomenologia, hermeneutiikka ja fenomenografinen tutkimus. <http://users.utu.fi/rakahu/fenomenografia2011.pdf>

Kamppailulajien yhdenvertaisuussuunnitelma 2016-2017 (2015) Aikidon, judon, karaten, miekkailun ja 5-ottelun, nyrkkeilyn, painin, taekwondon, taidon ja jujutsun kansallisten lajiliittojen kokoama työryhmä.

https://storage.googleapis.com/valo-production/2016/12/kamppailulajien_yhdenvertaisuussuunnitelma_2016-2017.pdf

Kansallinen liikuntatutkimus 2009-2010. Suomen Kuntoliikuntaliitto ry:n, Suomen Liikunta ja Urheilu SLU ry:n, Nuori Suomi ry:n, Suomen Olympiakomitean, Helsingin kaupungin, Suomen Gallup Oy:n ja opetus- ja kulttuuriministeriön yhteistyönä toteutetussa tutkimuksessa. SLU:n julkaisusarja 6/2010.

http://www.sport.fi/system/resources/W1siZiIsIjIwMTMvMTEvMjIvMTNfNDRfMzJfMjQ2X0xpYWt1bnRhdHV0a2ltdXNfYWlrdWlzZXRfMjAwOV8yMDEwLnBkZiJdXQ/Liikuntatutkimus_aikuiset_2009_2010.pdf

Kari, Jarkko (1997) Rajatiedon ja rajatiedon yhteisön käsitteellistäminen ja tutkiminen informaatiotutkimuksen näkökulmasta. Julkaistu ParaDocsissa 1999.

<http://www.james.pp.fi/metafysiikka/parapsykologia-kari.pdf>

Karpman, Shelby & Reid, Patrick & Phillips, Leah & Qin, Ziling & Gross, Douglas (2016) Combative Sports Injuries: An Edmonton Retrospective. *Clinical Journal of Sports Medicine* 26:4; 332-334.

Klemola, Timo (1988) Karate-Do. Keuruu: Otava.

Koivula, Nathalie (2001) Perceived characteristics of sports categorized as gender-neutral, feminine and masculine. *Journal of Sports Behavior* 24:4, 377-393.

Koski, Tapio (2000) Liikunta elämäntapana ja henkisen kasvun välineenä: filosofinen tutkimus liikunnan merkityksestä, esimerkkeinä jooga ja zen-budo (Physical Exercise as a Way of Life And a Method for Spiritual Growth with Yoga And Zen-budo as Examples). Väitöskirja. Tampere: Tampere University Press.

Kuokkanen, Martti (1995) Nyrkkeily ja väkivalta. niin ja näin 4/95, 27-31.

Lafferty, Yvonne & McCay, Jim (2004) "Suffragettes in satin shorts"? Gender and competitive boxing. *Qualitative Sociology* 27:3, 249-276.

- Laine, Leena (1992) *Urheilu valtaa mielet*. Teoksessa Teijo Pyykkönen (toim.) *Suomi uskoi urheiluun*. Liikuntatieteellisen seuran julkaisu 131. Helsinki: Valtion painatuskeskus, 101-128.
- Lampert, Peter & Hardman, John (1984) *Morphological Changes in Brains of Boxers*. *Journal of the American Medical Association* 251:20, 2676-2679.
- Lewandowski, Joseph (2012) *Olympic boxing. A not so sweet science*. Teoksessa Heather Reid & Michael Austin (toim.) *The olympics and philosophy*. Lexington: The Univeristy Press of Kentucky, 161-174.
- Lewandowski, Joseph (2007) *Boxing: The Sweet Science of Constrains*. *Journal of The Philosophy of Sport*, Volume 34, 2007, Issue 1, 26-38.
- Liebling, A.J (2004) *The Sweet Science*. New York: North Point Press. (Alkup.1956).
- Liikuntatutkimus 2009-2010. Suomen Kuntoliikuntaliitto ry & Suomen Liikunta ja Urheilu SLU ry & Nuori Suomi ry & Suomen Olympiakomitea & Helsingin kaupunki & Suomen Gallup Oy & Opetus- ja kulttuuriministeriö. SLU:n julkaisusarja 6/2010.
- Loosemore, Mike & Knowles, Charles H. & Whyte, Greg P. (2007) *Amateur boxing and risk of chronic traumatic brain injury: systematic review of observational studies*. *British Medical Journal* 335, 809.
- Lounasheimo, Ilmo (1987) *Kehän sankarit*. Helsinki: WSOY.
- Lundberg, George (1983) *Boxing Should Be Banned in Civilized Countries*. *Journal of the American Medical Association* 249:2, 250.
- Malinowski, Bronislaw (1922). *Argonauts of the Western Pacific: an Account of Native Enterprise and Adventure in the Archipelagoes of Melanesian New Guinea*. Prospect Heights:Waveland Press.
- Marletsuo, Juha (2015) *MUHAMMAD ALIN NOUSU POLIITTISKULTTUURISEKSI IKONIKSI –Yhteiskunnallisten taustatekijöiden liikuntasosiologinen analyysi*. Liikunnan yhteiskuntatieteiden pro gradu-tutkielma. Jyväskylän yliopisto.
- Marton, Ference (2015) *Necessary conditions of learning*. New York ja Lontoo: Routledge.

- Marton, Ference (1981) Phenomenography – Describing conceptions of the world around us. *Instructional Science* 10:2, 177-200.
- Matthews, Christopher (2011) The thrill of the fight - sensuous experiences of boxing - towards a sociology of violence. Väitöskirja. Loughborough University Institutional Repository.
<https://dspace.lboro.ac.uk/dspace-jspui/handle/2134/9831>
- McCree, Roy (2011) The Death of a Female Boxer - Media, Sport, Nationalism, and Gender. *Journal of Sport and Social Issues* 35:4, 327-349.
- Meinander, Henrik (1994) Towards a Bourgeois Manhood: Boys' Physical Education in Nordic Secondary Schools, 1880-1940. Helsinki: Suomen tiedeseura.
- Mennesson, Christine (2000). “Hard” women and “soft” women: The Social Construction of Identities among Female Boxers. *International Review for the Sociology of Sport* 35, 21–33.
- Morrison, Robert (1986) Medical and Public Health Aspects of Boxing. *Journal of the American Medical Association* 255(18), 2475-2480.
- Muggleton, David (2000), *Inside Subculture: The Postmodern Meaning of Style*. Oxford: Berg.
- Mäki-Kulmala, Airi (1993) Initaatio ja alakulttuuri. *Acta Universitatis Tamperensis*. Ser A vol 393. Tampereen yliopisto.
- Mäkinen, Olli (2007). *Samalta viivalta? Eettiset kysymykset urheilussa*. Helsinki: Kirjapaja.
- Nash, Meredith (2015) Gender on the ropes: An autoethnographic account of boxing in Tasmania, Australia. *International Review for the Sociology of Sport*. Verkkojulkaisu 27.11.2015.
<http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1012690215615198>
- Nagy, Terézia (2003) The Appearance of an Underground Electromusic Subculture in the Cultural Sphere of The City, *Acta Ethnographica Hungarica*, 48 (1-2), 122-138. Department of Ethnology, University of Szeged, Unkari.
- Nead, Lynda (2011) Stilling the Punch: Boxing, Violence and the Photographic Image. *Journal of Visual Culture* 10:3, 305-323.

Neselius, Sanna & Brisby, Helena & Theodorsson, Anette & Blennow, Kaj & Zetterberg, Henrik & Marcusson, Jan (2012) CSF-Biomarkers in Olympic Boxing: Diagnosis and Effects of Repetitive Head Trauma. PLOS ONE:n internet-sivut.

<http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0033606>

Nickle, D.C & Goncharoff, L.M. (2013) Human fist evolution: a critique. *Journal of Experimental Biology* 216, 2359-2360.

Niinikoski, Laura & Tuurala, Janika (2007) Väkivaltatyön kehittäminen – Porin mallia rakentamassa. Opinnäytetyö, sosiaalialan koulutusohjelma. Satakunnan ammattikorkeakoulu.

Niiniluoto, Ilkka (2003) Totuuden rakastaminen: Tieteenfilosofisia esseitä. Helsinki: Otava.

Nyrkkeileviä naisia. YLE Elävä arkisto 21.4.2010. Viitattu 16.5.2016.

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2010/04/21/nyrkkeilevia-naisia>

Oates, Joyce Carol (1987). *On boxing*. Lontoo: Bloomsbury.

Oikarinen, Johanna (2011) Naisen vai urheilijan nyrkki?: naisnyrkkeilijän ammattilaisuuden rakentuminen nyrkkeilyottelun uutisoinnissa. Pro gradu. Lapin yliopisto.

Painija ja nyrkkeilijä samassa kehässä. YLE Elävä arkisto 8.9.2006. Viitattu 12.8. 2015.

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2006/09/08/painija-ja-nyrkkeilija-samassa-kehassa>

Paradis, Elise (2012) Boxers, Briefs or Bras? Bodies, Gender and Change in the Boxing Gym. *Body & Society* 18:2, 82-109.

Pirinen, Riitta (1997) The Construction of Women's Positions in Sport: A Textual Analysis of Articles on Female Athletes in Finnish Women's Magazines. *Sociology of Sport Journal* 14:3, 290-301.

Porin turvallisuussuunnitelma 2001. Porin kihlakunnan poliisilaitos ja Porin kaupunki.

Puuronen, Vesa (2006) Nuorisotutkimus. Tampere: Vastapaino.

Puuronen, Vesa (1997) Johdatus nuorisotutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

- Pöysä, Jyrki (2010) Asemointinäkökulma haastattelujen kerronnallisuuden analyysissä. Teoksessa Johanna Ruusuvoori & Pirjo Nikander & Matti Hyvärinen (toim.) Haastattelun analyysi. Tampere: Vastapaino.
- Rabadi, Meheroz & Jordan, Barry (2001) The Cumulative Effect of Repetitive Concussion in Sports. *Clinical Journal of Sport Medicine* 11:3, 194-198.
- Riordan, James (1991) Sport, politics and communism. Manchester ja New York: Manchester University Press.
- Roberts, A.H. (1969) Brain damage in boxers: Study of the prevalence of traumatic encephalopathy among ex-professional boxers. Lontoo: Pitman.
- Rodda, J & Weale, S. (1994) Sporting chances. *The Guardian*, 30.4.1994.
- Rondinone, Troy (2013) Friday Night Fighter - Gaspar "Indio" Ortega and the Golden Age of Television Boxing. Urbana, Chicago & Springfield: University of Illinois Press.
- Rhodes, James (2011) Fighting for "Respectability": Media Representations of the White, "Working-Class" Male Boxing "Hero". *Journal of Sport and Social Issues* 35:4, 350-376.
- Reejhsinghani, Anju Nandal (2009) For blood or for glory: A history of Cuban boxing, 1898-1962. Väitöskirja, filosofia. The University of Texas at Austin.
- Saaristo, Kimmo & Jokinen, Kimmo (2004) *Sosiologia*. Helsinki: WSOY.
- Sabo, Donald & Messner, Michael (1993). Whose Body Is This? Women's Sports and Sexual Politics. Teoksessa G. Cohen (toim.), *Women in sport: issues and controversies* (s. 15–24). Newbury Park: Sage.
- Sánchez-García, Raúl & Malcolm, Domonic (2010) Decivilizing, civilizing or informalizing? The international development of Mixed Martial Arts. *International Review for the Sociology of Sport* 45:1, 39-58.
- Sammons, Jeffery (1990) Beyond the ring. The role of boxing in American society. Urbana and Chicago: University of Illinois Press.

Sammons, Jeffery (1988) *Beyond the ring. The role of boxing in American society.* Urbana and Chicago: University of Illinois Press.

Satterlund, Travis (2012) *Real, but Not Too Real: A Hierarchy of Reality for Recreational Middle-Class Boxers.* *Sociological Perspectives* 55:3, 529-551.

Scholsberg, J. (1987) *Who Watches Television Sports?* *American Demographics* 9: 45–9, 59.

Shin, Eui Hang (2007) *State, Society, and Economic Development in Sports Life Cycles: The Case of Boxing in Korea.* *East Asia. An International Quarterly* 24:1, 1-22.

Simmel, Georg (1949) *The Sociology of Sociability.* *American Journal of Sociology* 55:3, 254-261.

Stewart, Alex (2008) *The boxer's point of view: an ethnography of cultural production and athletic development among amateur and professional boxers in England.* Väitöskirja. University of Bedfordshire.

Sugden, John (1996) *Boxing and society. An international analysis.* Manchester: Manchester University Press.

Suksi, Topias (2012) *Pystyä ja painia - etnografia helsinkiläisestä vapaaottelusalista.* Pro gradu. Helsingin yliopisto.

Suoninen, Eero (1999) *Näkökulma todellisuuden rakentumiseen.* Teoksessa Arja Jokinen, Kirsi Juhila & Eero Suoninen (toim.) *Diskurssianalyysin aakkoset.* Tampere: Vastapaino. 17-36.

Särmäkari, Tuuli (2013) *Naiset jotka lyövät kovaa – diskursiivinen tutkimus naisnyrkkeilystä Suomessa.* Sosiaalipsykologian pro gradu-tutkielma. Helsingin yliopisto.

Tenorio, Rafael (2006) *On the competitive structure in professional boxing, or why the best boxers very seldom fight each other.* Teoksessa Wladimir Andreff & Stefan Szymanski (toim.) *Handbook on the economics of sport.* Cheltenham, Iso-Britannia & Norhampton, Yhdysvallat: Edward Elgar, 364-378.

Tervakari, A-M. (2005) *Fenomenografia.* TTY/Hypermedia/Hypermedian jatko-opintoseminaari. http://matriisi.ee.tut.fi/hmopetus/hmjatkosems04/liitteet/JOS_hypermedia_Tervakari180305.pdf

Thrilla' in Manila. Dokumentti. HBO, 2008.
<https://www.youtube.com/watch?v=rEtCq6X7fUI&t=1587s>

Tjönndal, Anne (2017) 'I don't think they realise how good we are': Innovation, inclusion and exclusion in women's Olympic boxing. *International Review for the Sociology of Sport*. Verkkojulkaisu 22.6.2017.

<http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1012690217715642>

Tjönndal, Anne (2016a) The Inclusion of Women's Boxing in the Olympic Games: A Qualitative Content Analysis of Gender and Power in Boxing. *Qualitative Sociology Review* 12:3, 84-99.

Tjönndal, Anne (2016b) Pugilistic Pioneers The History of Women's Boxing in Norway. *Sport history review* 47:1, 3-25.

Trimbur, Lucia (2013) *Come Out Swinging: The Changing World of Boxing in Gleason's Gym*. Princeton ja Oxford: Princeton University Press.

Trimbur, Lucia (2011) 'Tough love': Mediation and articulation in the urban boxing gym. *Ethnography* 12:3, 334-355.

Turley, Mark (2014) *Journeymen: The Other Side of the Boxing Business, a New Perspective on the Noble Art*. Durrington: Pitch Publishing.

Ungar, Ruti (2010) *The Boxing Discourse in Late Georgian England: 1780-1820; a Study in Civic Humanism, Gender, Class and Race*. Väitöskirja. Berliini: Humboldt-yliopiston julkaisuja.

Unruh, David (1983) *Invisible lives: social worlds of the aged*. Beverly Hills: Sage.

Unruh, David (1980) The Nature of Social Worlds. *Sociological Perspectives* 23:3, 271-296.

Unruh, David (1979) Characteristics And Types Of Participation In Social Worlds. *Symbolic Interaction* 2:2, 115-130.

Vaaranen, Heli (2004) *Kaaharipoikia ja rappioromantiikkaa. Tutkimus erään kaahailukulttuurin elämänilosta ja tuhoisuudesta*. Valtiotieteellisen tiedekunnan sosiologian laitoksen väitöskirja. Helsingin yliopisto.

Veijola, Soile & Jokinen, Eeva (2001) *Voiko naista rakastaa. Avion ja eron karuselli*. Helsinki: WSOY.

Vice: *Underground Bare Knuckle Boxing in the UK*. Dokumentti. Vice Media, 2014.

<https://www.youtube.com/watch?v=a9UZBg1pMS4>

Wacquant, Loïc (2004) *Body & Soul. Notebooks of an apprentice boxer*. New York: Oxford University Press.

Wacquant, Loïc (2001) Whores, Slaves and Stallions: Languages of Exploitation and Accommodation among Boxers. *Body & Society* 7:2-3, 181-194.

Wacquant, Loïc (1998a) A Fleshpeddler at work: Power, pain, and profit in the prizefighting economy. *Theory and Society* 27, 1-42.

Wacquant, Loïc (1998b) The prizefighter three bodies. *Ethnos. Journal of Anthropology* 63:3-4, 325-352.

Wacquant, Loïc (1995a) Pugs at Work: Bodily Capital and Bodily Labour among Professional Boxers. *Body & Society* 1:1, 65-93.

Wacquant, Loïc (1995b) The pugilistic point of view: How boxers think and feel about their trade. *Theory and Society* 24:4, 489–535.

Wacquant, Loïc (1992) The Social Logic of Boxing in Black Chicago: Toward a Sociology of Pugilism. *Sociology of Sport Journal* 9:3, 221-254.

Weber, Jonetta & Carini, Robert (2013) Where are the female athletes in Sports Illustrated? A content analysis of covers (2000–2011). *International Review for the Sociology of Sport* 48:2, 196-203.

Weinberg, Kirson & Arond, Henry (1952) The Occupational Culture of the Boxer. *American Journal of Sociology* 57:5.

Willis, Paul (2000) *The Ethnographic Imagination*, Cambridge: Polity.

Willis, Paul (1984) Symboli ja käytäntö. Popmusiikin yhteiskunnallisesta merkityksestä. Teoksessa Pertti Alasuutari (toim.) (1984) *Keskustelua laadullisesta sosiaalitutkimuksesta*. Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteiden tutkimuslaitoksen julkaisuja. 137-160.

Wilson, Thomas (2002) The Paradox of Social Class And Sports Involvement. The Roles of Cultural and Economic Capital. *International Review for The Sociology of Sport* 37:1, 5–16.

Woodward, Kath (2014) *Globalizing Boxing*. Lontoo ja New York: Bloomsbury Academic.

Woodward, Kath (2008). Hanging out and hanging about: Insider/outsider research in the sport of boxing. *Ethnography*, 9, 536–560.

Woodward, Kath (2007) *Boxing, masculinity and identity. The ‘I’ of the tiger*. New York: Routledge.

Woodward, Kath (2004) Rumbles in the Jungle: Boxing, racialisation and the performance of masculinity. *Journal of Leisure Studies* 23:1, 5-17.

Wright, Whitney (2006) Keep It in the Ring: Using Boxing in Social Group Work with High-Risk and Offender Youth to Reduce Violence. *Social Work with Groups* 29:3-4, 149-174.

Zazryn, T. R. & Cameron, P. & McCrory, P. (2006) A prospective cohort study of injury in amateur and professional boxing. *British Journal of Sports Medicine* 40, 670-674.

Zazryn, T. R. & Finch, C. F. & McCrory, P. (2003) A 16 year study of injuries to professional boxers in the state of Victoria, Australia. *British Journal of Sports Medicine* 37, 321-324.

Zetterberg, H. & Hietala A. & Jonsson, M. & Andreasen, N. & Styrud, E. & Karlsson, I. & Edman, Å. & Popa, C & Rasulzada, A. & Wahlund, L & Mehta, P. & Rosengren, L. & Blennow, K. & Wallin, A (2006) Neurochemical Aftermath of Amateur Boxing. *Journal of American Medical Association Neurology* 63:9, 1277-1280.

Zhang, Lijuan & Ravdin, Lisa D. & Relkin, Norman & Zimmermann, Robert D. & Jordan, Barry & Lathan, William E. & Ulug, Aziz M. (2003) Increased Diffusion in the Brain of Professional Boxers: A Preclinical Sign of Traumatic Brain Injury? *American Journal of Neuroradiology* 24:1, 52-57.

Yergin, M. (1986) Who Goes to the Game? *American Demographics* 8, 42–43.

Internet-lähteet:

(viitattu 1.8.2017, ellei toisin mainittu)

AIBA Technical Rules. 17.2.1.

<http://d152tffy3gbaeg.cloudfront.net/2015/02/AIBA-Technical-Rules-April-26-2017.pdf>

Ainutlaatuinen kokeilu: Pikkuvilperit opettelevat itsehillinää nyrkkeilyosalilla. YLE:n internet-sivut 8.2.2013.

<https://yle.fi/uutiset/3-6484974>

Amateur vs. Pro boxing. Boxing Ontarion internet-sivut.

<http://boxingontario.com/athletes/amateur-vs-pro-boxing/>

Arvokisamitalistit. Suomen nyrkkeilymuseon internet-sivut.

<http://www.nyrkkeilymuseo.fi/files/arvokisamitalistit.pdf>

Asikainen iski Euroopan mestaruuden Saksassa. YLE urheilu 4.6.2006.

<https://yle.fi/urheilu/3-5993481>

Australia medics call for boxing ban after Braydon Smith death, BBC, 17.3.2015.

<http://www.bbc.com/sport/boxing/31920602>

Boxing. Sports-Referencen internet-sivut.

<http://www.sports-reference.com/olympics/sports/BOX/>

Boxing Dimensions. iSport.Boxingin internet-sivut.

<http://boxing.isport.com/boxing-guides/boxing-dimensions>

BOXING: History of Boxing at the Olympic Games. Olympic Studies Centre International Olympic Committee.

<https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Factsheets-Reference-Documents/Games/OG/History-of-sports/Reference-document-Boxing-History-at-the-OG.pdf>

Boxing styles. Boxfitin internet-sivut.

<http://boxfit.weebly.com/boxing-styles.html>

Boxing. Why Boxing is Called The Sweet Science. iSportin internet-sivut.

<http://boxing.isport.com/boxing-guides/why-boxing-is-called-the-sweet-science>

BoxRec Ratings Description. BoxRec-internet-sivut.

<http://boxrec.com/media/index.php/Ratings>

Cuba ends ban on pro boxing. ESPN 27.4.2013.

http://www.espn.com/boxing/story/_/id/9215330/cuba-breaking-half-century-ban-pro-boxing

Different Boxing Styles And Techniques. Welsh Boxing Associationin internet-sivut.

<http://welshboxingassociation.org/content/different-boxing-styles-and-techniques>

Floyd Mayweather v Conor McGregor: when boxing fought MMA before. BBC Sport 16.7.2017.

<http://www.bbc.com/sport/boxing/40301206>

Frazier vastaan Ali. Yle:n internet-sivut 11.12.2011.

https://yle.fi/vintti/ohjelmat.yle.fi/dokumenttiprojekti/ohjelmisto/frazier_vastaan_ali.html

Historic AIBA Extraordinary Congress approves registration of non-AIBA professional boxers for all competitions. AIBA:n internet-sivut 1.6.2016.

<http://www.aiba.org/blog/historic-aiba-extraordinary-congress-approves-registration-of-non-aiba-professional-boxers-for-all-competitions/>

Historical events. Women Boxing Archive Network.

<http://www.womenboxing.com/historic.htm>

IBO Title Update: Kessler Draws Huge Ratings. BoxingScene.com-internetsivusto 6.6.2011.

<http://www.boxingscene.com/ibo-title-update-kessler-draws-huge-tv-ratings--40021>

Kaksi tyrmäystä ja monta hutia - Nyrkkeilijä Frida Wallbergin aivoverenvuoto aloitti Ruotsissa keskustelun perheväkivallasta ja ammattilaisnyrkkeilyn kieltämisestä. Helsingin Sanomat, 24.6.2013.

<http://www.hs.fi/urheilu/art-2000002657383.html>

Kansalliset säännöt 2013. Suomen nyrkkeilyliiton internet-sivut.

<https://www.nyrkkeilyliitto.com/nyrkkeilyinfo/nyrkkeilyn-saannot/>

Karate. Gijomonkai Karateclub Sipoo ry:n internet-sivut.

<https://www.gijomonkai.fi/karate/>

Kuntonyrkkeily. Suomen nyrkkeilyliiton internet-sivut.

<https://www.nyrkkeilyliitto.com/nyrkkeilyinfo/nyrkkeilyn-esittely/>

László Papp BoxRecin internet-sivut.

http://boxrec.com/media/index.php/Laszlo_Papp

Lb for Lb Ratings. Finland; Sweden; Norway; Denmark; Iceland; Estonia; Latvia; Lithuania. BoxRecin internet-sivut. Viitattu 13.12.2016.

<http://boxrec.com/records?reset=1>

Marttisen sunnuntaisaarna: Reissumiehet. kulmassa.fi-internetsivut.

<http://www.kulmassa.fi/?p=6147>

Meet Mago, Former Heavyweight, New York Times 4.5.2015.

<https://www.nytimes.com/2015/05/04/sports/meet-mago-former-heavyweight.html>

Mestarit. Porin NMKY:n internet-sivut.

<http://www.porinnmkynyrkkeily.fi/mestarit/>

Muhammad Ali's Death: Can Head Injuries Cause Parkinson's? LiveSciencen internet-sivut 6.6.2016.

<https://www.livescience.com/54986-muhammad-ali-head-injury-parkinsons.html>

Neurologi kieltäisi ammattinyrkkeilyn. Mediauutiset 2.2.2009.

<http://www.mediauutiset.fi/uutisarkisto/neurologi-kieltaisi-ammattinyrkkeilyn-6077061>

Nick Blackwell confirms retirement before insisting there's "no hard feelings" with Chris Eubank Jr, Mirror, 19.4.2016.

<http://www.mirror.co.uk/sport/boxing/nick-blackwell-confirms-retirement-before-7785641>

Norway boxing ban may be out for the count. The Foreigner 27.11.2014.

<http://theforeigner.no/pages/news/norway-boxing-ban-may-be-out-for-the-count/>

Nyrkkeilyn esittely. Suomen nyrkkeilyliiton internet-sivut.
<https://www.nyrkkeilyliitto.com/nyrkkeilyinfo/nyrkkeilyn-esittely/>

Nyrkkeilyn historia. Suomen nyrkkeilymuseon internet-sivut.
<http://www.nyrkkeilymuseo.fi/historia.html>

Olympiatyylin nyrkkeily ja ammattinyrkkeily. Suomen nyrkkeilyliiton internet-sivut.
<https://www.nyrkkeilyliitto.com/nyrkkeilyinfo/nyrkkeilyn-esittely/>

Porin NMKY. Porin NMKY:n internet-sivut.
<http://www.porinnmkynyrkkeily.fi/>

Porin NMKY sinettiseuraksi! Suomen nyrkkeilyliiton internet-sivut 25.8.2014.
<https://www.nyrkkeilyliitto.com/?x103997=569211>

Ratings. The Ring-lehden internet-sivut. Viitattu 24.7.2017.
<https://www.ringtv.com/ratings/>

Rio 2016, Boxing. Olympic.org-internet-sivut.
<https://www.olympic.org/rio-2016/boxing>

Ronda Rousey's claims she would beat up Floyd Mayweather have been dismissed by Holly Holm's UFC 193 win. The Daily Mail 17.11.2015.
<http://www.dailymail.co.uk/sport/boxing/article-3321365/Ronda-Rousey-s-claims-beat-Floyd-Mayweather-dismissed-Holy-Holm-s-dominant-win.html>

Rules of Boxing, 3.3, 3.5, 3.8, 3.11 3.16-3.24, 3.28, 3.45. British Board of Boxing Controlin internet-sivut.
<http://www.bbbofc.com/content/rules-boxing-0>

SM-kehän äärellä kaikuja kivikaudelta- vanhat riidat ammattilaisten ja amatöörien välillä nousivat pinnalle. Ilta-Sanomat 21.4.2017.
<http://www.is.fi/nyrkkeily/art-2000005180653.html>

SM-kilpailujen osanotto-oikeus 11.2.2015. Suomen nyrkkeilyliiton internet-sivut.
<https://www.nyrkkeilyliitto.com/@Bin/421474/AIBA+s%C3%A4%C3%A4nt%C3%B6jen+sovelta+minen+kansalliseen+toimintaan2013.pdf>

Suomen nyrkkeilyliiton lajiansalyysi 2008. Ei enää saatavissa, viitattu 24.4.2014.

Suomen kaikkien aikojen TOP 10. Boxing.fi –internetsivusto.
<http://boxing.fi/suomen-kaikkien-aikojen-top-10/>

Sweden: Laws. BoxRec-internet-sivut.
http://boxrec.com/media/index.php/Sweden:_Laws

Teófilo Stevenson BoxRecin internet-sivut.
http://boxrec.com/media/index.php/Teofilo_Stevenson

Tulostiedote 1/2016. Suomen nyrkkeilyliitto.

<https://nyrkkeilyliitto-com-bin.directo.fi/@Bin/6c6980a589ce14017b6c6df701559843/1501512554/application/pdf/844676/Tulostiedote-1-2016.pdf>

Tyson Fury prepared to meet MMA fighters under 'hybrid' rules. Sky Sportsin internet-sivut 8.12.2015.

<http://www.skysports.com/boxing/news/12183/10093073/tyson-fury-prepared-to-meet-mma-fighters-under-hybrid-rules>

Uudet kansainväliset tekniset säännöt 2015. Suomen nyrkkeilyliiton internet-sivut.

<https://nyrkkeilyliitto-com-bin.directo.fi/@Bin/cac4b6c1d8d069df0f7c560980d94db7/1501626631/application/pdf/757020/TeknisetS%C3%A4%C3%A4nn%C3%B6t010215.pdf>

What is MMA and the UFC? Discover UFC:n internet-sivut.

<http://www.ufc.com/discover/sport/index>

Liitteet

Liite 1.Haastattelurunko.

Sosiaalinen maailma

-Miten kauan nyrkkeilyt? Millä tasolla?

-Mikä sai sinut aloittamaan nyrkkeilyn? (Idolit? Kaverit? Vanhemmat? Kunto?)

-Onko salilla jonkinlainen ”arvojärjestys”? (Miten se näkyy? Mistä se johtuu? Sparri?)

Laji

-Millaista nyrkkeily on? (Yksilölaji, kamppailulaji, "herrasmlieslaji". Koetko sen vaarallisena?)

-Mitä saat nyrkkeilystä? (Miksi juuri nyrkkeily? Tuoko nyrkkeilytaito vallan/turvallisuuden tunnetta? Opettaako se jotain?)

-Millainen paikka kehä on?

Maskuliinisuus

-Nyrkkeilyn miehisuus?

-Suhtaudutaanko naisiin eri tavalla kuin miehiin esim. harjoituksissa?

Suhde muihin kamppailulajeihin

-Mitä mieltä olet muista kamppailulajeista?

-Onko nyrkkeily erilainen laji kuin muut?

-Vapaaottelu?

Ympäröivä maailma (suhde valta- ja luokkakulttuuriin)

-Miten koet että muut ihmiset näkevät nyrkkeilyn? (Ennakkoluulot? Väkiältä?)

-Onko nyrkkeilyn suosio mielestäsi sidoksissa siihen, tuleeko köyhästä tai rikkaasta perheestä?

Loppukevennys! Provosoiivat väitteet.

-Nyrkkeily opettaa pahoinpitelemään toisen ihmisen.

-Nyrkkeily on hengenvaarallista.

-Nyrkkeily on köyhien ja sorrettujen laji.

-Nyrkkeily pitäisi kieltää.

Liite 2. Porin NMKY:n Facebook-sivuille laadittu ilmoitus haastateltavien löytymistä varten.
Laatijana Kati Collander.

Porin NMKY nyrkkeily

2. kesäkuuta 2014 · 🌐

Porin NMKY mukana pro gradu -tutkielmassa. Sosiologian opiskelija Tuomas Toivonen tekee pro gradu -tutkielman koskien nyrkkeilyä ja nyrkkeilyn harrastajien näkemyksiä nyrkkeilystä harrastuksena.

Mikä sai sinut aloittamaan nyrkkeilyn? Mitä nyrkkeily antaa harrastajalleen? Millainen laji nyrkkeily on? Mikä lajissa on mielestäsi hienointa? Tässä muutamia kysymyksiä.

Haluatko olla yksi haastateltavista? Lisätietoja tutkimuksesta saa tuomas.toivonen@uta.fi